

Begroting 2019

Inhoudopgave

Algemeen bestuurlijk perspectief.....	5
Programma Samen leven.....	20
Deelprogramma Toegang & transformatie.....	22
Deelprogramma Jeugd en Onderwijs.....	27
Deelprogramma Wmo.....	33
Deelprogramma Werk.....	37
Deelprogramma Inkomen.....	41
Deelprogramma Sport en gezondheid.....	46
Deelprogramma Kunst en cultuur.....	51
Programma Duurzame leefomgeving.....	56
Deelprogramma Wonen.....	59
Deelprogramma Commerciële voorzieningen.....	61
Deelprogramma Leefomgeving.....	63
Deelprogramma Gebiedsontwikkeling.....	67
Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie.....	71
Deelprogramma Landschap en recreatie.....	74
Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie.....	76
Programma Goede bereikbaarheid.....	80
Deelprogramma Verkeersbeleid.....	81
Deelprogramma Autoverkeer.....	82
Deelprogramma Fietsverkeer.....	85
Deelprogramma Openbaar vervoer.....	87
Programma Veilige leefomgeving.....	92
Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde.....	94
Deelprogramma Fysieke veiligheid.....	100
Deelprogramma Crisisbeheersing.....	104
Programma Betrokken bij de samenleving.....	108
Deelprogramma Politiek en bestuur.....	109
Deelprogramma Dienstverlening.....	112
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie.....	115
Beleidsbegroting - Paragrafen.....	117
Paragraaf Lokale heffingen.....	119
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	123
Paragraaf Grondbeleid.....	135
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	139
Paragraaf Financiering.....	143
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	146
Paragraaf Verbonden partijen en U10.....	150
Financiële begroting.....	165
Financieel perspectief.....	166
Verschillenanalyses.....	174
Overzicht van baten en lasten.....	183
BIJLAGEN.....	187

Algemeen bestuurlijk perspectief

Algemeen bestuurlijk perspectief

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Op 18 september 2018 hebben we onze politieke ambities in het collegeprogramma 2018-2022 aan de raad gepresenteerd. Onze missie is: een duurzaam en groen Houten, met ruimte voor experimenten en eigen initiatieven, waar we omzien naar elkaar. Kortom: een Houten waar het goed toeven is en blijft voor onszelf, voor nieuwe inwoners en voor toekomstige generaties. Daarvoor heeft het collegeprogramma, net als het coalitieakkoord, de titel 'Duurzaam, ondernemend en dichtbij!'. De missie kan worden vertaald naar vier belangrijke aandachtsgebieden voor de komende periode, te weten:

1. Hoe zorgen we ervoor dat er voldoende woningen zijn voor Houtenaren, passend bij de demografische ontwikkelingen, de toenemende vraag én de unieke opzet van Houten?
2. Hoe maken we Houten energieneutraal? Hoe passen we ons aan het veranderende klimaat aan en hoe versterken we de natuur?
3. Hoe zorgen we erop een persoonsgerichte manier voor, dat iedereen naar vermogen kan meedoen in onze samenleving? Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, talenten, inkomen en gezondheid?
4. Hoe versterken we de verbinding tussen de gemeente en haar inwoners? Hoe verbeteren we de manier waarop we onze inwoners, het onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties betrekken?

In het collegeprogramma zijn deze aandachtsgebieden verder uitgewerkt in onder andere de thema's:

- *Duurzaamheid*: we streven naar een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen.
- *Bouwen en wonen*: wij willen het wonen in Houten betaalbaar houden, onze inwoners een geschikte woning blijven bieden, de doorstroming op de woningmarkt bevorderen én daarmee een bijdrage leveren aan de regionale woningbouwopgave.
- *Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie*: we willen dat er meer ruimte komt voor flora en fauna in onze gemeente, houden ons buitengebied bewoonbaar, bereikbaar en duurzaam groen.
- *Mobiliteit en bereikbaarheid*: om Houten bereikbaar en leefbaar te houden, gaan we op zoek naar goede en schone vervoersalternatieven.
- *Openbare ruimte en groen*: we koesteren de kwaliteit die we hebben én behouden die voor de toekomst, maar willen het aanzien en de beleving van het groen verbeteren.
- *Veiligheid*: we willen (ondermijnende) criminaliteit en overlast bestrijden en voorkomen en hebben aandacht voor water en veiligheid.
- *Sociale omgeving*: we streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen en een waardevolle bijdrage kan leveren.
- *Bestuur en inwonersparticipatie*: we gaan in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers over grote maatschappelijke opgaven, om met elkaar een breed gedragen samenlevingsagenda op te stellen.
- *Persoonlijke en digitale dienstverlening*: we optimaliseren de bereikbaarheid, toegankelijkheid en digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Voor mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn bieden we alternatieven.
- *Financiën*: Houten is financieel gezond en dat willen we zo houden. Dit betekent dat de begroting structureel sluitend is én er sprake is van een solide reservepositie.

In de voorliggende begroting 2019 is de uitwerking van deze thema's onderdeel van de (deel)programma's. Net als bij het collegeprogramma, is bij het opstellen van de begroting 2019 nadrukkelijk gekeken naar de principes uit de Toekomstvisie Houten 2025, de gemaakte afspraken op landelijk niveau in het Interbestuurlijk Programma (IBP)¹ én het belang van de Houtense positie in de regio.

¹ Op 14 februari 2018 is overeenstemming bereikt tussen het Rijk, VNG, IPO en UvW over de gezamenlijke aanpak van tien belangrijke maatschappelijke vraagstukken.

Zoals gezegd vinden we inwonersparticipatie belangrijk. We willen de expertise van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners nog beter gaan benutten. Bij de totstandkoming van het coalitieakkoord en het collegeprogramma is dat al gedaan. De komende jaren gaan we deze werkwijze voortzetten. Op die manier maken we samen een samenlevingsagenda, waarin we voor verschillende grote opgaven afspreken hoe we dit met elkaar aanpakken. Jaarlijks kijken we hoe het werken met de samenlevingsagenda verloopt, welke nieuwe ontwikkelingen er zijn en wat dit betekent voor het komende jaar. Het resultaat hiervan nemen we mee bij het opstellen van de begroting door beleidsdoelstellingen bij te stellen ('wat willen we bereiken') of concrete activiteiten op te nemen ('wat gaan we doen'). We hopen een samenlevingsagenda te hebben ontwikkeld die goed werkt en waarmee we gezamenlijk tot mooie resultaten zijn gekomen.

1.2 Prognose begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

Na jaren van ombuigingen heeft de economische groei ervoor gezorgd dat de algemene uitkering (belangrijkste inkomstenbron van de gemeente) van het Rijk weer groeit. Hierdoor zijn er met ingang van 2019 weer structureel middelen beschikbaar (€ 0,8 miljoen in 2019 oplopend tot € 1,3 miljoen in 2022) om onze ambities te realiseren.

Daarnaast zetten we, binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders, ook incidenteel € 2,0 miljoen in uit de beklemdde algemene reserve. Dit doen we om een financiële bijdrage te kunnen leveren aan gewenste ontwikkelingen op de thema's 'Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie' en 'Mobiliteit en bereikbaarheid'. Hierdoor wordt het ook voor andere private en/of particuliere partijen interessant om door middel van co-financiering te participeren in deze ontwikkelingen. Ook investeren we éénmalig € 0,5 miljoen in het thema 'Sociale zekerheid en werk en inkomen' voor arbeidsparticipatie lokaal en op maat.

De prognose van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 is structureel sluitend. Hiermee wordt voldaan aan de criteria van de toezichthouder (provincie Utrecht) om voor repressief (terughoudend) toezicht in aanmerking te komen. Daarnaast blijft de beklemdde algemene reserve, na de onttrekking van € 2,5 miljoen, boven de door de raad vastgestelde ondergrens van minimaal € 20,0 miljoen.

Tabel: prognose begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

Omschrijving	bedragen x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Prognose financieel meerjarenperspectief 2019-2022 (op basis van het financieel kader 2019-2022)	800	1.400	1.500	1.300
Uitwerking collegeprogramma 2018-2022	-775	-1.090	-1.160	-1.160
Financiële ontwikkelingen na vaststelling collegeprogramma 2018-2022	71	140	168	233
Prognose begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022 (resultaat) ^{2 en 3}	96	450	508	373

De financiële ontwikkelingen na vaststelling van het collegeprogramma 2018-2022 worden in hoofdstuk 3 toegelicht.

² Resultaat betekent: resultaat na toevoegingen en onttrekkingen aan (bestemmings)reserves.

³ De prognose betreft de algemene dienst. Het resultaat op de grondexploitatie is budgetneutraal in de begroting verwerkt en wordt apart in de jaarrekening verantwoord.

Tabel: prognose bekleemde algemene reserve

bedragen * € 1 miljoen

Omschrijving	Bedrag
Prognose stand 1 januari 2019	24.862
Onttrekkingen op basis van perspectiefnota 2018:	830
Onttrekkingen op basis van collegeprogramma 2018-2022 ten behoeve van:	
Thema Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie (onder andere bosgebied Nieuw Wulven, Fort Honswijk)	1.000
Thema Mobiliteit en bereikbaarheid (onder andere mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk en bestuursovereenkomst Bunnik-Houten)	1.000
Thema Sociale zekerheid, werk en inkomen (onder andere doorontwikkelen Houtense Werktafel, pilot ontschot werken binnen het Sociaal domein en doorontwikkeling WIL 3.0)	500
Prognose stand per 1 januari 2022	21.532
Ondergrens bekleemde algemene reserve (besluitvorming door de raad op 10 juli 2018 over het financieel kader 2019-2022)	20.000

De prognose van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 is zoals gebruikelijk gebaseerd op de meicirculaire van het lopende jaar. De septembercirculaire was bij het opstellen van de begroting 2019 nog niet beschikbaar. Deze is op Prinsjesdag (18 september 2018) gepubliceerd en is geen onderdeel van de begroting 2019. Over het resultaat van de septembercirculaire 2018 wordt de raad voor de behandeling van de begroting 2019 door middel van een collegebrief geïnformeerd.

2. Belangrijkste ontwikkelingen in 2019

De belangrijkste ontwikkelingen per programma worden op hoofdlijnen in de §2.1 tot en met §2.5 weergegeven. In de programmabegroting wordt uitgebreider ingegaan op de vragen 'wat willen we bereiken', 'wat gaan we daarvoor doen' en 'wat mag het kosten'. Het realiseren van de ambities uit het collegeprogramma vraagt ook iets van de ambtelijke organisatie. Daarom is er een ontwikkelambitie geformuleerd waarmee de organisatie in de komende jaren op een persoonlijke en professioneel vernieuwende manier kan bijdragen aan de realisatie van het collegeprogramma en de ontwikkeling van de Houtense samenleving. Daarvoor is het wel nodig de organisatie structureel en duurzaam te versterken. De raad heeft hier bij het vaststellen van het financieel kader 2019-2022 over besloten. In §2.6 wordt hier nader op ingegaan.

2.1 Samen leven

Onze sociale omgeving

Houten is een inclusieve gemeenschap, waarin iedereen een veilig en zinvol bestaan kan leiden en volwaardig naar vermogen deelneemt aan de samenleving.

Inclusie is de rode draad van de transformatie in het sociaal domein, of het nu gaat om het vergroten van de toegankelijkheid van de openbare ruimte, de toegankelijkheid van de arbeidsmarkt, het verkleinen van gezondheidsverschillen of de aandacht voor passend onderwijs. Alle sectoren binnen het sociaal domein, inclusief sport en cultuur, leveren daar een bijdrage aan.

We gaan de ondersteuning binnen het sociaal domein efficiënter en effectiever organiseren, zodat we passende ondersteuning kunnen blijven bieden voor wie dat echt nodig heeft. We werken toe naar een praktijk die 'zo thuis mogelijk' is. Daarbij zal integraal werken over verschillende leefgebieden van de inwoner (werk, inkomen, wmo, jeugd, onderwijs etc.) en financiering versterkt worden. Deze transformatie komt tot stand in samenwerking en co-creatie tussen gemeente, sociaal team en partners en inwoners.

Door inhoudelijke ontwikkelingen (decentralisatie Beschermd wonen per 2021) en financiële knelpunten op korte termijn (i.h.b. binnen jeugdhulp) worden de wenselijkheid en de noodzaak om zorg en ondersteuning voor kwetsbare inwoners integraal en thuis nabij te organiseren nog groter.

Drie bewegingen staan centraal:

1. *Inwoners met vragen worden ondersteund met oog voor meerdere leefgebieden (werk, inkomen, wmo, jeugd, onderwijs etc.)* We stellen de inwoner centraal. Dat betekent dat de dienstverlening aansluit bij de vraag, de behoeften en de mogelijkheden van de inwoner. We willen dat inwoners en gezinnen ervaren dat hulp en ondersteuning integraal worden aangeboden en daarmee effectiever worden (ingezet).

In 2019 ontwikkelen we daarom ook de Coördinatie van zorg (zie deelprogramma toegang en transformatie). Het principe 1 gezin/1 plan is een concrete uitwerking hiervan. Dit kan uiteindelijk door efficiëntere en effectievere inzet van de hulp ook kostenbesparend werken.

Ook werken we in 2019 aan verdere ontschotting tussen de leefgebieden Werk, Jeugd en Wmo: We gaan de dienstverlening gericht op werk meer lokaal en op maat ontwikkelen en zodoende beter integreren binnen het gehele sociaal domein. In 2019 organiseren we daarom een follow up van de Houtense Werktafel: een pilot waarin 20 Houtense werkzoekenden, die veelal een uitkering hebben, zelf verantwoordelijk worden voor het prioriteiten stellen in en faseren van hun zoekproces naar betaald werk.

2. *Vernieuwing en versterking van eenvoudig te vinden preventieve zorg* Om de strategische doelen gericht op gezondheid en versterking van zelfredzaamheid te kunnen realiseren, is het belangrijk dat er voor inwoners dichtbij huis (in de nulde lijn) een passend aanbod aan vrij toegankelijke voorzieningen beschikbaar en vindbaar is,

Daarbij is het essentieel dat de samenredzaamheid van de Houtense gemeenschap versterkt wordt. Mensen die in de wijken actief zijn met eigen acties en projecten maken de buurt leuker, aantrekkelijker en socialer. Het ondersteunen en versterken van burgerinitiatieven is daarom belangrijk.

3. *Innovatie van (tweedelijns) zorg met meer ruimte voor lokale woonzorginitiatieven*

De transformatie van de tweedelijns zorg en ondersteuning, houdt in dat de zorg meer lokaal, en integraal wordt aangeboden. We willen ook dat mensen met een (tijdelijke) beperking, psychische of psychiatrische kwetsbaarheid zo zelfstandig mogelijk kunnen (blijven) wonen. Dat doen we door het geschikt maken en houden van de woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen, en door het vernieuwen van de zorg.

In deze beweging gaat het enerzijds om het ontwikkelen van nieuwe woonzorgconcepten, en anderzijds om het versterken van de coördinatie van zorg,

In 2019 kunnen we een aantal keuzes maken. Keuzes voor vernieuwing van de bekostiging (0^e, 1^e en 2^e lijn), de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, en de ombouw van jeugdhulp (met verblijf). Verder willen we in 2019 de opgedane ervaringen uit de verschillende sociale pilots integreren in een nieuwe werkwijze. De evaluatie van het Programma Sociale Kracht, samen met die van de verschillende beleidskaders is daarbij belangrijk richting 2020.

In 2019 ligt de focus verder op versterking van preventieve activiteiten (en de versterking van de onderlinge samenhang daarvan) en het vernieuwen van de bekostiging van deze activiteiten (welzijn en preventie). In 2019 wordt ook de ontwikkeling richting inclusief onderwijs doorgezet.

2.2 Duurzame leefomgeving

Houten is een fijne en duurzame gemeente om in te wonen, werken, leren en ontspannen.

Houten is een fijne en duurzame gemeente om in te wonen, werken, leren en ontspannen. In de loop der jaren is niet alleen het inwonertal sterk gegroeid naar bijna 50.000; dat geldt ook voor de hoeveelheid voorzieningen, waarvan veel mensen met plezier gebruik maken.

Houten is echter nog lang niet af. Eigenlijk is het nooit af. Op het gebied van duurzaamheid en energietransitie komen grote vraagstukken op ons af. De huidige, regionale vraag naar woonruimte is van dusdanige omvang en urgentie dat Houten hieraan moet en wil bijdragen. De druk die dit alles met zich meebrengt op het landschap, de bestaande infrastructuur en recreatieve mogelijkheden is groot.

De gemeente draagt hierin bij. Soms als regisseur, soms als facilitator. Zij zal dit echter nooit alleen kunnen en andere spelers zijn net zo van belang.

Het programma duurzaam omvat de thema's wonen, commerciële voorzieningen, leefomgeving, gebiedsontwikkeling, duurzaamheid & energietransitie, landschap & recreatie en cultuurhistorie en archeologie. Op al deze terreinen is veel in beweging.

Accenten zijn:

Wonen

De (regionale) druk op de woningmarkt is hoog. Recente studie wijst uit dat in de U10 circa 100.000 woningen tot 2040 moeten worden bijgebouwd. Uit de begin 2018 gepresenteerde stedenbouwkundige verkenning is gebleken dat er grote behoefte is aan extra woonruimte in onze gemeente. Uit verschillende scenario's blijkt dat dit ook mogelijk is al moeten er dan wel keuzes gemaakt worden over locaties en bebouwingsdichtheden. Om tot evenwichtige besluitvorming te komen wordt in 2019 een stedenbouwkundige visie voor heel Houten uitgewerkt. Doelstelling is om te komen tot een uitbreiding van Houten met 4.300 – 5.300 woningen. Hiervan zullen circa 1.500 – 2.000 sociale huurwoningen zijn.

Op het gebied van wonen zijn de doelstellingen uit de Woonvisie vooralsnog het uitgangspunt: voldoende en veelzijdig aanbod passend bij de vraag. Dit betekent aanbod voor veel verschillende doelgroepen, met speciale aandacht voor middenhuur.

Commerciële voorzieningen

Nu de aanpassingen aan Het Rond zijn voltooid wordt vol ingezet op het terugdringen van de leegstand en het vergroten van de bezoekersaantallen. Dit gebeurt onder andere door het uitwerken van de plannen uit de zogenaamde 'kanskaart Het Rond'. Ook het verder op de kaart zetten van de horeca in Houten, voor zowel de eigen inwoners als bezoekers, is van belang.

Leefomgeving

Ecologie, biodiversiteit en duurzaamheid zijn de uitgangspunten bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte. Voor een goede borging hiervan ontwikkelen we een totaalvisie, die ook als bouwsteen dient bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties. We willen een integrale visie op klimaatadaptatie ontwikkelen over veiligheid, hitte, droogte en wateroverlast.

Voor de beeldkwaliteit en beleving van de openbare ruimte kijken we kritisch op welke plekken meer onderhoud en onkruidbestrijding nodig is. Bij onkruidbestrijding zet de gemeente in op de meest milieuvriendelijke aanpak. Ook het nieuw maaibeeld zal hierin een rol vervullen.

Duurzaamheid & energietransitie

Het programma Duurzaam Houten wordt afgerond in 2018. Dit betekent dat er in 2019 nieuwe piketpalen geslagen worden, met als basis de nieuwe Klimaatwet. Samen met de Houtenaren wordt een Houtens Klimaatplan vastgesteld. Hierin komen zowel de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie aan bod. Daarnaast is Houten één van de trekkers voor de Regionale Energie Strategie(RES) in U16-verband.

Landschap, natuur & recreatie

We vinden aandacht voor het (cultuurhistorisch) landschap erg belangrijk. We maken een plan voor de verbetering van biodiversiteit en groen. We werken samen binnen de Kromme Rijnstreek om landschapsensembles te versterken. In het kader van het project Sterke Lekdijk brengen we meekoppelkansen in die betrekking hebben op landschap en natuur. Voor deze ambities hebben we het fonds Buitengebied.

Op het terrein van recreatie is sprake van een enorme activiteit aan initiatieven, in verschillende fases van ontwikkeling.

Cultuurhistorie & archeologie

Cultuurhistorie en archeologie zijn belangrijke dragers van de geschiedenis, en spelen een belangrijke rol in het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving. In 2019 wordt er nieuw cultuurhistorisch en archeologisch beleid opgesteld.

2.3 Goede bereikbaarheid

Het in stand houden en verbeteren van de infrastructuur en de bereikbaarheid van Houten.

Houten ligt prachtig centraal in Nederland en is onlosmakelijk verbonden met de populaire Utrechtse regio. De verkeersstromen in deze bloeiende regio nemen toe. Willen we Houten bereikbaar en leefbaar houden, dan moeten we op zoek naar goede en schone vervoersalternatieven. Dit draagt ook bij aan de doelen voor de energietransitie. Als Fietsstad van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets. Maar we stimuleren ook ander schoon (openbaar en/of elektrisch) vervoer.

Bereikbaarheid autoverkeer

Voor de bereikbaarheid van Houten zijn externe infrastructuurbeheerders, zoals de provincie en het Rijk, van groot belang. Regionaal wordt de komende jaren flink geïnvesteerd. Zo wordt vanaf 2020 de Ring Utrecht (A27/A12) aangepast.

Vanaf 2020 gaat men ook aan de slag met de verbreding van de A27 richting Breda. Tussen Houten en knooppunt Hoopolder komen er twee rijstroken richting het zuiden bij. Na afronding van deze werkzaamheden wordt een nieuwe fietsbrug over de Lek aangelegd. Op termijn leidt dit tot een nieuwe snelle fietsverbinding tussen Houten/Nieuwegein en Vianen.

In 2015 is A12 Salto geopend (N421) met een nieuwe directe aansluiting van Houten in westelijke richting op de A12. Inmiddels is Rijkswaterstaat ook akkoord gegaan met de realisatie van een aansluiting van de N421 op de A12 richting Arnhem (alleen in oostelijke richting, dus er komt een driekwart aansluiting). Begin 2018 is een bestuursovereenkomst gesloten tussen de provincie en de gemeenten Houten en Bunnik met daarin het integraal maatregelpakket dat nodig is voor regionale bereikbaarheid en een leefbaar buitengebied van Houten en Bunnik.

Fietsstad

De uitverkiezing tot Fietsstad van Nederland hebben we met name te danken aan de goede fietsvoorzieningen binnen de Rondweg en onze fietstransferia. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, en meer mensen in Houten op de fiets stappen voor ritten korter dan 7,5 kilometer, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Verder heeft Houten de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Dit vraagt met name verbeteringen in het buitengebied. We willen de aandacht die de titel Fietsstad van Nederland oplevert, maximaal verzilveren en ons als een uitstekende ambassadeur voor de fiets manifesteren.

In 2017 is de mobiliteitsvisie 2017-2027 voor het Eiland van Schalkwijk vastgesteld. Deze visie is gebaseerd op een vijftal pijlers: meer fiets, meer vervoer over water, meer collectief (openbaar) vervoer, een goede autobereikbaarheid in de zuidwesthoek van het eiland en afnemende automobilititeit op de rest van het eiland. De komende jaren werken we verder aan de realisatie van de mobiliteitsvisie. De visie kent 22 uitvoeringsprojecten.

Openbaar vervoer

We willen ook de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten. Maar ook aan de mobiliteit van mensen die minder of geen gebruik maken van auto of fiets (sociale doelstelling van het openbaar vervoer voor doelgroepen als ouderen, jongeren en minder validen) en een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen.

2.4 Veilige leefomgeving

Bestrijden en voorkomen van criminaliteit en overlast

In Houten is er relatief weinig criminaliteit. Om dit zo te houden is een goede samenwerking nodig tussen de gemeente en haar partners. Ook onze inwoners zijn belangrijke partners. Zij leveren een onmisbare bijdrage aan het op peil houden van het veiligheidsniveau in Houten. De missie van de gemeente Houten luidt dan ook: *'samen met de partners een integraal en op maat gesneden veiligheidsbeleid ontwikkelen én ten uitvoering brengen'*. Veiligheidsbeleid is veelomvattend en vraagt om verantwoorde keuzes.

Deze keuzes worden daarom niet alleen gemaakt op grond van (objectieve) cijfers over veiligheid, maar ook op grond van (on)veiligheidsgevoelens bij burgers (veiligheidsbeleving). In het integraal

Veiligheidsplan 2016-2019 (IVP) zijn de afwegingen en prioriteiten voor de periode neergelegd. In 2019 wordt een nieuw integraal veiligheidsplan aan de raad voorgelegd.

Sociale Veiligheid

We willen dat inwoners zich veilig voelen in hun eigen leefomgeving. De prioriteiten uit het IVP vormen de richtlijn voor het terugdringen van onveiligheid en overlast. We geven onze inwoners voorlichting over actuele thema's en geven hen daarbij tips om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van criminaliteit. Hierbij zetten wij diverse communicatiemiddelen in, waaronder de Houten Veilig Tent. Op het moment dat een specifiek veiligheidsthema zoals bijvoorbeeld brandpreventie of autokraak actueel is, speelt de gemeente met partners als politie, VRU, Viveste en Houtense ondernemers daarop in. In de tent krijgen inwoners op een toegankelijke wijze deskundig advies van professionals. Bovendien komen inwoners op een informele manier in contact met 'hun' wijkagent de boa's en vertegenwoordigers van de andere partners. Het directe – persoonlijke – contact op een buitenlocatie wordt gewaardeerd door de bezoekers.

We verstevigen de verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein. Dat gebeurt onder andere via de lokale persoonsgerichte aanpak zorg en veiligheid en via de aanpak woonoverlast. Ook bestuurlijk worden deze thema's gekoppeld, door integraal overleg tussen de verschillende domeinen te voeren waarbij naast de burgemeester de betreffende verantwoordelijk wethouder aansluit. Knelpunten in de aanpak liggen vaak op de scheidslijn van verschillende beleidsterreinen. Integraal werken ook op bestuurlijk niveau maakt het makkelijker om knelpunten aan te pakken.

Een persoonsgerichte aanpak is een integrale, op de persoon én zijn (gezins)systeem toegesneden mix van bestuurlijke, straf-, zorg- en overige interventies. Het doel is om afglijden naar de criminaliteit en/of persoonlijke teloorgang te voorkomen, evenals hardnekkige patronen van strafbaar of overlastgevend gedrag te doorbreken en/of om herhaling te voorkomen. Ook woonoverlast wordt integraal aangepakt, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor buurtbemiddeling. Voor voorkomen en aanpakken van jongerenoverlast bestaat er een reguliere aanpak met wijkagent en jongerenwerk (afstemmingsoverleg Jeugd&Veiligheid) en de landelijke methodiek voor de aanpak van onaanvaardbare jeugdgroepen (groepsscan).

Tegengaan van ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit tast het fundament van de samenleving sluipenderwijs aan. Het aanpakken van ondermijning is een belangrijk landelijk speerpunt; zo ook in Houten. Het in 2017 door het RIEC in opdracht van de burgemeester opgestelde ondermijningsbeeld vraagt om een vervolg. Ook zijn we ons bewust van de rol die de Nederlandse georganiseerde criminaliteit speelt in de internationale harddrugscene. Er is voldoende aanleiding om te denken dat er ook in Houten connecties bestaan met deze vorm van ondermijning.

In 2018 is er een projectleider ondermijning aangesteld. In 2019 wordt een plan van aanpak voor ondermijning opgeleverd. Naast deze beleidsmatige werkzaamheden worden ook diverse casussen integraal opgepakt. Een goed voorbeeld daarvan is de integrale controle van de automobielsector in maart van dit jaar samen met de gemeenten Nieuwegein en Vianen.

Fysieke Veiligheid

Bij fysieke veiligheid gaat het om rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandveiligheid, externe veiligheid en verkeersveiligheid. Wat betreft rampenbestrijding en crisisbeheersing richten we ons steeds meer op het voorkomen van calamiteiten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Veiligheidsregio Utrecht en andere partners, zoals het Waterschap, Rijkswaterstaat en ProRail. Samen met deze partijen richten we ons op de voorbereiding en slagvaardigheid indien een calamiteit zich voordoet. Dit doen we door te blijven investeren in preparatie en het bewaken van afspraken die zijn gemaakt, zoals bij ongevallen op het spoor en op het water. We hebben aandacht voor de beheersmaatregelen en stimuleren het opleiden, trainen & oefenen.

Daar waar het kan verbinden we brandveiligheidszorg met het sociaal domein en zoeken we de samenwerking met partners, organisaties, instellingen en inwoners. Voor de (kleine) ondernemers in Houten is reeds een portal brandveilig ondernemen ontwikkeld. Deze blijven we de komende jaren inzetten voor bewustwording op het gebied van brandveilig ondernemen.

Bij verkeersveiligheid blijkt dat het gevoel van veiligheid onder de inwoners enerzijds afhankelijk is van de bestaande infrastructuur en anderzijds van het gedrag van (andere) weggebruikers. Om het gevoel van veiligheid te vergroten wordt daarom niet alleen aandacht geschonken aan het

beoordelen/observeren van (onveilige) verkeerssituaties en de mogelijke aanpassing van de infrastructuur, maar wordt ook nader onderzocht hoe het gedrag en de perceptie van verkeersveiligheid onder weggebruikers kan worden beïnvloed.

2.5 Betrokken bij de samenleving

In het programma betrokken gaat het om de mate waarin en de wijze waarop het bestuur de behoefte van de Houtense inwoners signaleert en vertaalt naar passend beleid.

We willen een persoonlijke overheid zijn die de mens centraal stelt. We ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben, passend bij onze verantwoordelijkheid als overheid. De dienstverlening is laagdrempelig en bij voorkeur digitaal. Daarnaast blijft telefonisch en persoonlijk contact altijd mogelijk.

Het programma Betrokken bij de samenleving omvat de thema's Politiek en bestuur en Dienstverlening. In het onderstaande wordt kort aangegeven wat we deze bestuursperiode belangrijk vinden.

Politiek en bestuur

Voor het ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken zetten we in op burgerparticipatie en het ondersteunen van initiatieven in de Houtense samenleving. We streven naar meer dialoog tussen gemeente, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Dat doen we in 2019 onder andere door te starten met de ontwikkeling van een samenlevingsagenda en te komen tot een zichtbare en integrale aanpak in de wijken en kernen van Houten; dichtbij de inwoners. Samen met de raad gaan we op zoek naar manieren om de verhouding tussen raad en college, het dualisme, het debat en de rondetafelgesprekken meer vorm en inhoud te geven.

Dienstverlening

Het Rijk heeft zich tot doel gesteld dat burgers en ondernemers het recht hebben om digitaal zaken te doen met de overheid. In de gemeente Houten is de (digitale) dienstverlening van hoog niveau en zijn de meest gevraagde producten voor burgers en ondernemers digitaal beschikbaar. Een aantal mensen is echter laaggeletterd, dan wel digitaal niet of minder vaardig. Aan deze mensen worden alternatieven geboden. Bovendien is het belangrijk dat de gemeente op een eigentijdse en begrijpelijke manier communiceert met de inwoners. Brieven van de gemeente zijn daarom geschreven in begrijpelijke taal.

2.6 Bedrijfsvoering

De noodzaak om de organisatie structureel en duurzaam te versterken manifesteert zich breed in de organisatie en vraagt na jaren van ombuigingen om een investering van circa € 1,0 miljoen. De investering is noodzakelijk om de kwaliteit van de organisatie te verbeteren en de kwetsbaarheid te verminderen. Met de herijking van de hoofdstructuur en sturing van de organisatie, is de organisatie zelf in staat om € 0,6 miljoen vrij te spelen. Deze financiële en formatieve ruimte wordt geherinvesteerd in de organisatie. De resterende € 0,4 miljoen is door de raad bij de besluitvorming over het financieel kader 2019-2022 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden voornamelijk ingezet om de eerder door de raad beschikbaar gestelde incidentele middelen tot en met 2019 structureel door te zetten. Het gaat om een investering op de volgende beleidsterreinen:

Tabel: inzet middelen voor structureel en duurzaam versterken van de organisatie

bedragen in euro's	
Beleidssterrein	Bedrag
Ruimtelijke ontwikkeling / omgevingswet	ca. 140.000
Informatiemanagement en -veiligheid	ca. 85.000
Duurzaamheid	ca. 100.000
Ondermijnende criminaliteit	ca. 95.000
Totaal	400.000

3. Begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

In dit hoofdstuk wordt de prognose van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 op hoofdlijnen toegelicht.

3.1 Raadsbesluiten

Vooruitlopend op het opstellen van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 heeft de raad twee besluiten genomen waarmee het financieel- en beleidskader voor deze periode is vastgesteld. Binnen deze kaders heeft het college de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 uitgewerkt. Het betreft de volgende besluiten:

Financieel kader 2019-2022

Op 10 juli 2018 heeft de raad over het financieel kader 2019-2022 besloten en daarmee:

- a. de ondergrens van de beklemd algemene reserve voor de periode 2019-2022 vastgesteld op minimaal € 20,0 miljoen⁴;
- b. de programma-indeling voor de periode 2019-2022 vastgesteld;
- c. de financiële effecten uit het financieel kader te verwerken in de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022;
- d. de begrotingsrichtlijnen 2019 vastgesteld.

Collegeprogramma 2018-2022

Op 18 september 2018 heeft de raad besloten over het collegeprogramma 2018-2022 en daarmee:

- a. de financiële effecten van het collegeprogramma 2018-2022 te verwerken in de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022;
- b. voor de realisatie van ambities uit het collegeprogramma 2018-2022 de volgende bedragen (totaal € 2,5 miljoen) te onttrekken aan de beklemd algemene reserve:
 1. € 1,0 miljoen voor ontwikkelingen ten behoeve van het thema Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie.
 2. € 1,0 miljoen voor ontwikkelingen ten behoeve van het thema Mobiliteit en bereikbaarheid.
 3. € 0,5 miljoen voor ontwikkelingen ten behoeve van het thema Sociale zekerheid, werk en inkomen.

3.2 Programma-indeling voor de periode 2019-2022

In de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet is in artikel 2 opgenomen dat: 'de raad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode een programma-indeling voor de komende raadsperiode vaststelt'. Op basis hiervan heeft de raad bij de besluitvorming over het financieel kader 2019-2022 de volgende programma-indeling vastgesteld:

- Samen leven
- Duurzame leefomgeving
- Goede bereikbaarheid
- Veilige leefomgeving
- Betrokken bij de samenleving

Een tussentijdse aanpassing is met instemming van de raad altijd mogelijk.

De verdere structuur van de begroting is ongewijzigd. Alleen de paragraaf Ombuigingen en reserveringen is niet meer opgenomen. Dit omdat met ingang van de begroting 2018 de ombuigingsagenda 2014-2018 is afgerond.

⁴ Op 10 juli 2018 is bij de besluitvorming over het financieel kader 2019-2022 een motie aangenomen met betrekking tot de beklemd algemene reserve. Deze motie verzoekt het college te zoeken naar raadsbrede consensus over de toepassing van dit instrument, de gewenste hoogte ervan en een eventuele ondergrens.

3.3 Financiële ontwikkelingen na vaststelling van het collegeprogramma 2018-2022

De financiële ontwikkelingen na vaststelling van het collegeprogramma door de raad hebben een positief effect op de prognose van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022.

Tabel: prognose begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Prognose financieel meerjarenperspectief (op basis van collegeprogramma 2018-2022)	25	310	340	140
Financiële ontwikkelingen na vaststelling van het collegeprogramma 2018-2022:				
• financieringsresultaat en actualisatie (vervangings)investeringen	-30	-106	-49	-24
• uitwerking begrotingsrichtlijnen 2019 (inclusief stelposten)	42	176	171	185
• diversen (onder andere afrondingsverschillen)	59	70	46	72
Totaal financiële ontwikkelingen na vaststelling collegeprogramma 2018-2022	71	140	168	233
Prognose begroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022 (resultaat)	96	450	508	373

Hieronder worden de posten 'financieringsresultaat en actualisatie (vervangings)investeringen' en 'uitwerking begrotingsrichtlijnen 2019' nader toegelicht.

- Financieringsresultaat en actualisatie (vervangings)investeringen
Voor de bepaling van het effect van het financieringsresultaat wordt de financieringsbehoefte en liquiditeitsprognose voor de komende jaren geactualiseerd. Belangrijke basis hiervoor zijn het collegeprogramma 2018-2022 en de vooruitzichten voor de grondexploitatie de komende jaren. Het financieel effect fluctueert binnen een bandbreedte van € 10.000 en € 70.000 positief. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is nog steeds laag, maar de toekomstige renteontwikkeling is onzeker. Daarom is vorig jaar in de meerjarenbegroting een reservering opgenomen waarbij rekening wordt gehouden met een rentestijging van 1% op basis van de geraamde financieringsbehoefte. Vanuit het oogpunt van zorgvuldig financieel beleid is deze reservering in de voorliggende begroting gehandhaafd. De actualisatie van de staat van vaste activa en vervangingsinvesteringen heeft gedurende alle jaren een negatief effect.
Financieringsresultaat en actualisatie (vervangings)investeringen:
Totaal nadelig financieel effect binnen een bandbreedte van € 30.000 - € 110.000.
- Uitwerking begrotingsrichtlijnen 2019
Deze mutatie is het effect van het actualiseren van alle stelposten en het, indien nodig, bijstellen van budgetten in de begroting op basis van de begrotingsrichtlijnen 2019. Hieronder vallen ook de begrotingen van derden op basis van een gemeenschappelijke regeling. Onderdeel van de begrotingsrichtlijnen 2019 is dat de 'pensioenpremies en sociale lasten worden geraamd op basis van de vastgestelde premies voor 2018'. Reden hiervoor is dat er de afgelopen jaren bij het opstellen van de begroting geen actuele informatie beschikbaar was over de ontwikkeling van de pensioenpremies voor het komende jaar. Maar dit jaar heeft het ABP eind juni 2018 een voorlopige inschatting gepubliceerd over de pensioenpremie 2019. Volgens deze voorlopige inschatting komt de pensioenpremie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen voor 2019 uit op 25,1% (2018: 22,9%). Van deze stijging komt 70% voor rekening van de werkgever. De premie inkoop voorwaardelijk pensioen (VPL) blijft naar verwachting 2,6%. Het effect van de stijging van de voorlopige inschatting is in de begroting 2019 verwerkt. Eind november 2018 maakt het ABP de definitieve premies voor 2019 bekend.
Uitwerking begrotingsrichtlijnen 2019:
Totaal voordelig financieel effect binnen een bandbreedte van € 50.000 - € 190.000.

3.4 Collegeprogramma versus programmabegroting 2019-2002

In het collegeprogramma is aangegeven op welke thema's de komende periode extra middelen nodig zijn om onze ambities te realiseren. Deze middelen zijn in de programmabegroting 2019 verder vertaald naar de programma's. In de tabel hieronder is de vertaling weergegeven.

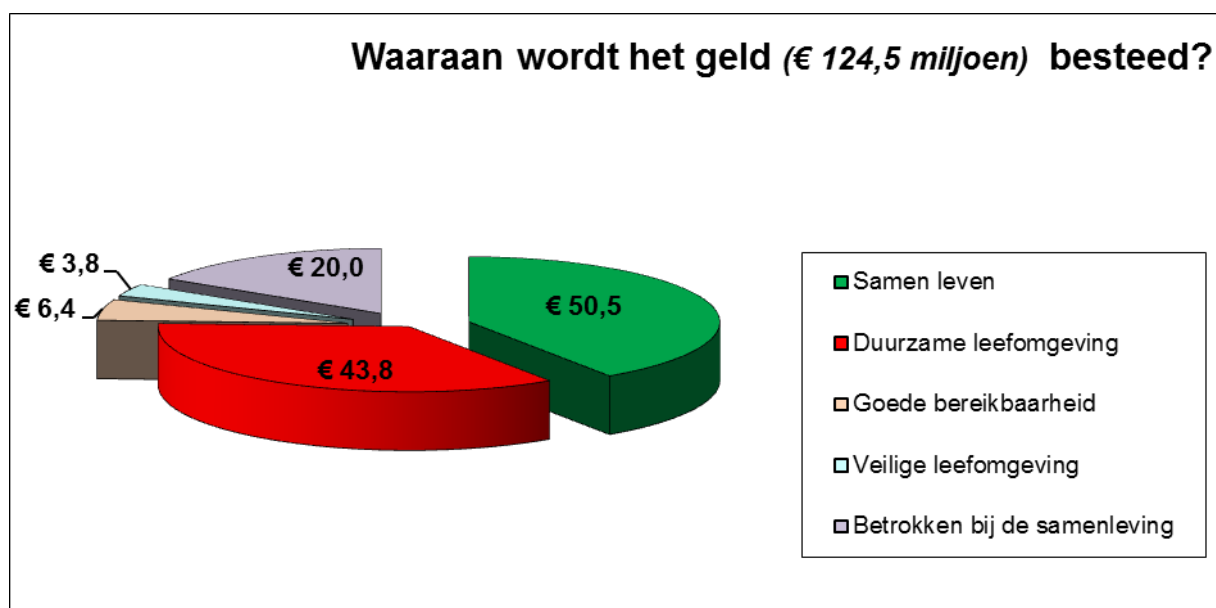
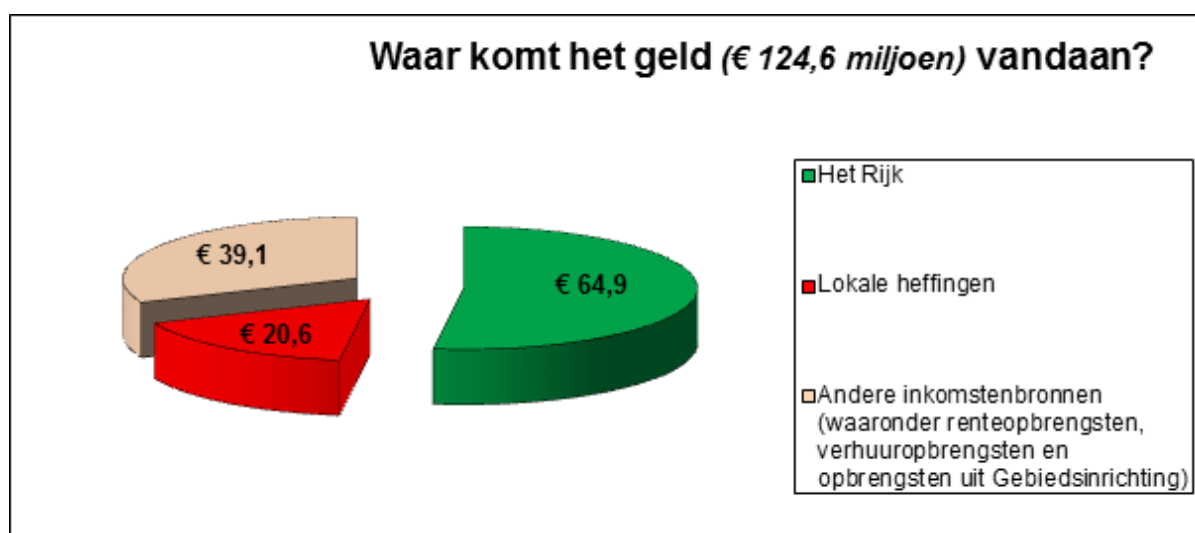
Tabel: financiële vertaling collegeprogramma naar de programmabegroting 2019-2022

bedragen x € 1.000

Thema	Programma	2019	2020	2021	2022
Duurzaamheid	Duurzame leefomgeving	145	325	130	130
Buitengebied, landbouw en recreatie	Duurzame leefomgeving	25	35	35	35
Mobiliteit en bereikbaarheid	Goede bereikbaarheid	65	90	90	90
Openbare ruimte en groen	Duurzame leefomgeving	185	250	250	250
Economie en ondernemen	Duurzame leefomgeving	10	10	10	10
Veiligheid	Veilige leefomgeving	35	55	55	55
Jeugd en onderwijs	Samen leven	160	135	135	135
Kunst, cultuur en sport	Samen leven	15	25	390	390
Bestuur en inwonersparticipatie	Betrokken bij de samenleving	135	165	165	165
Overige ontwikkelingen	Betrokken bij de samenleving			-100	-100
Totaal uitwerking collegeprogramma		775	1.090	1.160	1.160

3.5 Waar komt het geld vandaan en waaraan wordt het besteed?

Hieronder is grafisch weergegeven waar het geld van de gemeente Houten vandaan komt en waaraan het wordt besteed. De hierbij gekozen indeling is gelijk aan die in de infographic 'begroting 2019 in één oogopslag'.

4. Tot slot

Evenals bij de begroting 2018 en de jaarstukken 2017 is de begroting 2019 ook weer beschikbaar als infographic (beeldende weergave van informatie) en online-versie (www.houten.nl/begroting).

In overleg met de audit- en rekeningcommissie willen we onderzoeken of de producten uit de planning- en controlcyclus kunnen worden doorontwikkeld (anders en/of slimmer) om daarmee nog beter aan te sluiten bij de sturings- en informatiebehoefte van de gemeenteraad. Hierbij kijken we ook of de doorontwikkeling kan bijdragen aan een transparante en begrijpelijke communicatie met onze inwoners.

Tot slot zien wij uit naar een vruchtbare en constructieve begrotingsbehandeling op 13 november 2018.

Burgemeester en wethouders van Houten,
de secretaris, de burgemeester,

H.S. den Bieman

W.M. de Jong

Programma Samen leven

Programma Samen leven

Omschrijving programma

Het programma Samen leven omvat een breed spectrum aan onderwerpen. Het heeft betrekking op samenlevingsopbouw, gezondheid, hulp en ondersteuning, maar ook op onderwijs, werk & inkomen, werkgelegenheid, sport en cultuur. Het is gericht op alle inwoners van alle leeftijden.

Hoofddoel van het programma Samen leven (en het Programma Sociale Kracht 2017-2020) is 'Iedereen doet mee' (participatie);

Alle Houtenaren hebben een veilige plek om te leven, kunnen een zinvol bestaan leiden en nemen naar vermogen volwaardig deel aan de maatschappij.

De vijf subdoelen zijn:

1. Mensen in Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren en regie te voeren over hun eigen huishouden.
2. Kinderen en jongeren in Houten groeien op in een stimulerende, gezonde en veilige omgeving.
3. Mensen in Houten kunnen naar vermogen meedoen in de samenleving.
4. Mensen in Houten steunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving.
5. Mensen in Houten hebben gelijke kansen op gezondheid.

Binnen het Programma Sociale Kracht (PSK) ligt de focus op:

- a. Integrale sturing op een aantal complexe inhoudelijke thema's
Het gaat daarbij om thema's, over de verschillende decentralisaties en leefgebieden heen, waar verschillende systeemwerelden elkaar treffen, die verschillende soorten interventies vereisen en die meerdere jaren in beslag nemen. In het PSK zijn deze thema's in de volgende vijf programmalijnen ondergebracht:
 - Meedoen naar Vermogen
 - Passend zelfstandig wonen
 - Voorkomen is beter
 - Samen sterk
 - Integrale arrangementen
- b. Integrale sturing met behulp van een aantal randvoorwaarden:
 - Leidende principes voor het handelen (zo zijn onze manieren)
 - Inrichtingsprincipes (zo hebben we het georganiseerd)
 - Financiële keuzes en bekostiging
 - Effectmeting

De uitdaging is om een lokaal netwerk van maatschappelijke zorg en ondersteuning te ontwikkelen, waarmee inwoners thuis nabij op alle leefgebieden (welzijn, ondersteuning, werk, inkomen, wonen, et cetera) op maat worden geholpen tegen minder kosten.

Dat vereist een transformatie van de infrastructuur van zorg en ondersteuning, waarbij 2^e-lijnszorg en ondersteuning meer lokaal en dichtbij de inwoners wordt gebracht en waarbij inwoners geen hinder ervaren van de verschillende verantwoordelijkheden en financieringsstromen in de keten van zorg.

De veranderopgave in de ondersteuningsstructuur voor de komende jaren is als volgt samen te vatten:

- Versterking van de 0^e lijn gericht op preventie;
- Doorontwikkeling van de scharnierfunctie van de 1^e lijn:
 - een integrale werkwijze binnen de 1^e lijn
 - soepele in- door en uitstroom tussen 0^e, 1^e en 2^e lijn
 - versterking coördinatie van zorg
- Vergroten van de effectiviteit en efficiency in de 2^e lijn:
 - af- en ombouw en ambulantisering van de residentiële zorg
 - ontwikkeling nieuwe woon-zorgconcepten
 - versterking gezinsvormen.

De evaluatie van het PSK staat gepland voor 2019. Het voornemen is om de evaluaties van de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het PSK in onderlinge afstemming begin 2019 te evalueren, om vervolgens voor de periode 2020 en volgende jaren een geïntegreerd document (inclusief werk en inkomen) aan de raad voor te leggen.

In de Monitor Sociale Kracht wordt de indicator 'sociale kracht van het collectief van burgers' bepaald door zeven componenten. Deze hebben betrekking op enerzijds de omgeving waarin men leeft (leefbaarheid, veiligheid en sociale samenhang in de buurt) en anderzijds op de eigen situatie en deelname aan de maatschappij (participatie, zelfredzaamheid, financiële zelfredzaamheid en de mate van eenzaamheid). Hiermee kan deze indicator dienen als (overkoepelende) effectindicator, gerelateerd aan het hoofddoel van het programma Samenleving. In de deelprogramma's komen de onderliggende (specifieke) indicatoren terug.

Effectindicator:

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Sociale Kracht.	Monitor Sociale Kracht (score 1-10)	X	7,6	7,6	7,6	7,7

Relevante beleidskaders

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)
[Toekomstvisie Houten 2025](#)
[Programma Sociale Kracht 2017-2020](#)
[Wmo beleidskader 2015-2018](#)
[Beleidskader Jeugd en onderwijs 2016-2018](#)
[Lekstroom Werkt 2020](#)
[Visie op sport en bewegen in Houten in 2025](#)
[Cultuurvisie 2017, perspectief op 2025](#)

Relevante onderzoeken

- Monitor Sociale Kracht 2017
- [Cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2017](#) en [Factsheet](#)
- [Cliëntervaringsonderzoek Jeugdhulp over 2017](#) en [Factsheet](#)
- [Jongerenpeiling 2016](#)
- Bevolkingsprognose gemeente Houten 2018 t/m 2038
- www.waarstaatjegemeente.nl
- [GGDAtlas regio Utrecht](#)

Verbonden partijen

- Gemeentelijke gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

Deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Toegang en Transformatie
- Jeugd en Onderwijs
- Wmo
- Werk
- Inkomen
- Sport en Gezondheid
- Kunst en Cultuur

Deze indeling in deelprogramma's is nog sectoraal ingestoken, terwijl de doelen van het Programma Sociale Kracht dwars door de sectoren heen lopen. Het deelprogramma Toegang en Transformatie is daarom als verbindend element toegevoegd. De vijf subdoelen van het Programma Sociale Kracht komen daarom op onderdelen in verschillende hoofdstukken terug.

Deelprogramma Toegang & transformatie

Wat willen we bereiken?

Om ervoor te zorgen dat iedereen meedoet, staat de gemeente voor de uitdaging om een netwerk van maatschappelijke zorg en ondersteuning te ontwikkelen, waarmee inwoners thuis nabij op alle leefgebieden (welzijn, ondersteuning, werk, inkomen, wonen, et cetera) op maat worden geholpen tegen minder kosten.

Hoewel veel vraagstukken binnen het sociaal domein steeds meer ontschot en integraal worden aangevlogen, is er voor de leesbaarheid voor gekozen om de meeste onderwerpen slechts in één specifiek deelprogramma te benoemen. Alleen die onderwerpen die expliciet vanuit het innovatiebudget bekostigd worden en multidisciplinair zijn, worden in het deelprogramma toegang en transformatie benoemd. Die prestatie-indicatoren, die gerelateerd zijn aan één specifieke sector (bijvoorbeeld Jeugd en Onderwijs), komen ook in de volgende deelprogramma's aan de orde.

Transformatie gaat over verandering van *houding en gedrag* (gericht op versterking eigenaarschap en actief burgerschap), verandering van *werkwijzen* (gericht op grotere effectiviteit en efficiency) en verandering van *onderlinge relaties en verhoudingen* (versterking netwerkallianties).

We werken vanuit een dialoogbenadering met inwoners en partijen samen. Juist omdat de veranderopgave ook gaat over houding en gedrag en een andere instelling van alle betrokken partijen, is het belangrijk hier de komende periode bewust aandacht aan te besteden. Het gaat daarbij niet alleen om het creëren van een gemeenschappelijke taal, maar ook om overeenstemming over de gezamenlijk gedragen Houtense benadering.

Houten hanteert in relatie tot haar partners, waaronder Stichting Sociaal Team Houten, een aantal leidende principes. Deze principes zijn als volgt samen te vatten:

1. Het inwonersperspectief is voor iedereen handelend leidend. We toetsen de kwaliteit van dienstverlening en werkwijzen aan de uitwerking in de leefwereld van alledag. Daarin zijn we flexibel en oplossingsgericht.
2. We werken vanuit waarden (de Bedoeling), en niet primair vanuit regels en protocollen.
3. We werken effectief en efficiënt. We beseffen dat we ook op termijn nog passende en betaalbare zorg moeten kunnen bieden.
4. Er is al veel ontwikkeld in Houten. We benutten het bestaande slimmer. Dit doen we samen met alle partijen die een bijdrage kunnen leveren. We spreken elkaar daar op aan.
5. We werken samen aan een lerende omgeving rondom de uitvoering. We erkennen dat er fouten gemaakt kunnen worden. We delen proactief alle beschikbare kennis met elkaar. Als gemeente scheppen we hiervoor de randvoorwaarden: we stimuleren effectmeting, actieonderzoek en evaluatie.
6. We streven naar een slimme en duurzame netwerksamenwerking. We spreken elkaar aan op de bijdrage die men levert aan de kracht van een keten. Zo kunnen we samen slimme integrale oplossingen organiseren.
7. Professionals krijgen ruimte, om eigen professionele afwegingen te kunnen maken.

In samenwerking met ketenpartners voeren we regie op de ontwikkeling van een integrale lokale toegang tot passende ondersteuning, op basis van de volgende uitgangspunten:

- Versterken signalering en preventie.
- Versterken eigen regie (onder meer door versterken zelfzoeken via Hulpwijzer).
- Inwoners in Houten worden op dezelfde manier benaderd, waarbij we mensen aanspreken op hun mogelijkheden en niet op hun beperkingen (demedicaliseren en niet problematiseren).
- Eenvoudige vragen worden sneller, laagdrempeliger en dichterbij beantwoord.
- Voor meervoudige vragen hanteren we de methodiek één huishouden, één plan, één regisseur.
- De indicatie organiseren we eenvoudiger en meer in samenhang (flexibel op- en afschalen van de ondersteuning).

Bij het deelprogramma Toegang en Transformatie wordt ook specifiek aandacht besteed aan de doorontwikkeling van de Stichting Sociaal Team Houten.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners van Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren, regie te voeren over hun eigen huishouden en de weg (toegang) te vinden naar benodigde (preventieve) ondersteuning.
2. Het netwerk van zorg en ondersteuning is zodanig getransformeerd, dat daarmee participatie van inwoners wordt versterkt.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners van Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren, regie te voeren over hun eigen huishouden en de weg (toegang) te vinden naar benodigde (preventieve) ondersteuning.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Zelfredzaamheid*	Monitor Sociale Kracht	X	8,2	8,2	8,2	8,2
1	Aantal hulpvragen opgelost door eigen kracht / informele zorg	WIZ-portaal / Sociaal Team	X	X	376	380	400
1	De inwoner weet waar hij/zij met zijn/haar hulpvraag moet zijn % (helemaal) mee eens	CEO Wmo / Jeugd	WMO:68% Jeugd:78%	WMO:74% Jeugd:X	WMO:73% Jeugd:73%	WMO:73% Jeugd:73%	WMO:75% Jeugd:75%
1	De inwoner ervaart snel geholpen te worden** (%)	CEO Wmo / Jeugd	WMO:58% Jeugd:70%	WMO:65% Jeugd:X	WMO:66% Jeugd:63%	WMO:68% Jeugd:65%	WMO:68% Jeugd:65%
1	De inwoner kan zich beter redden (%)	CEO Wmo	74%	76%	78%	78%	78%

* Is het vermogen van mensen om zichzelf te redden in het geval van de voortdurende veranderingen en gevolgen van een (chronische) ziekte of een tegenslag, op alle levensterreinen (score 1-10).

** Dit kan zijn door zorgaanbieder en/of Sociaal Team.

Betrokkenheid verbonden partijen

In de 'Houtense Routes' worden samenwerkingsafspraken gemaakt tussen professionals. De GGDrU is hier onderdeel van. Ook zij is een belangrijke schakel in de keten als laagdrempelige basisvoorziening (o.a. consultatiebureau), als ondersteuner wanneer er advies of korte begeleiding nodig is, als signaleerder wanneer er zorgen zijn en als verwijzer indien er specialistische zorg nodig is. In de 'Houtense route Jeugd' betreft het afspraken tussen huisartsen, GGDrU en Stichting Sociaal Team Houten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkelopgave 2019

Om de strategische doelen gericht op gezondheid en versterking van zelfredzaamheid te kunnen realiseren, is het belangrijk dat er voor inwoners dicht bij huis (in de 0^e lijn) een passend aanbod aan vrij toegankelijke voorzieningen beschikbaar is, dat goed gevonden en benut wordt.

Doel is om ervoor te zorgen dat mensen beter het hoofd kunnen bieden aan de (fysieke, emotionele en sociale) uitdagingen in het 'normale' leven, om te voorkomen dat ze de eigen regie verliezen en (zwaardere) ondersteuning nodig hebben.

Dit vraagt onder meer om versterking van de lokale dienstverlening op het gebied van informatie en advies en toegang tot ondersteuning voor inwoners integraal binnen het sociaal domein. In 2019 willen we aandacht besteden aan het vergroten van de vindbaarheid van diensten en voorzieningen, zowel voor inwoners als voor professionals die inwoners de weg moeten kunnen wijzen. Daarmee versterken we ook de signaleringskracht, waarmee risicogroepen sneller in beeld komen.

Onder de noemer 'Houtense Routes' wordt gewerkt aan verschillende werkafspraken tussen professionals (in het bijzonder verwijzers) in de keten. Deze afspraken zijn erop gericht passende zorg te realiseren (zo zwaar als nodig en zo licht als mogelijk), waarbij korte lijnen tussen partijen en

duidelijke ingangen voor inwoners worden georganiseerd. Passende zorg staat voor het afstemmen van de behandeling op de kenmerken van de inwoner, zoals de ernst van de problematiek, mentale en sociale vaardigheden, omgevingsfactoren en wensen en behoeften van de inwoner. Het Sociaal Team speelt, als spin in het web, vaak een sleutelrol bij deze routes. O.a. bij Houtense route Jeugd en Houtense route DuurSaam (kwetsbare ouderen).

Stichting Sociaal Team Houten heeft de opdracht om door vraagverheldering vast te stellen wat er bij de inwoners speelt, wat mensen zelf kunnen oppakken met hulp van hun netwerk, en of er aanvullende hulp of ondersteuning nodig is. Met als doel – samen met de inwoners - vanuit eigen kracht passende hulp en ondersteuning te organiseren, zo nabij mogelijk, zo snel mogelijk, zo licht mogelijk en zo zwaar als nodig. De taken die het team heeft zijn:

- Geven van informatie en advies;
- Triageren (bepalen urgentie en waar iemand het best terecht kan);
- Indiceren van (2^e-lijns) hulp en zorg;
- Bieden van kortdurende hulp en begeleiding;
- Coördinatie van zorg.

De belangrijkste ontwikkelopgaves voor Stichting Sociaal Team Houten in 2019 zijn coördinatie van zorg en informatie en advies.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Doorverwijzingen Sociaal Team naar de 0e lijn (%)	Sociaal Team	X	X	16%	25%	25%
1	Wat de inwoner zelf (familie/gezin) of met zijn sociaal netwerk kan doen is in het gesprek met het sociaal team aan de orde gekomen (jeugd) (%)	CEO Jeugd	X	X	Gezin:64% Sociaal netwerk:43%	Gezin:67% Sociaal netwerk:45%	Gezin:90% Sociaal netwerk:90%
1	Wat de inwoner zelf (familie/gezin) of met zijn sociaal netwerk kan doen is in het gesprek met het sociaal team aan de orde gekomen (Wmo) (%)	CEO Wmo	X	Gezin:69% Sociaal Netwerk:72%	Gezin:83% Sociaal Netwerk:73%	Gezin:85% Sociaal Netwerk:75%	Gezin:90% Sociaal Netwerk:90%

* Dit is in 2017 voor het eerst bijgehouden.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Ontwerp en implementatie van werkprocessen binnen het Sociaal Team, gericht op organisatie van de taak/rol coördinatie van zorg.
1	Uitvoering ontwikkelopdracht Stichting Sociaal Team gericht op informatie en advies (Sociaal Loket).
1	Haalbaarheidsonderzoek naar de ontwikkeling van een lokale wegwijzer voor inwoners en intermediairs.
1	In het kader van de Taskforce inhoudgestuurde kostenbeheersing: - Uitvoering en monitoring van een pakket aan maatregelen gericht op efficiënte en effectieve in- door- en uitstroom van cliënten.

Doelstelling 2

Het netwerk van zorg en ondersteuning is zodanig getransformeerd, dat daarmee participatie van inwoners wordt versterkt.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Participatie*	Monitor Sociale Kracht (score 1-10)	X	8,1	8,0	8,3	8,4
2	Demografische druk (de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar) (%) (BBV)	WSJG	65%	66,2%	67,1%	67,6%	69%

* De score voor participatie komt voort uit de vragen die te maken hebben met het hebben van betaald werk, het volgen van een opleiding, het verrichten van mantelzorg of vrijwilligerswerk en/of deelname aan het verenigingsleven.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkelopgave 2019

Inmiddels is er door ervaring en onderzoek een goed inzicht ontstaan in hoe we ervoor staan in relatie tot de transitie en transformatie en aan welke knoppen we kunnen draaien: via pilots zijn nieuwe werkwijzen ontwikkeld. Er is meer inzicht in ervaringen van klanten en er is onderzoek gedaan naar vraag en aanbod van zorg en (gerelateerde) huisvesting, zowel lokaal als regionaal. Ook zijn er financiële analyses gemaakt op het gebied van jeugdhulp en Wmo om meer grip op de kosten te kunnen krijgen.

In 2019 kunnen we op basis van die inzichten een aantal wissels gaan trekken. Er liggen keuzes voor met betrekking tot vernieuwing van de bekostiging (0^e, 1^e en 2^e lijn), de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, en de ombouw van jeugdhulp (met verblijf). Verder is het van belang in 2019 om de opgedane ervaringen uit de pilots te gaan verbreden en te integreren in een nieuwe werkwijze. De evaluatie van het PSK samen met die van de verschillende beleidskaders is daarbij een belangrijk schakelmoment richting 2020.

In 2019 ligt de focus op versterking van de preventieve activiteiten in de 0^e lijn (en de versterking van de onderlinge samenhang daarvan) evenals de vernieuwing van de bekostiging van de activiteiten in de 0^e lijn (welzijn en preventie). In 2018 is een eerste stap gezet met de ontwikkeling richting inclusief onderwijs en in 2019 zal die ontwikkeling versterkt worden doorgezet.

Een ander belangrijk thema is de ombouw van de 2^e lijnszorg (jeugdhulp en wmo), waarbij ruimte voor lokale (en regionale) nieuwe woon-zorgconcepten optimaal worden benut. Voldoende (getransformeerde) huisvesting is een belangrijke randvoorwaarde voor de transformatie van het aanbod van zorg en ondersteuning.

De volgende stap in de transformatie is om ook de dienstverlening gericht op werk meer lokaal en op maat te gaan ontwikkelen en zodoende beter te integreren binnen het gehele sociaal domein. In 2019 organiseren we daarom een follow-up van de Houtense Werktafel en starten we een pilot, waarin we 20 inwoners van Houten die werk zoeken en veelal een uitkering hebben, zelf de verantwoordelijkheid geven om prioriteiten te stellen en fasering aan te brengen in het zoekproces naar betaald werk.

Wat gaan we ervoor doen?

- We evalueren de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het PSK in onderlinge samenhang (begin 2019), om vervolgens voor de periode 2020 en volgende jaren een geïntegreerd document (inclusief werk en inkomen) aan de raad voor te leggen.
- We vergroten de vindbaarheid van de preventieve activiteiten in de 0^e lijn (voor inwoners en intermediairs) en gaan die activiteiten flexibeler en meer integraal bekostigen (zie ook deelprogramma gezondheid).

- We ontwikkelen een integrale werkwijze om burgerinitiatieven passend te faciliteren en benutten daarbij de ervaringen van de pilot Sterke Buurten. We hebben in het bijzonder aandacht voor initiatieven gericht op versterking van onderlinge hulp (zie deelprogramma Wmo).
- We organiseren een follow-up van de Houtense Werktafel. Herstel en Werk krijgt hierin bijzondere aandacht. We starten daarnaast een pilot met circa 20 mensen, die we via lokaal maatwerk en vanuit hun eigen potentieel ondersteunen richting werk en participatie (zie deelprogramma Werk).
- We stimuleren samen met regio Lekstroom de ontwikkeling van de transformatie van de jeugdhulp en de Wmo en organiseren meer grip op het budget (zie ook deelprogramma jeugd en onderwijs). In toenemende mate zorgen we voor integratie tussen jeugd en Wmo, onder andere op het gebied van inkoop. Er is een gezamenlijke regionale samenwerkingsagenda Lekstroom opgesteld voor de opgaven jeugdhulp met verblijf en beschermd wonen en maatschappelijke opvang (Wmo). Ook onderwijs en Werk & Inkomen worden meer betrokken. Hiermee dragen we bij aan een doorgaande lijn 18-/18+.
- Op basis van de ervaringen met het netwerk pleegzorg en de pilot buurtgezinnen versterken we de ondersteuning via vervangende gezinsvormen (zie deelprogramma Jeugd & Onderwijs).
- We bereiden de transitie en transformatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang (2020/21) voor, lokaal en binnen de Lekstroom, in onderlinge samenhang met ombouw jeugdhulp (met verblijf) en passend zelfstandig wonen (zie deelprogramma Wmo).
- We werken aan een innovatieve lokale infrastructuur voor herstel en ondersteuning van mensen met psychische kwetsbaarheid van 0-100 jaar, waarbij de beweging zal zijn van incidentgestuurd naar vroegtijdige betrokkenheid, o.a. via de pilots GGZ in de wijk en outreachende hulpverlening (zie deelprogramma Wmo).
- We benutten de kansen in lokale ruimtelijke ontwikkelingen optimaal, zodat we de opgave die we hebben op het gebied van zorgwoningen en woningen voor zorgdoelgroepen kunnen realiseren. Dit is niet alleen een kwantitatieve opgave, maar ook belangrijke knop om de innovatie van het aanbod te kunnen versnellen en kosten te kunnen beheersen (zie deelprogramma's Jeugd en Wmo).

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Evaluatie PSK, beleidskader Jeugd & Onderwijs, gezondheidsbeleid, Wmo en aanbesteding doelgroepenvervoer in onderlinge samenhang uitvoeren en een geïntegreerd vervolgdocument opstellen.
2	Samen met het netwerk (onder andere stichting Sociaal Team, Sociaal Loket, CJG, GGDrU, zorg in Houten en Van Houten&co) stellen we een integrale visie op preventie op en stellen we prioriteiten binnen de preventieve thema's vast.
2	Een tweede gemengde woonvorm wordt voorbereid waarin verschillende doelgroepen gehuisvest worden waarbij we de ervaringen vanuit de gemengde woonvorm aan de Molenzoom meenemen.
2	Binnen de gemeente wordt een integrale werkwijze ontwikkeld voor woon-zorgprojecten om de schaarse ruimte optimaal te benutten en te kunnen voldoen aan de behoefte aan (innovatieve) vormen van wonen-zorgprojecten (zie ook programma Ruimte).

Deelprogramma Jeugd en Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Hoofddoelstelling van dit deelprogramma is:

Kinderen en jongeren in Houten groeien op in een stimulerende, gezonde en veilige omgeving tot zelfredzame en verantwoordelijke inwoners. Ze ontwikkelen hun talenten, doen mee naar vermogen en hebben een gezonde leefstijl, waardoor problemen later voorkomen kunnen worden. En er is passende hulp en bescherming beschikbaar als dat echt nodig is.

Transformatierichting: in de gemeente Houten heerst een positief opvoedklimaat. Niet onnodig problematiseren, diagnosticeren of hulp in het medische circuit zoeken zijn de uitgangspunten in het kijken naar opvoeden en opgroeien. Jeugdigen krijgen de ruimte om zich op alle fronten te kunnen ontwikkelen. Er is extra aandacht voor gezond leven, eten en bewegen. Er wordt preventief ingezet op het voorkomen van problemen (o.a. rondom (v)chtscheiding, samengestelde gezinnen). Leefwerelden van jeugdigen worden verbonden, waardoor alle jeugdigen worden gezien en het snel en vroegtijdig wordt gesignaleerd als een jeugdige afwijkend gedrag, moeilijkheden of een vertraging in de ontwikkeling laat zien. Hierop wordt adequaat gereageerd, waarbij stap één het betrekken van ouders is. Als een jeugdige onveilig is of hier twijfel over bestaat weet iedereen in de gemeente Houten wat er moet gebeuren.

Daarbij heeft ieder kind recht op onderwijs. Onderwijs vervult een belangrijke functie in de ontwikkeling van (jonge) mensen en vormt daarmee een belangrijke investering in de toekomst van Houten. Voor een optimale ontwikkeling is het uitgangspunt dat elke leerling passend onderwijs krijgt (zo veel mogelijk binnen het reguliere onderwijs) (Beleidskader jeugd en onderwijs 2016 - 2018). Het beleidskader jeugd en onderwijs wordt begin 2019 geëvalueerd in samenhang de visies op Wmo en Gezondheid en het Programma Sociale Kracht (PSK).

De evaluatie van het PSK staat gepland voor 2019. Het voornemen is om de evaluaties van de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het PSK in onderlinge afstemming begin 2019 te evalueren, om vervolgens voor de periode 2020 en volgende jaren een geïntegreerd document (inclusief werk en inkomen) aan de raad voor te leggen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Ouders en jeugd benutten hun talenten en eigen kracht en maken hierbij gebruik van hun sociaal netwerk.
2. Ondersteuning gericht op jeugdigen en hun ouders is effectief en efficiënt, aansluitend op de leefwereld van de doelgroep en zo licht als kan / zo zwaar als nodig is.
3. De veiligheidsketen voor de jeugd is zo laagdrempelig mogelijk, maar zo zwaar als nodig georganiseerd.
4. We zetten in op een breed en toegankelijk onderwijsaanbod, waarin leerlingen gelijke kansen krijgen om thuis nabij hun talenten te kunnen ontplooiën en goed voorbereid worden om zich te ontwikkelen tot zelfredzame inwoners.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Ouders en jeugd benutten hun talenten en eigen kracht en maken hierbij gebruik van hun sociaal netwerk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Cliënten (jongeren/ouders) kunnen beter hun problemen oplossen (%)	CEO Jeugd	50%	X	51%	50%	50%

Betrokkenheid verbonden partijen

GGDrU wil dat iedereen zijn eigen talenten kan ontwikkelen en ontplooiën, en dat iedereen kan meedoen. Hiertoe werkt GGDrU aan thema's als alcohol, drugs, roken, weerbaarheid, overgewicht, bewegen, voeding, seksuele ontwikkeling, eenzaamheid en depressie. Samen met andere partijen zoals gezondheidszorgorganisaties, scholen en sportorganisaties, investeert GGDrU in preventie. De Jeugdgezondheidszorg geeft preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding, individueel of in groepen, gericht op het versterken van de eigen kracht van ouders en jongeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het stimuleren van netwerken van onderlinge ondersteuning, bijvoorbeeld door vervangende gezinsvormen.
- Laagdrempelig aanbod bieden van opvoed- en opgroevragen en opvoedondersteuning in Houten.
- Inzicht vergaren in behoeftes van ouders in Houten met betrekking tot lichte opvoed- en opgroevragen en opvoedondersteuning.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	We organiseren samen met jongeren een jongerentop. We halen hiermee signalen op van jongeren zelf om het gemeentelijk beleid beter aan te laten sluiten op hun behoeften.

Doelstelling 2

Ondersteuning gericht op jeugdigen en hun ouders is effectief en efficiënt, aansluitend op de leefwereld van de doelgroep en zo licht als kan / zo zwaar als nodig is.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Ervaring uitvoering zorg: verschillende organisaties werken altijd goed samen (vaak/altijd) (%)	CEO Jeugd	59%	X	64%	65%	65%
2	Aantal jeugdigen residentiële jeugdhulp	Regionale backoffice / ADD-monitor	70	70	58	55	50
2	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp (%) (BBV)*	CBS	7,6/8,2%	8,1/8,8%	8,0/8,5%	9,9%	10%
2	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming (%) (BBV)*	CBS	0,8/0,6%	0,6/0,6%	0,7/0,6%	0,7%	0,7%
2	Jongeren (van 12 jaar tot 23 jaar) jeugdreclassering (%) (BBV)*	CBS	0,2/0,2%	0,1/0,2%	0,2/0,2%	0,2%	0,2%
2	Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb (jongeren) (vaak/altijd) (%)	CEO Jeugd	78%	X	78%	78%	78%

*Nieuwe berekeningswijze vanaf 2018. Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

Betrokkenheid verbonden partijen

GGDrU zorgt dat jongeren en ouders de jeugdgezondheidszorg weten te vinden voor antwoord op alledaagse vragen, praktische tips, bij kleine zorgen maar ook met ingewikkelde problemen. Positieve gezondheid is het uitgangspunt in het werk van GGDrU, maar als het leven zo tegenzit dat het even niet lukt om zelfredzaam te zijn, dan biedt GGDrU ook een vangnet. GGDrU sluit aan bij wat ouders en jongeren zelf weten en kunnen. GGDrU wil dat zij zoveel mogelijk meedoen in het normale leven. Ouders bepalen de intensiteit en vorm van het contact, en GGDrU pakt haar rol en

verantwoordelijkheid. De jeugdgezondheidszorg onderzoekt kinderen op mogelijke aangeboren afwijkingen, vaccineert tegen ziektes en volgt ze in hun ontwikkeling van geboorte tot het 18e jaar. De jeugdgezondheidszorg beoordeelt of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en betreft direct de juiste zorg of hulp.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het bieden van algemene- en maatwerkvoorzieningen, aansluitend op de mogelijkheden van de eigen kracht en daarbij gebruikmakend van het sociaal netwerk.
- Toerusting van professionals om opvoed- en ontwikkelingsvragen te signaleren en daar actief op in te spelen.
- De transformatie binnen de jeugdhulp moet verder gestalte krijgen waarbij we er van uit gaan dat we in 2022 andere vormen van hulp en zorg hebben ontwikkeld die lokaal dichtbij, tijdig, passend en goedkoper zijn. Uitgaande van de visie dat hulp en opvang binnen gezinnen prevaleert ten opzichte van uit-huis plaatsen.
- In het kader van de programmalijn 'Voorkomen is beter' (zie deelprogramma Toegang en transformatie) ligt de focus in 2019 op de vernieuwing en versterking van het preventief aanbod in Houten. Daarin besteden we ook aandacht aan preventie rondom (v)echtscheiding en samengestelde gezinnen.
- We zetten alle zeilen bij om de kostenstijging van jeugdhulp duurzaam terug te dringen. De komende jaren staan we voor een forse opgave om de uitgaven in het sociaal domein in lijn te brengen met de begroting. Hier zetten we een pakket van lokale en regionale maatregelen op in.
- We zetten in op tijdige voorbereiding van ondersteuningstrajecten voor jongeren die de leeftijd van 18 naderen.
- We verbeteren de vindbaarheid en zichtbaarheid van het huidige preventieve aanbod in Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	We stellen binnen de regio Lekstroom een plan op, waarin wij beschrijven hoe we de middelen uit het Transformatiefonds de komende jaren kunnen inzetten ten behoeve van de transformatie van het zorglandschap.

Doelstelling 3

De veiligheidsketen voor de jeugd is zo laagdrempelig mogelijk, maar zo zwaar als nodig georganiseerd.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Jongeren (12 t/m 21 jarigen) met een delict voor de rechter (%) (BBV)	WSJG	0,78%	X	nnb	0,75%	0,74%
3	Verwijzingen Halt: aantal per 10.000 jongeren 12 - 17 jaar (BBV)	Bureau Halt / WSJG	69,9	82,4	108	80	80

Betrokkenheid verbonden partijen

De jeugdgezondheidszorg levert een bijdrage aan het schoolgezondheidsbeleid en aan collectieve preventie door een vaste plek binnen de zorgstructuur van een school (vanuit haar specifieke kennis van de gezondheid van jeugdigen) in te nemen en door adviezen uit te brengen. Naast de verbinding tussen onderwijs en jeugdbeleid is er ook de relatie met de veiligheidsketen. De samenwerking tussen GGDrU, het Sociaal Team, CJG en overige partners bestaat in het belang van jeugdigen en de maatschappelijke wens multiprobleemsituaties met een sterk risico op criminaliteit eerder en in gezamenlijkheid aan te pakken. Daarnaast ondersteunt de jeugdgezondheidszorg de gemeente bij visievorming door kengetallen aan te leveren uit de gegevens die de JGZ verzamelt tijdens contactmomenten, door ogen en oren open te houden, en/of de resultaten van monitoronderzoeken zoals de jeugdmonitor.

De jeugdgezondheidszorg van GGDrU adviseert daarnaast over de aanpak van huiselijk geweld. In 2019 gaat de aandacht vooral uit naar preventie en snel signaleren. GGDrU ondersteunt bij het uitvoeren van de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. GGDrU is de schakel tussen verschillende overlegpartijen. Er komt een regiocoördinator Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, GGDrU organiseert een conferentie en besteedt aandacht aan een betere aansluiting met Veilig Thuis.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het bieden van passende hulp en een sluitende keten waarbij iedereen weet hoe om te gaan met signalen van onveilige situaties (o.a. door gebruik van de verwijfsindex⁵).
- Signalerende instanties zoals scholen, kinderdagverblijven en hulpverleningsinstanties in de veiligheidsketen weten welke rollen en verantwoordelijkheden ieder heeft en kunnen elkaar tijdig vinden bij signalen over kind en veiligheid (o.a. door gebruik van de verwijfsindex).
- Hulpverleners voor volwassenen zijn zich bewust van de mogelijke gevolgen van volwassenenproblematiek voor de kindveiligheid en spelen hier actief op in (o.a. door gebruik van de verwijfsindex) (follow-up Rapport Samenwerkende Inspecties Jeugd). Hier wordt aandacht aan besteed tijdens de trainingen Aandachtsfunctionaris Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling die door de gemeente geïnitieerd worden.
- Extra ondersteuning wordt ingezet om de handelingsverlegenheid bij de aandachtsfunctionaris Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling te verminderen en gesprekstechnieken te versterken.
- Het Afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid werkt systematisch via het 7-stappenmodel⁶. Daarmee richt het overleg zich niet alleen op groepen en overlast maar ook op individuen. Vanuit dit overleg wordt de verbinding gemaakt tussen zorg en veiligheid. Daar waar nodig wordt door partners in dit overleg overwogen een individu aan te melden voor persoonsgerichte aanpak (zie ook het programma Veilig).

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Aantal registratie in verwijfsindex*	Jaarverslag verwijfsindex	3 (30)	133 (59)	201 (107)	210 (212)	220 (115)
3	Aantal matches in verwijfsindex*	Jaarverslag verwijfsindex	40 (25)	122 (44)	240 (76)	250 (78)	260 (80)

* De aantallen tussen haakjes zijn unieke cliënten / dossiers.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	15 nieuwe aandachtsfunctionarissen opleiden en 2 netwerkbijeenkomsten organiseren voor reeds opgeleide aandachtsfunctionarissen.
3	De gemeente stelt in samenwerking met scholen en hulpverleningsinstanties een overzicht op om te komen tot een verdeling van rollen en verantwoordelijkheden die een ieder heeft in de veiligheidsketen.

Doelstelling 4

We zetten in op een breed en toegankelijk onderwijsaanbod, waarin leerlingen gelijke kansen krijgen om thuis nabij hun talenten te kunnen ontplooiën en goed voorbereid worden om zich te ontwikkelen tot zelfredzame inwoners.

⁵ Systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van de jongeren (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken

⁶ Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken van de meldcode. In dit afwegingskader staan vragen die de beroepskracht helpen bij het bepalen of een melding bij Veilig Thuis wel of niet noodzakelijk is. Dit is in ieder geval noodzakelijk als er vermoedens zijn van acuut of structureel huiselijk geweld of kindermishandeling.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
4	Deelname speciaal onderwijs (basis en voorgezet onderwijs) Houtense jeugd (%)	Regionale leerlingenadministratie	2,2%	2%	1,9%	1,8%	1,7%
4	Onderwijs: Absoluut verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar (BBV)*	Duo	0	0,43	0,64***	0,4	0,4
4	Onderwijs: Relatief verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar (BBV)**	Duo	29,71	14,46	13,50***	15	15
4	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% van het totaal aantal leerlingen 12-23 jaar) (BBV)	DUO dienst uitvoering onderwijs	X	1,2%	nnb	1,5%	1,5%
4	Kinderen met een VVE indicatie dat gebruik maakt van VVE (%)	JGZ / Peuteropvang	90,4%	96,5%	93,1%	95%	95%

*Absoluut verzuim = een scholier is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling

**Relatief verzuim = een scholier blijft ongeoorloofd weg van de school waar die is ingeschreven (spijbelgedrag etc).

*** Dit betreft schooljaar 2016-2017.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen als doel dat er geen leerlingen meer zijn die thuis zitten en geen onderwijs volgen, behalve als dat medisch noodzakelijk is.
- Van de leerlingen die ondersteuning nodig hebben, krijgen meer leerlingen hulp op de reguliere school; minder leerlingen gaan daarvoor naar speciale onderwijsvoorzieningen.
- Om het regulier onderwijs bij de ontwikkeling naar meer inclusief onderwijs te versterken wordt jeugdhulp ook binnen scholen ingezet en zullen bij onderwijshuisvestingsplannen scholen beter op een bredere doelgroep worden toegerust.
- We faciliteren scholen bij de ontwikkeling van maatwerk preventieprogramma's per school.
- Met schoolbesturen en samenwerkingsverbanden (de scholen hebben zich verenigd in samenwerkingsverbanden) maken we afspraken om jeugdhulp en passend onderwijs beter op elkaar af te stemmen. We willen de zorg in scholen beter gaan organiseren en willen daarbij één of meerdere Onderwijs Zorg pilots in Houten te ontwikkelen.
- We werken op lokaal en regionaal niveau samen met het onderwijs binnen de thuiszittersaanpak Lekstroom.
- We ondersteunen jongeren bij een soepele overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.
- We zetten we in op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (preventie van laaggeletterdheid), dat doen we door:
 - Peuters die een verhoogd risico lopen op het ontwikkelen van een taalachterstand vanuit het consultatiebureau te verwijzen naar het voorschoolse educatieve programma binnen de peuteropvang. Deze peuters hebben recht op extra dagdelen peuteropvang.
 - Voorleesbeleid binnen de kinderopvang extra te stimuleren.
 - Met lokale partners een integrale aanpak te ontwikkelen om de onderwijskansen van kinderen met een (Nederlandse) taalachterstand te vergroten.
 - Om laaggeletterdheid in de bredere zin te bestrijden wordt vanuit het regionaal programma educatie voor de komende jaren ingezet op de doorontwikkeling van het Taalhuis Lekstroom. In Houten komen er meer en een breder aanbod van diverse cursussen. Er wordt ingezet om meer laaggeletterden te bereiken en toe te leiden naar het formele taalaanbod.

- Binnen de kaders van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHP) en op grond van de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van onderwijsinstellingen zien wij toe op een passende en adequate huisvesting van scholen. De 4 leidende principes uit het SHP worden daarbij gehanteerd: sober en doelmatig, capaciteitsbeheersing, duurzaamheid en kwaliteit en multifunctionele accommodaties. Dat doen we door:
 - Met de besturen van de fusieschool Klavertje Vier/De Brug en de Van Harte school een programma en investeringsbehoefte op te stellen om te komen tot een renovatie/uitbreiding/nieuwbouw van de schoolgebouwen.
 - Te streven naar de realisatie van een nieuwe unilocatie voor het Montessori onderwijs
 - Bij aanpassingen/vernieuwing van schoolgebouwen te streven naar een volledige energieneutraliteit. 🌱
 - Bij aanpassingen van schoolgebouwen creëren we meer mogelijkheden voor inclusief onderwijs, denk aan het realiseren van meer invalidentoiletten en prikkelarme ruimtes.
 - Voor alle schoollocaties aandacht te hebben voor groene en rookvrije schoolpleinen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
4	Aantal leerlingen dat gebruik maakt van de regeling leerlingenvervoer	Afdeling Samenleving	162	153	151	150	150
4	Aantal leerlingen dat binnen de regeling leerlingenvervoer gebruik maakt van openbaar vervoer	Afdeling Samenleving	11	11	9	10	10

Doel	Omschrijving prestatie 2019
4	We maken samenwerkingsafspraken met Jeugdgezondheidszorg, Kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs om de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen optimaal te ondersteunen, die gericht zijn op de ontwikkeling naar meer inclusief onderwijs.
4	We ontwikkelen een Onderwijszorg Arrangement op speciaal basisonderwijs de Wissel en laten andere scholen in Houten meeprofiten van het ondersteuningsaanbod.

Deelprogramma Wmo

Wat willen we bereiken?

De Transformatierichting voor de Wmo is bepaald in het Wmo Beleidskader 2015-2018. Bij deze Transformatierichting staat zelfredzaamheid van inwoners centraal waarbij inwoners zich bewust zijn van hun eigen preventieve rol in het deelnemen aan de maatschappij en het hanteren van een gezonde leefstijl. Zo vinden zij het normaal uit te gaan van hun eigen kracht en burgerkracht en ook vinden zij het vanzelfsprekend gebruik te maken van hun sociaal netwerk. Er wordt aan gewerkt dat de woonomgeving (woningen, openbare ruimte en gebouwen, openbaar vervoer) stimuleert tot maatschappelijke deelname en tot (langer) zelfstandig wonen voor ouderen, gehandicapten en mensen met een psychosociaal probleem. Maatschappelijke initiatieven waarbij mensen werken aan onderlinge samenwerking in de buurt worden aangemoedigd (bewonersinitiatieven, Ons Fonds). In verband met de toenemende vergrijzing en daarmee kans op dementie, gaan we door met de activiteiten rond de dementievriendelijke gemeenschap.

De evaluatie van het Programma Sociale Kracht (PSK) staat gepland voor 2019. Het voornemen is om de evaluaties van de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het PSK in onderlinge afstemming begin 2019 te evalueren, om vervolgens voor de periode 2020 en volgende jaren een geïntegreerd document (inclusief werk en inkomen) aan de raad voor te leggen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Houtense inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.
2. Inwoners benutten hun eigen kracht en maken gebruik van hun sociaal netwerk.
3. Ondersteuning voor de meest kwetsbaren is zo licht als kan / zo zwaar als nodig en zo nabij mogelijk georganiseerd en is gericht op zelfredzaamheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houtense inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Sociale samenhang in de buurt*	Monitor Sociale Kracht	X	5,9	5,8	6,1	6,3
1	Inwoners ten opzichte van de totale bevolking die vrijwilligerswerk heeft verricht in de afgelopen 12 maanden (intensief) (%)	Monitor Sociale Kracht	X	23%	22%	25%	25%
1	Inwoners ten opzichte van de totale bevolking die de laatste 12 maanden hulp aan burens heeft verleend (intensief) (%)	Monitor Sociale Kracht	X	5%	4%	7%	7%

* Betreft de combinatie tussen samenhang of cohesie in de buurt, sociale controle (eigen buurttoezicht) en de bereidheid om zich in te zetten voor de buurt (score 1-10).

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stimuleren initiatieven van inwoners om zelf een bijdrage te leveren aan hun eigen woon- en leefomgeving. We zoeken daarbij ook naar nieuwe wegen, op basis van de uitkomsten van het project Sterke Buurten. 🎉
- We werken binnen de gemeente integraal aan de ondersteuning en facilitering van deze initiatieven.
- We zetten onze middelen zodanig in, dat dit de beoogde resultaten (samenredzaamheid, leefbaarheid) ten goede komt. We passen het huidige instrumentarium daarop aan (zoals o.m. Ons Fonds en de activiteiten van van Houten&co) en zorgen voor vernieuwing.
- We omarmen de 'right to challenge': als inwoners een taak van de gemeente willen overnemen - omdat zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen - geven we hen de kans.
- We werven, binden en ondersteunen vrijwilligers, zodat vraag en aanbod in evenwicht is. Hierbij worden netwerken benut zoals die van van Houten&co, maatschappelijk betrokken ondernemers en serviceclubs.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal door Ons Fonds gehonoreerde initiatieven ter vergroting van de sociale cohesie en verbetering van de leefbaarheid in de buurten.	Eigen gegevens	35	44	36	50	45

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Op basis van de Startbijeenkoms't 'Sterke Buurten' die in 2018 plaats heeft gevonden gaan we het 'Huis van Initiatieven' opzetten waarbij alle betrokken partijen terecht kunnen voor informatie en ondersteuning op het gebied van: juridische en financiële zaken, wegwijs binnen het gemeentelijke apparaat, vergroten van zichtbaarheid, delen van netwerken, ontmoeting en professionalisering van initiatieven en procesbegeleiding.

Doelstelling 2

Inwoners benutten hun eigen kracht en maken gebruik van hun sociaal netwerk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Mantelzorgers t.o.v. de totale bevolking die intensief voor familie, gezin, vrienden of buuren zorgt (%)	Monitor Sociale Kracht	X	19%	20%	18%	20%
2	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Familie	Monitor Sociale Kracht	X	79%	80%	81%	82%
2	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Vrienden	Monitor Sociale Kracht	X	65%	67%	68%	69%
2	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Buurtgenoten	Monitor Sociale Kracht	X	31%	33%	34%	35%
2	Zelforganiserend vermogen	Monitor Sociale	X	7,2	7,2	7,3	7,3

		Kracht (score 1-10)					
--	--	---------------------	--	--	--	--	--

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stimuleren netwerken van onderlinge ondersteuning / lotgenotencontact door het faciliteren/organiseren van bijeenkomsten waarbij we inzetten op het organiseren dicht bij huis.
- Voor mantelzorgers is er een steunpunt gericht op advies, ondersteuning en doorverwijzing. We sluiten hierbij aan op de vraag.
- In het gesprek dat het Sociaal Team heeft met cliënten, stimuleert het Sociaal Team dat mensen zelf meer in positie worden gebracht om hun eigen kracht te benutten bij het oplossen van de hulpvraag.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal mantelzorgwaarderingen	Gemeente	410	473	600	500	700

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Het aanbod van lotgenotencontact uitbreiden met twee nieuwe pilots voor specifieke doelgroepen (NAH, dementie).

Doelstelling 3

Ondersteuning voor de meest kwetsbaren is zo licht als kan / zo zwaar als nodig en zo nabij mogelijk georganiseerd en is gericht op zelfredzaamheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners) (BBV)*	CBS-Monitor / Sociaal Domein / Wmo / Sociaal Team / WSJG	30/30	29/29	28/29	30	30
3	Ik kan mij beter redden door de hulp die ik heb gekregen (Wmo) (mee eens) (%)	CEO Wmo	74%	76%	78%	76%	78%
3	Cliënten die de ontvangen ondersteuning passend bij de hulpvraag vinden: helemaal mee eens (%)	CEO Wmo	67%	74%	79%	80%	82%

*Nieuwe berekeningswijze vanaf 2018. Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het bieden van ondersteuning en begeleiding aan kwetsbare inwoners gericht op participatie en zelfredzaamheid, aansluitend op de mogelijkheden van eigen kracht en het sociaal netwerk.
- We stimuleren de inzet van informele en/of algemene voorzieningen als (mede) oplossing bij ondersteuningsvragen van inwoners. Onder andere door de samenwerking met welzijnsconsulenten van Van Houten&co en het vergroten in bewustwording van de Sociale Kaart bij het Sociaal Team.

- Wij stimuleren en faciliteren dat de Stichting Sociaal Team, het welzijnswerk en de informele zorg betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning aan kwetsbare ouderen door de zorgprofessionals.
- In samenwerking met partners gaan we door met werken aan een innovatieve lokale infrastructuur voor herstel en ondersteuning van mensen met psychische kwetsbaarheid. Dit doen we onder andere door de inzet van ervaringsdeskundigen, door samenwerking van onder andere Altrecht / Lister in de pilot 'GGZ in de wijk' en door de pilot 'Outreachinge hulpverlening'.
- We bieden ondersteuning en begeleiding aan een nieuwe doelgroep die recent onder de verantwoordelijkheid van gemeentes is gekomen, de kwetsbare doelgroep licht verstandelijk beperkten (LVB) die tijdelijke behoefte hebben aan beschermde woonomgeving. In 2019 continueren we de eind 2018 begonnen pilot 'Tijdelijk beschermd wonen LVB+' als Wmo-maatwerkvoorziening.
- We stimuleren de bewustwording over en het gebruik van technologische hulpmiddelen die ingezet kunnen worden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. We doen dit door informatie en voorlichting te faciliteren (o.a. bij De Uitdaging, Slim Wonen, Slim Thuis Woning).
- We bevorderen dat verschillende partners (politie, brandweer, wijkverpleging, welzijn, etc.) informatie en advies aan inwoners geven op het gebied van veiligheid, domotica, duurzaamheid en leefbare tuinen.
- We zetten lokaal en regionaal in op een goede samenwerking tussen het sociaal domein en het domein veiligheid, om daarmee zorgfraude goed aan te kunnen pakken.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	De pilots 'Tijdelijk beschermd wonen LVB' en 'Outreachinge hulpverlening' worden in 2019 geëvalueerd waarbij de resultaten worden gebruikt voor verbetering van de ondersteuning en ontwerp van mogelijke structurele invulling.
3	We voeren het eind 2018 opgestelde communicatieplan van de Slim Thuis Woning uit met als doel om bewustwording rondom het langer zelfstandig wonen onder inwoners te vergroten.
3	De Slim Thuis Woning is naast de reguliere openingstijden ook geopend tijdens evenementen waar op inhoudsniveau een relatie te vinden is. Denk hierbij aan de activiteitenmarkt, proeftuinparade, bijeenkomsten over zorg en welzijn, etc.
3	We geven uitvoering aan het in 2018 opgestelde plan om in Lekstroom verband zorgfraude te bestrijden.

Deelprogramma Werk

Wat willen we bereiken?

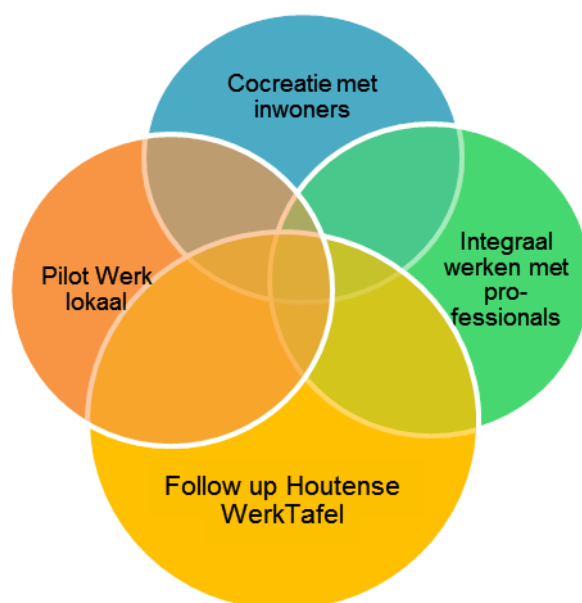
Als gemeente bevorderen we dat zoveel mogelijk mensen betaald of onbetaald kunnen participeren, waarbij betaald werk het hoogste goed blijft. Hiermee participeren onze inwoners naar vermogen, ongeacht de economische omstandigheden. Daarbij gaat het om het bevorderen van economische en maatschappelijke participatie, ondernemerschap en groei.

Met betrekking tot werk zien we de volgende beweging:

- Inwonersperspectief centraal
- Meer lokaal dan regionaal
- Maatwerk is leidend
- Duurzame effectiviteit prevaleert

We willen de ontschotting verder vormgeven door een integrale aanpak met extra aandacht voor de kwetsbare onderkant van de arbeidsmarkt. Dit doen we door op een viertal vlakken extra inzet te plegen:

- Met behulp van de lokale netwerk-alliantie van de 'Houtense Werktafel' (HWT) breiden we de ketensamenwerking verder uit. Met behulp van de evaluatie richten we een follow-up in van de HWT. Met experimenten en pilots werken we aan 'Houtense routes naar Werk'. Deze routes voldoen aan de behoeften van zowel ondernemers als burgers waardoor men elkaar makkelijker en beter weet te vinden. De HWT bouwt voort op de uitgangspunten van de visie Lekstroom werkt 2020 waarbij we het totale instrumentenpallet van vrijwillige inzet, arbeidsmatige dagbesteding tot betaalde arbeid in kunnen zetten (zie onder: doel 1 en 2 gecombineerd).
- In 2019 starten we met de Pilot van de Houtense Werkplaats waarin we een volgende stap zetten in de ontwikkeling naar lokaal maatwerk gericht op werk en participatie, waarbij nog meer de verbinding gezocht zal worden met de lokale infrastructuur van jeugd en Wmo. In de Pilot begeleiden we een twintigtal burgers naar werk (zie onder: doel 1 en 2 gecombineerd) met behulp van een multidisciplinair team van medewerkers waarbij de instrumenten (mankracht en middelen) vanuit het gehele sociale domein vrijelijk inzetbaar zijn en de burger zelf de prioritering en fasering bepaalt met als doel de werkwijze en dienstverlening te verbeteren.
- Dit doen we in de vorm van een pilot in samenwerking met de Hogeschool Utrecht (HU) en Movisie onder de naam Lokaal en Integraal werken aan Participatie. Hierbij onderzoeken we welke effectieve werkwijzen er zijn om vanuit een integrale aanpak de toeleiding naar werk te bevorderen en onderzoeken we hoe de professional de behoeften en mogelijkheden van de cliënt daarbij centraal kan stellen. Hierbij betrekken we de verschillende professionals van onze partners binnen het sociale domein (Wmo, Jeugd, W&I) met als doel een meer samenhangende werkwijze van participatie (Wmo + Participatiewet).
- Door deelname aan het project CoSIE willen wij een goede match vinden tussen de vraag van de inwoner en het aanbod dat er in Houten is. Wat we gezien hebben is dat verhalen van inwoners hierbij ontzettend belangrijk zijn. De dialoogtafels die vanuit de HWT zijn opgezet heeft ontmoetingen en persoonlijke verhalen opgeleverd waaruit we veel specificaties halen voor een nieuw soort dienstverlening. CoSIE is een heel mooie kans om te zorgen dat we de dienstverlening kunnen gaan vernieuwen vanuit de inwoners en aan kunnen laten sluiten op hun behoeften en mogelijkheden. Het project richt zich op de ontwikkeling van een co-creatieproces op het gebied van sociale en publieke dienstverlening. De eindgebruikers zelf worden betrokken bij de innovatie van de nieuwe vormen van dienstverlening (co-creatie).

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Participatie door betaald werk.
2. Participatie door onbetaalde inzet.
3. Behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Participatie door betaald werk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (BBV)*	CBS-participatiewet	9,2/12,3	18,4/19,4	21,9/27,7	18,5	25
1	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar) (BBV)	LISA	714,7	721,9	732,9	700	740
1	Werkloze jongeren (%) 16 t/m 22 jaar (BBV)	Verwey Jonker Instituut KIT	0,74%	X	nnb	0,45%	0,50%

*Nieuwe berekeningswijze vanaf 2018. Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

Betrokkenheid verbonden partijen

Op basis van de uitkomst van de heroriëntatie op de opdracht aan WIL wordt er een nieuwe bestuursopdracht aan WIL voor de periode 2019-2022 afgegeven met daarin afspraken over inhoud, overlegstructuren, perspectieven, financiën en te realiseren maatschappelijke effecten. Uiteindelijk zal een gezamenlijk voorstel gemaakt worden voor aanpassing van de kaders van de GR WIL. Dit is ondersteunend aan de beweging die we maken in het kader van de lokale agenda werk en de lijn die we met de Houtense Werktafel maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Houtense Werktafel bestaat uit alle partijen die een rol spelen bij het actief maken (betaald of onbetaald) en houden van de doelgroep die een afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Deze partijen zijn in ieder geval werkgevers, UWV, onderwijsinstellingen, sociale ondernemingen, UW, zorginstellingen, buurtverenigingen, (sport)verenigingen, Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) en de gemeente Houten.

We gaan door met het uitbreiden van de netwerkalliantie. We gaan aan de slag met de ontwikkelingen in de Participatiewet (zoals de loondispensatie) en zorgen door het ontlasten en faciliteren van werkgevers dat inwoners met een beperking een plaats krijgen op de arbeidsmarkt of in de maatschappij.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Totaal aan plaatsingen WIL*	Kwartaalgegevens WIL	732	738	825	800	800
1	Aantal plaatsingen m.b.v. Social Return On Investment (SROI)*	Kwartaalrapportage WIL	35	48	42	75	75
1	Aantal ingevulde garantiebanen*	Kwartaalrapportage WIL	15	14	126	14**	140
1	Realisatie aantal plekken beschut werk*	Kwartaalrapportage WIL	X	X	X	37	X***

* WIL cijfers zijn Lekstroombreed.

** Deze raming is gemaakt op basis van de cijfers tot en met 2016. WIL heeft in 2017 extra ingezet op het invullen van garantiebanen.

*** Er is geen raming af te geven m.b.t. het aantal beschutte werkplekken. Er wordt in het najaar hierop nieuwe wetgeving verwacht.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	In 2019 wordt een start gemaakt met een lokale pilot werk: er is een plan van aanpak, er is een multidisciplinair team geformeerd, dat maximaal 20 inwoners vanuit het eigen perspectief ondersteund naar participatie.

Doelstelling 2

Participatie door onbetaalde inzet.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal plaatsingen inwoners Houten op betaald en onbetaald werk	Rapportage 4e kwartaal WIL	X	88	146	110	146

Betrokkenheid verbonden partijen

De in 2018 ingezette verandering door WIL van een klassieke uitvoeringsdienst voor werk en inkomen naar een bredere uitvoeringsorganisatie zal verder vormgegeven worden. Dit komt voort uit de ontwikkelingen rond en binnen het lokale sociale domein van de gemeenten. In verband met de transformatie in het kader van de drie decentralisaties bouwen we aan een eigen lokale infrastructuur. Daarin krijgt WIL een lokale positie om te voorzien in de behoefte aan lokaal gerichte dienstverlening. De gemeente werkt samen met WIL vanuit een gemeenschappelijk doel en belang samen met partners, professionele en vrijwillige dienstverleners aan een integrale aanpak. Doel is armoede en sociale uitsluiting voorkomen en eventuele financiële drempels wegnemen als die participatie naar vermogen in de weg staan.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Houtense werktafel is inmiddels van start gegaan met een aantal klanten uit klantgroep 4. Met behulp van de eerste ervaringen willen we in 2019 de klantgroep beter in beeld krijgen en de deelname aan (on)betaald werk dan wel participatie vergroten waarbij we het perspectief en de mogelijkheden van de klant hierbij als uitgangspunt nemen. Herstel en werk zal in 2019 prominenter op de agenda komen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	We hebben de participatiemogelijkheden geïnventariseerd van 10% van de klanten uit klantgroep 4 die we in beeld hebben.

Doelstelling 3

Behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (BBV)	LISA	137	140	142	140	140
3	Netto-arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking (%) (BBV)	CBS Arbeidsdeelname	72,3%	71,9%	73,2%	74%	74%
3	Func tiemenging (%) (BBV)*	LISA	54,5%	54,6%	54,9%	55%	55%

* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen woningen en banen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het verhogen van de betrokkenheid van bedrijven met Houten door terreinorganisatie. Terreinorganisatie is een vorm van georganiseerd overleg voor de bedrijven die op een bepaald bedrijventerrein zijn gevestigd. De gemeente is initiatiefnemer om bedrijven bij elkaar te brengen om met elkaar over een aantal zaken van gedachten te wisselen over o.a. veiligheid, onderhoud, leegstand, openbare ruimte, afvalinzameling, energie inkoop, parkeersituaties, et cetera. Bedrijfsbezoeken maken onderdeel uit van het streven om de betrokkenheid van bedrijven bij de ontwikkelingen in Houten en op hun directe omgeving, te vergroten en te komen tot terreinorganisatie.

Door de grotere betrokkenheid van bedrijven bij hun directe omgeving, wordt het vestigingsklimaat (de reden waarom bedrijven zich op een terrein willen vestigen) door de belanghebbenden mede bepaald. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat draagt bij aan het behoud van bestaande bedrijven en schept kansen voor het aantrekken van nieuwe bedrijven.

Daarnaast wordt met een promotiecampagne in diverse media de aandacht van potentiële vestigers op de mogelijkheden voor vestiging in Houten getrokken. Advertenties in vakbladen maken hier onderdeel van uit. Ook de deelname aan de vastgoedbeurs Provada heeft mede tot doel investeerders te interesseren in Houten.

Deelprogramma Inkomen

Wat willen we bereiken?

Preventie van armoede is erop gericht dat inwoners in staat gesteld worden om zelf (of met hulp) actie te kunnen ondernemen om armoede te voorkomen. Hierbij zijn wij en onze maatschappelijk partners zichtbaar, vindbaar en bereikbaar.

Voor mensen die tijdelijk niet kunnen werken en waarbij sociale deelname in het gedrang komt, zorgt de gemeente voor participatiemogelijkheden met behulp van sociale voorzieningen en inkomenssteun daar waar nodig. Een zogenoemd vangnet. Met dit vangnet worden de gevolgen van (tijdelijke) armoede voorkomen en de vaardigheden van de inwoner ondersteund en naar vermogen verder ontwikkeld. We willen mensen vanuit hun eigen kracht ondersteunen bij het naar vermogen participeren in deze maatschappij door middel van het versterken van (economische) zelfstandigheid en het verminderen van uitkeringsafhankelijkheid.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Het voorkomen dat inwoners van Houten in armoede komen.
2. Het beperken van de gevolgen van armoede.
3. Het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden gericht op herstel uit armoede.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Het voorkomen dat inwoners van Houten in armoede komen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Financiële zelfredzaamheid	Monitor Sociale Kracht	X	7,6	7,6	7,6	7,7
1	Mensen die aangeven financieel (zeer) moeilijk rond te komen (%)	Monitor Sociale Kracht	X	4%	4%	4%	3%
1	Het gemiddelde schuldbedrag bij inwoners dat zich meldt bij Schuldhelpverlening WIL	Kwartaalrapportage WIL	€ 39.941	€ 38.775	€ 48.377	€ 45.000	€ 40.000
1	Kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (%) (BBV)	Verwey Jonker Instituut KIT	2,95%	X	nmb	3%	3%

Betrokkenheid verbonden partijen

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) voert voor inwoners van Houten de professionele schuldhulpverlening uit. Zij speelt een belangrijke rol in armoedepreventie. Door middel van het project Vindplaats schulden (VPS) worden inwoners met (nog) kleine schulden vanuit schuldhulpverlening de helpende hand geboden. Ook biedt WIL budgettering cursussen. Naast WIL werken we in het kader van preventie steeds meer samen met lokale partners, waaronder Schuldhelpmaatjes, Stichting Leergeld Houten en Viveste. Alle partners zijn op de hoogte van de verschillende organisaties en regelingen en kunnen hierin waar nodig de inwoner ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken inwoners bewust van de oorzaken en kenmerken van armoede, zodat zij tijdig risicovolle situaties (h)erkennen. We stellen informatie beschikbaar met betrekking tot regelingen, schulden en grip op geld. Hierbij is aandacht voor de verschillende oorzaken (zoals life events en schulden) en risicogroepen binnen armoede. Onze communicatie is open, laagdrempelig en gezamenlijk met onze partners. Dit wordt aangeboden op de plekken waar deze inwoners komen. Inwoners moeten zich uitgenodigd voelen om met armoedevraagstukken naar ons of onze partners te komen.

Laagdrempelig en persoonlijk bieden wij en onze partners mogelijkheden aan om de armoedesituatie te bespreken. Onze partners worden gefaciliteerd om deze hulp adequaat te kunnen blijven bieden. Door armoede te (h)erkennen en te handelen of door te verwijzen kunnen onze partners een belangrijke rol spelen in het helpen voorkomen van armoede en schulden met alle gevolgen van dien. Wij willen instanties bewust maken van deze rol. Door afspraken te maken met onze partners over vroegsignalering proberen we inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium te helpen om (grotere) schulden te voorkomen.

Met de professionalisering van Stichting Leergeld Houten en doorontwikkeling van Schuldhulpmaatjes Houten worden gezinnen lokaal ondersteund en geholpen. Hierin faciliteert de gemeente. WIL doet de uitvoering van een steeds kleiner aantal regelingen. We willen steeds meer de lokale infrastructuur dichtbij de burger benutten en inzetten voor het signaleren en bestrijden van armoede.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Het aantal doorverwijzingen vanuit partners bij (beginnende) schulden naar Schuldhulpverlening bij WIL en Schuldhulpmaatjes*	Schuldhulpverlening WIL en Schuldhulpmaatje	X	X	X	X	0-meting

* Nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2019 wordt er een 0-meting gedaan.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	In samenwerking met partners wordt voor iedere risicogroep uit het armoedebeleid een passende informatie tool met betrekking tot grip op geld ontwikkeld en verspreid.

Doelstelling 2

Het beperken van de gevolgen van armoede.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal huishoudens met 110% van het sociaal minimum-inkomen	Minima scan Stimulanz	1.120	1.230	1.287	1.350	1.350
2	Personen met een bijstandsuitkering, aantal per 1.000 inwoners, 18 jaar en ouder (BBV)*	CBS- Participatiewet WIL	16,7/17,3	18,3/19,7	20,7/20,7	20,0	20,0
2	Bijstandsvolume Houten	Kwartaalrapportage bijstandsvolume WIL	479	571	589	604	590
2	Aantal volwassenen in het bezit van een U-pas**	U-pas uitvoerder (Intermediad)	1.145***	1.300	1.373	1.300	1.350
2	Aantal volwassenen met een U-pas dat participeert in sport of cultuur	U-pas uitvoerder (Intermediad)	139	147	235	230	300

--	--	--	--	--	--	--	--

*Nieuwe berekeningswijze vanaf 2018. Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

** De U-pas loopt van 1 juli tot 1 juli. Cijfers zijn per afsluiting U-pas jaar en geeft dus het maximum aantal deelnemers.

*** In 2015 liep de pas tot 1 oktober. Dit cijfer is dus tot 1 oktober 2015.

**** Collectieve zorgverzekering minima.

Betrokkenheid verbonden partijen

WIL biedt door middel van het verstrekken van bijstandsuitkeringen en schuldhelpverlening een vangnet voor klanten, waaruit WIL ze zo snel mogelijk weer wil laten opveren. De grote uitdaging is daarbij aansluiting te vinden bij de leefwereld van mensen. Mensen die dat echt nodig hebben, krijgen de middelen die nodig zijn om in hun bestaan te voorzien, binnen de financiële kaders die zijn gesteld. Daarbij probeert WIL- ook met de inzet van digitale middelen - snel het recht hierop vast te stellen. Vanuit deze positie zetten zij mensen in hun kracht, zodat ze gericht werk kunnen maken van hun eigen perspectief.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door omstandigheden zoals schulden of life events, of door het ontbreken van bepaalde vaardigheden kunnen inwoners in armoede terecht komen. De stress die dit met zich mee brengt zorgt voor wantrouwen en een korte termijn focus waardoor het toekomst perspectief vertroebelt. Daarom is het belangrijk om aan inwoners die in een armoedesituatie terecht komen of dreigen te raken, passende ondersteuning en perspectief te bieden. Armoede zien we als een tijdelijke status. We zoeken met onze partners naar duurzame oplossingen om uit de armoede te komen. Daarbij houden we in onze ondersteuning rekening met gedragsaspecten die meespelen rond het armoedevraagstuk en proberen deze te beïnvloeden.

Ook mensen die in armoede terecht komen moeten de mogelijkheid hebben te participeren. Daarom mogen financiën geen drempel zijn om deel te nemen aan de maatschappij. Samen met onze partners nemen we waar nodig de financiële drempels weg en zorgen we bij aanvragen voor zo min mogelijk schakels tussen melding en geholpen worden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Gemiddelde doorlooptijd aanvragen levensonderhoud Participatiewet in dagen	Kwartaalrapportage WIL (KPI 1.6)	X	23	27	27	25
2	Gemiddelde doorlooptijd aanvragen bijzondere bijstand	Kwartaalrapportage WIL (KPI 9.2)	X	59	67	45	45

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Partners nemen deel aan kennis bijeenkomsten m.b.t. signaleren, gesprekstechniek en gedragsverandering, gericht op ondersteunen van de inwoner.

Doelstelling 3

Het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden gericht op herstel uit armoede.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Aantal inwoners dat met succes een cursus op het gebied van taal- en digivaardigheden heeft afgerond*	Taalhuis	X	X	nnb	nnb**	nnb**
3	Aantal kinderen dat participeert in sport of cultuur met behulp van het Jeugdfonds Sport & Cultuur	Jaarverslag Jeugdfonds Sport & Cultuur	78	89	116***	170	190
3	Aantal kinderen dat een aanvraag heeft ingediend bij Stichting Leergeld Houten	Jaarstukken Stichting Leergeld	X	37****	118	230	300

* Taalhuis gestart september 2017.

** Raming nog niet mogelijk wegens ontbreken realisatie cijfers.

*** Jeugdfonds Cultuur is per 1 september 2017 gestart in Houten.

**** Stichting Leergeld Houten is gestart per 1 september 2016.

Betrokkenheid verbonden partijen

Verschillende partners zijn betrokken bij het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden van inwoners om uit armoede te komen. Met betrekking tot volwassen inwoners bieden WIL en het Taalhuis gerichte cursussen en ondersteunen en stimuleren instanties als Schuldhulpmaatjes en Infosprekuren inwoners om naar vermogen zelfredzaam te worden.

Met betrekking tot kinderen in armoede in Houten bieden de U-pas, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld Houten mogelijkheden aan om deel te blijven nemen aan sport, cultuur en activiteiten op en buiten school zodat het kind zich kan (blijven) ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Waar nodig nemen we met onze partners financiële drempels weg en vereenvoudigen we onze regelingen. We zetten in op het verbeteren van vaardigheden van onze inwoners om duurzame uitstroom uit armoede te realiseren. Aan inwoners voor wie taal, rekenen (budgetteren) of de digitale wereld een belemmering opwerpt om (weer) financieel zelfredzaam te zijn, bieden we laagdrempelig mogelijkheden aan om deze te verbeteren.

De vicieuze cirkel van armoede doorbreken we door het aanbieden van een breed kindpakket zodat kinderen op het gebied van sport, cultuur en activiteiten op en buiten school deel kunnen (blijven) nemen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Het aantal inwoners dat laagdrempelig gebruik maakt van cursussen op het gebied van taal- en digivaardigheden*	Taalhuis	X	X	nnb	nnb**	nnb**
3	Aantal kinderen met een U-pas***	U-pas uitvoerder (Intermediad)	534****	543	568	570	590

* Er is sprake van laagdrempelig gebruik wanneer met kwijschelding van de eigen bijdrage wordt deelgenomen.

** Raming nog niet mogelijk wegens ontbreken realisatie cijfers (Taalhuis Houten is september 2017 gestart).

*** De U-pas loopt van 1 juli tot 1 juli. Cijfers zijn per afsluiting U-pas jaar en geeft dus het maximum aantal deelnemers.

**** In 2015 liep de pas tot 1 oktober. Dit cijfer is dus tot 1 oktober 2015.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	De gemeente brengt met de U-pas, Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld Houten de behoefte van kinderen op het gebied van sport, cultuur en activiteiten binnen en buiten school in kaart en biedt op alle vlakken een gevarieerd aanbod aan.

Deelprogramma Sport en gezondheid

Wat willen we bereiken?

Het doel van dit deelprogramma is (mentaal) vitale-, zelfredzame- en sportieve inwoners die in staat zijn om om te gaan met de emotionele en sociale uitdagingen van het leven en om zoveel mogelijk de eigen regie te voeren. Het stimuleren van een gezonde leefstijl - onder andere door sport en bewegen - en het signaleren en ondersteunen van kwetsbare inwoners zijn daarbij de belangrijkste pijlers. Hierbij sluiten we aan op het gedachtegoed van **positieve gezondheid** (Machteld Huber; 2012), waarbij gezondheid niet gaat over het ontbreken van ziektes of gebreken, maar over het vermogen van burgers om om te gaan met veranderende omstandigheden. Het gaat daarbij over lichaamsfuncties en dagelijks functioneren maar ook over mentaal welbevinden, zingeving, maatschappelijk participeren en kwaliteit van leven. Gezondheid is geen doel op zich maar een middel om mee te kunnen doen in de samenleving. Gezondheid is hierbij niet meer alleen het domein van zorgprofessionals. De (mentaal) vitale, zelfredzame- en sportieve samenleving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, sportverenigingen, zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente.

Het stimuleren van een gezonde leefstijl richt zich op meer bewegen, gezond eten, minder alcohol drinken maar ook op een zinvolle dagbesteding, het hebben van sociale contacten en sociale vaardigheden. Hiermee werken we preventief aan een (mentaal) gezonde samenleving.

In het kader van het project DuurSaam wordt in Houten gewerkt aan het verbeteren van de integrale **zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners**. Er zal meer geïnvesteerd worden in het signaleren en ondersteunen van inwoners die minder (mentaal) vitaal, zelfredzaam of sportief zijn zodat zij sneller de ondersteuning krijgen die nodig is. Bijvoorbeeld door het verbeteren van de samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties, het verbeteren van de coördinatie van zorg en het stimuleren van 'omzien naar elkaar' in de Houtense buurten.

Voor inwoners realiseren we dicht bij huis een algemeen toegankelijk preventief aanbod dat aansluit op de problematiek van de inwoners. Ook richten we ons op preventieprogramma's ter versterking van opvoedvaardigheden en om sociale problemen te voorkomen en te voorkomen dat sommige problemen verergeren (o.a. rondom vechtscheiding/samengestelde gezinnen). Een stevigere verbinding tussen sport, welzijn en zorg ligt hierbij aan de basis waarbij het effect moet liggen in meer sociale binding, maatschappelijke participatie en integratie. Dit past binnen de doelstelling van het programma Sociale Kracht 'Iedereen doet mee'.

Sport en bewegen is een essentieel onderdeel van een gezonde leefstijl. Het sport- en beweegaanbod is toegankelijk voor iedereen en draagt bij aan de positieve gezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang tussen Houtense inwoners. We verleiden inwoners om te bewegen, bij verenigingen en in de openbare ruimte. Om meer mogelijkheden te creëren voor inwoners met een beperking zoeken we samenwerking in de regio. Het Jeugdsportfonds geeft kansen aan kinderen en jongeren uit gezinnen waar onvoldoende geld is om lid te worden van een sportvereniging. Voor die kinderen betaalt het Jeugdsportfonds de contributie en in bepaalde gevallen de sportattributen. Alle kinderen moeten kunnen sporten. Het stimuleren van bewegen van kwetsbare ouderen is in 2019 een speerpunt.

Sportaccommodaties zijn een randvoorwaarde om te kunnen sporten. De sportaccommodaties in Houten worden intensief gebruikt. De afgelopen tijd zijn er behoorlijke investeringen gedaan (nieuw kunstgrasveld bij sportpark de Weteringhoek en nieuwe vloer in de Molenwiek) om het niveau te handhaven. We gaan de haalbaarheid van een atletiekvoorziening – in combinatie met bestaande complexen onderzoeken.

We bevorderen het multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en sportkantines en faciliteren toekomstbestendige en duurzame sportverenigingen, die de verbinding met het maatschappelijk veld willen aangaan. De capaciteit en kwaliteit van de huidige sportaccommodaties blijven we voortdurend monitoren op basis van het uitgangspunt 'verantwoorde sportmogelijkheden'. Voornamelijk doen we geen nieuwe investeringen in nieuwe of uitbreiding van sportaccommodaties. We blijven meedenken met de topsport in Houten omdat topsport kan inspireren en stimuleren.

In samenwerking met beheer openbare ruimte stimuleren we bewegen in de openbare ruimte. Bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie zal bewegen in de buitenruimte als belangrijk speerpunt worden meegenomen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Houtenaren hebben een gezonde leefstijl, zijn zich bewust van de invloed die zij kunnen hebben op hun gezondheid en worden gestimuleerd om deze verantwoordelijkheid zelf te nemen waardoor ze beter toegerust zijn om de uitdagingen van het leven te hanteren en daar zelf de regie over te voeren.
2. Inwoners voldoen aan de Norm gezond Bewegen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houtenaren hebben een gezonde leefstijl, zijn zich bewust van de invloed die zij kunnen hebben op hun gezondheid en worden gestimuleerd om deze verantwoordelijkheid zelf te nemen waardoor ze beter toegerust zijn om de uitdagingen van het leven te hanteren en daar zelf de regie over te voeren.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Mate van eenzaamheid*	Monitor Sociale Kracht	X	8,2	8,3	8,4	8,3
1	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 2 jarigen (%)	GGDrU	5%	8%	9%	4%	7%
1	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 5-6 jarigen (%)	GGDrU	4%	5%	7%	4%	5%
1	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 10-11 jarigen (%)	GGDrU	8%	10%	9%	7%	8%
1	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 13-14 jarigen (%)	GGDrU	10%	11%	9%	9%	8%
1	Inwoners die (bijna) geen problemen ervaren met zijn psychische gezondheid (%)	Monitor Sociale Kracht	X	84%	83%	84%	84%
1	Inwoners die (bijna) geen problemen ervaren met zijn lichamelijke gezondheid (%)	Monitor Sociale Kracht	X	77%	76%	77%	77%

Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij GGDrU

De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. In samenwerking met gemeenten werkt de GGDrU aan thema's als alcohol, drugs, roken, weerbaarheid, overgewicht, bewegen, voeding, seksuele ontwikkeling, eenzaamheid en depressie. Samen met andere partijen zoals gezondheidszorgorganisaties, scholen en sportorganisaties, investeert de GGDrU in preventie. Op basis van de onderzoeken die de GGDrU uitvoert, geeft de GGDrU richting aan het vormen van beleid binnen de gemeente op diverse vlakken. Houten richt zich bijvoorbeeld op de thema's psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen. De GGDrU brengt de gezondheidssituatie van wijken en buurten in kaart en adviseert gemeenten over een effectieve integrale aanpak. Daarnaast coördineert de GGDrU preventieprogramma's en –projecten, legt

verbindingen tussen partijen op het terrein van gezondheidsbevordering en adviseert en ondersteunt scholen.

De GGD-monitor is een belangrijke bron van informatie voor ons gezondheidsbeleid. Tot nu toe kwam deze één keer in de vier jaar uit. De GGDrU implementeert in 2019 een nieuw Digitaal Dossier dat ten eerste voor de jeugdgezondheidszorg wordt benut en vervolgens GGD-breed kan worden ingezet. Het nieuwe dossier biedt meer mogelijkheden voor cliënten, bijvoorbeeld het zelf inzien van het eigen dossier. In 2019 streeft de GGDrU ernaar dat meer inwoners, gemeenten en zorginstanties GGDrU weten te vinden voor advies.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bevorderen van een gezonde leefstijl van de Houtense inwoners onder andere door:
 - voortzetten van de JOGG-aanpak;
 - uitbreiden van de sport en beweegmogelijkheden;
 - verbeteren van de toeleiding naar beweegaanbod bij Welzijn en sportverenigingen;
 - verbeteren psychosociale gezondheid door inwoners toe te leiden naar activiteiten waar zij anderen kunnen ontmoeten of zich kunnen inzetten voor anderen;
 - vergroten bewustwording verantwoord alcohol schenken bij verenigingen en horeca.
- Het verbeteren van het signaleren en ondersteunen van kwetsbare inwoners onder andere door:
 - preventief Huisbezoek 75+ beter inzetten als signaleringsinstrument;
 - trainingen voor vrijwilligers in de zorg om het gebruik van de signaleringskaart te verbeteren;
 - stimuleren van bewonersinitiatieven waarin omzien naar elkaar centraal staat
 - versterken ketenregie/coördinatie van zorg als follow-up van DuurSaam.
- We gaan door met het bevorderen van de psychische gezondheid door het tegengaan van eenzaamheid en depressie. Dit doen we bijvoorbeeld door de bewustwording rondom signalen en effecten van eenzaamheid en depressie bij inwoners te vergroten. Ook zetten we in op het verbeteren van de signalering van psychosociale problematiek.
- Er zal meer integraal worden gewerkt aan preventie, gecoördineerd vanuit de programmalijs 'Voorkomen is Beter'. We zorgen dat:
 - inwoners zelf weten waar ze terecht kunnen voor hulp of ondersteuning;
 - beschikbare middelen ontschot kunnen worden ingezet (Wmo/Jeugd/Participatiewet);
 - inwoners, professionals en vrijwilligers signalen beter herkennen en weten waar ze terecht kunnen;
 - professionals, intermediairs en vrijwilligers in de informele zorg weten elkaar te vinden en inwoners direct verwijzen naar de juiste ondersteuning of zorg;
 - we beter in staat zijn inwoners te bereiken die behoren tot risicogroepen en uit zichzelf niet meteen in actie zouden komen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Verwijzing van EMC (eerstelijns medische centra) naar welzijnsconsulent (Welzijn voor Elkaar)	van Houten&Co	122	124	110	120	130

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1 	In kaart hebben of de watertappunten die er staan goed gebruikt worden en dus op de juiste plek staan.
1	2 Trainingen aanbieden aan vrijwilligers in zorg en welzijn in het signaleren van kwetsbaarheid.
1	Ten minste 2 trainingen aanbieden aan vrijwilligers en/of professionals zoals baliemedewerkers, winkelpersoneel of hulpverleners om de kennis over dementie en hoe hiermee om te gaan te vergroten.
1	Ten minste 5 bedrijven ondersteunen de Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) aanpak op beleidsmatig of operationeel niveau door het bieden van menskracht, middelen: materialen of geld en /of expertise op het terrein van communicatie, marketing, onderzoek etc.
1	In samenwerking met Zorg in Houten, Zorgspectrum, Sportpunt en van Houten&co zorgen dat minimaal 2 maal per jaar een preventieve in balans training start waarbij toeleiding naar regulier beweegaanbod het doel is (follow-up DuurSaam).

Doelstelling 2

Inwoners voldoen aan de Norm gezond Bewegen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	13 - 17 jarigen lid van een sportclub (%)*	GGD gezondheidsmonitor	X	78%	X	X	X
2	Niet wekelijkse sporters (%) (BBV)**	GGD gezondheidsmonitor	X	39%	X	X	X
2	Volwassenen die minimaal 1x per week sporten/bewegen – georganiseerd en/of ongeorganiseerd (%)	Monitor Sociale Kracht	X	X	65%	67%	68%

* In 2012 bedroegen deze percentages 80% (13-17 jarigen lid van sportvereniging) respectievelijk 41,6% (niet sporters). Voor 2020 ambiëren we respectievelijk 80% en 36%.

** Het betreft hier een verplichte indicator. Eens in de vier jaar wordt het onderzoek uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie bij doelstelling 1; de GGDrU

Wat gaan we daarvoor doen?

- Er zijn jongeren die stoppen met georganiseerd sporten doordat de wedstrijden niet goed te combineren zijn met hun bijbaantje. Daarnaast zijn jongeren steeds meer binnen te vinden achter een beeldscherm. We willen alternatieve beweegmogelijkheden voor jongeren aanbieden. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten van de buitenruimte met toestellen die deze doelgroep aanspreken.
- Ontwikkelen van beweegaanbod voor kwetsbare doelgroepen zoals mensen met een chronische aandoening, functiebeperkingen of laag inkomen.
- Opzetten van een structuur voor special-sports (sport voor inwoners met een beperking, voorheen G-sport) in samenwerking met de regio (Grenzeloos Actief).
- Bij de uitvoering van de sportvisie komt de nadruk in 2019 te liggen op nog nader door het college vast te stellen thema's (eind 2018).
- Het blijvend monitoren van de behoefte in de hele samenleving aan sportaccommodaties in relatie tot het lokale en regionale aanbod. We gaan in 2019 de haalbaarheid van een atletiekvoorziening – in combinatie met bestaande complexen – onderzoeken.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	De Special Sport aanbieders doen mee met de Jeugdsportpas.
2	We onderzoeken hoe meer inwoners toegeleid kunnen worden naar het georganiseerde zwemaanbod.
2	We onderzoeken de haalbaarheid van de atletiekvoorziening in combinatie met bestaande complexen.

Deelprogramma Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken?

Cultuur speelt een belangrijke rol bij het vormen van een sterke basis in de samenleving. Cultuur draagt bij aan de ontwikkeling van jong tot oud, ontmoeting, identiteit en het zichtbaar maken van de rijke Houtense leefomgeving. Bij de nieuwe cultuurvisie is de waarde van cultuur voor de Houtense samenleving het uitgangspunt.

Dit strekt zich ook uit tot de rol van de bibliotheek. Deze moet, als onderdeel van het Huis van Houten, laagdrempelig zijn en een ontmoetingsplek vormen voor inwoners. Het terugdringen van laaggeletterdheid is een belangrijk doel.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Actieve cultuurparticipatie vergroten.
2. De bijdrage van cultuur aan (het oplossen van) maatschappelijke vraagstukken vergroten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Actieve cultuurparticipatie vergroten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Volwassenen die ten minste 1 keer per maand actief cultuur hebben beoefend in georganiseerd verband (%)	Monitor Sociale Kracht	X	13%	13%	15%	15%
1	16- 23 jarigen die lid zijn van of actief zijn bij een culturele organisatie (dans, toneel, film, muziek etc.) (%)	Jongerenpeiling	X	11%	X	13%*	15%

*Deze indicator geeft een beeld van de inwoners boven de 16. Er is nog geen goede indicator voor jongere jeugd! Echter, belangrijke acties zoals het jeugdcultuurfonds en de jeugdcultuurpas richten zich juist wel op die doelgroep.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het bereik van het jeugdfonds cultuur wordt verder vergroot (door communicatie naar de doelgroep en intermediairs).
- Het bereik en aanbod binnen de in 2018 opgezette jeugdcultuurpas wordt vergroot.
- Met het onderwijs en partners in cultuureducatie wordt een concreet plan ontwikkeld om cultuureducatie binnen het onderwijs te versterken.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugdcultuurfonds	Jeugdcultuurfonds	X	X	X	40	45

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Onderzoek naar drempels voor cultuurdeelname volwassenen.
1	We inventariseren de bekendheid van het jeugdcultuurfonds bij o.a. intermediairs.
1	We zetten een communicatieplan ten behoeve van het vergroten van het bereik van het jeugdcultuurfonds op en voeren deze uit.
1	De jeugdcultuurpas is operationeel en we streven naar een deelname van ca. 150 kinderen en 30 lesblokken.
1	Met onderwijs en partners in cultuureducatie wordt een plan ontwikkeld ter versterking van de cultuureducatie op school miv schooljaar 2019/2020.
1	Er wordt een nieuwe opdracht aan de bibliotheek geformuleerd met bijbehorende (financiële) middelen.

Doelstelling 2

De bijdrage van cultuur aan (het oplossen van) maatschappelijke vraagstukken vergroten.

Effectindicatoren

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Cultuur staat niet op zichzelf, maar kent vele kanten en raakvlakken met andere domeinen. Omdat cultuur kan verrassen en andere inzichten biedt, kan cultuur bijdragen aan (het oplossen van) maatschappelijke vraagstukken die spelen op andere beleidsdomeinen. Daarom gaan we in het kader van het Programma Sociale Kracht projecten stimuleren waarbij cultuur wordt gecombineerd met welzijn en zorg. Deze projecten dragen bij aan de transformatiedoelstelling van het sociaal domein. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een cultuurproject waarbij wordt gestreefd naar duurzame voorkoming of oplossing van eenzaamheid bij ouderen.

Kunst in de openbare ruimte draagt bij aan de kwaliteit en beleving van deze ruimte. In 2019 vindt besluitvorming plaats over criteria ten aanzien van het belang van kunst in de openbare ruimte en kunnen keuzes over het onderhoud van kunst worden gebaseerd op deze criteria. Hierin worden ook de randvoorwaarden aan door ons te plaatsen of aan ons geschonken kunstwerken meegenomen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Er wordt minimaal 1 project 'zorg en cultuur' uitgevoerd dat past in het kader van het Programma Sociale Kracht.
2	De pilot Evenementenfonds Houten wordt geëvalueerd. De uitkomsten worden als basis gebruikt om tot een stimuleringspakket voor evenementen te komen, waarbij in de afwegingen rond het ondersteunen van evenementen ook de rol van de gemeenten ten aanzien van festiviteiten rond Koningsdag, dodenherdenking en Bevrijdingsdag wordt meegenomen.
2	Besluitvorming over criteria en randvoorwaarden ten aanzien van kunst in de openbare ruimte.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma		Begroting 2019		
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Samen leven				
	Toegang & transformatie	3.856.422		-3.856.422
	Jeugd en onderwijs	14.123.310	378.329	-13.744.981
	Wmo	9.836.889	1.507.968	-8.328.921
	Werk	1.474.353	355.205	-1.119.148
	Inkomen	12.287.978	7.796.166	-4.491.812
	Sport & gezondheid	5.898.999	1.388.792	-4.510.207
	Kunst en cultuur	2.474.104	240.874	-2.233.230
	Programmabrede kosten	67.477		-67.477
	Saldo van baten en lasten programma	50.019.532	11.667.334	-38.352.198
	Mutaties reserves	500.000	438.637	-61.363
	Totaal resultaat programma	50.519.532	12.105.971	-38.413.561

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage 'Programma, deelprogramma en product' is aangegeven welke producten onder de (deel)programma's vallen. In de bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Duurzame leefomgeving

Programma Duurzame leefomgeving

Omschrijving programma

Houten is een fijne en duurzame gemeente om in te wonen, werken, leren en ontspannen. In de loop der jaren is niet alleen het inwonertal sterk gegroeid naar bijna 50.000; dat geldt ook voor de hoeveelheid voorzieningen, waarvan veel mensen met plezier gebruik maken.

Houten is echter nog lang niet af. Een stad is eigenlijk nooit af. De nabije toekomst vraagt om aanpassingen, veranderingen en uitbreiding. Op het gebied van duurzaamheid en energietransitie komen majeure vraagstukken op ons af. De huidige, regionale vraag naar woonruimte is van dusdanige omvang en urgentie dat Houten hieraan moet en wil bijdragen. De druk die dit alles met zich meebrengt op het landschap, de bestaande infrastructuur en recreatieve mogelijkheden is groot. Echter, schaalvergroting kan juist kansen bieden om hierin te investeren en zo te komen tot een mooier, evenwichtige gemeente die klaar is voor de toekomst.

De gemeente draagt hierin bij. Soms als regisseur, soms als facilitator. Zij zal dit echter nooit alleen kunnen en andere spelers zijn net zo van belang, zoals daar zijn:

- ondernemers, in al hun verschijningsvormen, die bijdragen aan de economische vitaliteit van onze gemeente. Specifiek de commerciële voorzieningen (inclusief horeca) worden in dit programma belicht;
- burgers die met initiatieven komen, bijvoorbeeld op het vlak van recreatie of milieu/duurzaamheid;
- vrijwilligers die zich inzetten, bijvoorbeeld voor hun directe woonomgeving, de natuur of het behoud van onze monumenten en cultuurgeschiedenis;
- professionele organisaties, zoals de woningcorporaties die inspelen op (veranderende) behoeftes op het gebied van wonen;
- al degenen die hun steentje bijdragen, maar hier niet met naam en toenaam worden genoemd.

Er is veel in beweging:

Wonen

De (regionale) druk op de woningmarkt is hoog. Recente studie wijst uit dat in de U10 circa 100.000 woningen tot 2040 moeten worden bijgebouwd. Uit de begin 2018 gepresenteerde stedenbouwkundige verkenning is gebleken dat er grote behoefte is aan extra woonruimte in onze gemeente. Uit verschillende scenario's blijkt dat dit ook mogelijk is al zullen dan wel keuzes gemaakt moeten worden omtrent locaties en bebouwingsdichtheden. Om tot evenwichtige besluitvorming te komen zal in 2019 een stedenbouwkundige visie voor heel Houten worden uitgewerkt. Doelstelling is om hierbij te komen tot een uitbreiding van Houten met 4.300 – 5.300 woningen. Hiervan zullen circa 1.500 – 2.000 sociale huurwoningen zijn.

Lopende ontwikkelingen zullen tijdens het visieproces gewoon doorgaan. De afbouw van Houten Vinex en de transformatie van kantoorlocatie De Molenzoom / Koppeling De Schaft zal doorgaan. Voor deze laatste locatie's zullen wel heldere randvoorwaarden en uitgangspunten worden vastgesteld om een zo hoog mogelijke kwaliteit van deze ontwikkelingen te waarborgen.

De gemeente en Viveste zullen (prestatie-)afspraken maken om het woningaanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de behoefte. Belangrijke speerpunten hierbij zijn om te komen tot een meerjarig plan van aanpak omtrent de 'veranderopgave' van 2.000 woningen uit de bestaande voorraad en te kijken of er maatregelen getroffen kunnen worden tegen het zogenaamde 'scheefwonen'. Voor wat betreft de 'veranderopgave' zal uitdrukkelijk gekeken worden of er mogelijkheden benut kunnen worden om deze woningen in het middel dure huursegment te plaatsen. Houten kent een groot tekort aan woningen in dit segment.

Een stedenbouwkundige visie voor heel Houten zal in 2019 worden uitgewerkt. Dit betekent niet dat de huidige gebiedsontwikkeling op 'slot' gaat. Er is sprake van een grote dynamiek op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling in Houten.

Enerzijds gaat het om afbouw van Houten Vinex, inbreidingslocaties, transformaties en woningbouw in alle drie de kleine kernen, maar deels ook om andersoortige ruimtelijke ontwikkelingen zoals de

uitvoering van de Visie Kromme Rijn en talloze grotere en kleinere ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk

Commerciële voorzieningen

In 2019 zullen we in alle centrumgebieden ondernemersinitiatieven faciliteren in lijn met de Retailvisie. Specifiek voor Het Rond, waarvan de herinrichting is afgerond, willen we concrete plannen opstellen, uitwerken en starten met uitvoeren op basis van de met stakeholders opgestelde 'Kansenkaart Het Rond'. Dit alles om Het Rond nog aantrekkelijker en daardoor toekomstbestendig te maken

Leefomgeving

Houten is een prachtig groene gemeente. Dat maakt het wonen in Houten ook zo aantrekkelijk. Samen met onze inwoners koesteren we die kwaliteit en behouden we die voor de toekomst.. De openbare ruimte is een belangrijk onderdeel van de leefomgeving. Deze heeft niet alleen een praktische functie voor bijvoorbeeld verkeer, maar nodigt ook meer en meer uit tot ontmoeting, sporten en bewegen. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt steeds meer gelet op het aanzien en de beleving van het groen en op ecologie en biodiversiteit (bijvoorbeeld beplanting die vriendelijk is voor bijen en vlinders). Zonder dat het iedereen opvalt is duurzaamheid een steeds vanzelfsprekender onderdeel bij het beheer van de openbare ruimte: van bloemenweides, thermische onkruidbestrijding, wadi's (verlaagde groenzones) voor de opvang van regenwater, energiezuinige led-lampen in de straatlantaarns tot het gebruik van gerecycled asfalt.

De verscheidenheid aan planten en dieren neemt af. Naast een verarming van onze leefomgeving heeft dit ook praktisch nadelen tot gevolg zoals minder bestuiving van gewassen. Houten wil daarom bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit.

We streven naar behoud en uitbreiding van ons groen. We ontwikkelen een totaalvisie op het Houtense groen en de biodiversiteit. Deze visie is een belangrijke bouwsteen bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties. We maken de visie samen met inwoners, ondernemers en andere betrokken partijen.

Door klimaatverandering krijgen we te maken met hogere temperaturen, nattere winters, heftigere buien en drogere zomers. We willen onze omgeving klimaatbestendig inrichten zodat dat we de gevolgen van klimaatverandering kunnen opvangen. We werken daarbij samen met regiogemeenten, provincie, het hoogheemraadschap en de veiligheidsregio. Deze partijen hebben afgesproken aan de slag te gaan met vier klimaatthema's: veiligheid, hitte, droogte en wateroverlast. We willen een integrale visie op klimaatadaptatie ontwikkelen.

Ter bestrijding van wateroverlast gebeurt er al veel, zoals de Operatie Steenbreek, de regentonnenactie, afkoppelen, het ontstenen van de openbare ruimte (zoals het vergroenen van parkeerplaatsen) en het stimuleren van particulieren om de tuinen te vergroenen. We gaan nog intensiever inzetten op dit soort projecten.

Voor de beeldkwaliteit en beleving van de openbare ruimte kijken we kritisch op welke plekken meer onderhoud en onkruidbestrijding nodig is. Bij onkruidbestrijding zet de gemeente in op de meest milieuvriendelijke aanpak.

We stimuleren en ondersteunen acties voor het opruimen van zwerfafval, zoals Burendag, Opschoondag en acties op scholen.

Gebiedsontwikkeling

Nu de stedenbouwkundige verkenning een vervolg krijgt door het opstellen van een stedenbouwkundige visie voor heel Houten, betekent dit niet dat de huidige gebiedsontwikkeling op 'slot' gaat. Er is sprake van een grote dynamiek op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling in Houten. Enerzijds gaat het om afbouw van Houten Vinex, inbreidingslocaties, transformaties en woningbouw in alle drie de kleine kernen, maar deels ook om andersoortige ruimtelijke ontwikkelingen zoals de uitvoering van de Visie Krommerijn en talloze grotere en kleinere ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk.

Duurzaamheid & energietransitie

Het programma Duurzaam Houten wordt afgerond in 2018. Dit betekent dat er in 2019 nieuwe pijlpalen geslagen zullen worden met als basis de nieuwe Klimaatwet. Op basis van een op te stellen regionale energiestrategie zal er een Houtens Klimaatplan worden vastgesteld. Hierin komen

zowel de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie aan bod. Het opstellen van het klimaatplan betekent niet dat lopende activiteiten geen doorgang kunnen vinden. Groene leges, informatiecampagnes over energiebesparing en -opwekking en andere, lopende activiteiten zullen gewoon doorgaan in 2019. Duurzaamheid is verweven met vele activiteiten van de gemeente. Waar een duidelijke bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen uit het Programma Duurzaam Houten, is dit aangeduid met een icoontje. 🌱

Landschap, natuur & recreatie

We gaan samen met de Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk en de agrarische ondernemers in gesprek hoe en waar we het klimaat voor weidevogels kunnen verbeteren landschap. De gemeente geeft (op verzoek) gratis adviezen over beplanting die een meerwaarde hebben voor landschap of ecologie.

Op het terrein van recreatie is sprake van een enorme activiteit aan initiatieven in verschillende fases van ontwikkeling.

Cultuurhistorie & archeologie

Cultuurhistorie en archeologie zijn belangrijke dragers van de geschiedenis en spelen een belangrijke rol in het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving. Om maximaal te stimuleren dat bestaande (gemeentelijke) monumenten behouden blijven, dat de zichtbaar- en beleefbaarheid vergroot wordt en de Houtense inwoners kennis hierover kunnen opdoen zal er nieuw cultuurhistorisch en archeologisch beleid worden opgesteld in 2019.

Relevante beleidskaders

[Retailvisie Houten 2015-2025](#)

[Woonvisie 2016-2025](#)

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Beeldkwaliteitskader openbare ruimte](#)

[Programma Duurzaam Houten 2016-2018](#)

[Het Water- en Rioleringsplan 2016-2019](#)

[Programma Ruimte 2017-2019](#)

[Ruimtelijke Economische Koers U10](#)

[Kantorenstrategie](#)

[Beleidsnota bomen 2017-2020](#)

[Beleidsnota Dierenwelzijn 2017-2020](#)

[Beleidsnota Reclame in de openbare ruimte \(2012\)](#)

Verbonden partijen

- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Recreatieschap De Stichtse Groenlanden
- U10
- Vitens

Deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Wonen
- Commerciële voorzieningen
- Leefomgeving
- Gebiedsontwikkeling
- Duurzaamheid & energietransitie
- Landschap en recreatie
- Cultuurhistorie en archeologie

Deelprogramma Wonen

Wat willen we bereiken?

Woningen met voor elk wat wils, passend bij de gezinssamenstelling en leefstijlen van huidige en toekomstige Houtenaren.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.
2. Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025 en daarnaast verwezenlijken van de 'veranderopgave' van 2.000 woningen uit de bestaande voorraad sociale huur tot 2040.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	 Ontwikkeling van nieuwbouw van gezinswoningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	64	208	156	125	50
1	Nieuwbouw van gelijkvloerse woningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	25	66	86	125	175
1	Het aantal nieuwbouw-woningen, per 1.000 woningen (BBV)	ABF-Systeem Woningvoorraad / BRP / Dashboard Planvoorraad Wonen	8,9	14,4	12,1	13,2	11,5
1	Ontwikkeling van vrije sector huurwoningen (netto toevoeging aan woningvoorraad)	Dashboard Planvoorraad Wonen	X	X	X	25	120

Betrokkenheid verbonden partijen

In U10 verband werkt Houten mee aan een verstedelijkingsstrategie (ruimtelijk economisch programma) waarbij diverse regionale studies over wonen, mobiliteit en economie aan elkaar worden geknoopt en duidelijk wordt wat de bijdragen van gemeenten zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de periode 2017-2025 worden indicatief 1.100 gezinswoningen gebouwd en 700 gelijkvloerse woningen. Starters komen aan bod via doorstroming en via particulier initiatief (met name kantoortransformatie). Bij deze ontwikkelingen streeft Houten naar een verdeling van 30% sociale huur, 10% vrije sector huur (in verband met het signaleren van het knelpunt in het aanbod van woningen met een middeldure huur) en 60% vrije sector koop (Woonvisie 2016-2025, Programma Ruimte 2017-2019).

Binnen de kaders van de Woonvisie en het Programma Ruimte draagt de gemeente in 2019 zorg voor het monitoren, faciliteren en beïnvloeden van nieuwbouw voor met name de doelgroepen gezinnen, ouderen en starters.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Minimaal 200 woningen/appartementen opleveren.

Doelstelling 2

Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025 en daarnaast verwezenlijken van de 'veranderopgave' van 2.000 woningen uit de bestaande voorraad sociale huur tot 2040.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Nieuwbouw sociale huurwoningen*	Viveste	X	66	71	80	100
2	Verkoop sociale huurwoningen (maximaal aantal)*	Viveste	100	50	43	50	50
2	% Sociale huurwoningen ten opzichte van totaal aantal woningen*	Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en U10-monitor	26%	25%	25%	25%	25%

*De veranderopgave van Viveste zal pas op langere termijn zichtbaar worden.

Betrokkenheid verbonden partijen**Wat gaan we daarvoor doen?**

In de bestaande voorraad moeten indicatief 2.000 woningen worden aangepast/vervangen door meer passende kleinere woningen. De gemeente faciliteert en monitort de aanpassing van de woningvoorraad van Viveste (combinatie van nieuwbouw en verkoop). 🎯

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Vastleggen opgaven in prestatieafspraken met Viveste.
2	Vastleggen van anti scheefwoning maatregel met Viveste.

Deelprogramma Commerciële voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Aantrekkelijke commerciële voorzieningen (zoals winkels, dienstverlening, culturele voorzieningen en horeca), die voorzien in de behoefte van de eigen inwoners en daarnaast ook bezoekers van buiten aantrekken.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.
2. Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Leegstandspercentage Centrum (Het Rond)	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling (Locatus)	5%	12%	8%	7%	5%
1	Aantal bezoekers Centrum (Het Rond)	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling (Altera)				Nulmeting	

Betrokkenheid verbonden partijen

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2017/2018 is in overleg met de stakeholders de 'Kansenkaart Het Rond' opgesteld. De herinrichting van de openbare ruimte van Het Rond is in 2018 afgerond. In 2019 gaan we verder met het opstellen en uitwerken van plannen zoals die benoemd zijn in de Kansenkaart. Concreet worden hierbij, in samenspraak met vastgoedeigenaren Altera en Viveste, één of meerdere locaties/ ideeën uitgewerkt en onderzocht op (financiële) haalbaarheid.

Tevens zullen we in 2019 ondernemersinitiatieven in lijn met de Retailvisie faciliteren in alle centrumgebieden; dit gaat niet alleen om het versterken van de retailfunctie in de daarvoor in de Retailvisie aangewezen gebieden, maar bijvoorbeeld ook om actieve ondersteuning van ondernemers gericht op (het mogelijke maken van) evenementen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Het starten van de uitvoering van in ieder geval één kans uit de opgestelde kansenkaart Het Rond.

Doelstelling 2

Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie	Raming
------	--------------	------	------------	--------

			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal horeca-vestigingen in het centrum (Het Rond) per 1 januari van het betreffende kalenderjaar	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	16	19	18	19	20

Betrokkenheid verbonden partijen

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het aantrekken van meer horecavestigingen gaan we enerzijds doen door Houten aantrekkelijker te maken voor horecaondernemers om zich hier te vestigen. Een voorbeeld van een fysieke ingreep is de herinrichting van winkelcentrum Het Rond die in de eerste helft van 2018 is afgerond en waarbij er meer ruimte is gerealiseerd voor terrassen.
- Anderzijds zorgen we voor een goed ondernemersklimaat en faciliteren we (zowel reeds in Houten gevestigde als nieuwe) ondernemers waar mogelijk (dienstverlening).
- Er vindt overleg plaats met de eigenaren van panden over het actief aantrekken van horeca-ondernemers. Deze verantwoordelijkheid ligt overigens wel primair bij de eigenaren en beheerders van de panden.

Deelprogramma Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en aantrekkelijk is en uitnodigt tot ontmoeting en beweging. Het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte is [het door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitskader](#).

We willen ook de biodiversiteit in de gemeente vergroten.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.
2. Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.
3. Goede openbare verlichting.
4. Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraafplaatsen.
5. Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Inwoners dat tevreden is over het aanbod aan speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar in de nabije omgeving	Monitor Sociale Kracht	X	70%	69%	80%	75%*

* De afgelopen jaren zijn veel nieuwe voorzieningen gerealiseerd, zoals de digitale voetbalmuur en twee kunstgrasvelden (waarvan één multifunctioneel) in de openbare ruimte. Ook spelen wij zoveel mogelijk in op wensen van bewoners. Het percentage van 75% is ten opzichte van de gerealiseerde 69% in 2017 een wat voorzichtiger raming dan de 80% voor 2018.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inspecties (3 x per jaar) en onderhoud van speeltoestellen en sport- en spellocaties in de openbare ruimte.
- Bij vervanging van speeltoestellen bepalen we in overleg met de buurt hoe de locatie het best kan worden ingericht: met of zonder speeltoestellen.
- Wij stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving om bijzondere (sportieve) sport- en speelvoorzieningen te realiseren.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Aanleg van twee groene speelvoorziening zoals een "Tiny Forest-speelplek" in overleg met de jeugdgemeenteraad.

Doelstelling 2

Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	% groen en water dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm*	Adviesbureau**	80%	97%	X***	80%	80%

*Beeldkwaliteitsnormen: graslengte binnen de bebouwde kom max 15 cm, plantsoenen in centrum niveau A/B, overige gebieden niveau C, zwerfvuil in groen en water: niveau B

**Sinds 2015 wordt de beeldkwaliteit in de zomermaanden gemonitord door een extern bureau.

***Met betrekking tot 2017 zijn geen gegevens beschikbaar. Zie collegebrief 13-2-2018 over stand van zaken rapport monitoring beeldkwaliteit openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Beheer en onderhoud van water en groenvoorzieningen conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Voor de beeldkwaliteit en beleving van de openbare ruimte kijken we kritisch op welke plekken meer onderhoud en onkruidbestrijding nodig is. Bij onkruidbestrijding zet de gemeente in op de meest milieuvriendelijke aanpak.
- Beplanting in het water wordt één keer per jaar gemaaid en afgevoerd. Voor een aantal door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aangewezen watergangen geldt een frequentie van twee keer per jaar. Dit betreft zogenaamde primaire watergangen die essentieel zijn voor de doorstroming van het water.
- Eénmaal per 8-10 jaar worden de watergangen gebaggerd (mede afhankelijk van de resultaten van de diepteschouw in het kader van de keur).
- Beheer van bomen (bijvoorbeeld bij verzoeken van bewoners om bomen te verwijderen).
- De gemeente draagt bij aan het onderhoud van bomen met bijzondere waarden (onder andere monumentale bomen) op particulier terrein.
- Overtollige bestrating verwijderen (o.a. op verzoek van bewoners) en boomspiegels vergroten, met het oog op de gewenste vergroening.
- Plantsoenen omvormen bij klachten van bewoners en/of indien de beplanting aan vervanging toe is.
- We bestrijden explosief woekerende exotische (water)planten, zoals de Japanse duizendknoop.
- Bij de bestrijding van ziekten en plagen (zoals eikenprocessierupsen, spinselmot en luizen) gebruiken we uitsluitend biologische methoden.
- We ondersteunen scholen actief bij het vergroenen van schoolpleinen en/of de aanleg van moestuinen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Het voor het tweede jaar inventariseren van de voortgang van de essentaksterfte en op basis daarvan bepalen van de noodzaak om essen te vervangen en op welke termijn dat zou moeten gebeuren.
2	Aanleg van minimaal twee nieuwe bloemenweides.
2	Opstellen uitvoeringsplan baggeren als onderdeel van een nieuw Water- en Rioleringsplan.
2	Het opstellen van een uitvoeringsplan bomen op basis van de Beleidsnota bomen 2017-2020.
2	Opstellen plan voor herplant van bomen die de droge zomer van 2018 niet hebben overleefd.
2	Een voorstel doen voor een gewijzigd maaibeheer voor de Rondwegwal ten behoeve van de flora en fauna binnen de financiële middelen.

Doelstelling 3

Goede openbare verlichting.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3 	% Duurzame verlichting	Afdeling BOR	12,3%	20%	24%	27%	31%
3	% Inwoners dat vindt dat het buiten goed is verlicht in de buurt	Monitor Sociale Kracht	X	85%	85%	85%	85%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onderhoud van de openbare verlichting conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Individuele lampstoringen worden binnen 5 werkdagen verholpen en meervoudige lampstoringen binnen 2 werkdagen.
- Bij vervanging kijken wij kritisch naar het benodigde aantal lichtmasten, vermogen en lichtopbrengst. We kiezen zoveel mogelijk voor energiezuinige LED-verlichting en aluminium masten. Aluminium masten zijn duurzamer: schilderen is niet nodig en de levensduur is minimaal 40 jaar (oude masten 30 jaar).
- Waar mogelijk voeren wij gesubsidieerde pilots uit met nieuwe typen verlichting.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	Vervangen armaturen in de wijk De Landen en op diverse kleinschalige locaties in Houten-noord.

Doelstelling 4

Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraafplaatsen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
4	% Wegverharding dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm (B) voor onkruid in verharding	Adviesbureau*	70%	70%	X**	80%	80%
4 	Aantal gevallen van wateroverlast in de openbare ruimte, met schade voor mens of milieu	Afdeling BOR	0	0	0	2	2
4	% Inwoners dat vindt dat de eigen buurt schoon is	Monitor Sociale Kracht	X	75%	78%	75%	75%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onderhoud conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Extra inzet op het verwijderen van onkruid op straat. Dit gebeurt milieuvriendelijk (machinaal en thermisch).
- Organisatie van reguliere schoonmaakacties met bewoners, zoals de landelijke opschoondagen (samen met Viveste), Burendag, de schone scholenactie, de kerstboominzameling en de vuurwerkafval inzameling.
- Ondersteunen van spontane bewonersacties om zwerfvuil te verwijderen.
- Samen met de partners van het Water Innovatie Netwerk (Winnet) werken we aan een doelmatiger, duurzamer en efficiënter beheer in de afvalwaterketen. Ook is er in Winnet-verband

aandacht voor de waterkwaliteit en de gewenste aanpassingen als gevolg van de klimaatverandering. 🌍

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
4 🌍	Opstellen en vaststellen nieuw Water- en Rioleringsplan met besluitvorming over het gewenste beschermingsniveau tegen hevige neerslag in de openbare ruimte, inclusief bijbehorende maatregelen en kosten. Participatie en afstemming met het op te stellen klimaatplan zijn hierbij een belangrijke aandachtspunten.

Doelstelling 5

Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
5	% Inwoners dat zich inspent voor de eigen buurt	Monitor Sociale Kracht*	X	61% (6% intensief 55% incidenteel)	58% (8% intensief 50% incidenteel)	61%	61%
5	Aantal nieuwe adoptielocaties	Afdeling BOR	30	24	45	30	45
5	Aantal door wijkcoördinatie gefaciliteerde bewonersinitiatieven in de openbare ruimte	Afdeling BOR	X**	X**	30	30	30

* De Monitor Sociale Kracht biedt ook inzicht in de aanverwante indicator "Sociale Kracht" die o.a. betrekking heeft op "de samenhang in de buurt" (zie programma Samen leven).

** Werd voor 2017 niet bijgehouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Stimuleren en ondersteunen van bewonersinitiatieven waarbij bewoners zelf aan de slag gaan met natuur, groen en fysieke elementen in hun directe omgeving zoals zelfbeheer in het kader van Ons Buiten. 🌍
- Bewoners informeren en betrekken bij participatiemogelijkheden bij grotere aanpassingen in de openbare ruimte.
- Plaatsen van enkele artikelen in het Groentje over succesvolle (bewoners-)initiatieven.
- Uitvoering van het project "Sterke Buurten" waarbij buurtinitiatieven financieel en eventueel ook praktisch worden gesteund door o.a. opbouwwerkers, vrijwilligers en professionals (zzp-ers). Hiermee dragen we bij aan de Sociale samenhang in de buurt.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
5	30 publicaties van bewonersinitiatieven en bewonersparticipatie op Instagram.

Deelprogramma Gebiedsontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Houten is een modelstad om trots op te zijn: ontspannen wonen met groenzones, een fietspadenstelsel, de centrumgebieden in een prachtig open landschap met de kleine kernen en in nabijheid van de grote stad met bijbehorende culturele en stedelijke voorzieningen. Houten is hierdoor een sterk merk in de regio en een populaire plek om te wonen. Houten Vinex wordt de komende collegeperiode afgebouwd en wij zullen herstructurerings- en transformatieprojecten blijven stimuleren. Dit doen wij met het Programma Ruimte 2017 - 2019 als kader waarin zowel planprocessen als inhoud zijn uitgewerkt.

De populariteit van Houten als woongemeente heeft ook een keerzijde, er is namelijk een tekort aan verschillende woningtypen in uiteenlopende sectoren. Onder andere uit de onlangs opgeleverde Stedenbouwkundige Verkenning is duidelijk geworden dat Houten te maken krijgt met lokale opgaven zoals de vergrijzing van de bevolking. Daarnaast is Houten onderdeel van de sterk groeiende regio Utrecht. Uit de meest recente studie blijkt dat in de U10 circa 100.000 woningen tot 2040 moeten worden bijgebouwd. Als vervolg op de verkenning en als antwoord op de opgaven zal in deze collegeperiode een Stedenbouwkundige Visie worden uitgewerkt.

Hieronder zijn hoofd (1) en subdoelstellingen (2 t/m 7) opgenomen inclusief de acties/ontwikkelingen en projecten die bijdragen aan een doel. In het Programma Ruimte 2017-2019 is Houten verdeeld in 5 gebieden: I Houten-Noord, II Houten-Zuid, III Werk- en Voorzieningsgebieden, IV Eiland van Schalkwijk en V Buitengebied Kromme Rijn. Indien een ambitie een bepaald gebied betreft wordt dit inzichtelijk gemaakt in de kolom "gebied".

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Het (ruimtelijk) ontwikkelen van Houten aan de hand van de werkwijzen, doelstellingen en uitgangspunten zoals opgenomen in het Programma Ruimte 2017-2019 en het uitvoeren van de punten uit de Uitvoeringsagenda van Programma Ruimte behoefte (programma) en de vastgestelde kwaliteitskaders en processen belangrijke uitgangspunten zijn.
2. Houten-Vinex afbouwen en veranderlocaties stimuleren, faciliteren of ontwikkelen.
3. Behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats.
4. Behoud en ontwikkeling van een vitaal platteland met leefbare kernen.
5. Behoud en ontwikkeling van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie.
6. Behoud en ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
7. We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de regio Utrecht en zoeken actief verbinding met buurgemeenten.

Hieronder wordt het deelprogramma uitgewerkt, hierbij wordt aangegeven in welk gebied een actie, ontwikkeling of project plaatsvindt en aan welke doelstelling deze bijdraagt.

Hieronder wordt het deelprogramma voor doelstelling 1 tot en met 7 uitgewerkt:

Doel	Gebied	Actie/Ontwikkeling/Project	Prestatie-indicatoren
1 	-	Opstellen van een stedenbouwkundige visie (als vervolg op de uitgevoerde verkenning). Dit inclusief een regionale afstemming	Afronden van de visie in 2019
1 	-	Formuleren van algemene randvoorwaarden voor nieuwbouwprojecten (Centrum Het Rond, Molenzoom en Koppeling - De Schaft)	Randvoorwaarden worden uiterlijk in Q1/2019 vastgesteld
1/7	-	Uitvoeren van Ruimtelijk-economische koers U10	Het oppakken van opgaven en actief bijdragen aan de uitwerking en uitvoering hiervan
1 	I. Houten-Noord	Transformatie Wegwijzer-Den Oord (Lupine-Oord)	Selecteren ontwikkelaar en na besluitvorming (planologisch) start bouw
1	I. Houten-Noord	Transformatie Kleine/Grote Geer	Besluitvorming (planologisch) en start bouw
1/2/3	I. Houten-Noord	Voor een deel van het gebied de Molenzoom wordt plan ontwikkeld om tot een samenhangende gebiedsontwikkeling te komen met minder leegstand kantoren	Besluitvorming over de gebiedsontwikkeling inclusief openstelling van bijbehorende GREX
1/2/3	I. Houten-Noord	Voor Het Rond worden, op basis van de door Alterra, Viveste en gemeente opgestelde Kanskaart diversen alternatieven voor upgradering van het winkelcentrum uitgewerkt	Er wordt een concreet transformatieplan uitgewerkt en voor besluitvorming aangeboden betreffende het noordwestelijk deel
1/2/3	I. Houten-Noord / Oude dorp	Er wordt een samenhangend plan opgesteld om het autogebruik en het parkeren op het Plein terug te dringen. Dit in relatie en samenhang met diverse ruimtelijke ontwikkelingen	Het opstellen van een concreet plan voor herijking van verkeersstromen en woningbouwontwikkelingen in samenhang voor het Oude Dorp
1/2	I. Houten-Noord / II. Houten-Zuid	Stimuleren / faciliteren van ontwikkelen veranderlocaties	Minimaal vijf projecten per jaar faciliteren die aan de doelstelling bijdragen
1/2	II. Houten-Zuid	Loerik VI: planontwikkeling woningbouw (van NS-spoor tot Beusichemseweg/ Hofspoor)	Na besluitvorming startnotitie Loerik VI; selectie marktpartij en projectplan start nieuwbouw: 4e kwartaal 2019
1/2 	II. Houten-Zuid	Grassen Noord (Hofstad III): plannen aanpassen aan nieuw beleid (Woonvisie, Programma's Duurzaam en Ruimte e.d.)	Besluitvorming herziening exploitatieplan (onder voorbehoud van instemming eigenaar) en afwijkingen bestemmingsplan: 4e kwartaal 2018/1e kwartaal 2019. Uitvoering bodemsanering, bouwrijpmaken en start realisatie 1e fase (166 woningen): 2019. Idem planontwikkeling fase 2 (circa 142 woningen)
1/2 	II. Houten-Zuid	Hofstad IVb: woningbouw faciliteren marktpartij (bouwclaim)	Afronden bestemmingsplan-procedure: 1e helft 2019. Bouwrijp maken: 1e helft 2019. Start bouwen: 2e helft 2019
1/2	II. Houten-Zuid	Schoolwoningen Beekmos: onderzoek planontwikkeling / transformatie	Na besluitvorming keuze planontwikkeling start realisatie: 1e kwartaal 2019

1/2	II. Houten-Zuid	Eikenhout: planontwikkeling woningbouw	Na besluitvorming projectplan: start nieuwbouw ouderenhuisvesting: 2e kwartaal 2019
1/2	II. Houten-Zuid	Hofspoor (oostzijde): planontwikkeling woning/zorgbouw	Na besluitvorming start nieuwbouw 37 zorgunits: 1e kwartaal 2019
1/2	II. Houten-Zuid	Beusichemseweg (oostzijde): planontwikkeling woningbouw	Na besluitvorming start nieuwbouw 12 starterswoningen: 4e kwartaal 2019
1/3	 III. Werk -en Voorzieningengebieden	Sport- en werklandschap Meerpaal uitgifte van kavels	In 2019 worden minimaal twee kavels van het Werklandschap uitgegeven
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Nadere invulling geven aan de visie op de Schaft	In het gebied Koppeling-De Schaft worden zowel woon- als werkprojecten gerealiseerd
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Uitgifte kavels op Kruisboog en Weteringhoek	In 2019 worden nieuwe projecten in de voorzieningengebieden gerealiseerd, gericht op nieuwe doelgroepen
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Uitvoering geven aan de integrale mobiliteitsvisie	Acties om doorgaand verkeer te weren, onderzoeken en maatregelen voor de aanleg van nieuwe fietspaden en onderzoeken en maatregelen voor vormen van collectief vervoer
1/5	IV. Eiland van Schalkwijk	Duurzaam behoud en versterking van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk	Gemiddeld drie projecten per jaar faciliteren die aan de doelstelling bijdragen. Dit is afhankelijk van het aanbod vanuit het gebied
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Doorontwikkeling van Recreatief knooppunt 't Waal	Op basis van de eind 2017 in de raad vastgestelde Nota van aandachtspunten voor het recreatief knooppunt uitrollen van de vervolgstappen door recreatieschap
1/5	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw De Wiese	Realisatie volgende fase woningbouw
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Tull en 't Waal	Start realisatie woningbouw van in totaal 42 woningen
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Wickenburgselaan	Vanuit het woningbehoefteonderzoek is gebleken dat er behoefte is aan een mix van woningen voor de doelgroepen (leefbaarheid). Goedkeuring door Raad woningbouwprogramma
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Herontwikkeling Fort Honswijk	Vaststellen van de nota uitgangspunten en hierna het doorlopen van de tenderfase
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Herontwikkeling Werk aan de Waalse Wetering ten einde de beleefbaarheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie te versterken	Ondersteunen van het initiatief van Staatsbosbeheer
1/5	IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Opzetten stimuleringsfonds Sociale Woningbouw buitengebieden	Besluitvorming Stimuleringsfonds Sociale Woningbouw buitengebieden
1/4/5	 IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Uitvoering Agenda Vitaal Platteland voor de Kromme Rijnstreek en het LEADER-programma Utrecht-Oost (Europese regeling voor ontwikkeling leef- en werk-omgeving op het platteland)	Bijdrage leveren aan initiatieven vanuit de samenleving gericht op het versterken van stad-land relaties, innovatie en duurzaamheid

1/4/5	IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Uitbreiding bekabeling/glasvezel	Uitvoering in 2019
1/7	V. Buitengebied Kromme Rijn	Versterken van recreatiemogelijkheden van Nieuw Wulven in samenhang met het omliggende gebied	Planologisch kader vaststellen in 2019 en aansluitend start van de uitvoering en overleg met Staatsbosbeheer over het versterken van de natuurwaarden
1/4 	V. Buitengebied Kromme Rijn	Tot uitvoering brengen van de Omgevingsvisie Kromme Rijn	Na evaluatie (eind 2018) doorgaan met onderdelen in eventueel aangepaste vorm
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Besluitvorming over uitbreidingsplan 't Goy (locatie Tuurdijk)	Vaststelling van het planologisch kader in 2019
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Gezamenlijk met de inwoners van 't Goy een Leefbaarheidsagenda opstellen	Aan de raad aanbieden van de Leefbaarheidsagenda 't Goy
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	2de woningbouwlocatie 't Goy	Opstellen van een plan en openen van GREX (mede op basis van de op te stellen Leefbaarheidsagenda)

Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Een duurzaam Houten: klimaat- en energieneutraal, stil, schoon, klimaatproof, met volop groen en water, gesloten kringlopen en natuurlijk materiaalgebruik.

Duurzaamheid is een integraal thema. Ook andere activiteiten binnen de gemeente - met een ander primair doel - leveren een bijdrage aan een duurzamer Houten. Het icoontje van Duurzaam Houten zult u dan ook bij andere (deel)programma's in de begroting tegenkomen. Op deze wijze wordt duidelijk gemaakt hoe ook andere beleidsvelden bijdragen aan duurzaamheid en energietransitie.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. **ENERGIE:** Houten wordt energie- en klimaatneutraal. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.
2. **KRINGLOPEN:** Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.
3. **GROEN & KLIMAATADAPTATIE:** Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 2.500 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegloopt).

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Hernieuwbare elektriciteit (is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa) als percentage van totaal elektriciteitsverbruik (BBV)	RWS Leefomgeving	11,5%	14,9	nnb	13%	15%
1	Lokale duurzame energie als percentage van het totaal energieverbruik (exclusief verkeer)	CBS (klimaat-monitor)	4,8%	6,5%	nnb	5,5%	8%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Via de deelname aan de regionale samenwerking voor energiebesparing [U-THUIS](#) energiebesparing in bestaande woningen stimuleren en faciliteren. Voornamelijk met een regionaal energieloket en ondersteuning van lokale energieambassadeurs.
- Communiceren over de duurzaamheidsdoelen, -projecten en -resultaten in Houten;
- Met kennis en praktische hulp ondersteunen van initiatieven uit de samenleving, zoals energiecoöperaties en energieambassadeurs;
- Nieuwbouwwoningen worden niet aangesloten op het aardgasnetwerk en zijn Nul-op-de-Meter, tenzij dit praktisch niet mogelijk is.
- Voor alle gemeentelijke gebouwen Duurzame Meerjaren Onderhoud Programma's (DMOP's) opstellen. Daarbij zal besluitvorming aan de orde zijn over de gewenste ambitieniveaus en daaruit voortvloeiende investeringsbehoefte.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal Houtense bezoekers van het (digitale) energieloket	Jouwhuisslimmer.nl	X	500	1.423	1.000	2.000

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Vaststellen van een klimaatplan, bestaande uit drie delen: 1. energietransitie, 2. circulaire economie en 3. klimaatadaptatie.
1	In U10-verband opstellen van een regionale energiestrategie.
1	Besluitvorming over een vergunningaanvraag voor een windpark bij de Goyerbrug.
1	Opzetten van een informatiecampagne over energiebesparing en -opwekking.
1	Evaluatie van de pilot groene leges.
1	Besluitvorming over de omvang en opzet van het duurzaamheidsfonds vanaf 2019.

Doelstelling 2

KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg) (BBV)	Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling	186kg	183kg	175kg*	120kg	131kg**
2	% Gescheiden huishoudelijk afval	Afdeling BOR	63%	65%	65,5%*	75%	74%**
2	Aantal gestarte circulaire inkopen	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling / Staf	X	4	3	3	3

*Als de proef met de vierde kliko die in de Bermen en Akkers is gehouden, wordt het doorgevoerd in heel Houten.

**Raming op basis van de resultaten van de maanden januari - juni 2018.

Betrokkenheid verbonden partijen**Afval Verwijdering Utrecht (AVU)**

De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU doet dit door de organisatie en de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Reguliere werkzaamheden voor huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking;
- Bijdragen en uitvoering geven aan het uitvoeringsplan van het regionale manifest Beton in een circulaire economie en het gemeentelijke plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) & circulair inkopen;

- Met kennis en praktische hulp ondersteunen van initiatieven van inwoners en bedrijven, die bijdragen aan een circulaire stad.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Een actieplan circulaire economie als onderdeel van het klimaatplan.
2	Onderzoek naar de mogelijkheden voor afvalscheiding bij hoogbouw.
2	De inzameling en verwerking van luiers uitbreiden en verbeteren.
2	Onderzoek naar de mogelijkheden voor aanpassingen aan het afvalscheidingsstation, zowel fysiek als in dienstverlening, voor de steeds groter worden stroom bezoekers en het toenemende aantal verschillende afvalstromen (zoals matrassen en/of tapijt).

Doelstelling 3

GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 2.500 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegloopt).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Omzetting van openbare verharding naar groen binnen de kern van Houten (incl. aanbrengen waterpasserende verharding op parkeerplaatsen)	Afgeleid van databestand afdeling BOR	X		1.080m2	2.500m2	2.500m2
3	Oppervlakte bestaande openbare verharding dat in het desbetreffende jaar is afgekoppeld van de riolering	Afdeling BOR	X		8.800m2	9.250m2	9.250m2

Wat gaan we daarvoor doen?

- Via deelname aan de regionale [Coalitie Ruimtelijke Adaptatie](#) kennis over en ervaringen met klimaatadaptatie delen en deze benutten in Houten.
- Communiceren over het belang van natuur, groen en water. Richting kinderen (en hun ouders) doen wij dit via [NME Houten](#) en [Groen doet Goed](#). Volwassenen informeren we over en stimuleren we tot vergroening van het hun leefomgeving, o.a. via [Operatie Steenbreek](#) en het project Levende tuinen dat in samenwerking met de tuinbranche is opgezet.

Zie verder ook de deelprogramma's Landschap & Recreatie en Leefomgeving. Diverse activiteiten binnen deze deelprogramma's leveren een bijdrage aan een groen en klimaatproof Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	Een vastgestelde visie op een klimaatproof Houten als onderdeel van het klimaatplan.
3	Ten minste één stimuleringsactie voor particulieren voor het klimaatproof maken van de buitenruimte.

Deelprogramma Landschap en recreatie

Wat willen we bereiken?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.
2. Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	 Aantal locaties aanplant landschapselementen (houtsingels, knotbomen, hoogstamboomgaarden)	Gemeente Houten	5	5	5	5	5

Wat gaan we daarvoor doen?

- Particulieren en agrariërs adviseren over de cultuurhistorische waarde van het landschap en de mogelijkheden voor aanleg en herstel van landschapselementen.
- Advisering in het multidisciplinaire planteam (voor ruimtelijke ontwikkelingen) over landschappelijke inpassing van flora- en fauna bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Hiermee wordt voor een belangrijk deel invulling gegeven aan de gemeentelijke taken m.b.t. de Wet Natuurbescherming.
- Wij maken ons hard voor versterking van de weidevogelpopulatie op het Eiland van Schalkwijk en andere kansrijke locaties binnen de gemeente en bieden agrariërs die nu al maatregelen nemen ter bescherming van weidevogels een financiële compensatie.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal adviesbezoeken aan particulieren grondeigenaren over hoe de landschappelijke kwaliteit verhoogd kan worden	Gemeente Houten	20	22	19	15*	15
1	Aantal interne adviezen (in het planteam) op het gebied van natuur en landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen		X	X	X	30	50

*Het aantal adviesbezoeken zal in 2018 naar verwachting iets dalen, doordat er door inzet op het deelprogramma duurzaamheid minder tijd beschikbaar is om particuliere grondeigenaren actief te benaderen voor adviesbezoeken. De adviesbezoeken zullen in de praktijk plaatsvinden op verzoek van grondeigenaren (daar is voldoende ruimte voor) en als ruimtelijke ontwikkelingen, die in het planteam worden behandeld, daartoe aanleiding geven.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1 	We stellen een Visie op Groen en Biodiversiteit (de totaalvisie op flora en fauna) op voor het gehele grondgebied van de gemeente Houten met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Bij de uitvoering dagen we inwoners, maatschappelijke organisaties en (agrarische) bedrijven uit om actief mee te doen en zullen we als gemeente het goede voorbeeld geven.

Doelstelling 2

Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Effectindicatoren

Betrokkenheid verbonden partijen

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden beoogt recreatieterrein 't Waal (langs de Lek) verder te ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij deze doelstelling is sprake van een actieve inzet op een veelheid van terreinen:

- Citymarketing: uitvoering van het hiervoor opgestelde plan door concreet zichtbare acties. Hierbij zijn (verblijfs-)recreanten - met in de eerste plaats de focus op Houtenaren zelf - een belangrijke doelgroep.
- In samenwerking met 15 regiogemeenten en de marketingorganisaties van de gemeenten, ontwikkelen van een regiostrategie (inter)nationaal toerisme.
- In algemene zin bijdragen aan het versterken van de promotie van recreatie en toerisme binnen de gemeente en de regio, zoals het bijdragen aan een doorlopende verbetering van de informatievoorziening door de VVV Kromme Rijnsteek.
- Deelname aan het Recreatieschap en uitvoering van het ontwikkelplan.
- Het regionale programma Recreatie om de Stad (RodS): vormgeven van de beheer- en ontwikkelopgave na 2018.
- In samenwerking met gebiedspartners verbeteren van de stad-land verbindingen en het recreatieve netwerk voor wandelen en fietsen, zoals de realisatie van een wandelknooppuntennetwerk in de Kromme Rijnstreek door Recreatie Midden-Nederland.
- Faciliteren van ondernemersinitiatieven die bijdragen aan de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente en het buitengebied in het bijzonder.
- In aanloop naar de UNESCO-aanwijzing (in 2020) het beleefbaar en bereikbaar maken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in samenwerking met de provincie Utrecht en andere partners (hier ligt ook een link met archeologie en cultuurhistorie).

NB Enkele activiteiten die relevant zijn voor recreatie, staan vermeld bij het deelprogramma gebiedsontwikkeling.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Realisatie van een wandelroutenetwerk (bewegwijzering) in de Kromme Rijnstreek
2	Opstellen beknopte recreatievisie voor het Eiland van Schalkwijk

Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

Wat willen we bereiken?

Het behoud van cultuurhistorische waarden voor toekomstige generaties.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten en archeologie).
2. Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.
3. Het maximaal stimuleren van instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten en archeologie).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Provinciale beoordeling van de uitvoering van wettelijke taken ten aanzien van cultuurhistorie en archeologie in het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT)	Provincie Utrecht	adequaat	adequaat	adequaat	adequaat	adequaat
1	Aantal monumenten die verloren is gegaan	-	X	X	X	X	0

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een goede inbedding en bescherming van cultuurhistorie en archeologie in ruimtelijke planningsprocessen.
- Herhaling van de Quick-scan van de gemeentelijke monumenten, die in 2015 is uitgevoerd. Hiermee ontstaat er (meer) inzicht in de bouwtechnische staat van de verschillende gemeentelijke monumenten.
- Het huidige beleid gaan we vernieuwen door met de samenleving een Visie Erfgoed op te stellen waarin opgenomen staat hoe belangrijk we erfgoed vinden, wat het ambitieniveau is en hoe we het erfgoed beschermen en toekomstbestendig maken/houden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Vaststellen van nieuw cultuurhistorisch en archeologisch beleid.
1	Aangepaste samenstelling Erfgoedcommissie (nu nog Monumentencommissie genoemd).

Doelstelling 2

Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal bezoekers van tentoonstellingen in het Oude Station (incl. schoolklassen)	Stichting Archeologie Houten	1.350	1.500	1.350	1.400	1.400
2	Aantal opengestelde monumenten tijdens Open Monumenten Dag	Organisatie Open Monumenten Dag	X	16	15	15	15

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het koesteren en benutten van de cultuurhistorische en archeologische waarden in de gemeente en cultuurbreed kruisbestuiving zoeken, onder meer via de Cultuurvisie en Citymarketing.
- Verdere uitrol van huisstijl (informatiepanelen en folders) bij cultuurhistorie & archeologie.
- Het tastbaar en zichtbaar maken van de ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente door onder meer vertaling van de Houtense geschiedenis in stedenbouwkundige plannen en door communicatie via de gemeentelijke website.
- Waar mogelijk de archeologische werkgroep inzetten bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij hun rol onder toezicht meer educatief en publieksgericht wordt.
- Er wordt onderzocht of in de bibliotheek of elders in de openbare ruimte archeologisch materiaal tentoon gesteld kan worden, daarbij wordt de archeologische werkgroep betrokken.
- Het creëren van interesse en draagvlak voor monumentenzorg door onder meer door het organiseren van de Open Monumenten Dag en door samenwerking te zoeken met de Monumenten Werkgroep.
- Het creëren van kennis over, en waardering voor archeologie bij de inwoners van Houten onder meer door het organiseren van archeologische tentoonstellingen en door het geven van voorlichting op scholen. De archeologische werkgroep beschikt over leskisten die hiervoor kunnen worden ingezet.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Organiseren Open Monumenten Dag.
2	Vernieuwen gemeentelijke webpagina's over cultuurhistorie.

Doelstelling 3

Het maximaal stimuleren van instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Beleid maken (zie doelstelling 1).
- Stimuleren van onderhoud van gebouwd erfgoed door het proactief benaderen, adviseren en begeleiden van monument-eigenaren. Daarbij wijzen op subsidieregelingen en belastingvriendelijke mogelijkheden, en assisteren bij vergunningstrajecten.
- Onderzoeken hoe monumenteigenaren verder ondersteund kunnen worden (aanbevelingen Monumentenwacht).
- Het periodiek laten monitoren van de staat van gemeentelijke monumenten door de Monumentenwacht.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2019		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Duurzame leefomgeving			
Woningen	364.647	13.709	-350.938
Commerciële voorzieningen en horeca	551.915	212.745	-339.170
Leefomgeving	7.483.444	3.227.899	-4.255.545
Gebiedsinrichting	26.193.983	24.616.860	-1.577.123
Duurzaamheid & energietransitie	6.341.757	5.223.599	-1.118.158
Landschap en recreatie	425.983	13.399	-412.584
Cultuurhistorie en archeologie	935.312	388.968	-546.344
Programmabrede kosten	313.642		-313.642
Saldo van baten en lasten programma	42.610.683	33.697.179	-8.913.504
Mutaties reserves	1.159.467	790.694	-368.773
Totaal resultaat programma	43.770.150	34.487.873	-9.282.277

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage 'Programma, deelprogramma en product' is aangegeven welke producten onder de (deel)programma's vallen. In de bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Goede bereikbaarheid

Programma Goede bereikbaarheid

Omschrijving programma

We streven naar een optimale bereikbaarheid van de gemeente Houten per auto. Daarbij hoort een weginfrastructuur met bijbehorende voorzieningen, die qua functionaliteit en kwaliteit voorziet in de behoefte van de autogebruikers en het goederenvervoer, met oog voor de verkeersveiligheid, geluidskwaliteit en luchtkwaliteit. Ook in de spits streven we naar goede doorstroming op de Rondweg..

Regionaal wordt de komende jaren flink geïnvesteerd. Zo wordt vanaf 2020 de Ring Utrecht (A27/A12) aangepast. Vanaf 2020 gaat men ook aan de slag met de verbreding van de A27 richting Breda. Na afronding van deze werkzaamheden wordt een nieuwe fietsbrug over de Lek aangelegd. Inmiddels is Rijkswaterstaat ook akkoord gegaan met de realisatie van een aansluiting van de N421 op de A12 richting Arnhem (alleen in oostelijke richting, dus er komt een driekwart aansluiting).

Ook de bereikbaarheid in het buitengebied van Houten krijgt aandacht met de uitvoering van acties uit de mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk en uitwerking van maatregelen voor het buitengebied Houten-Bunnik.

In 2018 is Houten voor de 2e keer Fietsstad van Nederland geworden. Als fietsstad van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets. We willen een apart programma Fiets vaststellen met de ambities tot 2025. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, met name de ritten korter dan 7,5 kilometer, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Dit vraagt vooral verbeteringen in het buitengebied.

We willen de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten, de mobiliteit van mensen die minder of geen gebruik maken van auto of fiets (sociale doelstelling van het openbaar vervoer voor doelgroepen als ouderen, jongeren en minder validen) en een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen.

Relevante beleidskaders

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Programma Duurzaam Houten 2016-2018](#)

[Bereikbaarheidsvisie 2011](#)

[Parkeervisie 2012-2017](#)

[Nota Parkeernormen 2013](#)

[Fietsvisie Regio Utrecht \(2013\)](#)

[Benutten en doorrijden - OV-Streefbeeld 2020](#)

[OV-Uitvoeringsplan \(2014\)](#)

[Beeldkwaliteitskader \(2012\)](#)

[Startnotitie Groot Onderhoud en vervanging BOR 2014-2054](#)

[Kaders vervolgt traject programma BOR](#)

[https://Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk \(2017\) /](https://Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk (2017) /)

[Ontmoetingsplaats voor Healthy Urban Living - Ruimtelijk-economische koers U10 \(2017\)](#)

Verbonden partijen

- U10

Deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Verkeersbeleid
- Autoverkeer
- Fietsverkeer
- Openbaar vervoer

Deelprogramma Verkeersbeleid

Wat willen we bereiken?

Bij dit deelprogramma is alleen de ambtelijke inzet (uren) begroot van degenen die zich bezighouden met het verkeersbeleid. Omdat de doelstellingen sterk verweven zijn met de doelstellingen elders in dit programma en met verkeersveiligheid (programma Veilig), is er bij dit deelprogramma niets opgenomen.

Deelprogramma Autoverkeer

Wat willen we bereiken?

We streven naar een optimale bereikbaarheid van de gemeente Houten per auto. Daarbij hoort een weginfrastructuur met bijbehorende voorzieningen, die qua functionaliteit en kwaliteit voorziet in de behoefte van de autogebruikers en het goederenvervoer, met oog voor de verkeersveiligheid, geluidskwaliteit en luchtkwaliteit. Ook in de spits streven we naar een goede doorstroming op de Rondweg.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Een goede doorstroming op de ontsluitingswegen en de Rondweg van Houten en verbetering van de aansluiting op het rijkswegennet.
2. Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.
3. Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Een goede doorstroming op de ontsluitingswegen en de Rondweg van Houten en verbetering van de aansluiting op het rijkswegennet.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Reistijd in de spits naar de A27, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	6:30 min	6:30 min	6:30 min	7:00 min	7:00 min*
1	Reistijd in de spits naar de A12, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	6:00 min	6:00 min	6:30 min	6:30 min	6:30 min*

* Vanaf 2020 wordt een (tijdelijke) verslechtering verwacht, vanwege werkzaamheden door RWS (o.a. Ring Utrecht).

Betrokkenheid verbonden partijen

U10

De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen op dit moment de U10-gemeenten. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten.

Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Zowel ambtelijk als bestuurlijk deelnemen aan overleg met Rijkswaterstaat, de provincie en andere gemeenten om de belangen van de gemeente Houten te behartigen.
- Afgelopen jaar zijn afspraken gemaakt met provincie en andere gemeenten over het regionaal organiseren van het onderhoud van verkeerslichten. Eventuele verdere regionale samenwerking zou onderzocht kunnen worden.
- Een onderzoek naar de doorstroming op de Rondweg tijdens de spits.
- Uitvoeren van acties uit de mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Deze visie is gebaseerd op een vijftal pijlers: meer fiets, meer vervoer over water, meer collectief (openbaar) vervoer, een goede

autobereikbaarheid in de zuidwesthoek van het eiland en afnemende automobilititeit op de rest van het eiland.

- Vanuit de stedenbouwkundige visie die in 2019 wordt opgesteld zullen ook mobiliteitsgerelateerde onderzoeken worden uitgevoerd. Indien dit onderzoeken zijn waar onderzoeksbudget voor nodig is, zullen deze een plek krijgen in het bestedingsplan.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Uitwerken en vaststellen van maatregelen uit de bestuursovereenkomst (maart 2018) met provincie en Bunnik over het buitengebied Houten-Bunnik. Onderdeel van deze bestuursovereenkomst is bijvoorbeeld een vrij liggend fietspad langs de N410, een volledige verkeersontsluiting op de A12 en het kruispunt Kruisweg-rondweg Binnenweg.
1	In het voorjaar 2019 wordt een bestedingsplan opgesteld voor de € 1,0 miljoen die de komend 4 jaar beschikbaar is voor investeringen in het thema Mobiliteit en bereikbaarheid. Hierbij worden keuzes gemaakt en projecten met meer mogelijkheden voor cofinanciering zullen hoog op het wensenlijstje staan. Dit bestedingsplan zal mobiliteitsbreed worden opgesteld en betreft zowel auto, fiets als openbaar vervoer.

Doelstelling 2

Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	% Inwoners dat vindt dat in de eigen buurt straten, paden en stoepen goed begaanbaar zijn	Monitor Sociale Kracht	X	79%	79%	79%	79%
2	% Asfaltwegen dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Afdeling BOR	80%	80%	80%	80%	80%
2	% Klinkerbestrating dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Afdeling BOR	80%	80%	80%	80%	80%

*Deze indicator is niet tot op de procent nauwkeurig te bepalen, omdat schades vaak slechts een deel (bijvoorbeeld de rand) van een wegvak betreffen in plaats van het volledige wegdek. De genoemde realisatiecijfers zijn daarom per definitie een schatting, gebaseerd op in- en externe inspectiegegevens.

Betrokkenheid verbonden partijen

U10

De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen op dit moment de U10-gemeenten. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten.

Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoeren van klein en groot onderhoud en reconstructies aan wegverhardingen en civieltechnische kunstwerken.
- Uitvoeren van levensduur verlengend onderhoud aan asfalt door middel van oppervlaktebehandelingen en toepassing van innovatieve technieken en materialen. 🧑🔧
- Uitvoeren van onderhoud en/of vervanging van verkeersregelinstallaties.
- Wij gebruiken bestratingsmaterialen die voor minimaal 15% gerecycled zijn. 🧑🔧
- Bij asfaltwegen bestaat minimaal 60% van de onderlaag en 30% van de tussenlaag uit gerecycled materiaal. 🧑🔧

- Het gebruik van duurzame auto's stimuleren en acties uit het nieuwe beleidskader voor oplaadpunten uitvoeren. 🚗🔌

Doelstelling 3

Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	% Inwoners dat vindt dat er voldoende parkeergelegenheid is in de buurt	Monitor Sociale Kracht	X	64%	66%	64%	64%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Toezicht en handhaving in de blauwe parkeerschijfzones, conform het Uitvoeringsplan 2018-2019.
- Aandacht voor en monitoring van de parkeersituatie in en om Castellum.
- Inzet City-Control software ter ondersteuning van de handhavers en om de effecten van handhaving op het parkeergedrag te monitoren.
- In straten waar structureel te weinig parkeerplaatsen zijn of overlast wordt ervaren, wordt met een stappenplan samen met bewoners en andere betrokken partijen gewerkt aan een oplossing op maat (Parkeren op maat in de straat).

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	Handhavingsactie op het parkeren van grote voertuigen (met name grote bestelbussen) in woonwijken.
3	In 2019 wordt een nieuwe parkeernota opgesteld met zowel een actualisering van de parkeervisie als de parkeernormen. Ook wordt een link gelegd naar het laadpalenbeleid van de gemeente Houten. Tevens wordt de parkeernota uitgebreid met fietsparkeerbeleid.

Deelprogramma Fietsverkeer

Wat willen we bereiken?

In 2018 is Houten voor de 2e keer Fietsstad van Nederland geworden. Als Fietsstad geven wij prioriteit aan de fiets. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt. Met name de ritten korter dan 7,5 kilometer, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Dit vraagt vooral verbeteringen in het buitengebied. Verder wil Houten de aandacht die de titel Fietsstad van Nederland oplevert, maximaal verzilveren en zich als een uitstekende ambassadeur voor de fiets manifesteren.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Houten blijft fietsstad:
 - a. Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.
 - b. Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houten blijft fietsstad:

- a. Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.
- b. Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	X	97%	97%	97%	97%

Betrokkenheid verbonden partijen

U10

De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen op dit moment de U10-gemeenten. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten.

Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Invulling geven aan de fietsambities uit het Programma Fiets waarin de ambities tot 2025 worden benoemd. Mogelijke projecten zijn:
 - ⊖ stimuleren aandeel fietsverplaatsingen ten opzichte van het totaal aantal verplaatsingen, met name voor de korte afstanden;
 - ⊖ opstellen van uitvoeringsprogramma voor de missinglinks in het totale fietsnetwerk van Houten;
 - ⊖ ander thema in het programma is het vergroten van de capaciteit voor het fietsparkeren, met name in de transferia;
 - ⊖ uitbreiding van de bewegwijzering van het Fietsnet; de uit te breiden bewegwijzering naar de buitengebieden en de buurgemeenten krijgt een plek in het fietsprogramma.
 - ⊖ Ruimte bieden aan ontwikkelingen en initiatieven die bijdragen aan vermindering autogebruik ten gunste van de fiets (zoals pakketbezorgingsdienst).

Het programma fiets wordt uitgerold in samenwerking met onder andere de fietsersbond, provincie, U10 en waar nodig het Rijk en de U15.

- In het bij het collegeprogramma behorende bestedingsplan (zie deelprogramma autoverkeer) dat begin 2019 wordt opgesteld, worden ook fietsprojecten geprioriteerd. Hierin worden onder andere

de fietsprojecten uit de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk, buitengebied Houten-Bunnik en missing links uit het programma Fiets opgenomen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Vaststellen programma fiets.
1	De Lobbendijk herinrichten als fietsverbinding.
1	Het Oostrumsdijkje herinrichten als fietsverbinding.
1	De Koppeldijk/Heemsteedseweg/Overeindseweg (samen met gemeente Nieuwegein) herinrichten als fietsverbinding.
1	Uitgewerkt maatregelenpakket (ontwerp en financiën) voor het buitengebied van Bunnik en Houten (bestuursovereenkomst maart 2018) vast laten stellen door de gemeenteraad.
1	De organisatie van het nationale fietscongres in 2019 samen met een fietsthemaweek.
1	Onderzoeken hoe het fietsnetwerk van Houten kan worden aangepast op de elektrische fiets, bijvoorbeeld bij herstructurering van wegen. Dit in het kader van de 'Toekomstvisie Houten 2025' en het toenemende gebruik van elektrische en andere snelle fietsen.

Deelprogramma Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Om een alternatief te bieden voor het gebruik van de auto is het van belang dat we de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten, de mobiliteit van mensen die minder of geen gebruik maken van auto of fiets (sociale doelstelling van het openbaar vervoer voor doelgroepen als ouderen, jongeren en minder validen) en een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
2. Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
3. Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Inwoners dat tevreden is over busvervoer naar plaatsen buiten Houten: totaal	Monitor Sociale Kracht	X	43%	52%	45%	50%*

* Toename vanwege nieuwe buslijnen 43 en 44 en flexconcept vervoer naar buitengebieden van Houten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij zullen actief betrokken worden door de provincie bij de jaarlijkse evaluatie van de nieuwe buslijnen 43 en 44.
- We werken in samenwerking met Provincie en U-OV het flexibele openbaar vervoer systeem voor Houten-Zuid en het buitengebied uit en zorgen voor de benodigde voorzieningen (bijvoorbeeld haltepalen).
- Bij de aanpassing van de vervoersplannen worden wensen vanuit Houten nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij de concessieverlener en zo mogelijk kwantitatief onderbouwd.
- Intensief en constructief overleg met de provincie, buurgemeenten en belangengroepen over de voor Houten belangrijke dossiers met betrekking tot OV-bereikbaarheid.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	We leveren input en zorgen voor de benodigde voorzieningen voor een flexibel vervoerconcept, waarbij in Houten-Zuid, Schalkwijk en 't Goy de bestaande buslijnen worden vervangen door (taxi)bussen die flexibel in route en uitsluitend op aanvraag zullen rijden.

Doelstelling 2

Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Gemiddeld aantal instappers in de bus per dag (totaal van alle haltes)	Qbuzz	540	700	747	750*	780*

*Een stijging als gevolg van twee nieuwe busverbindingen van en naar Houten sinds eind 2018, economische en ruimtelijke ontwikkeling, de nieuwe studiefinanciering (meer thuiswonende studenten) en de studenten OV-kaart voor MBO leerlingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Houtense wensen inbrengen bij regionale en landelijke partners.
- Bij een verdere ontwikkeling van het spoornetwerk blijft Houten zich inzetten voor een intercity- of sneltreinstatus van station Houten.
- (Gelegenheids-)reizigers beter informeren over mogelijkheden van openbaar vervoer.
- Bij de aanpassing van het OV-Uitvoeringsplan en het Vervoersplan worden wensen vanuit Houten nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij de concessienemer en -verlener.
- Intensief overleg met de provincie, buurgemeenten en belangengroepen over de voor Houten belangrijke dossiers met betrekking tot bereikbaarheid per openbaar vervoer.
- Deelname aan het regionale U15-project 'Beter Benutten' dat bedrijven stimuleert om hun mobiliteit te verduurzamen door meer gebruik te maken van OV en fiets.
- In overleg met de Stichting Vervoer Houten onderzoeken of de golfkarretjes van 'Vervoer Houten' op termijn breder inzetbaar kunnen zijn voor het personenvervoer binnen de gemeente Houten. Bijvoorbeeld met inzet in de avond en/of het weekend.
- In samenwerking met concessienemer en – verlener de bereikbaarheid van OV vergroten voor mensen met een beperking.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal ritten Vervoer Houten	Jaarverslag Vervoer Houten	X	X	2.200	4.000	5.000*

* Sinds eind 2017 is er de beschikking over een tweede electrokar.

Doelstelling 3

Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2018 heeft een verkenning plaatsgevonden naar de wensen, behoeftes en financiële haalbaarheid van een Wmo voorziening zoals de regiotaxi. De eventuele aanbesteding zal in 2019 plaatsvinden.
- In regionaal verband gaan we kijken hoe invulling moet worden gegeven aan het doelgroepenvervoer. Aansluiting op toegankelijk openbaar vervoer en lokale initiatieven is hierbij belangrijk.
- We ondersteunen kleinschalig aanvullend vervoer voor kwetsbare inwoners en faciliteren de stichting Vervoer Houten hiervoor.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2019			
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Goede bereikbaarheid				
Verkeersbeleid		136.731	715	-136.016
Autoverkeer		2.853.428	37.028	-2.816.400
Fietsverkeer		890.145	422.392	-467.753
Openbaar vervoer		10.908		-10.908
Programmabrede kosten				
Saldo van baten en lasten programma		3.891.212	460.135	-3.431.077
Mutaties reserves		2.491.617	1.227.250	-1.264.367
Totaal resultaat programma		6.382.829	1.687.385	-4.695.444

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage 'Programma, deelprogramma en product' is aangegeven welke producten onder de (deel)programma's vallen. In de bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Veilige leefomgeving

Programma Veilige leefomgeving

Omschrijving programma

Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waarin mensen zich ook veilig voelen. Het motto van het programma luidt: 'Een veilige stad, een gezamenlijke zorg'.

In haar programma voor 2018-2022 'Duurzaam, ondernemend en dichtbij' geeft het college aan dat er in Houten relatief weinig criminaliteit is. Dit blijkt uit zowel de geregistreerde criminaliteit als uit de peilingen onder onze inwoners. Uit de Monitor Sociale Kracht van 2017 blijkt dat de gemiddelde inwoner van Houten zeer tevreden is over de veiligheid in de eigen buurt (7,9). Dit cijfer is vrijwel gelijk aan het cijfer over 2016. Toen gaven inwoners gemiddeld een 8,0 voor de veiligheid in de eigen buurt.

In 2019 wordt een nieuw integraal Veiligheidsplan opgesteld waarin de kaders worden bepaald voor het veiligheidsbeleid in de komende jaren.

Niet alle vormen van criminaliteit zijn zichtbaar. Er zijn vormen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit waar slechts mondjesmaat zicht op bestaat of over wordt gesproken, zoals cocaïne, laboratoria voor synthetische drugs en fraude. Inwoners/bedrijven van Houten dragen (soms onbewust) hieraan bij door bijvoorbeeld een pand te verhuren aan een malafide huurder. Onder regie van de gemeente wordt de aanpak van ondermijning verstevigd langs de volgende 6 lijnen: alertheid, weerbaarheid, signalen, thematische en gebiedsgerichte projecten, integraal werken en communicatie.

Gemeente Houten kenmerkt zich op het gebied van fysieke veiligheid als veilig. Er zijn relatief weinig (grote) branden en de laatste jaren zijn er weinig calamiteiten, rampen of crises geweest. Bedrijven met de hoogste veiligheidsrisico's zijn niet aanwezig. De risicokaart laat wel zien dat er externe veiligheidsrisico's zijn als het gaat over het vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor en water. Ook het klimaat verandert. Er valt meer neerslag in korte tijd en de zeespiegel stijgt. Dat heeft invloed op de waterveiligheid. Het risico van overstromingen en van wateroverlast neemt toe. Daarmee blijft de kans op calamiteiten altijd aanwezig en blijft preparatie hierop van belang.

Veiligheid en de aantasting daarvan zijn dynamisch en grensoverschrijdend. Bij de zorg voor veiligheid zullen we blijven inspelen op de actualiteit en intensief samenwerken in de regio. Risicocommunicatie is hierin een belangrijk speerpunt. De zorg voor veiligheid is ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid van veel partijen. Het gaat daarbij niet alleen om de inzet van hulpdiensten, maar ook om die van bedrijven, instellingen, woningbouwcorporaties en inwoners.

De afgelopen jaren hebben ons getoond dat juist die gezamenlijke inzet en het oppakken van eigen verantwoordelijkheid veel hebben geholpen bij het realiseren van relatief goede veiligheidscijfers. Op die weg zullen we blijven doorgaan. Voor een veilige woon-, werk-, en leefomgeving in Houten.

Met dit programma geven we concreet invulling aan het thema veiligheid en ziet de burger wat hij of zij van de gemeente en haar partners in veiligheid kan en mag verwachten. De missie van de gemeente Houten luidt dat we samen met de partners een integraal en op maat gesneden veiligheidsbeleid ontwikkelen én ten uitvoering brengen. In dat kader is in 2015 een nieuw Integraal Veiligheidsplan voor de periode 2016-2019 tot stand gebracht.

Relevante beleidskaders

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland 2015-2018](#)

[Integraal Veiligheidsplan \(IVP\) 2016-2019](#)

[Algemene Plaatselijke Verordening](#)

[Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht](#)

[Regionaal Risicoprofiel \(actualisatie\)](#)

[Regionaal Crisisplan VRU 2018-2020](#)

[Beleidsplan VRU 2016-2019](#)

[Beleidsnota Dierenwelzijn 2017-2020](#)

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Sociale veiligheid en openbare orde
- Fysieke veiligheid
- Crisisbeheersing

Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde

Wat willen we bereiken?

We willen het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten tenminste handhaven en een afname van de daadwerkelijke overlast en onveiligheid in Houten bewerkstelligen. Om dat te bereiken werken we samen met onze veiligheidspartners. In het Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 zijn voor de komende jaren de volgende prioriteiten benoemd:

- Veilige buurten: autokraak
- Misdrijven met grote impact: woninginbraak
- Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit
- Jeugd en veiligheid
- Verkeer

Deze prioriteiten staan in willekeurige volgorde en geven de accenten aan voor het veiligheidsbeleid in de komende periode. Onderwerpen die niet in dit lijstje worden genoemd krijgen gepaste aandacht. Denk daarbij aan de aanpak van fietsdiefstal en het terugdringen van winkeldiefstal. Ook wordt er naar aanleiding van actuele problematiek per geval wordt beoordeeld welke acties nodig zijn. Als de praktijk daarom vraagt kunnen de prioriteiten in de loop van de planperiode worden aangepast en/of vervangen. Daarnaast draagt het houden van toezicht en het handhaven daar waar nodig bij aan een prettig leefklimaat in Houten. Het schept helderheid bij inwoners en bezoekers en zorgt ervoor dat de regelgeving wordt nageleefd.

Als het gaat om jongerenoverlast, ligt het accent in Houten binnen de integrale ketenaanpak vooral op preventie. Binnen de werkwijze van de persoonsgerichte aanpak wordt onder regie van de gemeente integraal samengewerkt tussen diverse zorg- en veiligheidspartners. Daarbij geldt 'zacht waar mogelijk, hard waar nodig'. Daar waar jongeren niet alleen probleemgedrag vertonen maar ook strafbare feiten en/of ernstige overlast plegen, krijgen zij te maken met curatieve en repressieve maatregelen.

De prioriteit verkeer heeft een plek gekregen binnen het deelprogramma Fysieke Veiligheid.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.
2. Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak, fietsdiefstal en winkeldiefstal.
3. Afname van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.
4. Het beperkt houden van het aantal problematische jongerengroepen en jongerenoverlast.
5. Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de Openbare orde.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt	Monitor Sociale Kracht	X	4%	6%	3%	3%
1	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt op het Rond	Monitor Sociale Kracht	X	12%	12%	12%	11%
1	Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	5	4,5	3,9	5	4
1	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	2,3	2,6	2,6	2,3	2,3

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente heeft haar veiligheidsnetwerk op orde. Er is regelmatig en structureel contact op ambtelijk en bestuurlijk niveau met onze netwerkpartners politie en de Veiligheidsregio Utrecht. Daarnaast zijn er diverse andere partners waar we mee samenwerken en in wisselende intensiteit contact hebben. Voor de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit stemmen we af met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Midden-Nederland (RIEC). Als het echter gaat om de persoonsgerichte aanpak op het gebied van veiligheid en zorg hebben we contact met het Veiligheidshuis Regio Utrecht (VHRU), Viveste, Van Houten&co en diverse andere partners vanuit de zorg, scholen, enzovoort. De contacten met de samenwerkingspartners vragen om maatwerk en kunnen variëren in intensiteit naar gelang de voorliggende onderwerpen daar om vragen.

We werken informatiegestuurd en blijven deze werkwijze verbeteren door steeds meer informatie van externe partijen te combineren met onze eigen informatie. Dit is een proces dat in de nabije toekomst steeds meer vorm zal krijgen. Op basis van actuele geïntegreerde informatie plegen we gerichte interventies met als doel het voorkomen van criminele activiteiten binnen de gemeente. We informeren onze burgers op een heldere manier over veiligheidsonderwerpen en geven praktische tips en adviezen. We gebruiken daarvoor verschillende mediakanalen om zoveel mogelijk inwoners (en bezoekers) te bereiken. We halen actief informatie op bij onze inwoners door met ze in gesprek te gaan en te onderzoeken wat er nodig is en welke ideeën inwoners hebben. Hiervoor zetten we (ook) de Houten veilig Tent in. In deze tent werken we samen met onze netwerkpartners en ondernemers om de inwoners van informatie te voorzien en gaan we op een laagdrempelige manier met de bezoekers van de tent in gesprek.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Uitbreiding/aanpassing Houten Veilig Tent naar actuele veiligheidsonderwerpen.
1	Doorontwikkelen contentkalender voor veiligheidscommunicatie.
1	Doorontwikkelen van efficiënte ontsluiting en koppeling van informatie over veiligheid.
1	Verkennen mogelijke vorm van pop up veiligheidsvoorlichting.

Doelstelling 2

Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak, fietsdiefstal en winkeldiefstal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	2,1	3,4	2,1	2,1	1,9
2	Aantal aangiften van (poging) woninginbraak	Politie	101	164	101	110	90
2	Aantal aangiften autokraak	Politie	247	271	191	225	225
2	Aantal aangiften fietsdiefstal	Politie	183	182	192	170	165
2	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	0,9	1,2	1,0	1,3*	1,3

* Door het invoeren van [SODA Winkeldiefstal](#) in 2017 is het voor ondernemers aantrekkelijker om winkeldiefstal te melden, waardoor de verwachting is dat het aantal geregistreerde winkeldiefstallen stijgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen maatregelen om het aantal vermogensdelicten terug te dringen. Een groot deel van de inzet bestaat uit het vergroten van bewustwording bij de inwoners over wat zij zelf kunnen en zouden moeten doen om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van dit type criminaliteit. Daarnaast stimuleren we het gebruik van de [Stopheling app](#) en vragen we onze inwoners hun waardevolle goederen te registreren om heling moeilijker te maken. Tenslotte faciliteren we het burgerinitiatief 'Veilig Houten' van waaruit whats-app buurtpreventiegroepen voor alle wijken in Houten inclusief het buitengebied zijn gerealiseerd. We betalen de hostingkosten voor de website van Veilig Houten en verzorgen het drukwerk zoals flyers. Ten aanzien van woninginbraak en autokraak waarschuwen we onze inwoners aan de hand van politie-informatie door middel van het plaatsen van (wekelijks) roulerende attentieborden. We roepen onze inwoners daarbij op om in het geval van verdachte situaties 112 te bellen. In 2019 doen we onderzoek naar de mogelijkheden van de inzet van flexibel cameratoezicht.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal deelnemers Burgernet	Afdeling Samenleving	4.976	5.020	5.090	5.750	5.800

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Inzet van de Houten Veilig Tent voor preventieadvies op actuele veiligheidsthema's.
2	Twee keer per jaar een flyeractie waarbij zogenaamde stuurhangers aan geparkeerde fietsen worden gehangen gericht op het gebruik van een tweede slot ter voorkoming van fietsdiefstal.
2	Onderzoek naar de mogelijkheid van de inzet van flexibel cameratoezicht op hot spots.

Doelstelling 3

Afname van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We richten ons in 2019 op het in kaart brengen van mogelijke ondermijnende activiteiten om meer zicht te krijgen op wat er gebeurt in onze gemeente. In het bijzonder zetten we in op het buitengebied en drugs.

- We continueren het lokale overleg en de integrale samenwerking met de partners binnen het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Midden-Nederland (RIEC) en intensiveren waar mogelijk de samenwerking binnen het verband van het politie basisteam Lekpoort.
- In alle gevallen waarbij een handelshoeveelheid drugs wordt aangetroffen in een pand wordt getoetst aan de beleidsregels 13b Opiumwet en indien mogelijk overgegaan tot sluiting van het pand.
- Bij voor publiek openstaande panden geldt dat indien daar criminele activiteiten plaatsvinden of worden gefaciliteerd (dan wel ernstige overlast wordt veroorzaakt) daar waar mogelijk artikel 2:41a APV wordt toegepast. Dit artikel biedt de burgemeester de mogelijkheid om in het kader van het herstel van de openbare orde, veiligheid, gezondheid en zedelijkheid een pand voor een bepaalde duur te sluiten met als doel het herstel van de openbare orde.
- Voor de jaren 2018 en 2019 wordt er op basis van een impulsbudget extra personeel ingezet.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Controle leegstaande bedrijfspanden	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	X	X	X	X	25%

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	Er worden 2 casussen van ondermijnende criminaliteit in het buitengebied (voor zover voorhanden) integraal aangepakt.
3	Er vindt minimaal 2 keer een integrale controledag plaats waarin de aanpak van ondermijning een belangrijk aandachtspunt vormt.
3	We vervolgen de invoering van een keurmerk Veilig Buitengebied met het CCV en de partners in het buitengebied.

Doelstelling 4

Het beperkt houden van het aantal problematische jongerengroepen en jongerenoverlast.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
4	Meldingen jongerenoverlast	Politie en Meldpunt Jeugd en Veiligheid gemeente	280	290	258	280	280
4	% Inwoners dat veel overlast heeft van jongeren in de eigen buurt	Monitor Sociale Kracht	X	4%	4%	4%	4%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Om jongerenoverlast en het afglijden van jeugdgroepen naar problematisch gedrag te voorkomen en te verminderen werken (diverse afdelingen van de) gemeente, jongerenwerk en politie intensief samen. We betrekken niet alleen melders actief bij de aanpak maar ook de jongeren én hun ouders. De nadruk ligt op preventie waar mogelijk en repressie waar nodig. De inzet is proportioneel en integraal. In het kader van de persoonsgerichte aanpak Zorg en Veiligheid worden indien nodig ook andere partijen actief betrokken zoals de school van de jongere.
- Preventieve aanpak jongerenoverlast door jongerenwerk, gemeente en politie. Meldingen van overlast worden iedere 4 weken besproken in het Jeugd en Veiligheidsoverleg. In dat overleg worden maatregelen en acties vastgesteld en gemonitord. Gemeente, jongerenwerk en politie voeren deze maatregelen uit.
- Het afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid werkt aan de hand van de nieuwe geïmplementeerde methodiek, het zogenaamde 7-stappenmodel*, en richt zich daardoor niet

alleen meer op groepen en overlast, maar ook op individuen. Vanuit het afstemmingsoverleg wordt ook de verbinding tussen zorg en veiligheid gelegd.

- Over de inzet van het jongerenwerk in Houten bestaan afspraken met vanHouten&co. Gelet op de goede preventieve werking van het contact tussen jongeren en het jongerenwerk zetten we in op meer jongerenwerk op straat.

* Het [7-stappenmodel](#) Aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgegedrag.

Doelstelling 5

Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de Openbare orde.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
5	% Inwoners dat zegt overlast te ondervinden van evenementen in de eigen woonomgeving	Monitor Sociale Kracht	X	4% veel / 12% inclusief niet veel / niet weinig	2% veel / 9% inclusief niet veel / niet weinig	4% veel / 12% inclusief niet veel / niet weinig	4% veel / 12% inclusief niet veel / niet weinig

* 16% van de inwoners ondervindt enige hinder waarvan 4% veel.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We nemen maatregelen om de openbare orde te handhaven, waardoor ook het veiligheidsgevoel toeneemt. We richten ons in het bijzonder op het verlenen of soms weigeren van vergunningen en het houden van toezicht op de naleving van algemene regels en (vergunnings-) voorschriften. We passen het driestappenplan voor handhaving toe:
 - Bestuurlijke waarschuwing
 - Voornemen dwangsom/bestuursdwang
 - Opleggen dwangsom/bestuursdwang
- We gaan door met onze inzet op 'informele' handhaving, waarbij we aanspreken op gedrag en op handelen/nalaten. Deze vorm van handhaving voorkomt dat daadwerkelijke formele handhaving nodig is.
- We voeren de acties uit die zijn neergelegd in het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol (PHP). De BOA's voeren specifieke controles en acties uit die worden opgenomen in het Uitvoeringsplan Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) dat uiterlijk in 2019 gereed is.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
5	Aantal pv/transactie voorstellen (bekeuringen) uitgeschreven door BOA's	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	50/1.500	36/1.113	84/718	50/1.500	50/1.200
5	Aantal bestuurlijke waarschuwingen openbare orde*	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	53	139	292	145	200
5	Aantal opgelegde dwangsommen openbare orde	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	10	10	13	11	10
5	Aantal gastheergesprekken Drank- Horecawet (DHW)**	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	X	X	X	8	8

* Tevens sluitingen van drugspanden en dwangsommen/bestuursdwang als gevolg van alcoholregulering.

** Gestart in 2018.

Doel	Omschrijving prestatie 2019
5	BOA's krijgen de beschikking over portofoons en zijn zij aangesloten op het C2000 netwerk van de politie.
5	De preventieve 'gastheergesprekken' in het kader van de Drank-Horecawet (DHW) met ondernemers en verenigingen worden voortgezet. Bij deze gesprekken worden preventief afspraken gemaakt om overtreding van de vergunningsvoorschriften te voorkomen. Ondernemers en verenigingen ontvangen preventietips op maat op het gebied van de controle van de leeftijdsgrens en het doorschenken in geval van overmatig alcoholgebruik.

Deelprogramma Fysieke veiligheid

Wat willen we bereiken?

Bij fysieke veiligheid gaat het om het voorkomen, beperken en bestrijden van inbreuken op de veiligheid van mens en dier.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Minder branden - minder slachtoffers - minder schade.
2. Betere naleving (vergunningen-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de brandweerzorg.
3. De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk verder verbeteren.
4. Het bevorderen van dierenwelzijn.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Minder branden - minder slachtoffers - minder schade.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal brandmeldingen in een gebouw prio 1	VRU rapportage	14	18	14	12	12
1	Waarvan aantal woningbranden prio 1	VRU rapportage	10	11	8	8	8
1	Rookmelderdichtheid gemeente Houten	Website gemeente Houten	X	X	X	X	
1	Geregistreerde rookmelderdichtheid in woningen gemeente Houten	Website gemeente Houten	X	X	51%	56%	60%

* Prio 1: Geeft kwalificatie van de melding aan. Prio 1 staat voor Prioriteit 1. De hoogste kwalificatie.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2019 VRU)

Met risicobeheersing willen we bereiken dat de fysieke veiligheid in het verzorgingsgebied zo groot mogelijk is. Hiertoe inventariseren we risico's van branden, rampen en crises. Wij adviseren het bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Daarmee proberen we risico's niet te laten ontstaan, danwel zo klein mogelijk te maken. Wij richten ons op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op het optreden van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betrekken wij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Conform de Wet Veiligheidsregio is de gemeente verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweerzorg. Deze wettelijke taak is belegd bij de Veiligheidsregio (VRU). De VRU heeft de aanpak beschreven in hun beleidsplan en de gemeente ziet toe op de uitvoering. Zowel strategisch, tactisch als operationeel vinden door het jaar heen gesprekken met de VRU plaats over de kwaliteit van de brandweerzorg en de voortgang van preparatie op calamiteiten.

Gemeente Houten heeft een portal brandveilig ondernemen ontwikkelt om ondernemers in het brandveilig ondernemen te faciliteren. Hierin neemt de gemeente een voorlichtende, stimulerende en

adviserende rol in richting ondernemers, zoals door de Inspectie Veiligheid is geadviseerd. En wijzen we de eigenaren nadrukkelijk op hun verantwoordelijkheid en zorgplicht voor brandveiligheid. Het advies uit het portal helpt de ondernemers om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Hieraan blijven we jaarlijks aandacht besteden, vooral bij nieuw gevestigde ondernemers.

Vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen Het Rond wordt ook blijvend aandacht gegeven aan brandveiligheid met als doel brandveilig te ondernemen.

De diversiteit van gebruikers en bewoners in woongebouwen neemt toe. Huurders, eigenaren en bijvoorbeeld minder zelfredzamen wonen met elkaar in hetzelfde woongebouw. Het beheer ligt daarmee niet meer vanzelfsprekend bij één partij, zoals een woningcoöperatie of vereniging van eigenaren. Dit betekent dat brandveilig- en vluchtveilig wonen steeds meer een samenspel van veel verantwoordelijke partijen als ook van de bewoners zelf is. Samen met de Veiligheidsregio Utrecht en de woningbouwcoöperatie willen we aandacht geven aan het thema brandveiligheid in woongebouwen/ wooncomplexen, omdat we hierin een potentieel brandveiligheidsrisico zien.

De campagne www.heelhouteneenrookmelder.nl wordt verder opgepakt. Door de registratie van de rookmelderdichtheid is exact bekend waar de aandachtsgebieden zijn en kan effectief de campagne worden voortgezet. De rookmelderdichtheid geeft een indicatie over de mate waarin de inwoners aandacht hebben voor Brandveilig Leven en in hoeverre ze bijdragen aan het sneller ontdekken en melden van brand. Hoe sneller een brand wordt ontdekt en gemeld, hoe minder kans op slachtoffers en schade.

Brandveiligheid is als thema ondergebracht in de Slim Thuis Woning aan Het Rond in Houten. Ook is brandveiligheid als onderwerp van gesprek opgenomen in de bezoeken door vrijwilligers van Van Houten en CO bij 75+ ouderen. Voor risicocommunicatie over brandveiligheid sluiten we verder aan op het programma Stimulerende Preventie van de Veiligheidsregio Utrecht en blijven we zoeken naar het onder de aandacht brengen van brandveiligheid in de woon- en leefomgeving.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Aantal wooncomplexen waar een informatiebijeenkomst brandveiligheid is georganiseerd.	Gemeente / Viveste	X	X	X	3	3
1	Percentage van het aantal niet gebruiksmeldings- of gebruiksvergunningplichtige ondernemers in bedrijfspanden dat een advies heeft gegenereerd vanuit het portal brandveilig ondernemen.	Portal Brandveilig Ondernemen	X	X	X	X	30%

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Het opleiden op het gebied van brandveiligheid van professionals en vrijwilligers die thuisbegeleiding bij kwetsbare mensen verzorgen, zodat zij hun kennis kunnen meenemen in het gesprek bij kwetsbare ouderen thuis.

Doelstelling 2

Betere naleving (vergunningen-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de brandweezorg.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Aantal gebruikscntroles dat bij ondernemers is uitgevoerd en aandeel waarbij wordt voldaan aan wet- en regelgeving, zonder dat daarvoor een bestuurlijk handhavingstraject nodig is	VRU	317/100%	377/100%	312/100%	300/100%	300/100%

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2019 VRU)

Met risicobeheersing willen we bereiken dat de fysieke veiligheid in het verzorgingsgebied zo groot mogelijk is. Hiertoe inventariseren we risico's van branden, rampen en crises. Wij adviseren het bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Daarmee proberen we risico's niet te laten ontstaan, dan wel zo klein mogelijk te maken. Wij richten ons op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op het optreden van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betrekken wij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

De VRU voert controles uit bij bedrijven met een gebruiksmelding of gebruiksvergunning. De VRU stuurt aan op naleving van wet- en regelgeving. Het doel is dat ondernemers zich hieraan houden en dat hiervoor geen bestuurlijk handhavingstraject nodig is. Blijkt dit toch nodig, dan wordt het dossier overgedragen aan de gemeente en wordt het bestuurlijk handhavingstraject gestart.

Doelstelling 3

De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk verder verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het gedrag van verkeersdeelnemers beïnvloeden door middel van reguliere acties:
 - de Optriscursus (voorheen BROEM - BReed overleg Ouderen En Mobiliteit)
 - de landelijke campagne 'De scholen zijn weer begonnen'
 - de inzet van gedragsmateriaal, zoals de snelheidsdisplay, borden "spelend kind" met (advies)snelheid 15 km/u en de silhouetborden van Dick Bruna.
- Acties 'Veilige straat' uitvoeren in samenwerking met bewoners die verkeersonveilige situaties in hun buurt ervaren en hiervoor in actie willen komen.
- Onderzoek en acties 'Veilige schoolomgeving' uitvoeren in samenwerking met de school en ouders die verkeersonveilige situaties op de schoolroute of rondom school ervaren en hiervoor in actie willen komen.
- Acties uitvoeren uit het uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid.
- Regulier overleg met de politie i.v.m. de handhaving van snelheid, roodlichtnegatie, gordel-, alcohol-, en helmgebruik. In het overleg tussen de burgemeester en de basisteamchef van de politie wordt de voortgang van de gemaakte afspraken besproken.
- Faciliteren alternatieve methoden van pakketbezorging (onder andere e-bakfietsen, pakketkluizen), zodat er minder bestelbussen door de wijk rijden. 🚚

Doelstelling 4

Het bevorderen van dierenwelzijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoeren van de actiepunten uit de Beleidsnota Dierenwelzijn 2017-2020 en eventueel maatregelen die voortkomen uit de onderzoeksvragen die in de beleidsnota zijn gesteld.

- Ondersteuning dierenambulance (de gemeente betaalt 75% van de kosten).
- Ondersteuning van opvangcentra voor dieren.
- De afspraken nakomen die in 2015 met de dierenbescherming zijn gemaakt. De gemeente betaalt gedurende veertien dagen de kosten voor arts en opvang van dieren die in principe iemands eigendom zijn, maar waarvan de eigenaar niet te traceren is. Zodra de eigenaar zich meldt moet deze alsnog alle kosten betalen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
4	Sterilisatie- en castratieronde van wilde katten.
4	Artikelen in Houten Actueel en informatie op de gemeentelijke website.

Deelprogramma Crisisbeheersing

Wat willen we bereiken?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. We zijn adequaat voorbereid op crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan én bieden ten tijde van een crisis aan de (niet zelfredzame) burger snel en effectief hulp, waardoor gevolgen beperkt blijven.
2. Inwoners en ondernemers zijn op de hoogte van de risico's binnen de gemeente en bereiden zich hierop voor. Ze kunnen zich zelf beter redden tijdens crises.
3. Schade bij een overstroming tot het minimum beperken.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

We zijn adequaat voorbereid op crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan én bieden ten tijde van een crisis aan de (niet zelfredzame) burger snel en effectief hulp, waardoor gevolgen beperkt blijven.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Van de medewerkers in de crisisorganisatie die vakbekwaam zijn	OTO jaarplan crisismanagement	90%	95%	100%	95%	100%

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Crisisbeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2019 VRU).

Zodra een gemeente getroffen wordt door een groot incident, crisis of ramp, trekken hulpdiensten en gemeenten binnen de Veiligheidsregio Utrecht gezamenlijk op. Dit op zowel het gebied van coördinatie, als voorbereiding, beheersing en bestrijding van crises. Met het Regionaal Crisisplan 2018-2020 als basis werken we als veiligheidsregio samen met gemeenten, Politie (en OM). Het doel van dit gezamenlijke opereren is om de dagelijkse, 'normale' situatie zo snel mogelijk te laten terugkeren. Het maatschappelijk leven moet immers zo min mogelijk worden ontwricht.

Wat gaan we daarvoor doen?

De kwaliteit van de crisisbeheersingsorganisatie blijvend op het gewenste niveau houden. De (regionale) crisisorganisatie is vakbekwaam en voorbereidt op actuele of 'nieuwe' crisisscenario's. Risico's zijn opgenomen op de risicokaart van de Veiligheidsregio Utrecht. Voor deze risico's is een incidentenbestrijdingsplan opgesteld, waarin mogelijke scenario's zijn opgenomen. Deze scenario's worden centraal gesteld bij oefeningen. Te denken valt aan terrorisme, ongevallen met gevaarlijke stoffen op de weg, het spoor of het water, natuurbrand, etc.

We zien toe op een goede informatievoorziening over en registratie van transport gevaarlijke stoffen over het spoor, zodat toetsbaar is of het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor binnen de gestelde kaders plaatsvindt. Dit is van belang voor de preparatie van calamiteiten op het spoor en voor een snelle en professionele inzet door de hulpdiensten, zoals ook is gebleken bij de oefening in Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	De functionarissen in de gemeentelijke crisisorganisatie nemen deel aan de opleidings- trainings- en oefenactiviteiten conform het jaarplan van de Veiligheidsregio Utrecht om vakbekwaam te worden dan wel te blijven.

Doelstelling 2

Inwoners en ondernemers zijn op de hoogte van de risico's binnen de gemeente en bereiden zich hierop voor. Ze kunnen zich zelf beter redden tijdens crises.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vergroten veiligheidsbewustzijn

De ontwikkelingen in onze samenleving maken het noodzakelijk dat burgers, bedrijven en instellingen veiligheidsbewust en handelingsbekwaam worden om de (brand)risico's die er zijn zoveel mogelijk te beperken. Risicovolle situaties nemen af als burgers, bedrijven en instellingen veilig(er) gaan handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voortzetten van de risicocommunicatie met inwoners, bedrijven organisaties en instellingen en hen stimuleren om te investeren in zelfredzaamheid. Dit doen we door het accent te leggen op digitale communicatie (via website en social media), door de communicatiemomenten te spreiden en deze te laten aansluiten op actuele gebeurtenissen. Het risicocommunicatiebeleid sluit daarmee aan bij de beleving, behoeften en verwachtingen van inwoners.

Alle vereiste risicovolle en kwetsbare objecten in de gemeente Houten zijn actueel en vermeld op de risicokaart.

In vervolg op het onderzoek dat door de coördinator Bedrijfshulpverlening (BHV) van het bedrijf ONVZ zorgverzekeraar in Houten is uitgevoerd, wordt het contact gezocht met een platform ondernemers in Houten. Het doel is om het veiligheidsbewustzijn van ondernemers te vergroten door ze te wijzen op de externe veiligheidsrisico's die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering van bedrijven. We informeren ondernemers over verantwoordelijkheden en taken en wijzen ze op het belang van het treffen van maatregelen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Er is een jaarkalender gemaakt voor veiligheidsthema's waarover we maandelijks actief communiceren.
2	Met één platform van ondernemers wordt een bijeenkomst met ondernemers georganiseerd om te spreken over de impact van extern veiligheidsrisico's in de omgeving en de impact daarvan op de bedrijfscontinuïteit.

Doelstelling 3

Schade bij een overstroming tot het minimum beperken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het klimaat verandert. Er valt meer neerslag in korte tijd en de zeespiegel stijgt. Dat heeft invloed op de waterveiligheid. Het risico van overstromingen en van wateroverlast neemt toe. We ontwikkelen een goede visie en strategie op klimaatadaptatie om een waterbestendige en veilige gemeente te zijn.

We verkennen binnen de gemeente Houten of er mogelijkheden zijn voor een slimme aanpassing aan de bestaande infrastructuur ten behoeve van schadebeperking bij een eventuele overstroming en ten behoeve van de voorbereiding op rampen en crises. Haalbare aanpassingen worden opgenomen in het klimaatplan.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2019			
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Veilige leefomgeving				
Sociale veiligheid en Openbare orde		1.130.888	354.854	-776.034
Fysieke veiligheid		303.529	11.831	-291.698
Crisisbeheersing		2.305.336		-2.305.336
Programmabrede kosten		65.920		-65.920
Saldo van baten en lasten programma		3.805.673	366.685	-3.438.988
Mutaties reserves			95.000	95.000
Totaal resultaat programma		3.805.673	461.685	-3.343.988

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage 'Programma, deelprogramma en product' is aangegeven welke producten onder de (deel)programma's vallen. In de bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Betrokken bij de samenleving

Programma Betrokken bij de samenleving

Omschrijving programma

Dit programma gaat over hoe we met medewerkers, inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers willen samenwerken om Houten elke dag een beetje mooier te maken. Dat samenspel is vandaag de dag anders dan een aantal jaren geleden. Gemeentelijk beleid komt nu tot stand door voortdurend hierover met elkaar in gesprek te zijn en gezamenlijk te komen tot een samenlevingsagenda. Zo gaan we zowel vanuit het college als vanuit de raad, op een vernieuwende manier de verbinding aan. 'We stellen de mens centraal' uit de Toekomstvisie Houten 2025 is daarbij leidend. Dat betekent ook dat vragen en initiatieven van de samenleving centraal staan. Dat willen we faciliteren met onder meer een zichtbare integrale wijkgerichte aanpak en verdere vernieuwing van de bestuursstijl.

Wij zijn een persoonlijke overheid. De dienstverlening is laagdrempelig en bij voorkeur digitaal. Daarnaast blijft telefonisch en persoonlijk contact altijd mogelijk. We ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben, passend bij onze verantwoordelijkheid als overheid.

Relevante beleidskaders

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Visie communicatie en participatie 2017 - 2021 'Communicatie is van ons allemaal'](#)

[Digitale Agenda 2020](#)

Verbonden partijen

Geen

Deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Politiek en Bestuur
- Dienstverlening

Deelprogramma Politiek en bestuur

Wat willen we bereiken?

Voor het ontwikkelen van oplossingen van maatschappelijke vraagstukken zetten we in op burgerparticipatie en het ondersteunen van initiatieven in de Houtense samenleving. We streven naar meer dialoog tussen gemeente, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Dit deden we al, maar we gaan hier nog actiever mee aan de slag. Zo stellen we de mens, onze inwoners, centraal. We maken gebruik van de denkkraft binnen de samenleving.

Dat doen we in 2019 onder andere door te werken aan een samenlevingsagenda en te komen tot een zichtbare en integrale aanpak in de wijken en kernen van Houten; dichtbij de inwoners.

Uiteraard gaan we ook verder met het implementeren van de Visie communicatie en participatie 2017-2021 'Communicatie is van ons allemaal'. Hierbij is onder meer aandacht voor het inrichten van goede participatieprocessen met heldere doelen waarover duidelijk wordt gecommuniceerd met alle belanghebbenden (methode Factor C). Daarnaast delen en gebruiken we de kennis van leefstijlen en gaan we door met experimenten met verschillende persoonlijke en digitale gespreksvormen, bijvoorbeeld tijdens inwonersbijeenkomsten, op sociale media en via het nieuwe sociaal intranet 'Insite'. Dat laatste willen we op termijn uitbreiden naar een digitaal sociaal netwerk waarop ook partners en inwoners kunnen participeren.

Tot slot gaan we verder met de vernieuwing van de bestuursstijl. Op die manier geven we inwoners een sterkere positie in het besluitvormingsproces. Samen met de raad gaan we op zoek naar manieren om de verhouding tussen raad en college, het dualisme, het debat en de rondetafelgesprekken meer vorm en inhoud te geven. Ondertussen blijft de griffie doelgroepgerichte activiteiten organiseren om de inwoners nauwer te betrekken bij de activiteiten van de raad.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.
2. Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen*	Monitor Sociale Kracht	X	40%	41%	45%	46%
1	Cijfer waarmee inwoners de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente waarderen**	Monitor Sociale Kracht	X	X	X	X	7,5
1	% Inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen	Monitor Sociale Kracht	X	X	79%	X	81%

* Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2017: 37%

** Gemiddelde Nederlandse gemeenten in 2017: 6,7

Wat gaan we daarvoor doen?

- Met gebiedswethouders, die bekend zijn met en in 'hun' gebied, vergroten we de zichtbaarheid van de gemeente. We pakken vraagstukken laagdrempelig en integraal aan binnen de wijken en kernen in Houten.
- We blijven het verhaal van Houten vertellen. Daarbij laten we zien wat we als gemeente doen en waarom we dat doen op het gebied van beheer openbare ruimte, samenleving, ontwikkeling openbare ruimte en dienstverlening. Ook nodigen we Houtens partners uit hun verhalen te vertellen.
- We behandelen vragen en inbreng van inwoners op een persoonlijke manier, onder meer door ons ter plekke van situaties op de hoogte te stellen. Daarbij zien we inwoners niet als categorie of doelgroep maar als mens.
- We gaan door met de vernieuwing van de bestuursstijl door samen met de raad, het college en medewerkers op zoek te gaan naar manieren om de verhouding tussen raad en college, het dualisme, het debat en de rondetafelgesprekken meer vorm en inhoud te geven.
- We geven meer aandacht aan de kinderraad en doen daadwerkelijk iets met zijn adviezen.
- We organiseren een Jongerentop (start-up day), toegespitst op en samen met jongeren.
- We zetten de diverse doelgroepgerichte activiteiten om de inwoners bij de raad te betrekken voort, zoals: 'Gast van de Raad', Programma Politiek in de Klas voor scholieren, en vergaderingen van de raad op locatie bij onderwerpen die zich daarvoor lenen.
- We trainen medewerkers, college- en raadsleden actief in het vormgeven van participatie (onder andere door gebruik van Factor C) bij belangrijke programma's en projecten.
- We laten medewerkers, college- en raadsleden, maatschappelijke instellingen en initiatiefnemers in workshops kennis nemen van de leefstijlen in Houten en hoe ze die kunnen gebruiken bij het verbeteren van de communicatie.
- We acteren en reageren frequent, snel, open en inhoudelijk correct op de (sociale) media door te investeren in ondersteuning en training van medewerkers en bestuur.
- We ontwikkelen het sociaal intranet 'Insite' verder, onder meer door groepen toegankelijk te maken voor externen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Organisatie van bewonersbijeenkomsten in het kader van (de totstandkoming van) de samenlevingsagenda en de gebiedsgerichte aanpak.
1	Invoering van een toekomstbestendig bestuurlijk digitaal informatiesysteem.

Doelstelling 2

Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	% Inwoners dat vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren*	Monitor Sociale Kracht	X	46%	43%	50%	51%
2	Cijfer waarmee inwoners en organisaties de wijze waarderen waarop de gemeente hen betreft en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid**	Monitor Sociale Kracht	X	X	X	X	7,5
2	% Inwoners dat bereid is zich te zetten voor leefbaarheid in de buurt	Monitor Sociale Kracht	X	82%	89%	X	91%

* Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2017: 37%

** Voor Houten nog niet eerder gemeten. Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2017: 6,1

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwikkelen een samenlevingsagenda, waarbij gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers elkaar aanvullen bij het oplossen van maatschappelijke problemen en ieder een eigen verantwoordelijkheid heeft en neemt in de uitwerking van opgaven. In 2019 zetten we de eerste stappen hierin.
- We laten ons regelmatig inspireren door externe deskundigen en leren van ervaringen van andere gemeenten (zoals Alblasterdam met de samenlevingsagenda). Wij nodigen deze uit voor presentaties en gastcolleges en ontmoeten en spreken hen tijdens diverse netwerkbijeenkomsten en programma's zoals het VNG-programma Democratic Challenge.
- We zijn vernieuwend in ons werk, leren van anderen en staan open voor initiatieven vanuit de samenleving. Hiertoe blijven we bijeenkomsten organiseren waarbij onderling ervaringen worden gedeeld en uitgewisseld en anders denken wordt gestimuleerd.
- We geven maximale ruimte aan maatschappelijke initiatieven, experimenten en pilotprojecten (onder andere met subsidies vanuit Ons Fonds) en ondersteunen partijen die hier ook oog voor hebben.
- Gezamenlijk en met wederzijdse inspanning werken we aan de instandhouding van burgerinitiatieven als de Krachtfabriek, de Technieklabriek, het Wereldhuis en Sterke Buurten, die op hun beurt weer werken als katalysator, aanjager en/of broedplaats voor nieuwe initiatieven. 🌈
- We communiceren samen met andere maatschappelijke partijen en maken en houden ruimte op onze portal www.houten.nl voor relevante maatschappelijke initiatieven zoals de Hulpwijzer, VVV Kromme Rijn, Proeftuin Houten en de UITagenda.
- We stellen een initiatievenbudget vast waarmee we snel kunnen handelen bij bijvoorbeeld het ondersteunen van goede initiatieven in de samenleving, het oplossen van knelpunten in wijken, het faciliteren van experimenten en pilots en het uitvoeren van second opinions.
- We gaan door met de ontwikkeling van opdrachtgestuurd werken zodat samenwerkingen soepeler verlopen en betere resultaten worden geboekt.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Het college legt alle (uit het collegeprogramma voortvloeiende) complexe projecten met grote impact voor inwoners voorafgaand aan een participatietraject via een startnotitie voor aan de raad.
2	Er wordt gewerkt aan een samenlevingsagenda, waarin per opdracht/opgave in ieder geval de (maatschappelijke) partners, ieders verantwoordelijkheid en een planning zijn opgenomen.

Deelprogramma Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Het Rijk heeft zich tot doel gesteld dat burgers en ondernemers het recht hebben om digitaal zaken te doen met de overheid. In de gemeente Houten is de (digitale) dienstverlening van hoog niveau en zijn de meest gevraagde producten voor burgers en ondernemers digitaal beschikbaar.

Een aantal mensen is echter laaggeletterd, dan wel digitaal niet of minder vaardig. In het coalitieakkoord is opgenomen dat deze mensen alternatieven worden geboden. Bovendien is het belangrijk dat de gemeente op een eigentijdse en begrijpelijke manier communiceert met de inwoners. Brieven van de gemeente moeten zijn geschreven in begrijpelijke taal.

Het digitaal beschikbaar maken van producten is een succes. We zien dat er veel meer producten digitaal worden aangevraagd. De bedrijfsvoering kan echter efficiënter. Digitaliseren kost geld, voornamelijk voor de techniek die erachter zit.

Wat merken de inwoners en ondernemers ervan?

Onze dienstverlening is goed (digitaal) toegankelijk, laagdrempelig, professioneel en gericht op wat de inwoners en ondernemers nodig hebben. De meeste vragen handelen we in het eerste contact digitaal of mondeling naar tevredenheid af of we verwijzen 'warm' door naar andere (overheids)organisaties. Dat gebeurt in het Klantcontactcentrum. We zijn gastvrij. Het is voor de klant duidelijk waar hij of zij terecht kan met vragen, opmerkingen of complimenten. De klant vindt steeds makkelijker zelf zijn of haar informatie en vraagt producten aan via de website. Onze dienstverlening blijft toegankelijk voor iedereen. Persoonlijk contact staat hoog in het vaandel en blijft mogelijk voor de inwoners die daar behoefte aan hebben. We leveren dienstverlening op maat.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.
2. Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.
3. Een persoonlijke overheid die ook aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn alternatieven biedt. We communiceren in begrijpelijke taal.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
1	Cijfer waarmee inwoners de algehele gemeentelijke dienstverlening waarderen	Monitor Sociale Kracht	X	7,0	7,1	7,5	7,5
1	Cijfer waarmee inwoners de digitale dienstverlening waarderen	Monitor Sociale Kracht	X	X	7,3	6,5	7,5

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan verder met de ontwikkeling van excellente dienstverlening en bijbehorende instrumenten of werkwijzen.
- We monitoren de kwaliteit van de gemeentelijke website doorlopend. We toetsen de inhoud per onderwerp aan vooraf vastgestelde kwaliteitseisen en aan de actuele toegankelijkheidseisen. Waar nodig brengen we verbeteringen aan.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
1	Bij minimaal 80% van de veelgevraagde producten is de informatie beschikbaar in een tekst op niveau B1, dat wil zeggen in eenvoudig Nederlands.

Doelstelling 2

Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
2	Gebruik E-formulieren	Productenoverzicht digitalisering (e-formulieren)	7.101	7.270	9.368	9.000	12.500

Wat gaan we daarvoor doen?

- We pakken digitaliseringsvraagstukken vraaggestuurd op, dat wil zeggen naar behoefte van de klant, zowel binnen als buiten de organisatie.
- Om de digitale vaardigheden van onze inwoners te vergroten, gaan we trainingen (laten) verzorgen. Daarvoor maken we gebruik van het materiaal en de ervaring die de (door het Rijk ingestelde) Stichting Digisterker beschikbaar stelt. Zo zorgen we ervoor dat inwoners meer zelf via internet kunnen regelen en onze digitale dienstverlening nog breder toegankelijk wordt.
- In 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing geworden. Om uitvoering te kunnen geven aan de noodzakelijke maatregelen is een (wettelijke verplichte) functionaris gegevensbescherming benoemd. Deze gaat voortvarend aan de slag en ziet erop toe dat de privacy van inwoners bij het verstrekken en opvragen van gegevens wordt beschermd.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
2	Alle meest gevraagde producten voor burgers en ondernemers zijn digitaal beschikbaar, 24/7.
2	Inventarisatie van werkprocessen van de meest gevraagde producten die zich voor verdere automatisering lenen, opdat prioritering kan plaatsvinden in het investeren in koppeling van de e-formulieren aan de achterliggende systemen.

Doelstelling 3

Een persoonlijke overheid die ook aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn alternatieven biedt. We communiceren in begrijpelijke taal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2015	2016	2017	2018	2019
3	Indicator excellente dienstverlening*	Monitor sociale kracht	X	6,3	6,8	6,5	6,8

* Deze maat betreft een samengestelde variabele op basis van de score op zes stellingen. De score ligt tussen de 1 en de 10 waarbij een 10 staat voor uitmuntende hostmanship.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren een pilot uit waarbij we het werken op afspraak verder, naar de behoefte van de inwoners, flexibiliseren. We gaan experimenteren met andere afspraaktijden. We onderzoeken of er (deels) gewerkt kan worden zonder afspraak en of het thuis bezoeken van inwoners voor specifieke diensten voorziet in een behoefte. Dit doen we onder andere op basis van data-analyse en ons klant-volgsysteem.

- Het project “zieke brieven beter maken” krijgt een vervolg in de komende bestuursperiode. Stap voor stap herschrijven we al onze brieven in helder en begrijpelijk Nederlands. Dit doen we met hulp van Bureau Taal en met de al aanwezige instrumenten zoals “klinkende taal”. Deze aanpak sluit aan op de Visie communicatie en participatie 2017-2021. De brieven die een grote afname kennen, krijgen prioriteit bij de aanpassing.
- Om mensen die niet digitaal vaardig of laaggeletterd zijn goede en passende toegang tot de gemeente te garanderen, ontwikkelen we een integrale aanpak. Daarbij krijgen alle interne en externe belanghebbenden in dit proces een rol. Dat kunnen we goed doen via de samenlevingsagenda. Een startconferentie zal in het najaar van 2018 een eerste aanzet zijn om in de periode daarna daadwerkelijk de juiste toegang voor de doelgroep(en) te realiseren.
- We zorgen ervoor dat de inwoner zich bij een bezoek aan het gemeentehuis thuis voelt, zowel wat betreft inrichting - deze is eigentijds, overzichtelijk en opgeruimd -, als wat betreft houding en gedrag van medewerkers.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019
3	Op minimaal één taakgebied zijn alle brieven herschreven in helder en begrijpelijk Nederlands.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2019		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Betrokken bij de samenleving			
Politiek en bestuur	2.634.083	1.450	-2.632.633
Dienstverlening	1.700.638	506.898	-1.193.740
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	4.334.721	508.348	-3.826.373
Mutaties reserves			
Totaal resultaat programma	4.334.721	508.348	-3.826.373

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage ‘Programma, deelprogramma en product’ is aangegeven welke producten onder de (deel)programma’s vallen. In de bijlage ‘Structuuroverzicht deelprogramma’s en verantwoordelijk collegelid’ is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma’s.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Dit is het 6de "programma" Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie omdat de BBV (besluit begroting en verantwoording)-voorschriften de gemeente verplicht om naast haar 5 facultatieve programma's ook dit programma in de begroting op te nemen.

Dit programma heeft een heel ander karakter dan de andere programma's en is daarom anders van opbouw.

Het programma algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie betreft de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn daarmee vrij aanwendbaar. Daarnaast is in dit programma volgens de BBV notitie overhead de overhead apart begroot en dus niet meer verwerkt in de (deel)programma's. Ook het renteresultaat komt via dit programma naar voren en voldoet aan de criteria van de notitie rente.

De niet vrij aanwendbare heffingen, zoals het rioolrecht en afvalstoffenheffing, en de ontvangsten van specifieke uitkeringen zijn als baten opgenomen in de betreffende programma's.

Overhead

Hieronder volgt een overzicht van de overhead:

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Personeelskosten Directie	286.674	296.929	296.929	296.929
Personeelskosten Leidinggevenden primair proces	885.531	906.649	901.031	901.031
Personeelskosten Managementondersteuning primaire proces	163.427	167.990	167.846	167.846
Personeelskosten Financiën. toezicht en control	1.711.647	1.662.251	1.660.891	1.660.891
Personeelskosten P&O/ HRM	800.365	773.433	773.433	773.433
Personeelskosten Inkoopfunctie	193.794	187.273	187.273	187.273
Personeelskosten Communicatiefunctie	689.704	671.930	671.930	671.930
Personeelskosten Juridische zaken	154.727	149.520	149.520	149.520
Personeelskosten Bestuurszaken en bestuursondersteuning	658.489	636.331	636.331	636.331
Personeelskosten Informatisatievoorziening en automatisering	937.028	913.289	913.289	913.289
ICT	1.576.713	1.639.452	1.650.983	1.728.325
Personeelskosten Informatiebeheer(DIV)	487.562	495.968	495.968	495.968
Personeelskosten Facilitaire zaken en huisvesting	587.785	593.546	593.546	593.546
Huisvesting	1.038.975	1.025.457	1.002.796	994.301
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	365.032	365.032	365.032	365.032
Concernbrede personeelskosten	806.941	792.511	792.511	792.511
Bedrijfsvoeringkosten diverse afdelingen	540.379	520.411	495.315	489.288
Totaal overhead	11.884.773	11.797.972	11.754.624	11.817.444

Deze overheadkosten bedragen 45,5% van de totale kosten van de organisatie (apparaatskosten).

De overheadkosten zijn in de paragraaf lokale heffingen ook apart inzichtelijk bij de kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen (rioolrecht en afvalstoffenheffing).

Vennootschapsbelasting

In de begroting 2019 is geen te betalen Vennootschapsbelasting geraamd. Bij een onderzoek met behulp van een fiscalist in 2016 over het wel of niet Vpb-plichtig zijn, is vast komen te staan, dat Houten niet Vpb-plichtig is. Deze uitkomst is aan de belastingdienst voorgelegd. Bij het opstellen van deze begroting is nog steeds geen beslissing van de belastingdienst bekend.

Hierna wordt de derde W-vraag "Wat mag het kosten?" beantwoord.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2019		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie			
Lokale heffingen	630.885	12.688.784	12.057.899
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42.364	57.114.726	57.072.362
Overhead	12.100.402	215.506	-11.884.896
Saldo financieringsfunctie	75.833	43.865	-31.968
Overige baten en lasten	2.075.979	1.125.489	-950.490
Onvoorzien	61.737		-61.737
Saldo van baten en lasten programma	14.987.200	71.188.370	56.201.170
Mutaties reserves	782.154	4.142.625	3.360.471
Totaal resultaat programma	15.769.354	75.330.995	59.561.641

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel) programma op basis van:

- Rekening 2017
- Begroting 2018 primitief.
- Begroting 2018 (na wijziging).
- Begroting 2019

In de verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel) programma is de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 primitief opgenomen.

In de bijlage 'Programma, deelprogramma en product' is aangegeven welke producten onder de (deel)programma's vallen. In de bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' is opgenomen welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Beleidsbegroting - Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf behandelen wij de belangrijkste ontwikkelingen en uitgangspunten, tarieven en opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en rechten die we in Houten kennen. Ook de lokale belastingdruk en het kwijscheldingsbeleid komen aan de orde.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2019

Gemeentelijk beleid

Uitgangspunt voor de Onroerende-zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting is een trendmatige aanpassing van de begrote opbrengst, dat wil zeggen een mutatie als gevolg van de algemene prijsontwikkeling conform de korte termijnraming van het CPB.

Voor 2019 leidt de trendmatige aanpassing van de begrote opbrengst tot een verhoging van 2,4%.

Voor de overige belastingen en heffingen geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen 2019 zoals die door de raad zijn vastgesteld.

Uit bovenstaande blijkt dat het uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is kostendekkend in de begroting verwerken.

Als gevolg van de groei van Houten stijgen de lasten voor afvalinzameling geleidelijk (formatieve inspanning en budgetten). Echter, recentelijk is er, na aanbesteding door de AVU, een nieuw inzamelcontract afgesloten. Dit contract is fors duurder dan het oude contract omdat er in de aanbesteding specifieke aandachtspunten zijn meegegeven. Het betreft onder andere:

- Social return (5% van de aanneemsom); voor dat bedrag moeten mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk worden geholpen.
- Duurzaamheid: dit vertaalt zich in het gebruik van schone voertuigen bij het ophalen van afval.
- Eerlijker beloning voor chauffeurs en beladers.

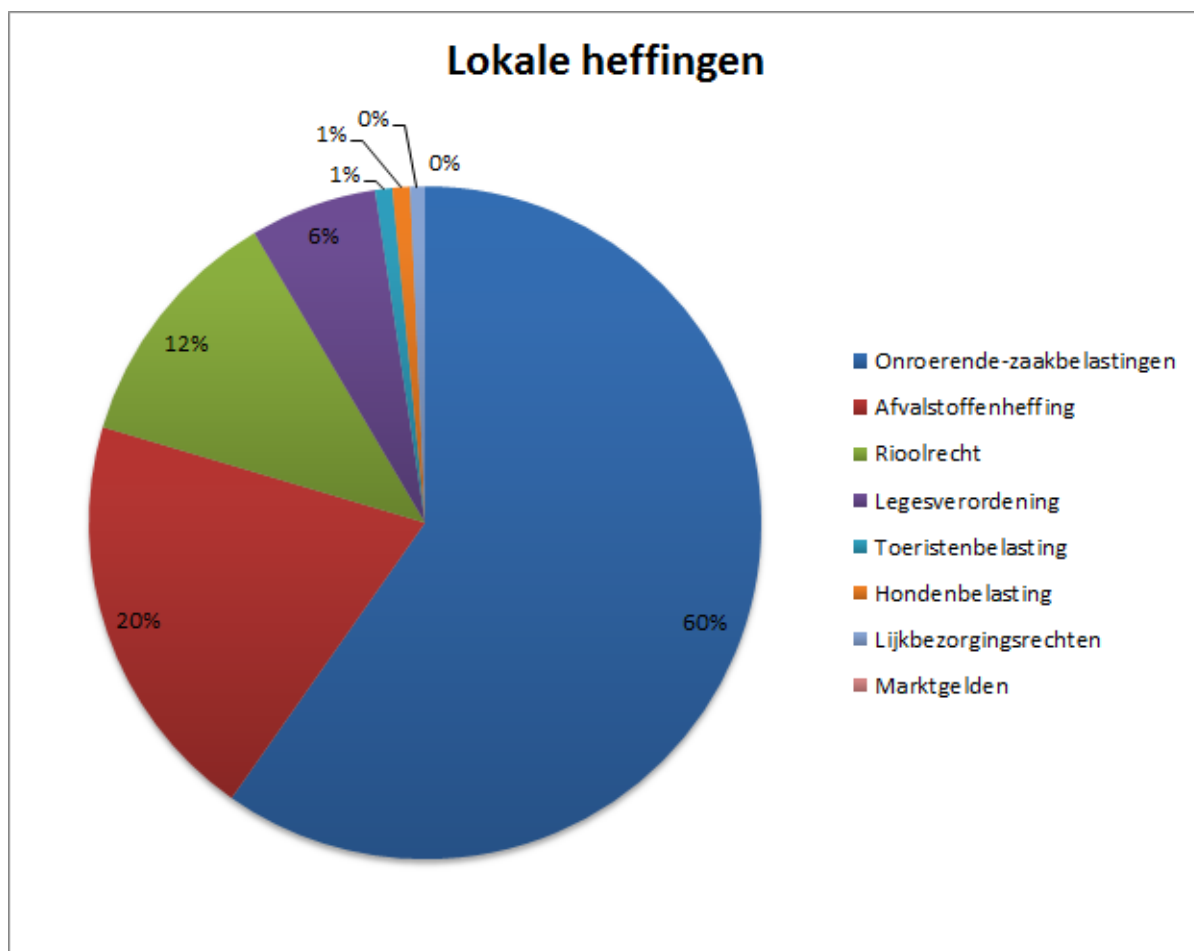
Daarnaast is er sprake van fors hogere verbrandingsbelasting opgelegd door het Rijk en is het verwerken van kunststof duurder geworden. Ook is er om de ambities beleidsmatig te kunnen uitvoeren en om de afvalstromen op het afvalscheidingsstation in goede banen te leiden extra capaciteit nodig. De totaal begrote kosten (saldo van opbrengsten en uitgaven) van de afvalinzameling bedragen voor 2019 € 4,097 miljoen. Dit is een stijging van € 0,63 miljoen ten opzichte van 2018. Op basis hiervan is het tarief voor meerpersoonshuishoudens van de afvalstoffenheffing voor 2019 op € 229,68 (2018: € 196,92) berekend. Dit is een stijging van 16,6% ten opzichte van 2018.

Overzicht geraamde inkomsten per belastingsoort

Voor 2018 worden de volgende inkomsten verwacht. Ter vergelijking zijn cijfers uit voorgaande jaren opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018 ¹⁾	Begroting 2019	% van de totale opbrengst
Onroerende-zaakbelastingen	11.915.677	11.958.012	12.344.139	59,8%
Afvalstoffenheffing	3.409.045	3.468.399	4.097.179	19,8%
Rioolrecht	2.322.707	2.347.432	2.464.218	11,9%
Legesverordening	1.454.609	1.484.389	1.258.836	6,1%
Toeristenbelasting	214.055	166.041	170.026	0,8%
Hondenbelasting	159.433	170.526	174.619	0,8%
Lijkbezorgingsrechten	180.174	140.610	144.794	0,7%
Marktgelden	1.700	3.290	3.369	0,0%
Totale opbrengst	19.657.400	19.738.699	20.657.180	100,0%
¹⁾ Stand na 1e Bestuursrapportage 2018				

De verdeling van de inkomsten uit lokale heffingen voor de gemeente Houten ziet er voor 2018 als volgt uit:

Lokale lastendruk

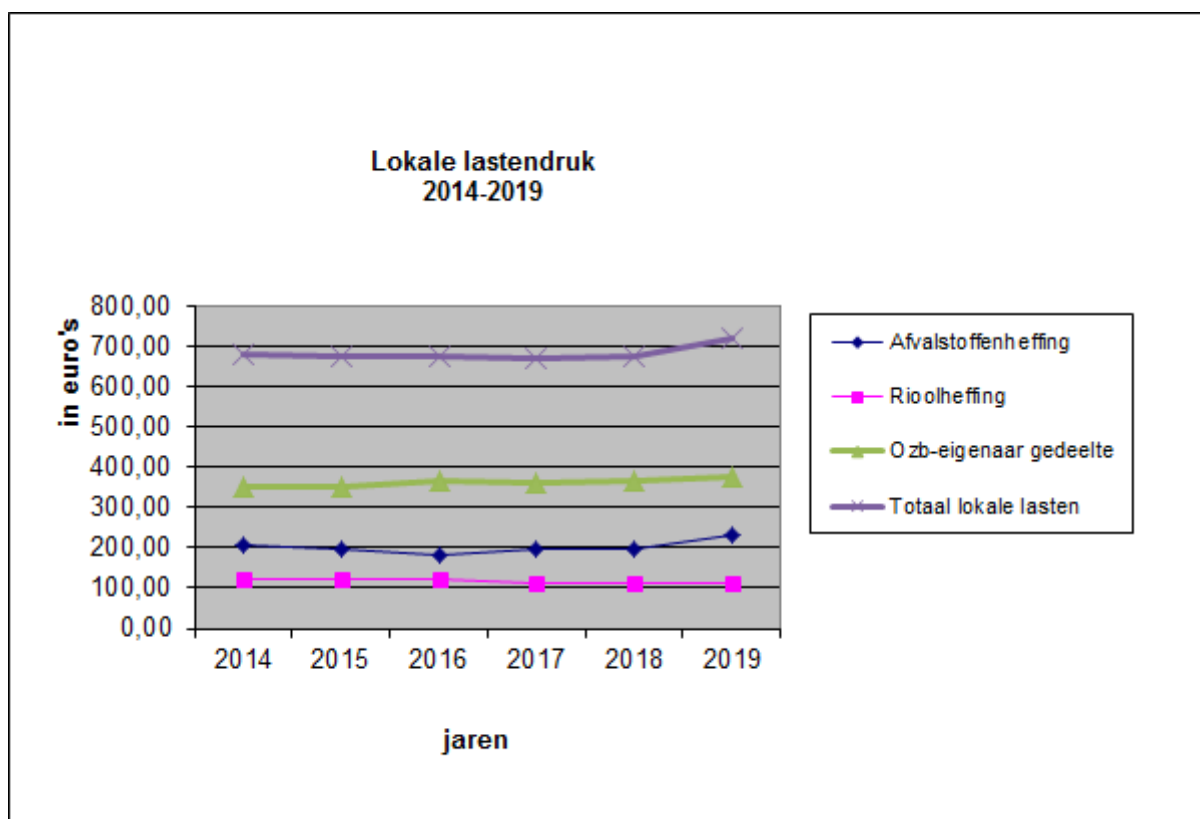
In onderstaande tabel wordt de verwachte lokale lastendruk in Houten in 2019 weergegeven. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Voor de berekening van de onroerend-zaakbelasting is uitgegaan van een trendmatige aanpassing van het tarief.

Lokale lastendruk

bedragen x 1€

Omschrijving	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Afvalstoffenheffing	183,60	196,68	196,92	229,68
Rioolheffing	123,00	110,16	111,60	114,28
Totaal gebruiker	306,60	306,84	306,84	343,96
OZB eigenaar	367,40	361,57	366,63	375,43
Totaal eigenaar/gebruiker	674,00	668,41	675,15	719,39

Om een beeld te geven van hoe de lokale lasten zich vanaf 2015 hebben ontwikkeld zijn hieronder de tarieven afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb/eigenaar grafisch weergegeven.

Bij de calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishouden (mphh) die COELO hanteert, staat de gemeente Houten op de 104^e plaats (€ 687). In 2017 was dit de 100^e plaats. Provinciaal staat Houten op de 7^e plaats (2017: 7^e).

In onderstaande tabel zijn enkele vergelijkende cijfers uit de Atlas van de lokale lasten 2018 opgenomen.

Vergelijking woonlasten mphh

Omschrijving	Woonlasten hh Coelo	Procentuele vergelijking	Positie ranglijst
Landelijk goedkoopste gemeente (Oud-Beijerland)	505	74%	1
Gemeente Houten	687	100%	104
Landelijk duurste gemeente (Bloemendaal)	1234	180%	387
Provinciaal goedkoopste gemeente (Veenendaal)	549	80%	1
Gemeente Houten	687	100%	7
Provinciaal duurste gemeente (Bunnik)	950	139%	26

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde relevante BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en stedelijke vernieuwing (Vhrosv)' per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2015	2016	2017	2018	2019
Gemeentelijke woonlasten in euro eenpersoons-huishouden (BBV)	Coelo	546	554	561	560*	X*
Gemeentelijke woonlasten in euro meerpersoons-huishouden (BBV)	Coelo	678	681	687	687*	X*
Gemiddelde WOZ-waarde per € 1.000 (BBV)	CBS	251	254	278	301*	X*

*Gegevens uit Waarstaatjegemeente, cijfers 2019 nog niet bekend.

Kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen

Voor de rioolheffing en de afvalheffing volgen hieronder de verplichte kostenonderbouwing:

Berekening van kostendeckendheid riolen		
		2019
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	✓	-2.049.504
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen		0
Netto kosten taakveld		-2.049.504
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente		-257.324
BTW		-157.390
Totale kosten		-2.464.218
Opbrengst heffingen	✓	2.464.218
Dekking		100%

Berekening van kostendeckendheid afval		
		2019
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	✓	-4.376.348
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen		1.123.582
Netto kosten taakveld		-3.252.766
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente		-366.778
BTW		-477.635
Totale kosten		-4.097.179
Opbrengst heffingen		4.097.179
Dekking		100%

Kwijtscheldingsbeleid

Bij kwijtschelding van belasting wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt rijksbeleid gevolgd. Op grond van de belastingverordeningen kan alleen kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond), rioolheffing en in zeer uitzonderlijke gevallen de onroerende-zaakbelasting. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

In onderstaande tabel zijn de totaalbedragen van de verleende en verwachte kwijtschelding opgenomen:

Bedragen x € 1				
Heffingsjaar	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Kwijtgescholden bedrag	141.145	138.743	141.070	144.861

De beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken is met de uitplaatsing van Belastingen vanaf 2015 ondergebracht bij de BghU.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Voor de financiële positie van de gemeente Houten is het van belang om inzicht te hebben in de risico's die we als gemeente lopen. Het totaal van deze risico's (mee- en tegenvallers) is de benodigde weerstandscapaciteit. Daartegenover staan middelen in de begroting waarmee deze risico's kunnen worden opgevangen (= de beschikbare weerstandscapaciteit). De verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit bepaalt het weerstandsvermogen en wordt uitgedrukt in een ratio. De meest optimale ratio is 1,0 (beschikbare weerstandscapaciteit = benodigde weerstandscapaciteit). In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement voor de algemene dienst heeft de raad de ondergrens voor het weerstandsvermogen vastgesteld op 1,0 (= voldoende). Er is geen bovengrens vastgesteld.

Alleen risico's (financieel en niet-financieel) in beeld brengen is niet voldoende, dan wordt onvoldoende gestuurd op het bereiken van de geformuleerde doelstellingen. Daarom vraagt risicomanagement een proactieve houding. Concreet betekent dit dat er beheersmaatregelen worden genomen om risico's te beheersen en/of te beperken. In 2019 wordt als onderdeel van de verdere implementatie van risicomanagement vooral aandacht besteed aan de soft control (cultuur is belangrijker dan instrumenten). Dit wordt gedaan door periodieke gesprekken tussen directie en 'risico-eigenaren'.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de beschikbare weerstandscapaciteit, het risicoprofiel en de ratio van het weerstandsvermogen. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten ook de geprognosticeerde balansen en enkele relevante financiële kengetallen voor de periode 2017-2022 in deze paragraaf worden opgenomen om het inzicht voor de raad in de financiële positie te vergroten.

2. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onverwachte kosten te dekken.

Bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit per 1 januari van het jaar	2019
Vrij deel algemene reserve	
- Provinciale norm	2.489
- Boven provinciale norm	162
Stand reserve per 1 januari	2.651
Onbenutte belastingcapaciteit	1.620
Stelpost onvoorzien	62
Totaal	4.333

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt naar verwachting op 1 januari 2019 € 2,651 miljoen. De norm die de provincie stelt aan de algemene vrije reserve bedraagt € 2,489 miljoen en is gebaseerd op € 50,00 voor 49.778 inwoners.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend als het verschil tussen het OZB-tarief in Houten (als het gewogen gemiddelde voor woningen en niet-woningen) en het normtarief om een beroep te kunnen doen op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Deze norm is door het Rijk in de meicirculaire 2018 bepaald op 0,1905% (2017: 0,1952%). De onbenutte belastingcapaciteit wordt voor 2019 berekend op € 1,620 miljoen.

De stelpost onvoorzien is bepaald op basis van € 1,25 per inwoner.

De bekleemde algemene reserve wordt niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. Het inzetten van deze reserve kan alleen met goedkeuring door de raad én op basis van de door de raad

vastgestelde criteria. Dit geldt ook voor het concernweerstandsvermogen grondexploitaties. De omvang van dit concernweerstandsvermogen is voor 2019 € 6,05 miljoen. Dit bedrag is onderdeel van de risicobuffer voor de grondexploitaties en daarmee niet vrij besteedbaar.

3. Risico's

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet zijn ondervangen door bijvoorbeeld het afsluiten van een verzekering, het treffen van een voorziening of het nemen van een beleids- en/of beheersmaatregel waardoor het risico zich niet voordoet.

Naast de te kwantificeren risico's (uitgedrukt in een financieel effect) is er uit de risico-inventarisatie ook een aantal ontwikkelingen naar voren gekomen. Deze zijn niet direct als risico te kwantificeren, maar kunnen op termijn wel tot risico's leiden. Daarom worden deze hieronder wel beschreven. Onderdeel hiervan zijn ook de opneemde regelingen. Het betreft regelingen waarbij de onzekerheid zit in de mate waarin aanspraak wordt gedaan op de regeling of de gemaakte afspraken.

Ontwikkelingen

Financieel / economisch

Aanbestedingen

De verwachting van het CPB is dat het herstel van de economische groei de komende jaren aanhoudt. Dat betekent dat bedrijven weer gaan investeren en produceren. De vraag naar producten door lage inflatie en stijgende lonen neemt daardoor ook toe. Het gevolg van deze marktwerking is dat de prijzen voor aan te besteden inkoop van goederen en diensten toeneemt. Zeker als de vorige aanbestedingen in tijden van laagconjunctuur zijn gedaan, zal sprake zijn van kostenstijgingen ten opzichte van de bestaande budgetten.

Spoortrillingen

Op diverse locaties langs de spoorlijn in Houten ondervinden bewoners trillinghinder. De trillingen worden vooral veroorzaakt door passerende goederentreinen. Er is al geruime tijd intensief overleg tussen ProRail, ministerie, bewoners en gemeente over haalbare oplossingen. ProRail heeft eind januari 2018 een brief aan het college gestuurd met een voorstel voor de te nemen trilling beperkende maatregelen. Daarna informeert ProRail ook de betrokken bewoners.

Het standpunt van de gemeente is dat ProRail het trilling probleem moet oplossen. Het nemen van doeltreffende maatregelen is echter complex. Maatregelen bij of aan bestaande woningen (diepwand tussen spoor en woning of constructieve maatregelen) zijn kostbaar en het effect is onzeker. Maatregelen aan het spoor zelf (trilling isolatie van de rails) zijn ook kostbaar. Het meest kansrijk lijken maatregelen aan de goederentransporten (belading, snelheid of tijdstip) die de meeste hinder veroorzaken. Dat soort bronmaatregelen is positief voor alle gehinderde langs het spoor.

De kosten voor eventuele trilling beperkende maatregelen komen voor rekening van het Rijk. Vanuit het (nog niet afgesloten) project van de spoorverdubbeling is nog budget beschikbaar. Mogelijk komt er een verzoek om een bijdrage van de gemeente als het budget tekort schiet.

Project Houten-Bunnik/Oostelijke Ontsluiting A12

Besluit RWS meewerken OOH is genomen (maart 2018 is bestuursovereenkomst integraal maatregelenpakket getekend). Een nieuw besluit GS + raden is nodig gezien hogere kosten project. Integraal plan moet laatste kwartaal 2018 worden uitgewerkt met bewoners/gebruikers Buitengebied Houten-Bunnik. Vanuit de uitwerking van de integrale aanpak van het Buitengebied Houten-Bunnik wordt het gesprek gestart over de verdeling ten aanzien van de projecten. Besluitvorming wordt medio 2019 verwacht. Dan is er ook meer zicht op de financiële gevolgen ten opzichte van de beschikbare budgetten

Wet natuurbescherming

De provincie Utrecht heeft een hogere ambitie vastgesteld op het gebied van de uitvoering van de Wet natuurbescherming. Onder andere de handhaving op de Wet natuurbescherming zal door de provincie forser worden ingezet. Nieuwe (bouw) ontwikkelingen of activiteiten binnen de gemeente verdienen hierdoor ook meer aandacht op het gebied van deze wetgeving, dit om vertragingen en onnodige natuurschade te voorkomen. In beperkte gevallen is de gemeente bevoegd gezag voor de handhaving. Dit is alleen van toepassing als tijdens een Wabo aanvraag voor een omgevingsvergunning, de aanvrager kiest om de Natuurbeschermingswet aan te haken én er zogenaamde een verklaring van geen bedenkingen nodig is. De gemeente is in dit geval het bevoegd gezag die de totale vergunning incl. aspecten van de Wet natuurbescherming zal verlenen.

Handhaving voor deze vergunningen (in de praktijk komt dit zelden voor) is voor rekening van de gemeente. De RUD Utrecht voert het toezicht en de handhaving voor gemeente Houten uit als daar incidenteel aanleiding toe is. Het is nog onbekend wat de financiële gevolgen hiervan zijn.

Brug Houtensewetering

De Brug Houtense wetering betreft een gemeentelijk monument in eigendom van de gemeente en is in vrij slechte onderhoudsstaat. Tegenwoordig is de zogenaamde instandhoudingsverplichting wettelijk geregeld en hieraan voldoet de gemeente nu niet.

Er wordt op korte termijn advies gevraagd aan de monumentencommissie over het voldoen aan de wettelijke instandhoudingsverplichting met daarbij ook de vraag naar de monumentale waarde van de brug.

Gevolgen terugdraaien sportbesluit 2019

Door Europese regelgeving moet het kabinet het huidige sportbesluit herzien. Dit heeft tot gevolg dat de BTW niet meer terug gevraagd kan worden zoals nu het geval is bij verenigingen die onder het huidige sportbesluit vallen. Hiermee worden de kosten voor aanleg en onderhoud van sportvoorzieningen duurder. Het Rijk heeft een compensatieregeling opgesteld, de vraag is of die afdoende is om de negatieve financiële gevolgen voor de gemeente op te heffen.

Overschrijding van het crisisbudget

Bij een grote calamiteit kan het voorkomen dat het huidige budget niet toereikend is om de benodigde maatregelen te treffen.

Openeinde regelingen

Het betreft de volgende regelingen:

- maatwerkvoorziening Begeleiding voor WMO en Jeugd
- uitvoering Wet BUIG
- uitvoering van Jeugd, Participatie en WMO
- levering van huishoudelijke ondersteuning (daarbij is er ook sprake van intensievere zorgvragen)
- trajecten openbare gezondheidszorg (OGGZ)
- meldingen Veilig thuis (advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling)
- trajecten outreachende hulpverlening huiselijk geweld
- arbeidsongeschiktheid en nabestaandenpensioenen wethouders

Organisatorisch

Arbeidsmarkt

Om de juiste mensen aan onze organisatie te (blijven) binden, in een aantrekkelijke arbeidsmarkt, is het belangrijk om te investeren in onze aantrekkelijkheid als werkgever. Dit doen we door te blijven investeren in een uitdagende en prettige werkomgeving, in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en een goede werk-privébalans. Ondanks deze maatregelen kan het soms noodzakelijk zijn om personeel tijdelijk in te huren of te werken met markttoelagen omdat vacatures moeilijk in te vullen zijn.

Wegvallen werkzaamheden met betrekking tot rijbewijzen

De Rijksdienst voor het Wegverkeer is voornemens een pilot te starten waarin de inwoners van sommige gemeenten geen aanvragen verlengingen rijbewijzen meer bij de gemeente indienen, maar digitaal. De pasfoto wordt direct door de fotograaf digitaal ingezonden naar de RDW en de betaling gaat tevens digitaal. Daardoor bestaat onzekerheid of het verstrekken van rijbewijzen naar de toekomst nog onderdeel blijft uitmaken van onze productenlijst. Het effect daarvan zal nader in beeld moeten worden gebracht.

Informatie

Cybercrime en privacy

Cybercrime kan worden gedefinieerd als criminaliteit met ICT als middel. In de afgelopen twee jaar is de bewustwording van het risico slachtoffer te worden van cybercrime enorm toegenomen. In onderzoeken hiernaar is dit risico dan ook gestegen van de vijfde naar de tweede plaats. De belangrijkste risico's van cybercrime zijn te benoemen als: uitval van systemen, verlies van gegevens, het lekken van data en de schade die daardoor ontstaat voor burgers (bijvoorbeeld te laat uitgeven reisdocument waardoor de burger niet naar het buitenland kan) en/of bedrijven (bijvoorbeeld te laat verlenen vergunning waardoor bedrijfsactiviteiten niet of later gestart kunnen worden) dan wel daaruit voortvloeiende boetes en imagoverlies. De belangrijkste preventieve maatregelen die zijn getroffen in

de strijd tegen cybercrime zijn: voortdurende aandacht voor privacy en informatiebeveiliging bewustwording bij alle medewerkers, jaarlijkse risico-analyse en het risk-based invoeren van de maatregelen van de 'Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten', anti-malware beleid, waaronder application white-listing, actief hardening en patchbeleid en diverse technische maatregelen zoals spam-filter, firewall en een proxy-server. De belangrijkste curatieve maatregelen zijn: de mirror omgeving in het Brandweerhuis, het vastgestelde Incidentmanagement en response beleid, een gedegen back-up en recovery proces en het nog op te zetten 'Business Continuity Management'. Voor wat betreft privacy zal er in het najaar van 2018 worden aangevangen met privacy impact assessments voor het domein Veiligheid en het Sociaal Domein (de uitvoering van de Jeugdwet en WMO 2015 door de Stichting Sociaal Team), zal er een hernieuwd Datalekbeleid worden ingevoerd, en zal er een start worden gemaakt met blended learning (waaronder e-learning) ter bevordering van de privacy bewustwording.

Digitalisering fysieke leefomgeving (ruimtelijk domein)

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is op Rijksniveau uitgesteld. Het risico is dat het òf niet òf op nog onbekende manier wordt ingevoerd. Er is nog veel onduidelijk over wat er precies van de gemeente gevraagd wordt. Intern wordt de opdracht geherformuleerd. Het onderwerp is nauw verweven met de Digitaliseringsopdracht van Dienstverlening. Het risico wordt hierbij meegenomen

Politiek/bestuurlijk

Aansprakelijkheid

De gemeente heeft een risico-aansprakelijkheid voor wat betreft wegen. Als mensen schade oplopen door een gebrek aan de weg, dan kunnen ze de gemeente aansprakelijk stellen. Aan de hand van juridische criteria wordt beoordeeld of de gemeente aansprakelijk is. De gemeente heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten waarmee de grote claims zijn gedekt. De financiële risico's zijn beperkt. Het kan wel imagoschade opleveren.

Klachtprocedures

Onjuiste bejegening van inwoners kan tot een klacht leiden. Belangrijk is dat de klacht op een zorgvuldige wijze afgehandeld wordt. Zo niet, dan kan dit leiden tot imagoschade. Maar ook als de klacht gegrond verklaard wordt of als de klager het niet eens is met de afhandeling en naar de nationale ombudsman gaat.

Bezwaar-en beroepsprocedures

Ook als een primair besluit en de beslissing op bezwaar zorgvuldig zijn afgehandeld, hebben belanghebbenden een wettelijk recht om in bezwaar of beroep gaan. Risico betreft het opnieuw beoordelen en zo nodig een nieuw besluit nemen. Bij beroep kan de gemeente veroordeeld worden in de proces- en griffiekosten. Als het een politiek gevoelig dossier betreft kan er naast een financieel effect ook sprake zijn van imagoschade.

Social media

Communicatie via social media wordt steeds belangrijker en inwoners vinden dat de gemeente hierop actief moet zijn. Vooral bij crisis en calamiteiten maar ook bij minder dringende maar voor inwoners wel belangrijke zaken. Als de gemeente onvoldoende aanwezig is en niet snel en adequaat reageert, loopt zij het risico op imagoschade.

Juridisch/aansprakelijk

Planologische procedures

De juridificering van de samenleving en het feit dat ontwikkelingen vaker plaatsvinden op inbreidingslocaties (met eromheen bestaande belangen) heeft ook zijn weerslag in planologische procedures. Het gevolg is vertraging in projecten, meer ambtelijke inzet en hogere kosten in verband met juridische procedures.

Verbonden partijen

Houten heeft ervoor gekozen een aantal taken niet zelf uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten meer op afstand te zetten in een Gemeenschappelijke Regeling of andere samenwerkingsvorm. In de nota Verbonden partijen is beleid met betrekking tot de sturing op financiële risico's bij gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen nader uitgewerkt. In de paragraaf Verbonden partijen van deze begroting zijn de risico's van de verbonden partijen vermeld.

Milieu en duurzaamheid

Energietransitie als decentrale opgave

De energietransitie is een decentralisatie-opgave vergelijkbaar met het sociale domein. De taken die vanuit de rijksoverheid richting de gemeenten worden geschoven zullen extra middelen vragen. Onderhandelingen over de (financiële) ondersteuning van het Rijk daarbij lopen nu in het kader van het klimaatakkoord.

Ook de dekking van c.q. tegemoetkoming in de maatschappelijke kosten van de energietransitie is nog een discussiepunt bij het klimaatakkoord. Goede financiële regelingen voor bijvoorbeeld huiseigenaren zijn cruciaal om de inhoudelijke doelen te bereiken. Hierbij is de impact van de maatregelen van belang (draagvlak en draagkracht).

Lokale draagvlak voor duurzame energie

De totstandkoming van de regionale energiestrategie (RES) loopt parallel aan ons klimaatplan. Er is op dit moment nog veel onduidelijk over wat er precies in die strategie moet. De landelijke opgave die via de strategie gerealiseerd zal moeten worden, zou wel eens een forser ruimtebeslag voor duurzame energieproductie van meer landelijke gemeenten kunnen vragen (van energie-neutraal naar energie-producerend). Dit zet het lokale draagvlak voor duurzame energie en daarmee voor het klimaatplan (verder) onder druk.

Tot slot

Eventuele incidentele financiële mee- en tegenvallers, als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen, worden verrekend via het begrotingssaldo van het lopende boekjaar. Structurele financiële effecten zijn onderdeel van de perspectiefnota.

Gekwantificeerde risico's

Van de gekwantificeerde risico's is onderstaande matrix te maken. De aantallen in de matrix betreffen het aantal risico's dat is gedefinieerd met dezelfde risico-score. Bij deze risicoscore hoort een gemiddeld financieel effect (aanspraak op het beschikbare weerstandsvermogen). Deze wordt berekend door de gemiddelde kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde financiële effect. De kleuren in de matrix zijn gerelateerd aan de risicoscore en geven de urgentie aan en de mate van politieke relevantie. Hoe hoger de score, hoe urgenter het risico. De kleuren lopen op met de urgentie, van groen, geel, oranje naar rood als een risico een grote urgentie heeft. De tabel met risico's is opgenomen onder punt 7 van deze paragraaf.

Risicomatrix:

Financieel gevolg					
≥ € 1.000.000	€ 125.000 Aantal:1	€ 375.000 Aantal:1	€ 625.000	€ 875.000 Aantal:1	€ 1.125.000
≥ € 500.000 < € 1.000.000	€ 75.000 Aantal:1	€ 225.000	€ 375.000	€ 525.000 Aantal:1	€ 675.000
≥ € 100.000 < € 500.000	€ 30.000 Aantal:2	€ 90.000 Aantal:1	€ 150.000 Aantal:4	€ 210.000 Aantal: 5	€ 270.000
≥ € 50.000 < € 100.000	€ 7.500 Aantal:2	€ 22.500 Aantal:1	€ 37.500 Aantal:3	€ 52.500	€ 67.500
< € 50.000	€ 2.500 Aantal:2	€ 7.500 Aantal:2	€ 12.500 Aantal:1	€ 17.500 Aantal:3	€ 22.500
	0 - 20 %	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %
Kans					

4. Conclusie Weerstandsvermogen

In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is vastgelegd dat het weerstandsvermogen wordt beoordeeld aan de hand van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt de ratio weerstandsvermogen genoemd.

De relatie is als volgt:

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In de begroting 2019 komt deze ratio uit op: $\frac{€ 4.333.000}{€ 4.010.000} = 1,1$

De uitkomst van de ratio is daarmee volgens de uitgangspunten uit de nota als "voldoende" te kwalificeren. Niet vergeten moet worden dat de ratio berekend is op basis van de benodigde weerstandscapaciteit voor de gekwantificeerde risico's. Daarnaast is er nog sprake van een groot aantal kwalitatief geduide ontwikkelingen en risico's die ook mogelijk een aanspraak op het weerstandsvermogen doen.

5. Geprognosticeerde balansen 2018-2022 inclusief balans 2017 conform de jaarrekening 2017

Activa Bedragen x € 1000	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	Passiva Bedragen x € 1000	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa							Vaste passiva						
Materiële vaste activa	127.191	128.841	123.844	119.041	114.510	110.137	Voorzieningen	11.605	8.896	9.226	9.020	9.074	8.986
Immateriële vaste activa	96	96	96	96	96	96	Eigen vermogen	50.339	43.001	41.337	41.242	41.212	41.151
Financiële vaste activa	7.280	4.682	4.294	3.986	3.734	3.727	Vaste schulden rentetypische looptijd > 1 jaar	85.764	97.715	90.468	68.523	53.945	53.745
Totale vaste activa	134.567	133.619	128.234	123.123	118.340	113.960	Totale vaste passiva	147.708	149.612	141.031	118.785	104.231	103.882
Vlottende activa							Vlottende passiva						
Voorraden	34.317	22.631	11.226	4.245	-5.526	-1.451	Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	12.868	6.868	6.868	6.868	6.868	6.868
Vorderingen	7.573	7.573	7.573	7.573	7.573	7.573	Liquide middelen	11.200	2.662	-5.547	4.607	4.607	4.651
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0	Overlopende passiva	9.270	9.270	9.270	9.270	9.270	9.270
Overlopende activa	4.589	4.589	4.589	4.589	4.589	4.589							
Totale vlottende activa	46.479	34.793	23.388	16.407	6.636	10.711	Totale vlottende passiva	33.338	18.800	10.591	20.745	20.745	20.789
Balanstotaal activa	181.046	168.412	151.622	139.530	124.976	124.671	Balanstotaal passiva	181.046	168.412	151.622	139.530	124.976	124.671

6. Financiële kengetallen

Hieronder de uitwerking van de kengetallen, welke opgenomen dienen te worden in de begroting van provincies en gemeenten.

Omschrijving kengetallen	Werkelijk 2017	Raming 2017	Raming 2018*	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto schuldquote	100%	99%	92%	75%	64%	56%	63%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	94%	93%	88%	72%	61%	53%	59%
Solvabiliteitsratio	26%	25%	26%	27%	30%	33%	33%
Kengetal grondexploitatie	32%	25%	20%	10%	4%	-5%	-1%
Structurele exploitatieruimte	-0,7%	-1,3%	0,3%	0,2%	0,4%	0,5%	0,4%
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	93%	92%	93%	100%	Nog niet te bepalen	Nog niet te bepalen	Nog niet te bepalen

* Wijken af van de begroting 2018. Raming 2018 is in de begroting 2018 bepaald door extrapolatie van de voorlopige balans per 31-12-2017. In de begroting 2019 wordt de raming 2018 bepaald door extrapolatie van de voorlopige balans 31-12-2018.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van een provincie of gemeente.

Beoordeling

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% (groen). Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Deze moet dan niet verder stijgen, want als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, komt een gemeente in de gevarenczone (rood). De percentages 100% en 130% zijn signaleringskengetallen, welke door het Ministerie van Binnenlandse Zaken worden bepaald. Dit geldt overigens voor alle in deze beoordeling genoemde kengetallen.

Vanaf 2019 heeft de gemeente Houten een normale netto schuldquote tussen 0% en 90% (groen). Deze daalt van 75% in 2019 naar 63% in 2022 voornamelijk doordat de (vinex)grondexploitaties in 2022 afgerond zijn. Er hoeven dus geen nieuwe leningen aangetrokken te worden voor de grondexploitaties. Sterker nog, er kunnen zelfs leningen worden afgelost.

De gemeente Houten heeft ook leningen voor derden aangetrokken, deze leningen worden één op één aan deze derden doorgegeven. In de schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. Onze schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is 72% in 2019 en daalt naar 59% in 2022. Ook hier bevindt de gemeente zich in de normale zone (groen). Duidelijk is dat deze kengetallen bepaald worden aan de hand van de geprognoseerde balansen 2019-2022. Hierbij moet alles volgens de planning verlopen zoals bijvoorbeeld grondexploitaties moeten per 2022 afgerond zijn.

De solvabiliteitsratio van 27% in 2019 bevindt zich binnen de categorie 20-50% (oranje), waarbij < 20% de gevarenczone (rood) is en de normale ratio > 50% (groen) bedraagt. Dat die van onze gemeente wat lager is (oranje), is logisch gezien onze hoge schulden (boekwaarde) van de grondexploitaties. Dat deze zich wel iets verbetert tot 33% in 2022 komt doordat de boekwaarde van de grondexploitaties langzaam afneemt, in 2022 is deze 0 in verband met afronding (vinex) grondexploitaties.

De structurele exploitatieruimte van 0,2% in 2019 geeft aan dat onze structurele lasten allemaal gedekt worden door structurele baten en dat er zelfs een kleine ruimte is ontstaan.

De belastingcapaciteit ligt net iets onder het landelijk gemiddelde 2018 (2019 nog niet bekend).

Een conclusie is dat onze kengetallen 2019-2022 zich op basis van de geprognoseerde balansen 2019-2022 op een goed niveau bevinden, maar wel sterk conjunctuur gevoelig zijn. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken, dat als het Rijk meer geld gaat uitgeven door de aantrekkende economie, de gemeente ook meer geld beschikbaar krijgt (trap op-trap af). Hierdoor kan een gemeente ook weer meer gaan investeren, waarvoor extra financieringsmiddelen nodig zijn. Hierdoor kan de Netto-schuldquote weer verslechteren.

7. Tabel gekwantificeerde risico's

Risico	Omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgsschade
Schade door droogte en warmte	De zomers worden warmer en droger	Het klimaat verandert en wordt extremer.	1 Bomen en beplanting drogen uit.	BOR	Financieel / economisch	0-20%	< €0.000	€ 2.500
Vervuilde grond	Vervuilde grond	In het In het verleden zijn o.a. teerhoudend asfalt en/of fosforlakken gebruikt bij de aanleg van wegen.	Hogere kosten voor afvoer van vervuilde grond en/of asfalt.	BOR	Financieel / economisch	0-20%	< €0.000	€ 2.500
Mogelijke vervanging software Vicrea	In september 2016 heeft Vicrea een verhoging van de onderhoudskosten van software aangekondigd, waarbij in vele gevallen verdubbeling van de kosten optreedt. Onderleiding van het gemeentelijk geoberaad zijn ongeveer 150 gemeenten in verweer gekomen tegen deze verhoging, later ondersteund door VNG en KING. Nog steeds is niet duidelijk wat voor oplossing er geboden wordt met als gevolg dat het niet duidelijk voor wat voor kosten de gemeente komt te staan. Update van software moet immers plaatsvinden in verband met wettelijke wijzigingen. Het gevaar bestaat dat Vicrea op en gegeven moment niet meer aan hun verplichtingen kan voldoen en failliet kan gaan. Op dat moment is er geen ondersteuning en onderhoud van onze software meer. Dit betekent in het ergste geval dat alle software die Vicrea geleverd heeft, vervangen moet worden. Het contract loopt in 2019 af, daardoor zal dan voor het eerst een beeld gaan ontstaan van de (nieuwe) kosten.	Verhoging van de onderhoudskosten en het mogelijke faillissement van Vicrea.		Aanbestedingen	Financieel / economisch	20-40%	< €0.000	€ 7.500
Schade door droogte en warmte	De zomers worden warmer en droger	Het klimaat verandert en wordt extremer.	2. Bomen gaan dood (ondanks het water geven), wat leidt tot een aantasting van het straatbeeld en onvoorziene kosten voor vervanging.	BOR	Overig	0-20%	≥ €0.000 < €00.000	€ 7.500
Schade door droogte en warmte	De zomers worden warmer en droger	Het klimaat verandert en wordt extremer.	3. Schade aan wegverharding.	BOR	Financieel / economisch	0-20%	≥ €0.000 < €00.000	€ 7.500
Niet behalen van brandveiligheidsdoelstelling	Brandveiligheid is een belangrijk onderwerp binnen de gemeente Houten. De opkomsttijd van de brandweer is hierin een aandachtspunt. Door diverse maatregelen willen we het dekkingspercentage verhogen. Maar niet alleen de opkomsttijd is belangrijk. Het gaat ook om het sneller ontdekken van brand met als gevolg een eerdere alarmering en uitruk. Het dekkingspercentage van de brandweer is momenteel 75%. De doelstelling is om dit percentage te verhogen en het streven is het regionale gemiddelde van 89% te halen. Het risico dat de brandveiligheid afneemt is klein.			Openbare orde en veiligheid	Politiek / bestuurlijk	20-40%	< €0.000	€ 7.500
Minder inkomsten vanuit het Rijk voor opvang en integratie statushouders	Per 1 januari 2018 is de vergoeding van €430 per gehuiste statushouder vanuit het bestuursakkoord verhoogd. Asielinstroom vervallen. Terwijl de taakstelling wel blijft bestaan. De taakstelling voor 2019 is nog niet bekend. En daarnaast moeten we ons in 2019 voorbereiden op de aangekondigde wijzigingen rondom de wet Inburgering per 2020.	Vanaf 2018 minder inkomsten vanuit het Rijk voor opvang en integratie statushouders		Wmo	Financieel / economisch	40-60%	< €0.000	€ 2.500
Sociale media	Via de sociale media wordt een hetze gevoerd tegen specifieke medewerkers.	Sommige burgers zijn ontevreden over het gemeentelijk beleid.	Psychische schade bij (het gezin van) de medewerker en imago schade voor de gemeente	Bestuur & management	Overig	60-80%	< €0.000	€ 17.500
Verzakkingen Houten Zuid-West	In de wijken de Muren, de Waters en de Polders doen zich verzakkingen voor tot 20 cm.	De bouwgrond is mogelijk onvoldoende voorbelast.	Schade aan de openbare ruimte en aan de huisaansluitingen van het riool.	BOR	Financieel / economisch	60-80%	< €0.000	€ 17.500

Risico	Omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgsschade
Bezwaar en beroepsprocedures tegen beschikte jeugdhulp	De evaluatie van de Jeugdwet (februari 2018) meldde dat tot dusver landelijk de gang naar de rechtbank nog weinig wordt ingezet. In Houten proberen we inwoners bij vragen of klachten zo veel mogelijk te attenderen op de ombudsfunctionaris en proberen we waar mogelijk bezwaar- en beroepsprocedures te voorkomen. Toch is niet uit te sluiten dat de komende jaren het aantal bezwaar- en beroepsprocedures toeneemt. Dit kan financiële gevolgen hebben in termen van proceskosten (het in complexe procedures inroepen van de huisadvocaat) en/of het aanpassen van eerder beschikte jeugdhulp.					20-40%	≥ €0.000 < €00.000	€ 22.500
Stijging kosten in Huishoudelijke ondersteuning	Omdat we de tarieven aan de aanbieders zullen moeten verhogen (ivm de AMVB reële prijs) zullen de kosten hierop stijgen.	Algemene maatregel van het bestuur		Wmo	Financieel / economisch	60-80%	< €0.000	€ 17.500
Onverwachte archeologische vondsten bij ruimtelijke ontwikkelingen	De gemeente moet een deel van potentieel aanzienlijke kosten dragen indien niet uit eerder onderzoek aan de ontwikkelaar kon worden aangegeven dat vondsten te verwachten waren.			Ruimtelijke ordening	Financieel / economisch	0-20%	≥ €00.000 < €500.000	€ 30.000
Schade aan dijken	De dijken naast de watergangen lopen schade op en daarmee ook de wegen op de dijk. Het onderhoud van de dijken komt niet ten laste van de gemeente, maar de wegen op de dijken wel.	Onderhoudswerkzaamheden door derden aan (kunstwerken in) watergangen die eigendom zijn van HDSR of RWS	Mogelijk moeten juridische procedures worden gestart.	Wegenbeheer	Juridisch / aansprakelijk	0-20%	≥ €00.000 < €500.000	€ 30.000
Stormschade	Er treedt steeds vaker stormschade op.	Het klimaat verandert en wordt extremer.	Er waaien bomen om, eventueel met vervolgschade aan omliggende objecten	BOR	Financieel / economisch	40-60%	≥ €0.000 < €000.000	€ 37.500
Eerder vervangen van Kunstgrasvelden	Door het intensief gebruik van de kunstgrasvelden halen de velden niet meer de huidige gehanteerde afschrijvingstermijn van 15 jaar. Het maximale risico is dat de kunstgrasvelden na 10 jaar vervangen moeten worden. De afschrijvingstermijn zou gelijk getroffen moeten worden met de garantieperiode die is 10 jaar. De eerste velden waarvoor dit aan de orde kan zijn moeten in 2020 opnieuw gekeurd worden.	Het intensief gebruik van de kunstgrasvelden		Sport	Financieel / economisch	40-60%	≥ €0.000 < €000.000	€ 37.500
Vennootschapsbelastingplicht	Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) voor overheidsondernemingen in werking getreden. In 2015 is geïnventariseerd welke activiteiten een onderneming vormen en of deze activiteiten wel of niet onder de Vpb-plicht vallen. Medio 2016 hebben wij onze zienswijze met betrekking tot het grondbedrijf aan de belastingdienst schriftelijk overlegd. Een eerste reactie van de fiscus is inmiddels ontvangen, maar geeft nog geen uitsluitsel. De uitkomst bepaalt of er sprake is van financiële onzekerheden. Jaarlijks kunnen (nieuwe) activiteiten als nog als onderneming worden gezien.	Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Bepaalde activiteiten van de gemeente Houten kunnen als onderneming worden beoordeeld waardoor ze onder de Vpb-plicht komen te vallen.		Belastingen	Financieel / economisch	40-60%	≥ €0.000 < €000.000	€ 37.500
Verstrekken van leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang	Bij het verstrekken van een lening of garantie bestaat het risico dat een organisatie niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen.	De gemeente verstrekt leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang (€5,6 miljoen).			Financieel / economisch	0-20%	≥ €00.000 < €1000.000	€ 75.000
Niet-realistische verkoopprijzen schoolwoningen Beekmos	Het ombouwen van de schoolwoningen aan de Beekmos tot woningen leidt tot hoge verkoopprijzen.	Hoge boekwaarde van de huidige schoolwoningen en de kosten voor de ombouw tot woningen.	Hierdoor is het de vraag of er sprake is van realistische verkoopprijzen. Er worden verschillende scenario's uitgewerkt om het financieel risico in beeld te brengen met bijbehorende risicobeheersingsmaatregelen om het risico te voorkomen of te beperken.	Onderwijs	Financieel / economisch	20-40%	≥ €00.000 < €500.000	€ 90.000
Gelimiteerde achtervang van het WSW (Wet Sociale Woningbouw)	De zekerheidsstructuur in de volkshuisvesting is in 3 lagen verdeeld, primair het eigen vermogen van de rentederving (5%) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen van de woningcorporaties en secundair het vermogen van het WSW. De tertiaire zekerheid is de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Hierbij is 50% voor rekening van het Rijk, 25% voor de schadegemeente en 25% voor alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Het risico dat de gemeente Houten loopt betreft de rentederving (5%) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen. Voor de gemeente Houten gaat het om een totaalbedrag van ruim €217 miljoen aan uitgezette leningen.	Door landelijke maatregelen verslechtert de financiële situatie van woningcorporaties.	Het ombouwen van de schoolwoningen aan de Beekmos tot woningen leidt tot hoge verkoopprijzen. Oorzaken hiervoor zijn hoge boekwaarde van de schoolwoningen en de kosten van de ombouw tot woningen. Hierdoor is het de vraag of er sprake is van realistische verkoopprijzen. Er worden verschillende scenario's uitgewerkt om het financieel risico in beeld te brengen met bijbehorende risicobeheersingsmaatregelen om het risico te voorkomen of te beperken.	Stadsvernieuwing en woningbouw	Financieel / economisch	0-20%	≥ €000.000	€ 125.000
Essentaksterfte	De ziekte essentaksterfte tast de essen in Houten (4000-5000 bomen, vooral langs fietspaden) aan, waardoor zij afsterven.	De essentaksterfte verspreidt zich vanuit Duitsland	Dit leidt tot een aantasting van het straatbeeld en extra uitgaven om de bomen te vervangen.	BOR	Overig	40-60%	≥ €00.000 < €500.000	€ 150.000
Extreme neerslag	We krijgen eerder te maken met de gevolgen van extreme neerslag dan verwacht.	Klimaatveranderingen gaan sneller dan verwacht.	Er is minder tijd om de openbare ruimte hierop aan te passen en huiseigenaren te informeren over maatregelen die zij zelf kunnen treffen.	Waterkering en afwatering	Financieel / economisch	40-60%	≥ €00.000 < €500.000	€ 150.000
E-bikes	Er ontstaan gevaarlijke snelheidsverschillen op fietspaden.	De (extra snelle) e-bikes	Er zijn infrastructurele aanpassingen benodigd met het oog op de veiligheid en om onze reputatie als "Houten Fietsstad" te behouden.	Aanleg infrastructuur	Financieel / economisch	40-60%	≥ €00.000 < €500.000	€ 150.000

Risico	Omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgsschade
Agressie buitendienst	Medewerkers van de buitendienst worden op straat soms agressief bejegend.	Bewoners zijn ontevreden over het onderhoud van bepaalde onderdelen van de openbare ruimte.	Psychische belasting en ziekteverzuim bij medewerkers van de buitendienst	Bestuur & management	Overig	40-60%	≥ €00.000 < €500.000	€ 150.000
Kans op hogere uitvoeringskosten voor nieuwe wmo-taak (LVB +)	Het Rijk heeft berekend hoeveel het zal kosten om de punten hieronder uit te voeren. Het risico bestaat dat de kosten in 2019 hoger uit zullen vallen. Mocht hier sprake van zijn, loopt de gemeente en financieel risico. - Geen post onvoorzien meer- Tijdelijk verblijf voor de doelgroep Licht Verstandelijk Beperkten (LVB+) (deze taak heeft de gemeente per 1-1-2017 in 2017 en 2018 is het product ontwikkeld. Gedurende deze periode werd deze doelgroep op externe plekken geplaatst. Per oktober 2018 is het product van de gemeente in de vorm van een pilot beschikbaar. Onduidelijk is hoe groot de doelgroep zal zijn.	Hogere inschatting van de kosten om de taken uit te voeren dan het Rijk heeft gemaakt. De taken zijn het indiceren en bieden van een tijdelijk beschermde woonplek voor de doelgroep LVB+.		Wmo	Financieel / economisch	60-80%	≥ €00.000 < €500.000	€ 210.000
Onzekerheid continuïteit WIL-samenwerking	Door een mogelijke uitbreiding van de Vijfheerenlanden uit WIL, de invlechting van SW taken in WIL en de wens van een verdere lokale en integrale werkwijze binnen het sociaal domein (WIL 3.0) gaan we de samenwerking opnieuw beoordelen. Dit kan grote gevolgen hebben voor de samenwerking in Lekstroomverband.	aanhaking van Werk en Inkomens bij de transformatie in het sociaal domein. Invlechting SW taken in WIL. Uitbreiding Vijfheerenlanden uit WIL.		Regionale samenwerking	Organisatorisch	60-80%	≥ €00.000 < €500.000	€ 210.000
Onkruidbestrijding	Woekerplanten en onkruid vormen een bedreiging voor wegverharding en/of gaan plantsoenen overheersen.	Door strakke afspraken met de raad mogen chemische bestrijdingsmiddelen (zoals rondup) veel minder worden gebruikt. Een effectief biologisch alternatief ontbreekt echter.	Er is extra inzet (intern of extern personeel) benodigd om de gewenste beeldkwaliteit (wegverharding) en/of de gewenste begroeiing (plantsoenen) te behouden.	BOR	Financieel / economisch	60-80%	≥ €00.000 < €500.000	€ 210.000
Geen voorbereiding op aflopende subsidie Regiotaxi Utrecht	Indien er geen maatregelen worden genomen op de aflopende subsidie van de provincie Utrecht voor de regiotaxi, moet gemeente Houten in 2020 in staat zijn €300.000 vrij te maken om dit op te vangen. Op dit moment wordt op regionaal (onder meer U10) niveau gekeken hoe dit risico te beheersen.	Het contract voor de Regiotaxi Utrecht loopt af in augustus 2020. Dit contract wordt deels gesubsidieerd door de provincie Utrecht. Deze subsidie loopt af van €355.000 in 2015 tot €300.000 in 2019. Daarna is het onzeker wat er met de subsidie gaat gebeuren.		Regionale samenwerking	Financieel / economisch	60-80%	≥ €00.000 < €500.000	€ 210.000
Mogelijke toestroom op een aantal Wmo-maatwerkvoorzieningen	Door de kans op een lagere eigen bijdrage voor de Wmo is er een mogelijke toestroom op een aantal Wmo-maatwerkvoorzieningen	Door de kans op een lagere eigen bijdrage (waarschijnlijk abonnementsstarief eigen bijdrage per 2020, overgangsjaar per 1-1-2019) is er onduidelijkheid over de omvang van de toestroom		Wmo	Financieel / economisch	60-80%	≥ €00.000 < €500.000	€ 210.000
Lager macrobudget BUIG(Bundeling uitkering inkomens aan gemeenten) door vangnetregeling	Hogere claims vangnetregeling dan waar rekening mee wordt gehouden in het macrobudget kan leiden tot lagere BUIG-uitkering door het solidariteitsprincipe (iedereen betaalt mee).					20-40%	≥ €0.000.000	€ 375.000
Mogelijk tekort in de budgetten voor de drie decentralisaties (Jeugd/Wmo/Participatie)	In het Regeerakkoord is opgenomen dat het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de algemene uitkering en daarmee deel uitmaakt van de trap-op-trap-af systematiek. Het gaat hierbij om: - IUSD Wmo, met uitzondering van Beschermde wonen; - IUSD Jeugdhulp, met uitzondering van Voogdij/18+; - IUSD Participatie, onderdeel Re-integratie klassiek; - IU Wmo. Deze integreerbare onderdelen blijven na de overheveling de komende jaren te volgen in de algemene uitkering. De uitgezonde budgetten blijven achter in de vorm van integratie-uitkeringen. Het risico is dat er minder geld vanuit het Rijk binnenkomt dan benodigd voor de uitvoering van de drie decentralisaties. In praktijk zien we dat in curculaires vanuit het Rijk kortingen kunnen zijn opgelopen.	Dit risico wordt veroorzaakt door de systematiek vanuit het Rijk (trap op trap af) en doordat de omvang van de maatstaven kan wijzigen (aantallen).				60-80%	≥ €500.000 < €1.000.000	€ 525.000
Ovoldoende getransformeerde zorg en ondersteuning	Ovoldoende transformatie van zorg en ondersteuning kan tot een financieel- en een kwaliteitsrisico leiden. Uitgangspunt is zorg zo zwaar als nodig en zo licht mogelijk, binnen de daarvoor bestemde budgetten. Op dit moment doet het risico zich met name bij Jeugdhulp voor waar we met stijgende kosten te maken hebben. We monitoren dit risico permanent en werken via een lokale taskforce (inhoudsgestuurde kostenbeheersing) aan versnelde transformatie en kostenbeheersing. Aanvullend richten we najaar 2018 een regionale taskforce 'grip op kosten jeugd' op.	Ondanks dat we steeds meer zicht krijgen in de benodigde zorg, is de transformatie van de zorg nog in ontwikkeling.		Jeugdwet	Financieel / economisch	60-80%	≥ €0.000.000	€ 875.000

Totaal

€ 4.010.000

Paragraaf Grondbeleid

Grondbeleid en ruimtelijke agenda

Terugblik

Afgelopen jaar heeft de woningmarkt zich ontstuimig ontwikkeld. De crisis lijkt alweer ver achter ons te liggen en overschot heeft plaatsgemaakt voor schaarste. Resultaat hiervan is dat er veel te weinig wordt gebouwd om aan de vraag te voldoen en dat de woningprijzen ongekend hoog zijn met alle gevolgend van dien voor bijvoorbeeld (potentiële) starters en andere woningzoekenden. Alle zeilen zijn bijgezet om zo snel als mogelijk zoveel mogelijk woningen toe te voegen aan de Houtense woningvoorraad. Om te kijken of en hoe we in de toekomst kunnen beantwoorden aan de vraag is er een Stedenbouwkundige verkenning uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er mogelijkheden zijn om een forse woningbouwopgave binnen Houten te realiseren. Dit vergt echter wel nadere uitwerking en visievorming, zeker omdat we de Houtense kwaliteit en DNA willen koesteren en versterken. Totdat nieuwe visievorming heeft plaatsgevonden wordt er, op basis van de vastgestelde Woonvisie, gebouwd aan nieuwe woningen. In Houten zijn in 2018 weer diverse projecten afgerond (zoals de herontwikkeling van de Bogermanlocatie, diverse panden aan de Molenzoom en tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft) en in voorbereiding genomen (De Geer, Eikenhout, Tuurdijk 't Goy etc.). Daarnaast zien we een verdere toename van het aantal particuliere initiatieven voor woningbouw in het binnenstedelijk- en het buitengebied toe. Dit succes is voor een groot deel te danken aan de ontwikkelde werkwijze 'van buiten naar binnen' en onderstreept het belang om deze werkwijze verder door te zetten en uit te werken.

Voor wat betreft de verkoop van kavels op de voorzieningengebieden, bedrijventerreinen en op het sport- en werklandschap kan gezegd worden dat deze achterbleven ten opzichte van de prognoses. Enerzijds blijkt het meer tijd te kosten om te komen tot een grondovereenkomst (juridisch en financiering) en anderzijds blijven wij vasthouden aan hoge (rand)voorwaarden voor wat betreft duurzaamheid, inpassing en stedenbouw.

Vooruitblik 2019

In 2019 zal de focus op twee onderdelen liggen. Enerzijds zal de Stedenbouwkundige Visie voor heel Houten worden opgesteld en anderzijds zullen we volop inzetten om zoveel mogelijk woningen aan de bestaande woningsvoorraad toe te voegen.

Stedenbouwkundige visie

De (regionale) druk op de woningmarkt is hoog. Recente studie wijst uit dat in de U10 circa 100.000 woningen tot 2040 moeten worden bijgebouwd. Uit de begin 2018 gepresenteerde stedenbouwkundige verkenning is gebleken dat er grote behoefte is aan extra woonruimte in onze gemeente. Uit verschillende scenario's blijkt dat dit ook mogelijk is al zullen dan wel keuzes gemaakt moeten worden omtrent locaties en bebouwingsdichtheden. Om tot evenwichtige besluitvorming te komen zal in 2019 een stedenbouwkundige visie voor heel Houten worden uitgewerkt. Doelstelling is om hierbij te komen tot een uitbreiding van Houten met 4.300 – 5.300 woningen. Hiervan zullen circa 1.500 – 2.000 sociale huurwoningen zijn. Onderdeel van dit traject zal zijn het uitwerken van financiële kaders welke vertaald zullen moeten worden in (mogelijk) nieuw dynamisch grondbeleid voor bepaalde gebieden of voor heel Houten aangezien het hier een majeure ontwikkeling betreft met grote impact op allerlei gebied (bv. mobiliteit, sloop-nieuwbouw, interactie met (buur)gemeenten et-cetera).

Woningbouw in 2019

Binnenstedelijk ligt de focus in 2019 op de uitvoering van projecten op de verdere afbouw van de Vinex, de gemeentelijke transformatielocaties Wegwijzer/Den Oord, De Kleine en Grote Geer, de ontwikkellocatie Eikenhout en op met name transformatieontwikkelingen op de Molenzoom. Daarnaast zullen er activiteiten in de kleine kernen worden ontplooid. De uitwerking van deze projecten vindt plaats binnen de kaders van het Programma Ruimte 2017-2019. Ook staan er diverse nieuwe particuliere transformatieprojecten op stapel en wordt een aantal particuliere initiatieven voor (kleinschalige) woningbouw begeleid. In het buitengebied neemt het aantal initiatieven toe en zijn diverse plannen voor (kleinschalige) woningbouw in ontwikkeling. Deze initiatieven dragen inhoudelijk en/of financieel bij aan de ontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk. In het buitengebied Kromme

Rijn worden initiatieven beoordeeld volgens de in 2017 vastgestelde Omgevingsvisie Kromme Rijn.. Ook zal in 2019 gewerkt worden aan de oplossingsrichtingen voor problematiek rond 'wonen en zorg', doorstroming voor jongeren vanuit residentiële zorginstellingen en de komende wijzigingen inzake 'beschermd wonen'.

Voor wat betreft de verkoop van kavels voor bedrijven zullen we blijven inzetten op verkoop van gronden maar blijven we vasthouden aan de gestelde (rand) voorwaarden.

Stand van zaken

In de paragraaf hieronder wordt ingegaan op de stand van de totale grondexploitatie. Daarna wordt specifiek ingegaan op het risicoprofiel van de grondexploitatie en de beschikbare risicobuffer. Hierbij wordt uitgegaan van de stand (maart 2018). Als vergelijk zijn deze cijfers afgezet tegen de situatie van het jaar daarvoor (juli 2017).

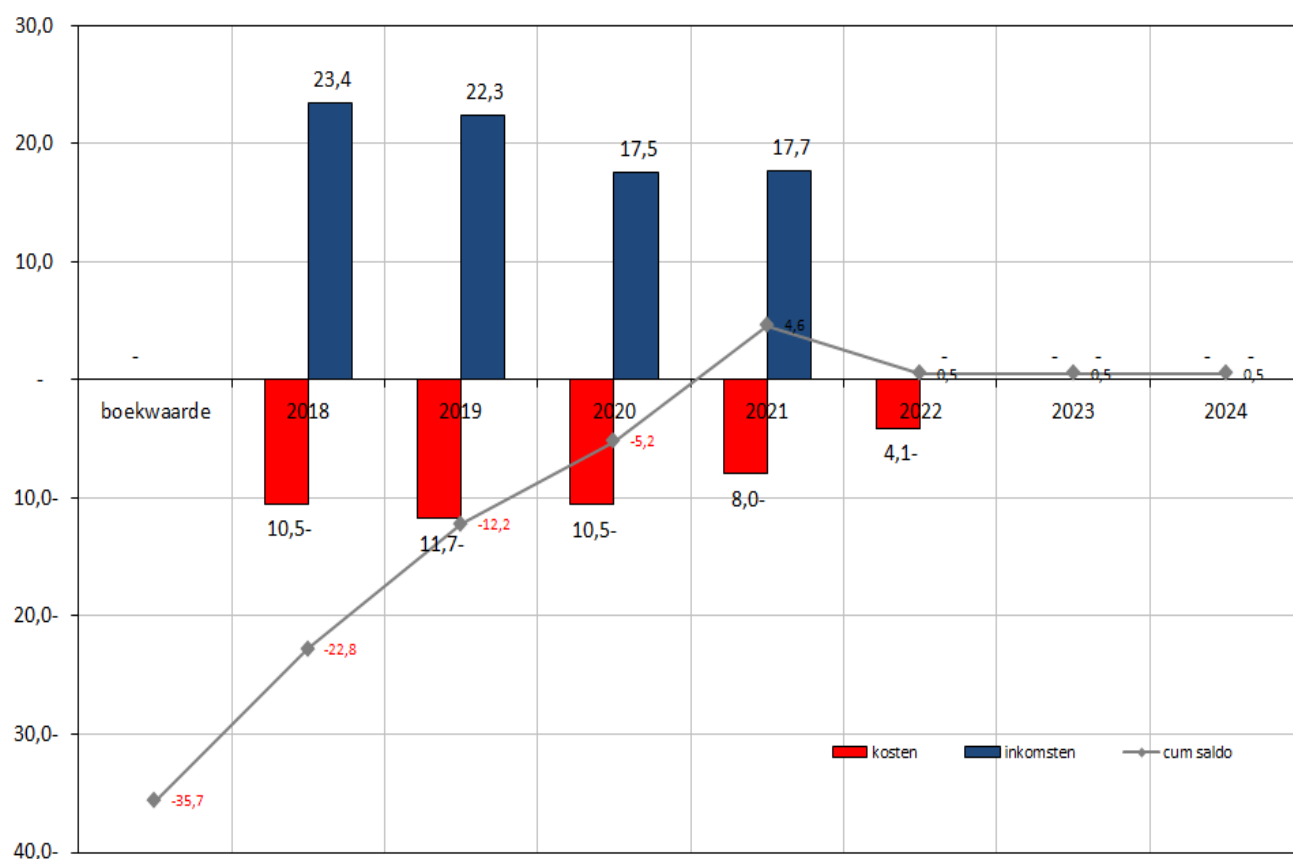
Deze gegevens zijn met de raad gedeeld in diverse bijpraatavonden.

Grondexploitatie

De totale boekwaarde per maart 2018 is € - 35,7 miljoen. De totale investeringen inclusief kostenstijging en rente voor de resterende looptijd van de grondexploitatie bedragen € 44,8 miljoen. De totale opbrengsten die in de periode nog moeten worden gegenereerd bedragen € 81,0 miljoen. Op netto contante waarde bedraagt het positieve resultaat € 0,5 miljoen (€ 0,5 op eindwaarde zoals getoond in tabel).

Dit saldo fluctueert op basis van de herziening van de grondexploitatie. In de tabel hieronder is het bovenstaande schematisch weergegeven.

Grex Houten totaal; cashflowanalyse (in € mln)

Risicoprofiel en risicobuffer

De verschuivingen van de risico's in het risicoprofiel hebben voornamelijk te maken met de faseringen in de einddatum van enkele grondexploitaties van 2020 naar 2022. Het betreft de grondexploitaties Hofstad 4B en Werklandschap De Meerpaal.

De geringe mutaties in de risicobuffer betreffen het toevoegen van positieve saldo van de grondexploitatie van € 0,5 mln. en het treffen van een voorziening verliesgevend complex 't Goy van € 0,4 ten laste van het concern-weerstandsvermogen.

Risico's gedurende looptijd grondexploitatie

Jaar	Juli 2017	Maart 2018
2018		
2019	-440.000	-175.000
2020	-2.880.000	-700.000
2021	-727.399	171.710
2022		-3.480.000
Totaal	-4.047.399	-4.183.290

De tegenover dit risicoprofiel staat de beschikbare risicobuffer en ziet er als volgt uit:

Risicobuffer grondexploitatie

	Juli 2017	Maart 2018
WSTV binnen GREX (onvoorzien)	650.000	650.000
VH-fonds (nog inzetbaar)	1.019.500	1.019.500
Weerstandsvermogen buiten GREX	5.931.444	6.050.004
Totaal	7.600.944	7.719.504

De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties is ruim voldoende om de risico's gedurende de looptijd van de grondexploitatie op te kunnen vangen. De integrale risicoanalyse wordt periodiek herijkt en getoetst of de risico-buffer toereikend is voor de gecalculerde risico's, aan de hand van door de raad vastgestelde ratio's.

Nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen Grondexploitaties"

In de Nota is de 'ratio weerstandsvermogen' (ratio WSV) geïntroduceerd als objectieve norm voor de mate waarin de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is ten opzichte van het (normatief bepaalde) noodzakelijke weerstandsvermogen op basis van de zogenaamde 'H'IFLO-norm'. Aangezien de H'IFLO geen maatwerk oplevert ten opzichte van de risico's die we in Houten werkelijk lopen, is met de vaststelling van genoemde nota tevens bepaald dat de beschikbare weerstandscapaciteit ook in relatie gebracht kan worden met het totaal van geïnventariseerde risico's. De ratio WSV berekend is op basis van de H'IFLO-norm is echter het uitgangspunt bij de beoordeling c.q. kwalificatie van het weerstandsvermogen. De gegevens in onderstaande tabel zijn gebaseerd op deze beleidsuitgangspunten.

Conform de Nota 'Risicomanagement en Weerstandsvermogen Grondexploitaties' streven we een ratio WSV grondexploitatie van 1,0 na, met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.

Thans is de -op grond van de H'IFLO-norm- berekende ratio 0,9.

De ratio WSV ligt binnen de toegestane bandbreedte en heeft de kwalificatie 'voldoende'. De ratio van 0,9 vraagt wel een aanhoudende aandacht voor het scherp monitoren en sturen op kostenbeheersing, risico's en kansen

Naast de H'IFLO hanteren we een tweede ratio, op basis van een inschatting van een analyse van de risico's per lopende grondexploitatie. De ratio op basis van de werkelijke risico's laat een ander, beter, beeld zien: 1,8 met de kwalificatie "ruim voldoende".

Hierdoor zal de ratio (op basis van de huidige cijfers) dalen van 1,9 naar 1,8 maar nog steeds de kwalificatie "ruim voldoende" behouden.

Stand van zaken per	B Risiko - inventarisatie	C Benodigd WSV obv H'IFLO norm	D Risicobuffer c.q. beschikbare weerstandscapaciteit	D:C Ratio WSV cf H'IFLO	D:B Ratio WSV cf risico-inventarisatie	Kwalificatie
Juli 2017	-4,0 mln.	7,9 mln.	7,6 mln.	1,0	1,9	Ruim voldoende
Maart 2018	-4,2 mln.	8,4 mln.	7,7 mln.	0,9	1,8	Ruim voldoende

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

	Onderdeel openbare ruimte	Beleids- en beheerplan	Vast-gesteld	Plan actualisering	Dekking vanuit programma en/of voorziening	
1	Bovengrondse Infrastructuur: weginrichting, overige bovengrondse infrastructuur, groen & water	Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte Startnotitie groot onderhoud en vervanging 2014-2054 Kaders vervolgtraject programma-BOR	Jan-2013 Dec-2014 Jun-2015	n.t.b. 2020 2020	Bereikbaar, voorziening BOR	Openbare Ruimte
2	Ondergrondse infrastructuur (inclusief riolering)	Water- en rioleringsplan 2016-2019	Dec-2015	2019	Duurzaam, voorziening BOR, bestemmingsreserve Riolering	
3	Kunstobjecten	Beheer en onderhoud Beeldende Kunst Slimmer organiseren beheer kunst in openbare ruimte	Dec 2012 Dec 2013	2019	Samenleving, bestemmingsreserve Kunstobjecten	
4	Welzijns accommodaties en sportaccommodaties	2015-069 Raadsvoorstel Meerjarenonderhouds-plannen en vervangings-investeringen gemeentelijke accommodaties	Nov 2015	2021	Samenleving, Voorzieningen groot onderhoud welzijns accommodaties en sportaccommodaties	Gemeentelijke gebouwen
5	Onderwijs accommodaties	Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs Houten 2016-2020. Meerjaren Onderhoudsplan (MOP)	Apr-2016 Apr-2016	2020 2020	Samenleving, Voorziening huisvesting onderwijs	
6	Gemeentehuis, gemeentetorens, wijkposten, gemeentewerf, afvalscheidingsstation, kringloopwinkel, fietstransferia en brandweergebouwen	2015-069 Raadsvoorstel Meerjarenonderhouds-plannen en vervangings-investeringen gemeentelijke accommodaties	Nov 2015	2021	Alle programma's en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen	

Duurzaamheidskader

Via haar kapitaalgoederen kan de gemeente invulling geven aan de eigen voorbeeldfunctie op duurzaamheid. Binnen het Programma Duurzaam Houten wordt hierop specifiek ingezet met de Verduurzaming van het gemeentelijk Vastgoed en de Impuls Circulair Inkopen (zie deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie). Zo worden veelal natuurlijke momenten benut voor verduurzaming.

Openbare Ruimte

Onderdeel 1: Bovengrondse infrastructuur: Weginrichting, overige bovengrondse infrastructuur, groen en water.

Vanaf 2013 is het Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte van kracht, gebaseerd op het door de raad vastgestelde sobere "Nieuw Houtens Niveau".

In juni 2015 zijn de Kaders vervolgtraject programma-BOR door de raad vastgesteld. Hierin wordt een aantal financiële maatregelen genomen om de BOR voorziening op niveau te houden en om eventueel investeringen in innovaties binnen het BOR programma mogelijk te maken. Ook is een 5-tal bedrijfswaarden vastgesteld (kosten/baten, beeldkwaliteit, duurzaamheid, kwaliteit leefomgeving, draagvlak), die leidend zullen zijn in het maken van keuzes in (vernieuwd) beheer.

In het voorjaar van 2017 heeft de gemeente het convenant 'Beton in een circulaire economie' getekend. De gemeente zet zich daarmee in voor de toepassing van CO2-arm en circulair beton. Zo nemen we circulair beton nu standaard op in onze bestekken voor bestratingsmateriaal. 🌱

Op basis van inspecties wordt een jaarplan voor 2019 opgesteld voor het uit te voeren groot onderhoud en de vereiste vervangingen. Dit plan is aan het eind van het jaar beschikbaar.

Onderdeel 2: Ondergrondse infrastructuur (inclusief riolering)

- De Wet Milieubeheer schrijft voor dat de gemeente over een actueel bestuurlijk vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) beschikt. In het GRP wordt weergegeven hoe de gemeente haar stedelijke watertaken uitvoert. De stedelijke watertaken omvatten het grond-,

oppervlakte-, hemel- en afvalwaterbeheer. De grondslag voor het heffen van rioolrecht is gebaseerd op het “verbrede rioolrecht” en de watertaken voor de gemeente. Het GRP heeft een strategisch en beleidsmatig karakter en vormt voor het bestuur de basis bij het vaststellen van de doelen en middelen voor de aanleg en het beheer van de stedelijke watertaken op de korte en langere termijn.

- Houten werkt met 13 andere regiogemeenten en het waterschap samen in WINNET. In 2016 is het geactualiseerde Water- en Rioleringsplan 2016-2019 (WRP) door de gemeenteraad vastgesteld. Het regionale afvalwaterbeleid (RAB) is hierbij gebruikt voor het generieke beleid dat is vertaald naar lokaal beleid.

De belangrijkste uitgangspunten en opgaven voor de periode 2016-2019 zijn:

- Klimaatadaptatie, bewust maken van bewoners en bedrijven van de effecten van klimaatverandering en het gevolg van extreme neerslag op het stedelijk gebied. 🌧️
- Het vaststellen van een gemeentelijk beschermingsniveau bij extreme neerslag. 🌧️
- Het uitvoeren van pilots en kleinschalige maatregelen om het stedelijk gebied robuuster te maken tegen de gevolgen van extreme neerslag. 🌧️
- Het bevorderen van een duurzaam milieu door afkoppelen hemelwater van de riolering, optimaliseren energiegebruik installaties. 🌧️
- Jaarprogramma's voor de verdere ontwikkeling van de riolering en het uitvoeren van noodzakelijke maatregelen en onderzoek.
- Implementeren waterbodembeheer in technisch beheerpakket.

De gemeenteraad kiest bij de vaststelling van het Water en Rioleringsplan (WRP) ook voor een ambitieniveau met een bijbehorend tarief rioolheffing in de vierjarige planperiode. In het WRP zijn per planjaar vervangings- en verbeteringsinvesteringen opgenomen die nodig zijn om de wettelijke zorgplichten voor afval-, hemel- oppervlaktewater- en grondwater in te vullen. Het belangrijkste deel van de investeringen is noodzakelijk in het kader van de zorgplichten. Het bestaande vervangingsbeleid gaat uit van de absolute afschrijftermijn van een object.

Op grond van nieuwe regels van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn er voor de financiële afwikkeling naast een Voorziening Egalisatie tarieven rioolheffing nog twee andere voorzieningen en één reserve nodig.

- a) Voor de risicoafdekking in het stedelijke (afval)waterbeheer is de Spaarvoorziening voor vervanging en risicoafdekking riolering met een omvang van € 1.250.000 ingesteld. Dit is ongeveer 0,7% van de totale waarde van het rioleringsstelsel.
- b) Voor waterbodembeheer is de Spaarvoorziening waterbodembeheer (conform BBV art. 44 1d ingesteld waarin gespaard wordt voor de kosten van baggerwerkzaamheden die planmatig om de circa 12 jaar plaatsvinden. De jaarlijkse storting in deze voorziening is € 114.000.
- c) Efficiency en aanbestedingsvoordelen worden afgewikkeld in de bestemmingsreserve efficiency resultaten en aanbestedingsvoordelen. De raad beslist over de inzet van de middelen in deze reserve.

De periodieke herziening van het WRP (in 2019) is het moment waarop de raad constateert wat de werkelijke en benodigde stand van de reserves en voorzieningen is en moet zijn. De raad bepaalt dan voor de nieuwe periode de optimale omvang van de voorzieningen en reserve en de hoogte van de rioolheffing opnieuw.

Onderdeel 3: Kunstobjecten in het openbare gebied

In 2019 wordt het beheer en onderhoud van artistieke kunst in de openbare ruimte gecontinueerd volgens de huidige aanpak. In de komende jaren worden het cultuurbeleid en de huidige onderhoudssystematiek geëvalueerd.

Gemeentelijke gebouwen

Onderdeel 4: Welzijns -en sportaccommodaties

In november 2015 zijn de meerjarenonderhoudsplannen voor de gemeentelijke welzijns- en sportaccommodaties 2016 tot en met 2025 door de raad vastgesteld. De effecten van de plannen zijn in de begroting 2019 verwerkt. De welzijns- en sportaccommodaties zullen onderhouden worden op basis van vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen. Daar, waar in het kader van de ombuigingen

accommodaties op kortere termijn een andere bestemming/ eigenaar zullen krijgen, zal qua onderhoud uiterste terughoudendheid worden betracht.

Als onderdeel van het project Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed worden zonnepanelen geplaatst daar waar dit technisch mogelijk is en voor zover de terugverdientijd van de investeringen redelijk is.

Onderdeel 5: Onderwijshuisvesting

Het beleidsstuk Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs Houten (SHP) 2016 – 2020, geeft inzicht in de visie, het beleid en de knelpunten en oplossingsrichtingen voor de onderwijshuisvestingsproblematiek in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs op basis van gehanteerde uitgangspunten. Het SHP beschrijft en vraagt aandacht voor de veranderende omgeving waarbinnen het onderwijs en de gemeente zich bevinden. Zowel het onderwijs als de gemeente zien zich geconfronteerd met op enig moment afnemende leerlingaantallen, verouderde gebouwen alsmede verandering in wetgeving.

Met het oog op de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting en de noodzaak van een lange termijnvisie zorgt het SHP voor:

- Duidelijke visie en een beleidsmatig kader voor huisvesting van onderwijsvoorzieningen in de gemeente Houten;
- zicht op de beschikbare voorzieningen en de omvang van de noodzakelijke huisvestingsvoorzieningen voor onderwijs in de komende jaren.

De huidige beleidskaders van het SHP maken deel uit van de begroting. Het SHP geeft inzicht in:

- de huidige en toekomstige positie van de onderwijsinstellingen (zowel kwalitatief als kwantitatief).
- de knelpunten op korte, middellange en lange termijn.
- de uitgangspunten voor het huisvestings- en accommodatiebeleid.
- een toekomstscenario op basis van inventarisatie, knelpuntenanalyse en beleidsvoorkeuren.
- een toetsingskader voor de beoordeling van investeringsaanvragen voor onderwijs.
- financiële meerjaren-ontwikkeling van de huisvesting.
- een draaiboek voor het vervolgproces tot 2020.

Ter uitwerking van het SHP worden in 2019 de kaders verder bepaald voor de huisvesting van de Van Harte School, de Montessorischool en de fusieschool Klavertje Vier en De Brug. Zodra in 2019 duidelijkheid wordt verkregen over de mogelijk wetsaanpassing waardoor renovatie van schoolgebouwen een gemeentelijke taak wordt, zal het SHP worden aangepast.

Onderdeel 6: Gemeentelijke gebouwen

Voor een aantal gemeentelijke gebouwen geldt dat deze onderhouden zullen worden conform de door de gemeenteraad eind 2015 vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen. Dit betreft het gemeentehuis, het Kant 3, de gemeentewerf, de wijkposten, de brandweergebouwen, de fietstransferia en de daaraan gekoppelde commerciële ruimten, het kringloopcentrum, de kerktorens van de Nederlands Hervormde kerk aan het Plein (Oude Dorp), de kerk aan de Waalseweg in Tull en 't Waal en de kerk aan de Brink in Schalkwijk en de gebouwtjes op beide gemeentelijke begraafplaatsen. De effecten van de geactualiseerde meerjarenonderhoudsplannen zijn in de begroting 2019 en verder verwerkt.

Verduurzaming van het gemeentehuis is onderdeel van het project Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed. Als onderdeel van het project Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed worden zonnepanelen geplaatst daar waar dit technisch mogelijk is en voor zover mogelijk is en voor zover de terugverdientijd van de investeringen redelijk is. (zie deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie).

Financieel kader kapitaalgoederen

De mate van onderhoud bepaalt de kwaliteit en de levensduur van de kapitaalgoederen. Onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant de reguliere beheer-/exploitatiekosten en aan de andere kant de groot onderhoudskosten. De verhouding *tussen* en de omvang *van* beide kostensoorten geeft een beeld van de financiële inspanningen die noodzakelijk waren. De actuele staat van onderhoud en de beperkte financiële middelen zorgen ervoor dat steeds nieuwe afwegingen gemaakt moeten worden.

Dit heeft effect of zal effect hebben op de kwaliteit van de voorzieningen en de (bestemmings)reserves.

Hieronder volgt een tabel met de omvang van het onderhoud kapitaalgoederen, onderverdeeld in regulier en groot onderhoud.

2019 (incl.mutaties)	Regulier Onderhoud (O)	Groot Onderhoud (GO)	Verhouding (O : GO)	Totaal (O+GO)
Begroot	€ 4.152.000	€ 2.470.000	63% : 37%	€ 6.622.000

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft een kader voor het (financierings-) risicomanagement. Het betreft het raamwerk voor het financieringsbeleid. Dit is verder uitgewerkt in de gemeentelijke Regeling treasury. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid van de gemeente Houten wordt vormgegeven en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie worden beschreven.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Rentevisie

Voor de financieringsbehoefte (korte en lange termijn) is een visie op de rente-ontwikkeling onontbeerlijk. Daarom wordt gebruik gemaakt van diverse renteverwachtingen van kredietwaardige instellingen. Op basis daarvan wordt de gemeentelijke rentevisie geformuleerd. De FED (de centrale bank van de Verenigde Staten van Amerika) heeft de beleidsrente sinds 2015 stapsgewijs verhoogd naar 2%. Binnen Europa is de rente echter momenteel nog steeds historisch laag. De 10-jaars swaprente, de maatstaf voor de kapitaalmarktrente daalde licht van 0,93% medio 2017 naar 0,89% medio 2018. De 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken) bleef nagenoeg gelijk met -0,33% medio 2017 en -0,32% medio 2018. Voor medio 2019 wordt verwacht dat de 10-jaars swaprente in de eurozone zich rond de 1,09% zal bewegen. De korte termijnrente zal gemiddeld uitkomen op -0,26%.

Renterisico

Voor het renterisico gelden er twee normen namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Renterisiconorm (lang)

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten in geval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. Deze norm is op 20% van de lastenkant van de begroting gesteld en wordt afgezet tegen de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

Bedragen x €1.000

Renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
Stand van het begrotingstotaal	124.516	121.598	113.938	101.394
Renterisiconorm 20% van begroting	24.903	24.320	22.788	20.279
Renterisico op de vaste schuld	17.028	21.946	4.918	3.919
Ruimte onder risiconorm	7.875	2.374	17.869	16.360

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij meerjarig onder de norm uitkomen.

Kasgeldlimiet (kort)

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage (8,5%) berekend over de lastenkant van de begroting. Zodra de kortlopende financiering (kasgeldleningen) drie kwartalen boven dit bedrag uitkomt, is de gemeente verplicht over te gaan tot consolidatie. De kortlopende schuld moet dan omgezet worden in een langlopende geldlening. Voor 2019 bedraagt onze limiet € 10,6 miljoen. Het verwachte financieringstekort begin 2019 bedraagt € 17,7 miljoen. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door achterblijvende grondverkoop en aflossingen op leningen. Gezien de overschrijding op de kasgeldlimiet, wordt in de 2e helft van 2018 een gedeeltelijke consolidatie overwogen. De huidige markt voor het kasgeld is dusdanig (circa -0,37%) dat het lonend is de kasgeldpositie niet overhaast te consolideren op de kapitaalmarkt. Door dagelijks de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt te monitoren kan, in geval van een stijgende rente, snel gehandeld worden.

Liquiditeitenplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitenplanning voor 2019 is als volgt:

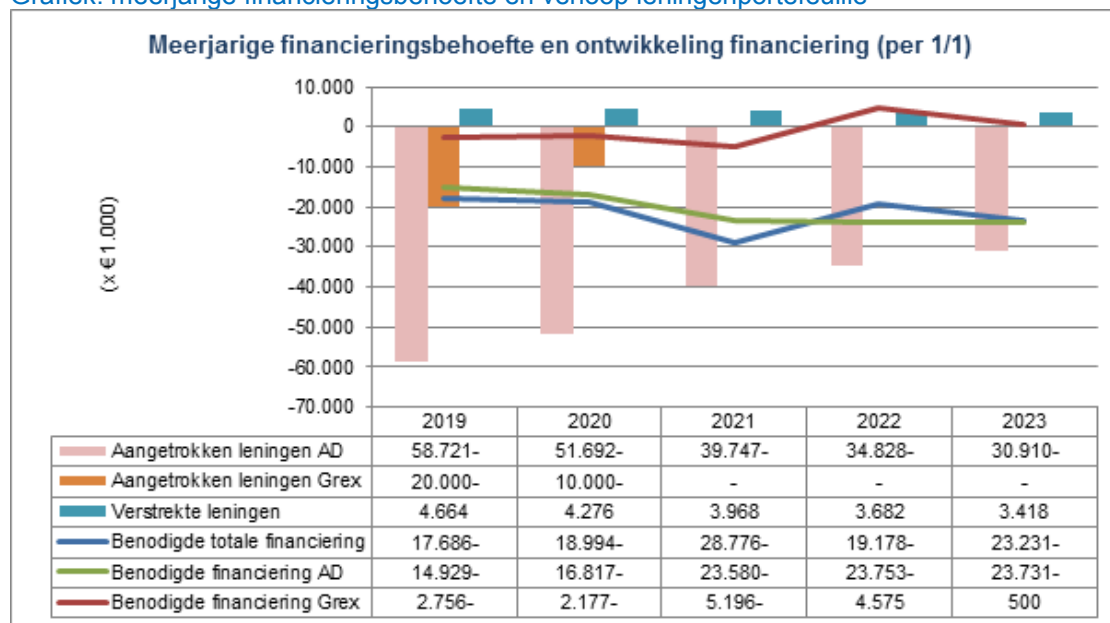
bedragen x € 1.000

Liquiditeitenplanning	2019
Stand liquiditeiten 1/1	-17.686
Saldo exploitatie	8.757
Saldo investeringen	-9.076
Saldo grondexploitatie	17.464
Saldo financiële activiteiten	-18.453
Stand liquiditeiten 31/12	-18.994

In 2019 stijgt de financieringsbehoefte van € 17,7 miljoen begin 2019 licht tot naar verwachting € 19 miljoen eind 2019. De belangrijkste reden hiervoor is de aflossing op bestaande leningen.

Bij de meerjarige financieringsbehoefte is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen investerings- en bestedingsplannen, alsmede met de geraamde inzet van voorzieningen. Daarnaast is vanwege het ontbreken van een meerjareninvesteringsprogramma, vanaf 2019 een aanname hieromtrent gedaan. Hieruit volgt het volgende beeld voor de meerjarige financieringsbehoefte.

Grafiek: meerjarige financieringsbehoefte en verloop leningenportefeuille

In bovenstaande grafiek is een stijgende financieringsbehoefte vanuit de Algemene Dienst te zien terwijl de financieringsbehoefte vanuit de grondexploitatie aflopend is. De stijgende financieringsbehoefte wordt onder andere verklaard doordat bij de financiering in deze begroting per 2019 rekening is gehouden met een jaarlijks gemiddeld investeringsniveau van € 2,5 miljoen. Het betreft hier alleen de financieringslasten en niet de benodigde kapitaallasten van deze investeringen. Daarnaast nemen de vaste schulden af van bijna € 79 miljoen in 2019 tot ongeveer € 31 miljoen in 2023. De financieringsbehoefte wordt deels verklaard door de financieringsbehoefte van de grondexploitatie, het verwachte investeringsniveau en door aflossingen op bestaande leningen. Voorts zal de financiering van de grondexploitatie bestaan uit leningen met een looptijd van één tot en met vier jaar.

Rentetoerekening

Vanaf 2017 moet, conform de notitie rente 2017 (<http://www.commissiebbv.nl/begroten/notities-commissie/>), de 'reële' (omslag) rente in de begroting worden verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden wordt toegerekend.

Bedragen x €1.000

Renteschema		2019	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.066.305
b.	De externe rentebaten		0
	<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		2.066.305
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-33.865	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-96.253	
			-130.118
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	<i>De aan de taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.936.187
e.	<i>De Werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.863.404
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		-72.783

Op basis van bovenstaand overzicht, is de voorcalculatorische omslagrente in de begroting 2019 berekend op 1,5%. Dit percentage is gelijk aan de omslagrente in 2018. Deze rente wordt toegepast aan de uitgaven- en inkomstenkant van de begroting. Ook geldt deze omslagrente voor het bepalen van de rentekosten op basis van de geraamde financieringsbehoefte voor de periode 2019-2022.

Wet schatkistbankieren

Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren in werking getreden. Op grond van deze regeling dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Voor Houten ligt de drempelwaarde in 2019 op € 0,93 miljoen. Omdat de gemeente voornamelijk aan de opnemende kant zit, wordt een situatie van overtollige middelen niet verwacht.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) in werking getreden. Deze wet zorgt er voor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. De grens van het toegestane tekort bedraagt 3,0% BBP (Bruto Binnenlands Product). Naast het Rijk dient ook de decentrale overheid zich aan strengere normen te houden. Voor 2018 ligt de norm op -0,3 % van het bruto binnenlands product (bbp). Dit percentage is niet verder uitgesplitst naar een EMU-referentiewaarde per individuele decentrale overheid.

De verwachte EMU-saldi over 2018, 2019 en 2020 bedragen respectievelijk € 7,4 miljoen, € 10,5 miljoen en € 8,8 miljoen (overschot). De conclusie die daaruit kan worden getrokken, is dat Houten in 2018, 2019 en 2020 in positieve zin bijdraagt aan het EMU-saldo.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De ambtelijke organisatie van de gemeente Houten heeft de ambitie om ook in de komende jaren op een persoonlijke en professioneel vernieuwende manier bij te dragen aan de ontwikkeling van de Houtense samenleving. Daarvoor is het wel nodig om de organisatie structureel te versterken. Het college heeft deze noodzaak tot versterking onderkend en heeft daarom, meteen na het raadsbesluit in september 2017 over het stopzetten van de fusie met Wijk bij Duurstede, de gemeentesecretaris twee opdrachten gegeven, te weten:

- uitwerken hoe de (formatieve) versterking van de organisatie op eigen kracht én structureel tot stand kan worden gebracht, zodat kwetsbaarheid kan worden verminderd en het strategisch vermogen wordt versterkt;
- uitwerken met welke focus én op welke wijze met hernieuwde inzet in de komende jaren (2018-2022) gewerkt wordt aan de (door)ontwikkeling van de organisatie.

Op basis van de uitwerking van deze twee opdrachten heeft het college op 25 juni 2018 besloten over 'de versterking van de organisatie en de herijking van de hoofdstructuur en sturing'. Dit besluit moet ertoe leiden dat:

- knelpunten die nu in de structuur worden ervaren, worden opgelost, zodat de structuur weer meer bijdraagt aan de gewenste manier van werken;
- de organisatie op eigen kracht kan worden versterkt, doordat formatie wordt herschikt, passend bij de versterkingsnoodzaak.

De raad is de afgelopen maanden op verschillende momenten hierover bijgepraat en middels bijvoorbeeld het overdrachtsdocument 2018, financieel kader 2019-2022 en collegeprogramma 2018-2022 geïnformeerd.

Hieronder wordt nader ingegaan op de gevolgen van dit besluit voor de periode 2019-2022. Daarnaast wordt ingegaan op de actuele ontwikkelingen op het gebied van informatiemanagement en -veiligheid.

Focus op organisatieontwikkeling

- *Structureel en duurzaam versterken van de organisatie*

De noodzaak om de organisatie te versterken manifesteert zich breed in de organisatie en vraagt na jaren van ombuigingen om een investering in een bandbreedte van € 0,9 - € 1,1 miljoen. Op basis van de herijking van de hoofdstructuur en sturing van de organisatie, is de organisatie zelf in staat om € 0,6 miljoen vrij te spelen. De resterende € 0,4 miljoen heeft de raad op 10 juli 2018 bij de besluitvorming over het financieel kader 2019-2022 beschikbaar gesteld. De door de organisatie zelf vrijgespeelde financiële en formatieve ruimte wordt geherinvesteerd in de organisatie op een zodanige wijze dat de kwaliteit wordt versterkt en de kwetsbaarheid wordt verminderd. De door de raad aanvullend beschikbaar gestelde € 0,4 miljoen wordt voornamelijk ingezet om de eerder door de raad beschikbaar gestelde incidentele middelen tot en met 2019 structureel door te zetten. Het gaat om een investering op de volgende beleidsterreinen:

Tabel: inzet middelen voor structureel en duurzaam versterken van de organisatie

Beleidssterrein	bedragen in euro's
Ruimtelijke ontwikkeling / omgevingswet	ca. 140.000
Informatiemanagement en -veiligheid	ca. 85.000
Duurzaamheid	ca. 100.000
Ondermijnende criminaliteit	ca. 95.000
Totaal	400.000

- *De ontwikkelambitie van de organisatie*

Een sterke organisatie is een organisatie die focus aanbrengt op waar ze toegevoegde waarde kan leveren en op de wijze waarop ze daar invulling aan geeft. Het college heeft daarom ook de gemeentesecretaris opdracht gegeven om met hernieuwde inzet aan de slag te gaan met de (door)ontwikkeling van de organisatie.

Ondanks de ombuigingen heeft de organisatie zich in de afgelopen jaren al verder doorontwikkeld. Zo is stevig verder invulling gegeven aan het 'van buiten naar binnen' werken. Het oefenen met schakelen in rollen en goede samenwerking wordt zichtbaar in de manier waarop vandaag de dag wordt gewerkt aan uitnodigingsplanologie, maar ook bij het samen optrekken met inwoners en

meer innovatief benaderen van het beheer van de openbare ruimte. Ook zichtbaar wordt het bij de inspanningen die geleverd worden om de benutting van het 0-de lijns zorgnetwerk te stimuleren en te faciliteren. We staan steeds meer en directer in contact met de inwoners via sociale media zoals Whats App en Facebook. Het sluit allemaal aan bij de bedoeling van onze organisatie, het werken aan de stad en haar omgeving.

Het verder doorwerken op die ingezette koers vereist voortdurende aandacht, omdat onder invloed van trends en ontwikkelingen, het samenspel tussen organisatie, bestuur, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners vandaag de dag heel anders is dan een aantal jaren geleden. Voor veel opgaven bestaat geen pasklaar antwoord en moeten we op zoek naar nieuwe oplossingen. Aansluiting houden bij de maatschappelijke trends van digitaal, eigen initiatief en de mens of het vraagstuk centraal, in plaats van het systeem of de procedure.

De Houtense organisatie wil ook in de komende jaren een organisatie zijn, die bestaat uit mensen waar graag een beroep op wordt gedaan. Mensen die zich, naast professioneel en deskundig, ook kunnen inleven in wat iemand nodig heeft én lef tonen en ruimte nemen voor noodzakelijke vernieuwing, passend bij de vraagstukken van deze tijd. Daarom zal in de komende jaren gewerkt worden aan de volgende ontwikkelambitie:

- **Ambities en andere manier van werken**

De ontwikkelambitie van de organisatie vraagt ook om een andere manier van werken. Met behulp van het programma Organisatieontwikkeling wordt onder het motto 'Persoonlijk verbinden en professioneel vernieuwen' gewerkt aan de versterking en (door)ontwikkeling van de organisatie. Dit krijgt vorm door:

- vaardigheden en talenten van medewerkers verder te ontwikkelen. Bijvoorbeeld voeren van het goede gesprek, opdracht gestuurd werken en het werken met leefstijlen.
- te doen; ondernemen, uitproberen, experimenteren. Bijvoorbeeld met verschillende gespreksvormen of slimme toepassingen van nieuwe technologie.
- te delen en te leren. Bijvoorbeeld door koffie-connects en proeftuinparades te organiseren.
- structuur en sturingsfilosofie te herijken en ondersteunend aan organisatie te laten werken.

Daarnaast wordt een methodiek ontwikkeld van strategische personeelsplanning en vlootstouw. Dat dient als instrument voor het management om tijdig te sturen of anticiperen op goede balans in personeelssamenstelling en effectieve inzet van medewerkers.

Om de juiste mensen aan onze organisatie te (blijven) binden, in een aantrekkelijke arbeidsmarkt, is het belangrijk om te investeren in onze aantrekkelijkheid als werkgever. Dit doen we door te blijven investeren in een uitdagende en prettige werkomgeving, in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en een goede werk-privébalans. Daarnaast moderniseren we onze stijl van arbeidsmarktcommunicatie. Via social media vernieuwen we onze wervingsmethode, we ontwikkelen personeel- en organisatie-storytelling en vertellen 'het verhaal van Houten'. Zo kunnen we de inhoudelijke uitdagingen van Houten voor het voetlicht brengen, de kenmerken van de gemeente Houten als werkgever en bijvoorbeeld duidelijk maken welke toekomstperspectieven aan jonge medewerkers worden geboden.

Tot slot gaan werving- en selectieprocedures zich meer richten op mensen met een functionele arbeidsbeperking. In het verlengde:

- worden job-coaching (in- en extern) georganiseerd;
- wordt ruimte gemaakt voor werkplekaanpassingen;
- wordt het management voorbereid op hun specifieke begeleidingstaken;
- worden maatregelen getroffen voor duurzame inzetbaarheid;
- en worden loonkostensubsidies intensief benut.

Focus op informatiemanagement en -veiligheid

In 2017 is met het vaststellen van het 'Informatiebeleidsplan Informatiegestuurd werken' het nieuwe informatiebeleid in werking getreden. In het plan staan een vijftal belangrijke thema's dan wel uitdagingen voor de komende tijd centraal:

1. Beter met informatie leren omgaan (informatiegestuurd werken)
2. De basis op orde brengen (informatiehuishouding)
3. Digitaliseren, archiveren en het voorkomen van digitale dementie
4. Het borgen van privacy en veiligheid
5. Leidinggeven aan en het organiseren van de informatiefunctie

De visie en de uitgangspunten zoals verwoord het informatiebeleidsplan 2017-2018 zullen onverminderd ook voor 2019 gelden. In het vierde kwartaal van 2018 wordt wel de uitvoeringsagenda die voortvloeit uit het plan geactualiseerd. Mogelijk dat er daarbij hier en daar andere accenten zullen worden gelegd. In ieder geval is het volgende aan de orde komend jaar:

- *Informatiegestuurd werken*

De gemeente Houten en haar netwerkpartners beschikken over veel informatie die helpend kan zijn om in het belang van de inwoners meer resultaatgericht te sturen. Deze data wordt nu nog in onvoldoende mate gevonden en benut. Ook wordt deze data nog onvoldoende omgezet in relevante informatie die leidt tot de definitie van verifieerbare resultaten waarop gestuurd kan worden. Daarom is er in 2018 een scholingstraject in het sociaal domein gestart, waarbij wordt geleerd om meer dan nu het geval is informatie gedreven te sturen. Dit traject is tevens een pilottraject. De pilot is inmiddels afgerond en wordt geëvalueerd. Bekeken wordt of de gekozen aanpak breder in de organisatie kan worden uitgerold. Uitgangspunt is dat zij ondersteunend is aan de nieuwe manier van werken, het opdrachtgestuurd werken passend bij de nieuwe organisatie.

- *De basis op orde brengen*

Optimaal inwoners bedienen en werken in een tijd waarin technologie steeds sneller vernieuwd vraagt om een flexibele ICT omgeving. Systemen moeten op elkaar worden aangesloten zodat het werken zo geautomatiseerd mogelijk gaat. Processen moeten flexibel maar zeker veilig kunnen worden vernieuwd. Waar mogelijk gaan we over op 'cloud computing'. Dit is een informatietechnologie die via internet toegang geeft tot gegevens, software en hardware. 'In de Cloud' wil zeggen dat de gegevens bij een extern 'datacenter' staan en op die plek ook het applicatiebeheer wordt gevoerd. Het voordeel van 'cloud computing' is dat harde schijven en andere servers niet meer nodig zijn. Dit werkt kostenbesparend, aangezien kan worden bespaard op onder meer licenties en software. Daarnaast inventariseren we de komende periode de werkprocessen van de meest gevraagde producten door inwoners en bedrijven die zich voor verdere automatisering lenen. Op deze wijze kan prioritering plaatsvinden in het investeren in koppeling van de e-formulieren aan de achterliggende systemen. In 2018 voeren we tevens een toekomstbestendig bestuurlijk digitaal informatiesysteem in dat verder wordt doorontwikkeld in 2019.

- *Digitaliseren, archiveren en het voorkomen van digitale dementie*

Degenen die ons hun gegevens of informatie verstrekken, hebben er recht op dat we daar vertrouwelijk en op een goede manier mee omgaan. In 2016 hebben we op basis van een onderzoek een matige score behaald, en daarom is een verbetertraject opgestart. Zowel het verkrijgen, vastleggen en bewerken als het bewaren van gegevens leggen we onder de loep. De uitkomsten van dit traject vormen de basis voor de implementatie van maatregelen en verbeteringen de komende periode.

- *Het borgen van privacy en veiligheid*

Alle gemeenten zijn druk bezig om hun IT-omgeving in te richten conform de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Het betreft in totaal 303 maatregelen. Deze maatregelen worden samengevat in 38 beleidsnotities. In 2019 zullen naar verwachting al deze

notities in Houten zijn uitgewerkt en vastgesteld. Naast het opstellen van de beleidskaders vraagt ook de implementatie en borging hiervan in 2019 de nodige aandacht. Naast het treffen van technische en organisatorische maatregelen zal verder blijvend aandacht nodig zijn voor bewustwording bij alle medewerkers. Daar waar mogelijk wordt op dit terrein zoveel mogelijk samengewerkt met gemeenten in de regio maar ook via landelijke organisaties zoals de, onder de VNG vlag opererende, Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD).

Evenals in 2018 zal het college ook in 2019 een collegeverklaring en assurancerapport afgeven waarmee een uitspraak wordt gedaan over de beheersingsmaatregelen op het gebied van informatiebeveiliging van Suwinet (het systeem waarin gemeenten met overheidsinstanties informatie over burgers delen).

- **Leidinggeven aan en het organiseren van de informatiefunctie**
In 2014 zijn de taken, die betrekking hebben op de informatiefunctie, verdeeld over verschillende afdelingen. Dit leidt echter tot onvoldoende afstemming, prioritering en samenwerking tussen de onderdelen en mensen in de organisatie die hier een functie in vervullen. In het licht van het belang van het informatiegestuurd werken, de digitalisering en de informatieveiligheid en privacy, is dit een belangrijk aandachtspunt. In de nieuwe hoofdstructuur van de organisatie is daarom onder meer voorzien in een team Informatie. Alle taken die betrekking hebben op de informatiefunctie worden in dit team bijeen gebracht, zoals de informatieadviseurs, GEO-informatie en ICT beheer.

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Bestuur en ondersteuning' per 1 januari van het betreffende jaar weergegeven.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2015	2016	2017	2018	2019
Formatie (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,80	5,74	5,62	5,74	5,75
Bezetting (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,76	5,69	5,66	5,58	5,66
Apparaatskosten (BBV)	Kosten per inwoner	X	X	€ 491	€ 516	€ 524
Externe inhuur (BBV)	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	6,2%	11,6%	11,9%	0,5%	0,7%
Overhead (BBV)	% van totale lasten	X	X	9,5%	9,7%	9,9%

Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingensamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelasting en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Paragraaf Verbonden partijen en U10

Inleiding

Deze paragraaf gaat over verbonden partijen. De gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld door uitvoering in eigen hand of de uitvoering met een aantal andere gemeenten of partijen gezamenlijk in onder andere Gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie heeft én waarin zij een financieel belang heeft (art. 1 BBV). Het gaat dus om derde partijen, waarin de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur en/of stemrecht en waaraan voor de gemeente een financieel risico is verbonden, als die partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Het ontstaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publieke belang.

Het is voor de raad van belang dat de relatie tussen de verbonden partij en het publieke belang, zoals weergegeven in de programma's op hoofdlijnen, wordt aangegeven. Daaruit moet blijken dat de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden of kunnen worden. Daarbij hoort ook het inzichtelijk maken en houden van het budgettaire beslag en de financiële risico's voor de gemeente die voortvloeien uit de participatie met de verbonden partij. Het beleid is gericht op een volledige en tijdige informatievoorziening en beheersing met betrekking tot de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Deze paragraaf geeft inzicht in:

- De visie op verbonden partijen, in relatie tot de doelstellingen van de gemeente Houten;
- De ontwikkelingen en beleidsvoornemens over de verbonden partij;
- Het bestuurlijk en financieel belang in de verbonden partij.

De aan de gemeente Houten verbonden partijen zijn te onderscheiden in drie hoofdvormen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschap (BV, NV);
- Overige samenwerkingsverbanden.

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Zeist
Doel	Voor de inwoners van regio Utrecht en toekomstige generaties werkt de GGDrU - samen met anderen - aan een samenleving die gericht is op gezond en veilig leven, waarin iedereen uitgenodigd wordt om mee te doen en gezonde keuzes te maken en waarin gezondheidsbedreigingen alert gesignaleerd worden. De GGDrU is belast met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. De belangrijkste taak van de regionale gezondheidsdienst is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving. De zorg is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg). De GGDrU voert voor Houten enkele wettelijke taken uit, zoals Jeugdgezondheidszorg (JGZ, 0-18 jaar), infectieziektebestrijding, tbc-bestrijding, medische milieukundige zorg, technische hygiëne-zorg, seksuele gezondheid en inspecties kinderopvang. Daarnaast vraagt Houten inzet aan de GGDrU voor de uitvoering van onder meer forensische zorg, reizigersvaccinaties en het rijks-vaccinatieprogramma.
Programma	Samen leven
Deelnemende partijen	26 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Veenendaal, Vianen*, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht en Zeist. *Met ingang van 2019 vormen de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik samen de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Openbaar belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het deelprogramma Sport en gezondheid uit de begroting. Hierin richt het product gezondheidszorg zich enerzijds op het ondersteunen van kwetsbare mensen, anderzijds op het voorkomen van problemen door gerichte preventie. Het deelprogramma sluit aan bij één van de hoofddoelen van de Wmo zoals dit in het visie-document is geformuleerd: inwoners zijn in staat, door ondersteuning en begeleiding, zo volledig mogelijk en zo zelfstandig mogelijk, deel te nemen aan de maatschappij. De verschillende transities hebben ertoe geleid dat gemeenten meer taken en bevoegdheden hebben gekregen als het gaat om de zorg voor kwetsbare burgers. Gelet op bezuinigingen, de transities en het beroep op eigen verantwoordelijkheid, is investeren in preventie, waarbij inwoners zo lang mogelijk gezond en zelfstandig thuis kunnen (blijven) wonen noodzakelijk. Op basis van onderzoek van GGDrU richt Houten zich op de thema's psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen. Veel informatie is te vinden in de gezondheidsatlas www.ggdatlas.nl .
Belang van Houten	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Houten voordelen op het gebied van (financieel) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.
Afspraken met de andere deelnemers	Houten is 1 van de 26 gemeenten die de openbare gezondheidszorg afnemen bij de GGDrU. Dit vraagt in de praktijk om afstemming met andere gemeenten op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau, om, waar nodig, gezamenlijke ambities en/of zienswijzen te kunnen aangeven bij de GGDrU als opdrachtgever.
Ontwikkelingen 2019	- Met ingang van 2019 werkt GGDrU met een nieuw digitaal dossier JGZ, dat vervolgens GGDrU-breed zal worden uitgerold. - GGDrU werkt in 2019 verder aan versteviging van de bedrijfsvoering door te investeren in meer capaciteit voor ontwikkeling en uitvoering, voorbereiding van crises, een verbindende GGD op herkenbare, toegankelijke en uitnodigende locaties en ICT. - Het Dagelijks Bestuur (DB) van GGDrU en het DB van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) zullen een vergaande samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering (HR, financiën, inkoop, facilitair en informatisering /automatisering) verkennen en mogelijk tot uitvoering brengen in 2019. Insteek van beide Dagelijks Besturen is versterking door kwaliteits- en continuïteitsborging: met dezelfde hoeveelheid geld komen tot slimmer organiseren, minder kwetsbaarheid en meer kwaliteit. - Per 1 januari 2019 wordt het Rijksvaccinatieprogramma (hierna: RVP) wettelijk verankerd in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). Gemeenten ontvangen voortaan de gelden voor de taakuitvoering ten behoeve van het RVP. De uitvoering van het RVP moet verplicht uitgevoerd worden door de organisatie, die ook de taken op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg uitvoert. - De gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik worden samengevoegd tot de nieuw te vormen gemeente Vijfheerenlanden. De herindeling met de verschuiving van provinciegrenzen heeft ook invloed op regionale samenwerkingsverbanden, waaronder de GGD-en. De beoogde herindelingsdatum is 1 januari 2019.
Beleidsvoornemens 2019	In grote lijnen werkt GGDrU in 2019 verder aan de basis op orde, mede aan de hand van de investeringen die bij 'Ontwikkelingen 2019' zijn benoemd. Vanwege de gemeenteraadverkiezingen treedt medio 2018 een nieuw bestuur aan. Daarom heeft de huidige bestuursagenda een looptijd tot 2019. Het nieuwe bestuur stelt een nieuwe bestuursagenda vast. De bestuursconferentie van najaar 2018 staat in het teken van het maken van de nieuwe bestuursagenda.

Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GGDrU bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Tot het bestuur van de GGDrU behoren ook bestuurscommissies en de adviescommissie 'Financiën en Bedrijfsvoering'. De gemeente Houten is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in de bestuurscommissie met 1 zetel en 3 stemmen. Het college van B & W heeft besloten voor beide gremia de portefeuillehouder gezondheidsbeleid af te vaardigen. Daarnaast zijn er regionale adviescommissies. De gemeenten in Lekstroom hebben besloten om het bestuurlijk platform van het sociaal domein hiervoor te benutten.
Financieel belang 2019	In de ontwerpbegroting 2019 heeft de GGDrU voor Houten het volgende opgenomen (totaal € 1.810.778): Basistaken: € 321.559 Intensivering basistaken: € 2.814 Basistaken-plus: € 1.368.936 Maatwerk: € 146.011 Ingroei-effect: - 28.542
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 2.634.907 Einde boekjaar: € 2.755.522
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 14.072.908 Einde boekjaar: € 11.822.885
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 120.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 116.513 positief
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: Saldo van baten en lasten -/- € 38.000 Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 0 2019: Saldo van baten en lasten -/- € 512.000 Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 0
Risico's	GGDrU moet de basis (verder) op orde krijgen. Daarom moet en wil GGDrU investeren in de periode van 2017-2021. Het uitgangspunt is daarbij de ombuigingen binnen de bestaande financiële kaders van GGDrU op te lossen, zonder ophoging van de inwonerbijdrage, tenzij het niet anders kan. Dit is een grote opgave, maar deze ligt wel in lijn met wat gemeenten graag willen: een GGD die niet te duur is, die investeert op de inhoud van het werk en binnen de eigen begroting zoekt naar oplossingen voor de nodige investeringen. Het is scherp aan de wind varen. Dat vergt wel vanuit de gemeenten bereidheid om, als het echt niet anders kan, bij te springen. Het vinden van de benodigde dekking is 'werk in uitvoering', dat in 2019 zal continueren.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU doet dit door de organisatie en de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.
Programma	Duurzame leefomgeving
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Openbaar belang dat wordt behartigd	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Belang van Houten	De gemeente Houten levert zelf kennis aan de aangesloten gemeenten, maar profiteert ook van de kennis die de andere gemeenten inbrengen. Door het gezamenlijk aanbesteden van de grote stromen gescheiden ingezameld huishoudelijk afval, profiteren alle gemeenten van de besparing op de

	aanbestedingskosten en op de veelal gunstigere tarieven die worden geboden als het om grote hoeveelheden afval gaat.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Alle gemeenten hebben belang dat het transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen goed geregeld is. Alle gemeenten profiteren mee van de lagere aanbestedingskosten door het gezamenlijk aan te besteden en profiteren mee van de veelal lagere prijzen die worden geboden als er grote hoeveelheden afval voor langere termijn ter verwerking worden aangeboden.
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen 2019	Het tarief voor het verwerken van restafval is gestegen omdat de landelijke overheid de verbrandingsbelasting heeft verhoogd. De kosten voor het sorteren en verwerken van ingezamelde verpakkingen (PMD) stijgen als gevolg van krapte op de sorteermarkt en de tekortschietende vraag naar secundaire grondstoffen. De inzameling en de verwerking van oud papier zijn in 2017 Europees aanbesteed. Als gevolg daarvan zijn de inzamelkosten van oud papier gestegen. Die extra kosten worden deels gecompenseerd omdat opbrengst van het ingezamelde papier is gestegen.
Beleidsvoornemens 2019	In 2019 worden de voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van de verwerking van de twee grootste afvalstromen: restafval en GFT. In 2020 lopen de verwerkingscontracten voor deze twee stromen af.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden uit de gemeente Utrecht, te benoemen door de gemeenteraad en één deelnemer per overige gemeente. De portefeuillehouder Duurzaamheid is namens de gemeente Houten lid van het algemeen bestuur van de AVU.
Financieel belang 2019	De bijdragen van de gemeenten worden hoofdzakelijk bepaald door het aantal ton afval dat via de AVU (contracten) wordt aangeboden bij de verwerkers. De Houtense bijdrage voor 2019 is geraamd op € 1.138.863 bij 49.849 inwoners, oftewel ofwel € 22,85 per inwoner. Dat is een stijging van 14% ten opzichte van de bijdrage in 2018. Die stijging wordt veroorzaakt door de eerder genoemde verhoging van de verbrandingsbelasting, de hogere kosten voor het verwerken van PMD en de hogere inzamelkosten van oud papier.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 365.546 Einde boekjaar: € 539.283
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 14.233.597 Einde boekjaar: € 14.911.578
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	€ 173.738 (gerealiseerd resultaat € 149.852) Het financieel resultaat betreft de bestemmingsreserve voor het onderhoud van de containers (hierop blijft jaarlijks geld over). Deze bestemmingsreserve wordt aan de gemeenten uitgekeerd, waardoor het uiteindelijke resultaat € 0 zal bedragen.
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: € 0 2019: € 0
Risico's	Voor de AVU-organisatie kan een risico met betrekking tot de continuïteit van de afvoer van het huishoudelijk afval van ca. € 5 miljoen euro worden berekend. De kans dat dit risico optreedt, is echter vrijwel verwaarloosbaar. Een weerstandsvermogen wordt dan ook niet aangehouden. Extra kosten worden doorberekend aan de deelnemende gemeenten.
Overige relevante gegevens	De AVU heeft een convenant met de belastingdienst gesloten en geniet horizontaal toezicht.

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het recreatieschap de Stichtse Groenlanden is belast met de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van de diverse dagrecreatieterreinen. Daarnaast houdt het recreatieschap zich bezig met aanleg en beheer van recreatieve routes en routenetwerken voor wandelen, fietsen, paardrijden en kanovaren.
Programma	Duurzame leefomgeving
Deelnemende partijen	De gemeenten: Houten, Utrecht, Lopik, De Bilt, Nieuwegein, Woerden, IJsselstein, Stichtse Vecht, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.

Openbaar belang dat wordt behartigd	Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Houten en de Utrechtse stadsregio.
Belang van Houten	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Houten en de regio zijn.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeenten heeft door de ligging (bijv. langs de rivier Lek) en/of de het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente zoals bijv. Utrecht of Nieuwegein.
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen 2019	- In 2019 wordt de realisatie van het wandelroutenetwerk met knooppunten in de Kromme Rijnstreek voorbereid en zo mogelijk ook al (deels) gerealiseerd. - Er wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van het recreatief knooppunt 't Waal. Dit gebeurt in samenhang met de twee andere majeure projecten in de zuidwesthoek van het Eiland van Schalkwijk, te weten Fort Honswijk en Sterke Lekdijk. - Er wordt een gebiedsaanpak uitgewerkt voor het gebied Laagraven. Versterking van recreatiemogelijkheden en beleving van de Nieuwe Hollandse Waterlinie krijgen daarin een belangrijke plek. Naast het recreatieschap zijn provincie Utrecht en de gemeenten Houten, Utrecht en Nieuwegein belangrijke partners in deze aanpak.
Beleidsvoornemens 2019	- De programmabegroting van het schap bestaat uit twee beleidsprogramma's: 1) Programma A: het gebied van Stichtse Groenlanden van voor 1 januari 2018 en 2) Programma B: het gebied van de Vinkeveense Plassen. - Er vindt een herijking plaats van het lopende Ontwikkelplan voor het "oude" gebied Stichtse Groenlanden gericht op de gevoelde noodzaak en gemeenschappelijke ambitie voor versterking van de recreatievoorzieningen voor inwoners van de regio. Aan het ontwikkelplan wordt een investeringsprogramma gekoppeld. Aansturing van de uitvoering zal op een meer programmatische wijze plaatsvinden. - Onder aansturing van een programmamanager wordt gewerkt aan uitvoering van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen. Dit plan is gericht op het verlagen van de lasten voor beheer en onderhoud én het verkrijgen van extra marktinkomsten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Houten heeft twee leden in het Algemeen Bestuur. Wethouder Geerdes is voorzitter van het dagelijks en algemeen bestuur.
Financieel belang 2019	De bijdrage per inwoner komt uit op € 4,01 voor 2019. Bij 49.300 inwoners (CBS 1 januari 2017) betekent dit een totale bijdrage van € 197.919.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 5.895.000 Einde boekjaar: € 5.712.100
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 3.887.300 Einde boekjaar: € 4.432.900
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	2017: saldo van baten en lasten € 183.000 negatief gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves) € 73.300 positief
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: Saldo van baten en lasten € 401.200 negatief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 6.900 positief 2019: Saldo van baten en lasten € 109.600 positief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 58.500 positief
Risico's	Het financieel resultaat kan tegenvallen door bijvoorbeeld een slechte zomer met tegenvallende inkomsten.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	De VRU voert taken uit voor de gemeente Houten conform de Wet veiligheidsregio's. Dit is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, vastgesteld met de 25 andere gemeenten binnen Veiligheidsregio Utrecht. Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen: • Regionaal risicoprofiel: bevat een analyse van de risicovolle situaties en daarvan afgeleid de belangrijkste soorten branden, rampen en crises in de regio. Het regionaal risicoprofiel is afgestemd met de risicoprofielen van de buurregio's en de netwerkpartners. Het risicoprofiel vormt de grondslag voor het beleidsplan. • Beleidsplan: vormt het (strategisch) beleidskader voor de meerjarige beleidsperiode. In dit plan is richting gegeven aan de ambities van de VRU op het terrein van risicobeheersing, crisisbeheersing en brand-weerzorg. • Een regionaal crisisplan: het crisisplan is in de plaats gekomen van het gemeentelijke rampenplan. Het crisisplan beschrijft de algemene organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de veiligheidsregio. In het crisisplan zijn de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en afspraken over de randvoorwaarden, melding en alarmering, opschaling, gezag en informatievoorziening opgenomen.
Programma	Veilige leefomgeving
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het zorgdragen voor en daar waar het kan verhogen van een (fysiek) veiligheidszorgniveau. Dit richt zich op activiteiten rondom de thema's: externe veiligheid, brandveiligheid & brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing.
Belang van Houten	De VRU inventariseert voor de gemeente Houten de risico's op branden, rampen en crises en adviseert hierover het bevoegd gezag. De VRU organiseert voor de gemeente Houten de brandweezorg met als taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. De VRU bereidt zich voor op de bestrijding van branden en organiseert de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De VRU heeft de verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een brandweer, GHOR, meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel en de informatievoorziening voor het gebruik tijdens calamiteiten.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	- Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer - Eenduidige aanpak van rampen en crises - Eenduidige aanpak brandweezorg
Afspraken met andere deelnemers	Vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.
Ontwikkelingen 2019	- Toename adviesaanvragen bouw - Toename evenementenadvies - Extra opleidingsbehoefte brandweervrijwilligers - Terrorismegevolgbestrijding - Vergroten arbeidshygiëne brandweer - Implementatie wettelijke eisen werken onder overdruk - Bijdrage reddingsbrigade - Licentiekosten LCMS GZ - Start Gemeente Vijfheerenlanden - Toename AED-uitrukken - Meer inzet stimulerende preventie - Versterken inkoopfunctie - Verbeteren paraatheid brandweer
Beleidsvoornemens 2019	- Maken nieuw beleidsplan 2020-2023 - Opstellen nieuw en dynamisch dekkingsplan - Normaliseren rechtspositie ambtenaren - Landelijke meldkamerorganisatie (van 23 naar 10 meldkamers) - Voorbereiden op komst omgevingswet

Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht bestaat uit de burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten.
Financieel belang 2019	De bijdrage voor de VRU bedraagt € 2.174.000
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 6.859.000 Einde boekjaar: € 6.943.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 47.753.000 Einde boekjaar: € 30.041.000
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 1.031.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 233.455 positief.
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: Saldo van baten en lasten € 462.000 positief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 0 2019: Saldo van baten en lasten € 879.000 negatief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 0
Risico's	Het grootste risico betreft het voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regio gemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

Vestigingsplaats	Nieuwegein
Doel	Uitvoering geven aan de Participatiewet en aanverwante regelgeving op het terrein van sociale zekerheid.
Programma	Samen en leven
Deelnemende partijen	Lekstroomgemeenten Houten, Vianen, IJsselstein, Nieuwegein en Lopik
Openbaar belang dat wordt behartigd	WIL verleent de dienstverlening op het terrein van de Participatiewet (voorheen Wet werk en bijstand). Die dienstverlening omvat bijstandsverlening, re-integratie, werkgeversdienstverlening, inkomensondersteuning en schuldhulpverlening. WIL heeft een belangrijke rol als het gaat om beleidsvoorbereiding. WIL vertegenwoordigt de Lekstroom-gemeenten in de arbeidsmarktregio Utrecht-Midden, waar de gemeente Utrecht centrumgemeente van is.
Belang van Houten	WIL is opgericht in het kader van uitvoering van de Participatiewet. Voor de burgers in Houten die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, van de Participatiewet voor een baan (bijvoorbeeld door middel van loonkostensubsidie) of ondersteuning van inkomen en minimaregelingen om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Door dit gezamenlijk te organiseren binnen de regio kunnen efficiëntie-voordelen worden behaald, kunnen vacatures breed binnen de subregio worden gedeeld en kunnen nieuwe projecten worden gestart waaraan uit verschillende gemeenten voldoende klanten kunnen deelnemen. Het belang van Houten is daarmee het behalen van financiële voordelen en het bieden van meer mogelijkheden aan de inwoners die afhankelijk zijn van inkomensondersteuning en/of de Participatiewet. Kortom effectievere uitvoering met meer kwaliteit en meer financiële efficiëntievoordelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Door het gemeenschappelijk te organiseren ontstaan er voordelen en mogelijkheden die niet zouden ontstaan als dit allemaal apart van elkaar wordt georganiseerd. Dit zijn zowel financiële voordelen met betrekking tot het efficiënter kunnen verstrekken van uitkeringen als voordelen doordat vacatures en projecten breder gedragen kunnen worden tussen de gemeenten. Door uitvoering en beleid met elkaar te organiseren kunnen meer initiatieven worden ontplooid en uitgevoerd. Hiermee ontstaat meer effectievere uitvoering, meer kwaliteit in de uitvoering en minder overhead.
Afspraken met andere deelnemers	Het Participatiebudget wordt uit solidariteit met elkaar gedeeld en ingezet voor de klanten die het nodig hebben. Het BUIG-budget (voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies), geld voor minimaregelingen en bijzondere bijstand wordt niet uit solidariteit met elkaar gedeeld, maar wordt vanuit de gemeente ingezet. Vanuit iedere gemeente zit een portefeuillehouder in het AB en DB en wordt beleid en strategie verder afgestemd (zie ook bestuurlijk belang). De portefeuillehouder uit iedere gemeente is hierbij verantwoordelijk om met eigen college en raad dit verder af te stemmen en te laten besluiten.
Ontwikkelingen 2019	In 2018 wordt de opdracht van WIL voor 2019 en verder herijkt. Hierbij wordt breed verkend wat vanaf 2019 en verder wel en niet tot het takenpakket van WIL zal behoren. Daarnaast wordt de beweging verder doorgezet naar

	dichterbij de leefwereld van mensen, door middel van een lokaal werkteam: wat in de gemeente Houten wordt gevormd door de Houtense werktafel. Dit zal met name van invloed zijn op het onderdeel werk van WIL. Daarnaast zal de invlechting van SW-taken voor de gemeenten Vianen, IJsselstein, Lopik en Nieuwegein plaatsvinden in DVO-afspraken. Tevens zal de gemeente Vianen fuseren met de gemeenten Zederik en Leerdam tot de gemeente Vijfheerenlanden. Dit zal van invloed zijn op de dienstverlening van WIL.
Beleidsvoornemens 2019	Binnen de afdeling Inkomen blijft WIL investeren in goede en heldere communicatie aan klanten. Er wordt meer ingezet op dichterbij de leefwereld van klanten, door uitbreiding van digitale dienstverlening en door meer inzet op het behalen van de afhandeltermijnen. Binnen de afdeling Werk wordt Competensys zo ingezet dat Klantgroep 1 en Klantgroep 2 makkelijker te bemiddelen zijn naar werk. Hiernaast worden de lokale werkteams doorontwikkeld; dit betekent dat meer lokale dienstverlening op gebied van participatie en werk zal plaatsvinden. Binnen inkomensondersteuning zal WIL-direct operationeel worden waardoor meer aanvragen direct digitaal kunnen worden afgehandeld. Daarnaast worden klanten onmiddellijk gewezen op verschillende regelingen waardoor meer problematiek wordt voorkomen. Dit wordt het Bosche model genoemd. Door deelname aan Vindplaats Schulden wordt meer problematiek voorkomen. Algeheel wordt ingezet op meer lokale dienstverlening op maat voor alle klanten en wordt geprobeerd om dit zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de leefwereld van de klanten.
Bestuurlijk belang	De vijf Lekstroomgemeenten zijn ieder met één bestuurder vertegenwoordigd in het bestuur van WIL. De portefeuillehouder Werk en Inkomen van Houten houdt zich binnen het WIL-bestuur bezig met het thema Transitie WIL en samenspel met gemeenten; inclusief vraagstuk WIL 2.0 en WIL 3.0. Houten heeft de verordenende bevoegdheid niet overgedragen aan WIL. Verordeningen worden door het bestuur van WIL als voorgenomen besluit ter vaststelling aangeboden aan de gemeente Houten.
Financieel belang 2019	De begrote bijdrage van Houten aan WIL bedraagt voor 2019 € 2.959.790.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 0 Einde boekjaar: € 0
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 6.685.669 Einde boekjaar: € 4.833.822
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	€ 0
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: € 0 2019: € 0
Risico's	Er worden een aantal risico's genoemd in de risico-paragraaf van de begroting van WIL. Hier wordt onder andere genoemd: een hoger ziekteverzuim dan geraamd (risico hoog, financieel gevolg geschat op €120.000), onduidelijkheid met betrekking tot de herindeling van Vianen, onzekerheid over de invlechting van SW-taken Pauw, de ontwikkelingen van WIL 2.0 en 3.0. Dit zijn allemaal genoemde risico's die Houten goed in de gaten zal houden. Ook een aantal niet beïnvloedbare risico's worden benoemd: hogere kosten minimabeleid (beperkt risico, niet te ramen gevolg), onduidelijkheid met betrekking tot de gevolgen en de impact van de uitvoering wet taaleis (midden risico, niet te ramen gevolg), personeelsbudget ontoereikend (beperkt risico, wordt doorbelast naar gemeente en daarom wel een groter risico) en ontwikkelingen bij gemeenten en vanuit de overheid die mogelijk van invloed zijn op uitvoering van WIL. Over de gehele linie is het hierbij de vraag of WIL in staat is zich hieraan op tijd aan te kunnen passen om de uitvoering van de Participatiewet goed te kunnen uitvoeren.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)

Vestigingsplaats	Wijk bij Duurstede
Doel	Het doel van het RHC Zuidoost Utrecht wordt in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht omschreven als: • Uitvoering geven aan de Archiefwet 1995. • Alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek. • De zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers, zoals nader omschreven in de Archiefwet 1995. • Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. • Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen van de lokale en regionale geschiedenis.
Programma	Duurzame leefomgeving
Deelnemende partijen	Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Vianen
Openbaar belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. De hoofdtaken van dit samenwerkingsverband op archiefgebied zijn: • Beheer van de oudere archieven. • Toezicht en advisering. • Beheer jongere archieven en • Dienstverlening met inbegrip van publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied. Deze taken vinden hun wettelijke grondslag in de Archiefwet 1995. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de eigen archieven berustte tot 2006 bij de afzonderlijke gemeenten. Sindsdien ligt de verantwoordelijkheid bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC Zuidoost Utrecht en worden de wettelijke taken door het RHC uitgevoerd.
Belang van Houten	De archiefwet schrijft voor dat een gemeente permanent te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar overdraagt aan een archief bewaarplaats. Bovendien schrijft de archiefwet voor dat een onafhankelijke archiefinspecteur toezicht moet houden op de archieven/informatiehuishouding van een gemeente. Het RHC voert deze taken uit waardoor de gemeente Houten aan haar wettelijke verplichtingen voldoet.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Doel van het RHC Zuidoost Utrecht is in het samenwerkingsgebied: • uitvoering geven aan de Archiefwet; alsmede • vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Afspraken met andere deelnemers	Er zijn geen afspraken met de andere deelnemers binnen deze regeling.
Ontwikkelingen 2019	• Besluit of de nieuwe gemeente Vijfherenlanden deel gaat uitmaken van de gemeenschappelijke regeling, of dat Vianen uittreedt. • In 2019 wordt de formatie van het RHC met, vooralsnog, 1 fte versterkt. Dit wordt gefinancierd vanuit een bestemmingsreserve en is in 2019 niet structureel. Wel zal in 2019 besloten worden of deze uitbreiding van formatie een structureel karakter krijgt.
Beleidsvoornemens 2019	• De eerste implementatie van het nieuwe beleidsplan; • Het verder verbeteren van de toegankelijkheid van de collectie; • Het uitbreiden en verbeteren van de digitale publieksvoorzieningen; • het samen met de gemeenten verbeteren van de kwaliteit van het informatiebeheer.
Bestuurlijk belang	De burgemeester neemt namens Houten deel aan het Algemeen en Dagelijks

	bestuur van het RHC.
Financieel belang 2019	De totale lasten van de gemeenschappelijke regeling zijn voor 2019 € 690.324. De bijdrage van Houten hieraan is € 179.151.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 377.000 Einde boekjaar: € 252.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 269.000 Einde boekjaar: € 88.000
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	€ 127.950 negatief (Gerealiseerd resultaat € 28.699 positief)
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: € 22.979 negatief (gerealiseerd resultaat is € 0) 2019: € 24.879 negatief (gerealiseerd resultaat is € 0)
Risico's	- De fusie van Vianen met Leerdam en Zederik kan betekenen dat Vianen uit de Gemeenschappelijke regeling treedt. De (financiële) risico's hiervan zijn nog niet in beeld. De kans hierop is overigens zeer klein aangezien recent is besloten dat de nieuwe gemeente in de provincie Utrecht komt te liggen. Een formeel besluit of de nieuwe gemeente blijft deelnemen aan deze gemeenschappelijke regeling wordt in het voorjaar van 2019 verwacht. - Alle personeelsleden zijn in vaste dienst van de gemeente Houten en worden langdurig gedetacheerd bij het RHC. De salariskosten worden volledig door het RHC betaald, behalve voor één medewerkster, waarvan de gemeente Bunnik de helft voor haar rekening neemt. Risico bestaat, dat deze medewerkers "normale" problemen krijgen als langdurige ziekte, niet functioneren etc. Het risico van bijvoorbeeld afkeuring of inzet van hulpverleners ligt dan bij de gemeente Houten. Verder zou de inzet van de Houtense afdeling Personeel & Organisatie incidenteel hoger kunnen blijken te zijn dan de bijdrage die we hiervoor jaarlijks van het RHC ontvangen. - Omdat het gehele statisch archief van de deelnemende gemeenten op één plaats geconcentreerd wordt, is bij een grote calamiteit (bijvoorbeeld brand) de kans groot dat een belangrijk deel verloren gaat. Gezien de veiligheidseisen rondom de nieuwbouw wordt dit risico zeer laag ingeschat.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken milieu
Programma	Duurzame leefomgeving
Deelnemende partijen	Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht
Openbaar belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu)
Belang van Houten	Kwalitatieve goede VTH-taakuitvoering op complexe milieudossiers
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Afspraken met andere deelnemers	Geen
Ontwikkelingen 2019	Op het gebied van ICT wordt vervolg geven aan de werkzaamheden die reeds in 2018 zijn gestart om de basis verder op orde te krijgen en te houden. ICT en technische hulpmiddelen zullen het primaire proces en de doorontwikkeling in VTH 3.0 ondersteunen.
Beleidsvoornemens 2019	De Omgevingswet komt steeds dichterbij. Er zijn nog een groot aantal onzekerheden rondom de invoering en implementatie van de wet; de RUD bereidt zich hierop waar mogelijk voor.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de RUD Utrecht bestaat uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB bestaat uit vier wethouders namens de gemeenten en de gedeputeerde namens de provincie. Gemeente Houten maakt deel uit van het DB. In het AB van de RUD Utrecht zijn alle opdrachtgevers vertegenwoordigd waaronder ook gemeente Houten (1 zetel door wethouder).

Financieel belang 2019	Bijdrage aan RUD Utrecht 2019 volgens de begroting 2019 bedraagt € 223.000 per jaar.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 1.718.000 Einde boekjaar: € 612.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 1.700.000 Einde boekjaar: € 1.810.000
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten € 829.000 negatief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 353.000 negatief
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: Saldo van baten en lasten € 92.000 negatief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 67.000 positief 2019: Saldo van baten en lasten € 9.000 positief Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 48.000 positief
Risico's	In 2018 is de RUD overgegaan op Output financiering. Afhankelijk van de ervaringen daarmee bestaat de kans dat kentallen naar boven of naar beneden worden bijgesteld. Dit kan een voorstel tot aanpassing van de totale bijdrage leiden.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, De Bilt, Utrecht, Houten, Nieuwegein, Bunnik, Lopik, Zeist en Utrechtse Heuvelrug
Openbaar belang dat wordt behartigd	In het kader van deze regeling worden de belangen van de deelnemers behartigd, elk voor zover het hun grondgebied en hun belangen betreft, op het gebied van; 1. de heffing en invordering van belastingen; 2. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens op basis van die wet én het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, en 3. basisadministraties en basisregistraties.
Belang van Houten	De afweging voor de toetreding was complex. De belastingtaak in Houten werd uitstekend uitgevoerd. De verwachting was echter dat de afgenomen, krappe bezetting in combinatie met toekomstige investeringen een toenemend risico waren voor aantasting van het hoge kwaliteitsniveau en de kosten van uitvoering. Daar stond de verwachting tegenover dat de BghU in staat was om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van dienstverlening.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De verwachting is dat de BghU in staat is om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van dienstverlening.
Afspraken met andere deelnemers	Geen specifieke afspraken anders dan in het uitvoeringsprotocol.
Ontwikkelingen 2019	De volgende ontwikkelingen (maatschappelijk, wettelijk, etc.) zijn van invloed op het deelproces Databeheer: • Grondslag Waarderen (waardering woningen op gebruiksoppervlakte) • Wijziging van het belastingstelsel voor de gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen • Omgevingswet en vergunningsvrij bouwen De volgende ontwikkelingen (maatschappelijk, wettelijk etc.) zijn van invloed op het kernproces dienstverlening: • BghU Transparant • Ontwikkelingen op de onroerend goed markt • Digitale overheid en privacy De volgende ontwikkelingen (maatschappelijk, wettelijk, etc.) zijn van invloed op het proces Vorderen op maat: • Sociaal Domein, ketenpartner De volgende ontwikkelingen (maatschappelijk, wettelijk etc.) zijn van invloed op

	het deelproces besturende en ondersteunende processen: • Generieke Digitale Dienstverlening (GDI) • Ontwikkeling van handmatig naar data-gedreven aanpak • Basisregistraties, koppelingen, e.d. • Informatiemanagement • Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) • Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
Beleidsvoornemens 2019	Het betreft hier een uitvoeringsorganisatie, die niet zich bezig houdt met beleidsvoornemens. Dit is voor het onderwerp belastingen bij de gemeenten zelf gebleven.
Bestuurlijk belang	De gemeente Houten heeft één lid in het bestuur, waarbij dit lid bij besluitvorming 10 stemmen heeft van de 200 (1 januari 2016 na de toetreding van Utrechtse Heuvelrug).
Financieel belang 2019	€ 614.000
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 672.020 Einde boekjaar: € 566.001
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 6.988.773 Einde boekjaar: € 3.989.519
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	€ 184.752 (Gerealiseerd resultaat € 106.018 negatief)
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (saldo van baten en lasten)	2018: € 0 2019: € 0
Risico's	Geen
Overige relevante gegevens	Geen

Vennootschap (BV, NV)

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële markt-aandelen in het maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. Met een balans van meer dan € 150 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen	Alle gemeenten en provincies
Openbaar belang dat wordt behartigd	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Belang van Houten	Het kunnen bankieren en het kunnen aantrekken van kredietfaciliteiten tegen gunstige condities.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen 2019	Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9). Op basis van de huidige inzichten zal de overgang naar de beginbalans conform de nieuwe standaard leiden tot een daling van het eigen vermogen.
Beleidsvoornemens 2019	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.

Bestuurlijk belang	De gemeente Houten heeft in de aandeelhoudersvergadering één portefeuillehouder als vertegenwoordiger.
Financieel belang 2019	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (één stem per aandeel van € 2,50). Houten bezit 6.240 van de 55,69 miljoen aandelen. Ieder jaar wordt door de bank een dividend uitgekeerd. BNG Bank heeft het dividendpercentage over 2017 verhoogd van 25% naar 37,5%. De dividenduitkering bedroeg voor Houten in 2018 € 15.787 op basis van het behaalde resultaat in 2017.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 4.486.000.000 Einde boekjaar: € 4.953.000.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 149.514.000.000 Einde boekjaar: € 135.072.000.000
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	(nettowinst na belastingen) € 393.000.000
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019 (netto winst na belastingen)	BNG Bank publiceert geen begroting. De vooruitzichten voor 2018 en 2019 zijn met meer dan normale onzekerheden omgeven. Daarom acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen betreffende toekomstige resultaten.
Risico's	De onzekerheden in de markt en de invoering van het schatkistbankieren kunnen van invloed zijn op de activiteiten van BNG Bank. Dit kan een negatief effect hebben op de winst met als gevolg een lagere dividenduitkering. Voor Houten is het maximale risico € 10.000 per jaar.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Vitens NV

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	Duurzame leefomgeving
Deelnemende partijen	Vitens NV, Amersfoort, Baarn, De Bilt, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Hilversum, Houten, Leusden, Wijdmeren, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Scherpenzeel, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Zeist, Almere, Lelystad, Dronten, Zeewolde en de Provincie Utrecht.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.
Belang van Houten	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Houten.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van alle deelnemende gemeenten en provincies.
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen 2019	Niet bekend.
Beleidsvoornemens 2019	Vier thema's krijgen expliciet de aandacht in de komende jaren: schonere waterwingebieden, een betrokken personeelsbeleid, een optimale bediening van hun 5,7 miljoen klanten en het waarborgen van continuïteit in het proces van winnen, zuiveren en leveren van betaalbaar drinkwater: de kerntaak van Vitens.
Bestuurlijk belang	De gemeente Houten is via een afgevaardigde namens de oude Hydron Midden Nederland gemeenten vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang 2019	Dividend uitkering op de aandelen. Het verwachte dividend over boekjaar 2018 (uitbetaald in 2019) bedraagt € 8,2 miljoen en € 1,42 dividend per aandeel. Houten bezit 38.490 gewone aandelen. Het dividend zou daarmee op ongeveer € 54.000 uitkomen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 489.100.000 Einde boekjaar: € 533.700.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2017	Begin boekjaar: € 1.249.200.000 Einde boekjaar: € 1.194.400.000
Financieel resultaat 2017 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsopbrengst: € 385.800.000 Bedrijfskosten: € 304.100.000 Resultaat na belasting: € 47.700.000
Verwacht financieel resultaat 2018 en 2019	2018: € 20,5 miljoen 2019: € 14,0 miljoen
Risico's	Risicomanagement maakt binnen Vitens op meerdere niveaus onderdeel uit van besluitvorming. Vitens past risicomanagement onder meer op strategisch niveau toe en richt zich daarbij op het doeltreffend realiseren van haar primaire taak en strategische doelen. Vitens schat de risico's laag tot zeer laag in.
Overige relevante gegevens	In 2017 is een overwinst (ten opzichte van toegestane WACC) gerealiseerd, net zoals in 2015 en 2016. Het teveel behaalde resultaat over boekjaar 2017 zal Vitens verwerken in de drinkwatertarieven van 2019. De verlaging van de WACC en de overwinst in 2016 en 2017 hebben beide een drukkend effect op het verwachte resultaat 2018 en 2019.

Overige samenwerkingsverbanden

U10

Doel	De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor Gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Programma	Programma Samen leven Programma Duurzame leefomgeving Programma Goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen de U10-gemeenten. De samenwerking werkt als een bestuurlijk netwerk en staat open voor andere gemeenten en overheden. Zij kunnen op basis van inhoud aanschuiven. Daarbij is het denkbaar dat zij een financiële bijdrage betalen, hetzij structureel, hetzij op projectbasis.
Openbaar belang dat wordt behartigd	In regionaal verband wordt samengewerkt aan een gezonde, slimme en groene regio.
Belang van Houten	Houten is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Houten om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Gezonde en inclusieve regio Daarnaast wordt samengewerkt in een drietal nieuw op te richten opgavetafels over speciaal benoemde opgaven: • Lobby en positionering • Nieuwe verdienmodellen landelijk gebied • Ruimtelijk Economische Programmering
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Gemeenten werken in U10-verband samen omdat de opgaven waar individuele gemeenten voor staan vaak grensoverschrijdend zijn of efficiënter en effectiever samen opgepakt kunnen worden. Daarnaast trekken U10 gemeenten gezamenlijk op richting provincie en Rijk.

Afspraken met andere deelnemers	Houten levert een actieve bijdrage aan U10 doordat het is vertegenwoordigd in alle bestuursafdelingen, vice-voorzitter is van de tafel Klimaatneutrale regio en trekker is van de opgavetafel Ruimtelijk Economische Programmering.
Ontwikkelingen 2019	Gewerkt wordt aan een samenhangend uitvoeringsprogramma als vervolg op de vastgestelde 'Koers Ontmoetingsplaats Gezond Stedelijk Leven', waarbij het nodig is dat grote opgaven aan elkaar worden geknoopt en er sturing plaatsvindt op zowel de samenhang als realisatie van opgaven in daarvoor bestemde gebieden en locaties. Houten is groot voorstander geweest van deze ontwikkeling richting een professioneel programma-management en het perspectief van opgaven en gebiedsontwikkeling voor U10.
Beleidsvoornemens 2019	Uitvoering geven aan de 'Koers Ontmoetingsplaats Gezond Stedelijk Leven', een samenhangend uitvoeringsprogramma.
Bestuurlijk belang	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuursafdelingen (zie opsomming hierboven).
Financieel belang 2019	Met de toetreding van gemeenten Wijk bij Duurstede en de Utrechtse Heuvelrug in 2018 is de inwonerbijdrage naar beneden gegaan. Houten levert nu een structurele inwonerbijdrage van € 1,10 voor het bestuursconvenant U10 en een structurele inwonerbijdrage van € 0,30 voor het bestuursconvenant Verkeer en vervoer. Daarnaast levert Houten een structurele bijdrage van € 1,00 per inwoner voor het bestuursconvenant Economic Board Utrecht (EBU). In totaal dus een inwonersbijdrage van € 1,40 voor de U10-samenwerking en € 1,00 voor EBU. Dit resulteert in een financiële bijdrage van € 119.467 in 2019.
Risico's	Niet van toepassing
Overige relevante gegevens	www.utrecht10.nl

Verbonden partijen in rekening en begroting

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen die voor de diverse verbonden partijen in de jaarrekening en de begroting van de gemeente Houten zijn verantwoord.

Verbonden partijen in rekening en begroting (lasten)

Verbonden Partij	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	1.623.836	1.666.214	1.817.673	1.850.372	1.850.372	1.850.372
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	2.854.353	3.134.690	2.959.790	2.954.418	2.986.875	3.034.429
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	616.822	605.000	614.000	614.000	614.000	614.000
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	857.930	1.014.004	1.138.863	1.140.875	1.140.875	1.140.875
Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	206.383	292.171	223.000	223.000	223.000	223.000
Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)	153.949	174.017	179.588	181.027	182.454	182.454
Recreatieschap De Stichtse Groenlanden	163.900	168.079	199.610	200.179	199.899	201.222
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	1	2.077.756	2.183.825	2.130.879	2.130.879	2.163.936

Dividend uitkering deelnemingen (baten)

Verbonden Partij	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Vitens NV	-129.326	-127.000	-83.000	-43.000	-43.000	-43.000
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-10.234	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
U10	121.570	120.978	123.295	123.508	123.403	123.898

Financiële begroting

Financieel perspectief

In dit financieel perspectief wordt de uitkomst van de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 – 2022 behandeld. Allereerst geven wij het totaaloverzicht van het meerjarenperspectief 2019 – 2022. In het verlengde daarvan zullen wij een inhoudelijke toelichting geven. Tevens wordt aandacht besteed aan de standen en het verloop van de reserves en de voorzieningen. De berekeningen zijn gebaseerd op de geactualiseerde kerngegevens, waarvan u aan het einde van dit hoofdstuk een overzicht aantreft.

Meerjarige financiële ontwikkeling 2019 - 2022

Voor het opstellen van het collegeprogramma 2018-2022, de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 is het voor het college van belang te weten binnen welke financiële kaders de uitwerking moet plaatsvinden. Daarom heeft de raad voorafgaand hieraan het financiële kader 2019-2022 op 10 juli 2018 vastgesteld.

Op basis van dit financiële kader is de prognose voor de structurele beschikbare ruimte voor de uitwerking van het coalitieakkoord 2018-2022 'Duurzaam, ondernemend en dichtbij' in het collegeprogramma en de (meerjaren)begroting € 0,8 miljoen vanaf 2019 en € 1,3 miljoen vanaf 2020.

De raad heeft op 10 juli 2018 het volgende besloten:

1. Het financieel kader 2019-2022 vast te stellen en daarmee:
 - a. De ondergrens van de bekleemde algemene reserve voor de meerjarenbegroting 2019-2022 vast te stellen op minimaal € 20,0 miljoen.
 - b. De programma-indeling voor de begroting voor de periode 2019-2022 vast te stellen.
 - c. De financiële effecten te verwerken in de meerjarenbegroting 2019-2022.
 - d. De begrotingsrichtlijnen 2019 vast te stellen.

De uitkomst van de Meerjarenbegroting 2019-2022 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Totaal saldo van baten en lasten	-1.665	-95	-30	-60
Mutaties reserves	1.761	545	538	433
Geraamd resultaat	96	450	508	373

In onderstaande tabel worden de begrotingssaldi na resultaatbestemming voor de begroting 2019 en de ramingen voor de jaren 2020 tot en met 2022 gepresenteerd. De financiële ontwikkelingen na de vaststelling van het collegeprogramma 2018-2022 zijn hier, anders dan in het bestuurlijk perspectief, op een meer technische wijze geanalyseerd.

Meerjarenbegroting 2019 – 2022

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Prognose obv collegeprogramma 2018-2022	25	310	340	140
Financiële ontwikkelingen na de vaststelling van van het collegeprogramma 2018-2022:				
- Doorrekening kerngegevens (prijs x hoeveelheid)	17	135	112	82
- Opbouw begroting/ overige(inclusief afrondingen)	-18	-68	7	62
- Onvoorzien, onuitstelbaar en onontkoombaar (3x O)	72	73	49	89
Uitkomst Financiële ontwikkelingen na de vaststelling van het collegeprogramma 2018-2022	71	140	168	233
Begrotingssaldo (gerealiseerd resultaat)	96	450	508	373

Doorrekening kerngegevens (prijs x hoeveelheid)

Dit betreft aanpassingen van budgetten gemeenschappelijke regelingen (VRU, GGDrU, BghU en WIL, welke los van de begrotingsrichtlijnen niet systematisch met het inflatiepercentage van 2,4% verhoogd

worden. De begrote bedragen worden overgenomen uit de door hun ingediende begrotingen. Deze begrotingen komen tot stand op basis van een prijs x hoeveelheidformule. Daarnaast worden de leges burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen) op basis van geactualiseerde hoeveelheden x prijs aangepast.

Opbouw begroting/ overige (inclusief afrondingen)

Hier betreft het o.a. budgetaanpassingen, welke ontstaan door actualisatie van de staat van investeringen met de daaruit voortvloeiende gewijzigde rente- en afschrijvingslasten, actualisatie van de kosten financiering op basis van aangetrokken leningen en gewijzigde rente- en afschrijvingslasten.

Onvoorzien, onuitstelbaar en onontkoombaar (3x O)

Hier vinden budgetaanpassingen plaats op basis van het 3x O- principe, zoals opgenomen in de vastgestelde begrotingsrichtlijnen 2019. Deze aanpassingen worden alleen verwerkt als deze voldoen aan dit principe en dus onvoorzien, onuitstelbaar en onontkoombaar zijn. Voordat deze opgenomen worden vindt toetsing aan dit principe plaats.

Structureel begrotingssaldo 2019-2022

	2019			2020			2021			2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Samen Leven	50.020	11.667	-38.353	49.705	11.319	-38.386	50.120	11.244	-38.876	50.377	11.239	-39.138
Programma Duurzame leefomgeving	42.611	33.697	-8.914	43.778	34.860	-8.918	35.440	26.637	-8.803	22.500	13.664	-8.836
Programma Goede bereikbaarheid	3.891	460	-3.431	3.950	460	-3.490	4.501	460	-4.041	4.500	460	-4.040
Programma Veilige leefomgeving	3.806	367	-3.439	3.730	367	-3.363	3.719	367	-3.352	3.751	367	-3.384
Programma Betrokken bij de samenleving	4.335	508	-3.827	4.215	472	-3.743	4.289	455	-3.834	4.359	449	-3.910
Totaal van de programma's	104.663	46.699	-57.964	105.378	47.478	-57.900	98.069	39.163	-58.906	85.487	26.179	-59.308
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2.729	70.973	68.244	2.363	72.026	69.663	1.442	72.135	70.693	1.449	72.577	71.128
Overzicht overhead	12.100	216	-11.885	12.013	215	-11.798	11.970	215	-11.755	12.033	215	-11.817
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0		0	0		0	0		0	0		0
Bedrag voor onvoorzien	62		-62	62		-62	62		-62	62		-62
Subtotaal programma's inclusief algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien	119.553	117.888	-1.665	119.816	119.719	-96	111.543	111.513	-29	99.031	98.971	-58
Structurele toevoeging en onttrekking reserves per programma:												
Programma Samen Leven		30	30		30	30		30	30		30	30
Programma Duurzame leefomgeving	15	23	8	15	23	8	15	23	8	15	23	8
Programma Goede bereikbaarheid		3	3		3	3			0			0
Geraamd resultaat			-1.624			-55			8			-23
Incidentele baten en lasten	2.983	4.845	1.862	1.620	2.125	505	1.842	2.342	500	1.945	2.341	396
Structureel begrotingssaldo			238			450			508			373

Reserves en voorzieningen 2019 - 2022

In de tabel hieronder wordt de prognose van het verloop van de vrije algemene reserve per 1 januari van het betreffende jaar weergegeven. De provinciale norm voor de vrije algemene vrije reserve is € 50 per inwoner (€ 2.489.000 in 2019). De vrije algemene reserve is onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Prognose omvang vrije algemene reserve

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1 januari 2018	2.651
Mutaties:	
Resultaat jaarrekening 2017 (gedeeltelijk t.b.v. overlopende budgetten, grootste deel € 394.024 naar bestemmingsreserve economische crisis)	189
Onttrekking overlopende budgetten 2017 naar 2018	-189
Stand per 1 januari 2019	2.651
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2018 na 1 ^{ste} Berap 2018	105
Stand per 1 januari 2020	2.756
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2019	96
Stand per 1 januari 2021	2.852
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2020	450
Stand per 1 januari 2022	3.302
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2021	508
Stand per 1 januari 2023	3.810
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2022	373
Stand per 1 januari 2024	4.183

Na aanleiding van opmerkingen uit de raad is er voor gekozen om in onderstaand overzicht de stortingen en onttrekkingen specifiek per reserve te benoemen.

De in de begroting 2019 opgenomen mutaties in de reserves zijn als volgt samengesteld:

Mutaties reserves

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019		2020		2021		2022	
	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.
Beklemd algemene reserve								
• Coll.progr.2018-2022 naar Toekomstfonds		1.000						
• Coll.progr.2018-2022 naar bestemmingsres. Mobiliteit en bereikbaarheid		1.000						
• Coll.progr.2018-2022 naar Bestemmingsres. Programma Transitie in Samenhang		500						
• Persp.nota 2018 naar Bestemmingsres. Organisatieontwikkeling		735						
• Persp.nota 2018 identiteitsversterkende evenementen		25						
• Persp.nota 2018 cultuurprojecten ontwikkelen samen met de inwoners		10						
• Programmacontract Organisatieontw.2018-2022 werkbudget communicatie ,inspiratie en teambuilding		20		20		20		20

Bestemmingsreserve mobiliteit en bereikbaarheid • Beleidsamb.collegepr.2018-2022 Hdst.2.4, Bestuursovereenkomst Bunnik-Houten	1.000						
Bestemmingsreserve Archeologie • Jaarlijkse storting	15		15		15		15
Bestemmingsreserve Initieel onderhoud Openbaar gebied • Jaarlijkse onttrekking t.b.v. onderhoud geluidsschermen			3		3		
Bestemmingsreserve riolering 4 Efficiencyoverschot	10		6		6		6
Bestemmingsreserve extra afschrijving Cultuurcentrum • Extra lasten ontstaan door faillissement aannemer			29		29		29
Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling • Persp.nota 2018 van de algemeen beklemd reserve • Persp.nota 2018 Tijdelijke versterking formatie verschillende beleidsterreinen • Persp.nota 2018 fundament onder informatiebeleid en dienstverlening in orde brengen • Garantiebaan ICT	735		600				
			135				
			14				
Bestemmingsreserve BOR • Jaarlijkse storting ten behoeve van groot onderhoud openbare ruimte • Kosten Jaarplan groot onderhoud openbare ruimte • Dekking rente en afschrijving krediet openbare verlichting	1.626		1.731		1.835		1.939
		1.550		1.550		2.250	2.250
		15		15		15	15
Bestemmingsreserve economische crisis • Teruggaaf burger van Houten			500		500		
Bestemmingsreserve ICT Werk en inkomen Lekstroom			38		36		36
Bestemmingsreserve. Programma Transitie in Samenhang • Dekking tekort 2019 Jeugd • Bestedingsplan innovatie • Werkplan 2018 programma sociale kracht • Beleidsamb.collegepr.2018-2022 Hdst.3, Houtense werktafel en div. onderwerpen			200				
			8				
			102				
	500						
Toekomstfonds • Implementatie omgevingswet • Stedenbouwkundige visie • Beleidsamb.collegepr.2018-2022 Hdst.2, Nieuw Wulven, Fort Honswijk en div. onderwerpen			100		100		
	1.000		100				
Fonds Buitengebied • Inhuur ondersteuning uitvoering programma			2				
Bestemmingsreserve ICT Regionale Uitvoeringsdienst	46			37		37	36

Bestemmingsreserve WWB inkomensdeel								
• Rente overdracht grond tijdelijke woningen Hoge Schaft grondexploitaties naar algemene dienst		8		8		8		8
Bestemmingsreserve ICT Regionaal historisch centrum	1		1		1		1	
Totaal begroting	4.933	6.694	1.753	2.298	1.857	2.395	1.961	2.394

(Geprognosticeerde) standen reserves* en voorzieningen per 1 januari (peildatum begroting)
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2021	2021	2022
Vrije algemene reserve	2.651	2.651	2.651	2.651
Beklemd algemene vrije reserve	24.862	21.573	21.552	21.532
Concernweerstandsvermogen grondexploitaties	6.050	6.050	6.050	6.050
Bestemmingsreserves algemene dienst*	9.333	10.862	10.337	9.819
Voorzieningen algemene dienst	8.896	9.226	9.020	9.074
Voorzieningen grondexploitatie	1.470	1.470	1.470	1.470
Totaal begroting exclusief saldo 2018 en volgende jaren	53.262	51.832	51.080	50.596
Saldo begroting 2018 na 1 ^{ste} Berap 2018		105	105	105
Saldo begroting 2019 jaarsnede 2019			96	96
Saldo begroting 2019 jaarsnede 2020				450
Totaal begroting	53.262	51.937	51.281	51.247

*Er zijn nog geen bestedingsplannen verwerkt van de middelen, welke via het collegeprogramma 2018-2022 in het Toekomstfonds, Fonds Buitengebied en de bestemmingsreserve mobiliteit en bereikbaarheid gesteld zijn.

OVERZICHT VAN BEOOGDE STRUCTURELE DOTATIES EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES 2019-2022

(Deel) programma	Omschrijving	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
		€	€	€	€
Lasten(Dotaties)					
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Programmaabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse storting in bestemmingsreserve archeologiebeleid	15.000	15.000	15.000	15.000
	Totaal Programma Duurzame leefomgeving	15.000	15.000	15.000	15.000
	Totaal lasten(dotaties)	15.000	15.000	15.000	15.000
Baten(onttrekkingen)					
1. Programma Samen leven					
<i>Programmaabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse bijdrage in lasten afschrijvingskosten Theater uit bestemmingsreserve afschrijving extra krediet Cultuurcentrum	29.375	29.375	29.375	29.375
	Totaal Programma Samen leven	29.375	29.375	29.375	29.375
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Programmaabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse bijdrage in de kapitaallasten krediet vervangen masten en armaturen openbare verlichting 2014	14.578	14.419	14.260	14.102
	- Bijdrage rente overdracht grond naar algemene dienst t t.b.v. tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft	8.370	8.370	8.370	8.370
	Totaal Programma Duurzame leefomgeving	22.948	22.789	22.630	22.472
3. Programma Goede bereikbaarheid					
<i>Programmaabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse bijdrage in onderhoudskosten geluidsschermen uit bestemmingsreserve initieel onderhoud openbare ruimte	2.750	2.750		
	Totaal Programma Goede bereikbaarheid	2.750	2.750	0	0
	Totaal baten(onttrekkingen)	55.073	54.914	52.005	51.847
	Totaal baten(onttrekkingen) en lasten(dotaties)	40.073	39.914	37.005	36.847

Voorgenomen investeringen 2019 - 2022

Conform de regelgeving van het BBV dient er in een begroting aandacht te worden besteed aan de Investerings. In de financiële verordening is daarover opgenomen dat van de nieuwe investeringen het benodigde krediet wordt opgenomen en van de vervangingsinvesteringen een totaalbedrag.

Voor 2019 zijn de volgende investeringen voorzien:

Vervangingsinvesteringen bedrijfsmiddelen € 1.620.819		Termijn afschrijving	Methode
Kleine veegmachine Hako	122.880	8	Lineair
Smalspoortractor	43.800	11	Lineair
Smalspoortractor	43.800	11	Lineair
KAS4all (software)	19.617	6	Lineair
PIV4all migratie deel 2019	116.376	6	Lineair
Wb interface Mycorsa Webaccess	2.763	6	Lineair
Software Informatiseringplan	36.518	6	Lineair
Belastingen GISVG-Heffingen/ GISVG WOZ	29.288	6	Lineair
Milieu (GISVG Milieu)	4.481	6	Lineair
Bouwvergunningen (GISVG-AVR)	4.481	6	Lineair
DDS4all deel doorgeschoven naar 2019	17.824	5	Lineair
Gedeelte 2010 Covert-wawo/Microstation VGI (2x) Omega	5.527	6	Lineair
Archiefstellingen kluis (full space stelling) + uitbreiding 2007	26.497	21	Lineair
Jeugdmonitor (leerplicht)	15.975	6	Lineair
Hardware ICT 3de fase(6 jr afschr.)	146.359	6	Lineair
Hardware ICT 4de fase(11 jr afschr.)	32.131	11	Lineair
ICT 1ste fase 2011(vervanging 2015)	246.578	4	Lineair
Hardware ICT 1ste fase(5 jr afschr.)	85.747	5	Lineair
Hardware ICT 1ste fase(6 jr afschr.)	144.465	6	Lineair
Hardware ICT 5de fase(5 jr afschr.)	17.356	5	Lineair
Telefooncentrale bekabeling	209.215	11	Lineair
Lias Enterprise	24.869	6	Lineair
TIM	9.727	6	Lineair
Fis4all basis	87.909	6	Lineair
Mobiele telefoons	36.234	4	Lineair
PDA's	41.942	3	Lineair
Ipads	26.626	3	Lineair
Servers beheerssystemen	21.834	6	Lineair

Investerings uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) worden niet via deze financiële begroting geautoriseerd, maar separaat ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

Incidentele baten en lasten 2019 - 2022

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Een begroting of jaarrekening zal ieder jaar een bedrag van dergelijke eenmalige zaken bevatten.

In de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 – 2022 gaat het om de volgende posten:

(Deel) programma	Omschrijving	2019	2020	2021	2022
		€	€	€	€
Lasten					
1. Programma Samen leven					
<i>Deelprogramma Toegang & transformatie</i>					
	- Div. projecten: Duurzaam Vervoer Houten, Pilot inclusief techniekonderwijs en Randv: Campagnes (inclusie, bemoeizorg), KuS, Leren van de praktijk en evalueren	56.499			
	- Incidentele hogere kosten Jeugd 2018 en 2019 door het nog niet klaar zijn met het transformatietraject om te komen tot een lager kostenniveau.	200.000			
<i>Deelprogramma Jeugd en onderwijs</i>					
	- Samen sterk: De krachtfabriek	13.312			
	- Convenant thuiszittersaanpak Lekstroom 2018	15.360			
<i>Deelprogramma Wmo</i>					
	- Activiteitenbudget, beheer Lorech en Markant	101.454	67.977		
<i>Deelprogramma Inkomen</i>					
	- Vib: Cultuur i.r.t. WMO en Jeugd	20.480			
<i>Deelprogramma Kunst en cultuur</i>					
	- project Cultuureducatie met kwaliteit	10.240			
<i>Programma brede kosten</i>					
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie SAM/ Informatiemanagement	85.000			
Totaal Programma Samen leven		502.345	67.977	0	0
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Deelprogramma Commerciële voorzieningen en horeca</i>					
	- Identiteitsversterkende evenementen in het kader van citymarketing	25.600			
	- Verdeling middelen tijdelijk (2018 en 2019) versterking formatie RO/ Omgevingswet en Duurzaamheid	240.000			
<i>Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie</i>					
	- Regionale samenwerking rond energiebesparing	20.000	50.000		
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		285.600	50.000	0	0
4. Programma Veilige leefomgeving					
<i>Programma brede kosten</i>					
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie SAM/ Ondernijning criminaliteit	95.000			
Totaal Programma Veilige leefomgeving		95.000	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie					
<i>Overhead</i>					
	- Inzet privacyfunctionaris Dpia's	2.560			
<i>Overige baten en lasten</i>					
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie Staf/ communicatie	130.000			
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie Staf/ ondersteuning	50.000			
	- Informatiebeleid/ dienstverlening koppeling e-formulieren achterliggende systemen				
	- Informatiebeleid/ dienstverlening digitale archivering	85.000			
	- Informatiebeleid/ dienstverlening maatregelen risico's privacyschendingen	50.000			
<i>Mutaties reserves</i>					
	- Storting in bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv tijdelijke versterking van de formatie op verschillende beleidsterreinen.	600.000			
	- Storting in bestemmingsreserve organisatieontwikkeling om het fundament onder het informatiebeleid en dienstverlening op orde brengen	135.000			
Totaal algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		1.052.560	0	0	0
Totaal incidentel lasten		1.935.505	117.977	0	0

(Deel) programma	Omschrijving	2019	2020	2021	2022
		€	€	€	€
Baten					
1. Programma Samen leven					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	- Inzet Bestemmingsres.Programma Transitie in Samenhang:Duurzaam Vervoer Houten, Pilot inclusief techniekonderwijs,Randv: Campagnes (inclusie, bemoeizorg), KuS, Leren van de praktijk en evalueren, Samen sterk: De krachtfabriek, Vib: Cultuur i.r.t. WMO en Jeugd	88.175			
	- Inzet Bestemmingsres.Programma Transitie in Samenhang: Incidentele dekking hogere kosten 2018 en 2019 Jeugd	200.000			
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	85.000			
Totaal Programma Samen leven		373.175	0	0	0
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	240.000			
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		240.000	0	0	0
4. Programma Veilige leefomgeving					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	95.000			
Totaal Programma Veilige leefomgeving		95.000	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie					
<i>Mutaties reserves</i>					
	- Inzet algemene bekleemde reserve tbv vulling bestemmingsreserves conform perspectiefnota 2018	735.000			
	- Inzet algemene bekleemde reserve tbv ontwikkeling Houtens mediacentrum				
	- Inzet algemene bekleemde reserve tbv Identiteitsversterkende evenementen in het kader van citymarketing	25.000			
	- Inzet algemene bekleemde reserve tbv cultuurproject ontwikkelen samen met de inwoners die de Houtense identiteit verbeelden	10.000			
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie/ informatiebeleid	315.000			
Totaal algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		1.085.000	0	0	0
Totaal incidentel baten		1.793.175	0	0	0
Totaal incidentel baten en lasten		-142.330	-117.977	0	0

Buiten deze incidentele posten zijn in de begroting ook ramingen verwerkt waarvoor niet elk jaar hetzelfde bedrag is opgenomen bijvoorbeeld verkiezingen. Bij dit budget is het budget afhankelijk van het aantal te houden verkiezingen in een bepaald jaar.

Kerngegevens 2019 - 2022

Gegeven	Begrotingsrichtlijnen 2019				
	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal aantal woningen ^{1,34}	20.235	20.460	20.685	20.910	21.135
Prognose woningbouwproductie ⁴	225	225	225	225	225
Gemiddelde woningbezetting ²	2,46	2,44	2,41	2,40	2,40
Aantal inwoners ¹²	49.778	49.920	49.850	50.180	50.720
Aantal éénpersoonshuishoudens ³	5.064	5.120	5.180	5.230	5.290
Aantal meerpersoonshuishoudens ³	14.764	14.930	15.090	15.260	15.420

¹ Het aantal woningen en inwoners is gebaseerd op de Basisregistratie Personen (BRP) per 1 januari 2018

van de gemeente Houten en de bevolkingsprognose, zie ²;

² Bron: bevolkingsprognose Gemeente Houten Pronexus mei 2018 (*bevolkingsprognose wordt eens in de twee jaar opgesteld*);

³ Het verschil tussen het aantal woningen en de som van de één- en meerpersoonshuishoudens betreft vooral de incidentele leegstand van woningen (*bron: BRP per 1 januari 2018*);

⁴ Op basis van de huidige inzichten is het de verwachting dat de woonbehoefte uit de woonvisie 2016-2025 eerder dan 2025 kan worden gerealiseerd. Als gevolg daarvan is de prognose voor de periode 2018-2023 naar boven bijgesteld van 180 naar 225 woningen.

Verschillenanalyses

Verschillen van meer dan 10% op het niveau van deelprogramma tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 (primitief) worden toegelicht. Daarbij geldt een minimum van € 75.000. Verschillen van meer dan € 250.000 worden altijd toegelicht. De lasten en baten worden voor de vergelijking niet gesaldeerd.

Algemeen

In het algemeen kan gesteld worden, dat verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 in de lasten en baten van deelprogramma's zijn veroorzaakt door de loon- en prijscompensatie die is doorvertaald naar de programma's van respectievelijk 3,0% en een 2,4%.

In het overzicht van baten en lasten zijn ook posten opgenomen onder de programmabrede kosten. Hier worden de saldi van de kostenplaatsen van de diverse deelprogramma's verwerkt die ontstaan uit mutaties in apparaat- en overheadkosten. De kostenverdeling is gebaseerd op de prognose van de urenverdeling in 2018. Dit kan ook leiden tot een verschuiving van lasten tussen de programma's.

De overige verschillen kunnen worden toegelicht op basis van de volgende mutaties:

- wijzigingen die zijn ontstaan als gevolg van reeds begrote mutaties in de meerjarenraming conform eerdere besluitvorming bij vaststelling van de begroting 2018;
- wijzigingen als gevolg van besluitvorming na vaststelling van de begroting 2018 (bijv.collegeprogramma 2018-2022)
- mutaties in budgetten die gerelateerd zijn aan de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen zoals de actualisatie van budgetten op basis van demografische kerngegevens (p x q);
- de effecten en taakmutaties van de landelijke ontwikkeling op de Algemene Uitkering en specifieke uitkeringen van het Rijk/ Provincie;
- budgetneutrale wijzigingen in de kostenverdeling tussen de verschillende (deel)programma's.

Samen leven

Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
00.01 Toegang & transformatie	3.225	3.856	631			
00.02 Jeugd en onderwijs	14.867	14.123	-744	387	378	9
00.03 Wmo	9.436	9.837	401	1.487	1.508	-20
00.04 Werk	1.501	1.474	-26	311	355	-44
00.05 Inkomen	11.368	12.288	920	7.238	7.796	-558
00.06 Sport & gezondheid	5.978	5.899	-79	1.398	1.389	9
00.07 Kunst en cultuur	2.288	2.474	186	235	241	-6
00.99 Programmabrede kosten	194	67	-126			
Totaal	48.857	50.020	1.163	11.057	11.667	-610

Deelprogramma 01 Toegang & transformatie

In 2016 en 2017 is het Sociaal Team Houten als projectmatige organisatie in de begroting opgenomen. Het besluit over de verzelfstandiging van het Sociaal Team (stichting) eind 2018 is genomen. Op basis daarvan is de begroting aangepast. Deze wijziging heeft pas plaatsgevonden nadat de primitieve begroting 2018 al was opgesteld. Hierin hebben diverse budgetverschuivingen vanuit voornamelijk het deelprogramma 'jeugd & onderwijs' en 'Wmo' plaatsgevonden. Deze budgetverschuivingen zijn wel in de begroting van 2019 verwerkt (toename van € 1,33 miljoen in 2019).

In de Perspectiefnota 2017 is voor het Houtens Werkbedrijf budget beschikbaar gesteld; in 2018 € 0,225 miljoen. Ditzelfde geldt voor het project 'Sterke buurten' (€ 0,1 miljoen in 2018). Vandaar dat de begroting 2019 € 0,325 miljoen lager is dan in 2018.

De actualisatie van de kostentoerekening van apparaat- en overheadkosten heeft tot een verlaging ten opzichte van 2018 geleid binnen dit deelprogramma, namelijk € 0,39 miljoen.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben tot een verhoging van de begroting 2019 geleid (toename van de lasten met € 0,016 miljoen).

Deelprogramma 02 Jeugd en onderwijs

In het kader van de besluitvorming over de verzelfstandiging van het Sociaal Team heeft na het vaststellen van de primitieve begroting 2018 een budgetverschuiving vanuit dit deelprogramma naar het deelprogramma 'Toegang & transformatie' plaatsgevonden van € 0,5 miljoen. Vandaar dat de lastenbegroting 2019 € 0,5 miljoen lager is dan de primitieve begroting 2018.

Ten behoeve van de bestedingsvoorstellen voor jeugd is in 2018 een onttrekking uit de bestemmingsreserve Programma Transitie in Samenhang begroot van € 0,6 miljoen en in 2019 voor € 0,2 miljoen. De begrote uitgaven 2019 voor jeugd zijn daardoor dus per saldo € 0,4 miljoen lager.

De actualisatie van de kostentoerekening van apparaat- en overheadkosten heeft tot een verhoging van de lastenbegroting ten opzichte van 2018 geleid binnen dit deelprogramma, namelijk € 0,09 miljoen.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben tot een verhoging van de begroting 2019 geleid (toename van de lasten met € 0,07 miljoen en afname van de baten met € 0,01).

Deelprogramma 03 Wmo

In het kader van de besluitvorming over de verzelfstandiging van het Sociaal Team heeft na het vaststellen van de primitieve begroting 2018 een budgetverschuiving vanuit dit deelprogramma naar het deelprogramma 'Toegang & transformatie' plaatsgevonden van € 0,42 miljoen. Vandaar dat de begroting 2019 € 0,42 miljoen lager is dan de primitieve begroting 2018.

Het uitgavenbudget voor dit deelprogramma is in 2019 met € 0,34 miljoen verhoogd ten opzichte van de primitieve begroting 2018 in verband met de toegekende rijksuitkeringen voor de extra taken als gevolg van de decentralisatie van de AWBZ naar de Wmo. In de meicirculaire 2017 (uitgangspunt voor de primitieve begroting 2018) is een bedrag van € 4,25 miljoen toegekend voor 2018 en in de meicirculaire 2018 (uitgangspunt voor de primitieve begroting 2019) is € 4,58 miljoen toegekend voor 2018.

In de afgelopen circulaire is een verhoging van onze integratie uitkering Wmo (voornamelijk huishoudelijke hulp) toegekend van € 0,2 miljoen voor 2019.

De actualisatie van de kostentoerekening van apparaat- en overheadkosten heeft tot een verhoging van de lasten ten opzichte van 2018 geleid binnen dit deelprogramma, namelijk € 0,23 miljoen.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben tot een verhoging van de begroting 2019 geleid (toename van de lasten met € 0,05 miljoen en toename van de baten met € 0,02 miljoen).

Deelprogramma 04 Werk

De verschillen bij dit deelprogramma zijn kleiner dan € 0,075 miljoen. Vandaar dat er geen toelichting is opgenomen.

Deelprogramma 05 Inkomen

Er heeft een verschuiving plaatsgevonden vanuit het deelprogramma 'programmabrede kosten' naar dit deelprogramma na het opstellen van de primitieve begroting 2018. Het betreft de begrotingspost 'bijzondere bijstand kwetsbare groepen' ad. € 0,09 miljoen.

Het BUIG-budget is aangepast naar aanleiding van de voorlopige vaststelling SZW. Als gevolg hiervan zijn zowel de lasten- als de baten met € 0,65 miljoen verhoogd. Daarnaast is er met ingang van 2019 € 0,2 miljoen aan de lastenbegroting toegevoegd op basis van het besluit over het 'Financieel kader 2019-2022' (Financiering uitvoering wet BUIG).

Kinderopvang De Beun is in 2017 verkocht. Vandaar dat zowel de lasten- (afname van € 0,05 miljoen) als batenbegroting (afname van € 0,08 miljoen) op nul zijn gezet.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,03 miljoen en afname van € 0,01 miljoen van de baten.

Deelprogramma 06 Sport & gezondheid

In het laatste kwartaal van 2017 heeft de aanbesteding van het beheer en exploitatie van het Zwembad De Wetering plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Dit heeft in de begroting 2019 geleid tot een verlaging van de lasten met € 0,15 miljoen en verlaging van de baten met € 0,03 miljoen (per saldo € 0,12 miljoen).

De bijdrage van Houten aan de GGDrU is met ingang van 2019 met € 0,115 miljoen verhoogd (voornamelijk door loon- en prijsindexatie, stijging kindaantallen (kindbijdrage) en bedrag voor Rijksvaccinatieprogramma).

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een afname van de lasten met € 0,04 miljoen en toename van € 0,02 miljoen van de baten.

Deelprogramma 07 Kunst en cultuur

In het collegeprogramma 2018-2022 is besloten om aan de begroting 2019 € 0,065 miljoen toe te voegen in kader van een 'laagdrempelige bibliotheek' (paragraaf 3.4.8) en € 0,035 miljoen in kader van 'cultureel erfgoed en cultuureducatie' (paragraaf 3.4.6).

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,09 miljoen en toename van € 0,01 miljoen van de baten.

Deelprogramma 99 Programmabrede kosten

Er heeft een verschuiving plaatsgevonden vanuit dit deelprogramma naar het deelprogramma 'inkomen' na het opstellen van de primitieve begroting 2018. Het betreft de begrotingspost 'bijzondere bijstand kwetsbare groepen' ad. € 0,09 miljoen.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een afname van de lasten met € 0,04 miljoen.

Duurzame leefomgeving

Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
02.01 Woningen	260	365	105	15	14	1
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	546	552	6	242	213	29
02.03 Leefomgeving	6.655	7.483	828	3.084	3.228	-144
02.04 Gebiedsinrichting	26.308	26.194	-114	24.599	24.617	-18
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	5.699	6.342	643	4.585	5.224	-638
02.06 Landschap en recreatie	381	426	45	13	13	
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	875	935	60	369	389	-20
02.99 Programmabrede kosten	370	314	-56			
Totaal	41.094	42.611	1.517	32.907	33.697	-790

Deelprogramma 02.01 Woningen

De kosten voor de ontwikkelingen van de stedenbouwkundige visie € 0,1 miljoen van 2018 zijn voor een deel doorgeschoven naar 2019 omdat in 2018 gebruik is gemaakt van de restantbudget uit 2017.

Deelprogramma 02.03 Leefomgeving

Als gevolg van het omzetten van de voorziening Beheer Openbare Ruimte naar de Bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte is € 0,3 miljoen aan de lasten toegevoegd.

Hiertegenover staat een hogere onttrekking reserves.

Voor het behoud en uitbreiding van groen, (bio)diversiteit, bestrijding van wateroverlast en onkruidbestrijding waardoor er sprake is van een mooier aanzien van onze openbare ruimte, is structureel € 0,2 miljoen beschikbaar gesteld (Collegeprogramma 2018-2022).

Bij het beleidsterrein riolering zijn de kosten (ca € 0,1 miljoen) hoger als gevolg van hogere afschrijvingslasten op investeringen. Hiertegenover staat aan de batenkant een hogere opbrengst rioolrechten.

Aan de baten-zijde is als gevolg van de hogere lasten voor het beleidsterrein riool ook een hogere opbrengst noodzakelijk vanuit de rioolrechten (ca € 0,1 miljoen). Per saldo is het beleidsterrein riool budgetneutraal.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,2 miljoen en de baten met € 0,05 miljoen.

Deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting

Voor de ontwikkeling van het buitengebied is in 2018 een bedrag van € 0,1 miljoen voor de 2e en laatste tranche (perspectiefnota 2017) toegevoegd aan de exploitatie (dekking bestemmingsreserve Fonds Buitengebied). De lasten nemen af door het vervallen van deze post in 2019.

Deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie

Als gevolg van de groei van Houten stijgen de lasten voor afvalinzameling geleidelijk (formatieve inspanning en budgetten). Echter, recentelijk zijn er, na aanbesteding door de AVU, nieuwe contracten afgesloten voor inzameling van papier en restafval die leiden tot structureel hogere lasten. Ook is er sprake van fors hogere verbrandingsbelasting en is het verwerken van kunststof ook duurder geworden. Per saldo is het totale effect op de lasten van afvalinzameling € 0,63 miljoen.

Aan de baten-zijde is als gevolg van de hogere lasten voor afvalinzameling, naast opbrengsten uit de verschillende afvalstromen, ook een hogere opbrengst noodzakelijk vanuit de afvalstoffenheffing (€ 0,63 miljoen). Dit leidt tot een verhoging van het tarief per huishouden.

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,01 miljoen en een toename van de baten met € 0,01 miljoen.

Goede bereikbaarheid

Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
03.01 Verkeersbeleid	83	137	54	15	1	14
03.02 Autoverkeer	3.191	2.853	-338	33	37	-4
03.03 Fietsverkeer	690	890	200	485	422	63
03.04 Openbaar vervoer	11	11				
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal	3.974	3.891	-83	533	460	73

Programma 03 Bereikbaar

Deelprogramma 03.02 Autoverkeer

Als gevolg van het omzetten van de voorziening Beheer Openbare Ruimte naar de Bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte heeft een herverdeling van de lasten tussen verschillende deelprogramma's plaatsgevonden.

Deelprogramma 03.03 Fietsverkeer

Als gevolg van het omzetten van de voorziening Beheer Openbare Ruimte naar de Bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte heeft een herverdeling van de lasten tussen verschillende deelprogramma's plaatsgevonden.

Veilige leefomgeving

Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.073	1.131	58	343	355	-12
04.02 Fysieke veiligheid	2.443	304	-2.140	12	12	
04.03 Crisisbeheersing	91	2.305	2.214			
04.99 Programmabrede kosten	95	66	-29			
Totaal	3.702	3.806	103	355	367	-12

Deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde

De verschillen bij dit deelprogramma zijn kleiner dan € 0,075 miljoen. Vandaar dat er geen toelichting is opgenomen.

Deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid

Er heeft een budgetverschuiving plaatsgevonden vanuit dit deelprogramma naar het deelprogramma 'Crisisbeheersing'. Het betreft de begrotingspost 'bijdrage Houten aan de VRU' (€ 2,17 miljoen in 2019).

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,03 miljoen.

Deelprogramma 04.03 Crisisbeheersing

Er heeft een budgetverschuiving plaatsgevonden vanuit het deelprogramma 'Fysieke veiligheid' naar dit deelprogramma. Het betreft de begrotingspost 'bijdrage Houten aan de VRU' (€ 2,17 miljoen in 2019).

Overige kleinere mutaties in de begroting hebben geleid tot een toename van de lasten met € 0,04 miljoen.

Deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten

De verschillen bij dit deelprogramma zijn kleiner dan € 0,075 miljoen. Vandaar dat er geen toelichting is opgenomen.

Betrokken bij de samenleving

Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
05.01 Politiek en bestuur	2.486	2.634	148	1	1	
05.02 Dienstverlening	1.741	1.701	-40	869	507	362
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal	4.226	4.335	109	870	508	362

Deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur

De lasten van het deelprogramma Politiek en bestuur zijn € 0,15 miljoen hoger dan in 2018. Dat wordt voor het grootste gedeelte verklaard door de beleidsambities die in het collegeprogramma 2018 -2022 staan. Voor het "Initiatievenbudget" is € 0,075 miljoen begroot. Verder is € 0,05 miljoen geraamd voor "Meedenken en Samenwerken". € 0,01 miljoen geraamd voor het ondersteunen van evenementen

rond Koningsdag, dodenherdenking en Bevrijdingsdag, maar ook de activiteiten van het veteranencomité. Ook is er € 0,01 miljoen voor “verdere vernieuwing interne bestuursstijl” geraamd.

05.02 Dienstverlening

De baten van het deelprogramma Dienstverlening zijn € 0,36 miljoen lager dan in 2018. Dit wordt bijna in zijn geheel verklaard door lagere baten voor rij- en reisdocumenten als gevolg van aanpassing van de prognose van de af te geven documenten.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

	Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
A1	Lokale heffingen	621	631	10	12.295	12.689	-394
A2	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	99	42	-57	53.604	57.115	-3.510
A3	Overhead	11.381	12.100	719	181	216	-34
A4	Saldo financieringsfunctie	190	76	-114	107	44	63
A6	Overige baten en lasten	1.579	2.076	497	1.242	1.125	117
A7	Onvoorzien	61	62				
	Totaal	13.931	14.987	1.056	67.430	71.188	-3.758

Programmareserves

	Deelprogramma	2018 Lasten	2019 Lasten	Mutatie Lasten	2018 Baten	2019 Baten	Mutatie Baten
00.	Samen leven		500	500	1.172	439	734
02.	Duurzame leefomgeving	1.275	1.159	-116	868	791	77
03.	Goede bereikbaarheid		2.492	2.492	3	1.227	-1.225
04.	Veilige leefomgeving				95	95	
05.	Betrokken bij de samenleving						
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	930	782	-148	2.698	4.143	-1.444
	Totaal	2.205	4.933	2.728	4.836	6.694	-1.858

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Lokale heffingen

De hogere opbrengsten lokale heffingen € 0,4 miljoen ten opzichte van de primitieve begroting 2018 worden naast de reeds eerder onder algemeen vermelde prijscompensatie van 2,4% ook veroorzaakt door een hogere opbrengst door areaaluitbreiding(meer woningen).

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Ten opzichte van de primitieve begroting 2018 is de algemene uitkering in 2018 € 3,5 miljoen hoger. De hoogte van de algemene uitkering 2019 wordt bepaald door de door het rijk uitgebrachte maart, mei en septembercirculaires uit diverse jaren. De ontwikkeling van de algemene uitkering op basis van het regeerakkoord 2017-2021 ‘Vertrouwen in de toekomst’ is positief. In uitwerking op het regeerakkoord is op 14 februari 2018 het Interbestuurlijk programma (IBP) ‘Samen meer bereiken als één overheid’ gepubliceerd. Door de snelle totstandkoming van het IBP is op 20 maart 2018 een extra rijkscirculaire (maartcirculaire 2018) gepubliceerd. Hierin zijn de financiële gevolgen van het regeerakkoord en het IBP verwerkt. Dit is een van de voornaamste oorzaak van de stijging.

Overhead

De hogere kosten overhead € 0,7 miljoen ten opzichte van de primitieve begroting 2018 worden naast de reeds eerder onder algemeen vermelde looncompensatie van 3,0% ook veroorzaakt door een

versterking van de formatie van de staf op diverse vakgebieden. Daarnaast zijn er hogere kosten ICT door aanpassingen i.v.m. wettelijke eisen.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo financieringsfunctie is € 0,1 miljoen lager dan de primitieve begroting 2018. Dit ontstaat door lagere te betalen rente op leningen lang. Deze rente wordt op basis van 1,5% omslagrente, hetzelfde percentage als in 2018, door belast aan de vaste activa. Hierdoor daalt het negatieve saldo financieringsfunctie.

Overige baten en lasten

De hogere lasten bij overige baten en lasten ten opzichte van de primitieve begroting 2018 van € 0,5 miljoen worden vooral veroorzaakt door de bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 door de raad besloten teruggaaf aan de burgers van de bestemmingsreserve economische crisis (0,5 miljoen in 2019 en 2020). De lagere baten van € 0,1 miljoen doordat er geen begroting meer is opgenomen voor de dienstverlening ICT WIL.

Mutatie Programmareserves

De stortingen in de programmareserves in 2019 zijn € 2,7 miljoen hoger en de onttrekkingen zijn € 1,9 miljoen euro hoger ten opzichte van de primitieve begroting 2018. Het verschil in onttrekkingen is als volgt te verklaren.

Programma Samen leven

De storting in de bestemmingsreserves is in 2019 € 0,5 miljoen hoger dan in 2018.

Dit betreft alleen de storting in de bestemmingsreserve transities in samenhang € 0,5 miljoen inzake de beleidsambities collegeprogramma 2018-2022 Houtense werktafel en diverse onderwerpen.

De onttrekking uit bestemmingsreserves is in 2019 € 0,7 miljoen lager dan in 2018.

In het Programma Sociale Kracht 2017-2020 is voorgesteld om de bestemmingsreserve transities in samenhang de komende jaren in te zetten als innovatie- en egalisatiereserve. Vanuit de innovatiereserve werd in 2018 nog € 0,2 miljoen gezet voor het project Meedoen naar vermogen: Houtense werktafel en € 0,1 miljoen voor Sterke buurten zijn in 2019 vervallen.

In de verdeling van de integratie uitkering jeugd is voor 2019 een onttrekking uit de bestemmingsreserve Programma Transities in Samenhang begroot van € 0,2 miljoen. Dit is € 0,4 miljoen lager dan in 2018. Om tijd te krijgen om de nodige veranderingen door te voeren (transformatie) is het nodig om de egalisatiereserve uit de Bestemmingsreserve Programma Transities in Samenhang in te zetten.

Programma Duurzame leefomgeving

De afspraken in de Perspectiefnota 2018, stortingen € 1,3 miljoen worden in 2019 vervangen door stortingen als gevolg van beleidsambities collegeprogramma 2018-2022: Nieuw Wulven, Fort Honswijk en diverse onderwerpen (€ 1,0 miljoen) en door stelselwijziging waarbij het Jaarplan Beheer Openbare ruimte via reserves loopt in plaats van via een voorziening (0,2 miljoen). Dit resulteert een € 0,1 miljoen lagere storting in 2019 ten opzichte van 2018. Deze stelselwijziging geldt ook bij de onttrekkingen als voornaamste oorzaak waardoor deze in € 0,1 miljoen hoger zijn dan in 2018.

Programma Goede bereikbaarheid

De stelselwijziging waarbij het Jaarplan Beheer Openbare ruimte via de reserves loopt in plaats van via een voorziening (0,2 miljoen) zorgt ook bij de reserves van dit programma voor een hogere storting in 2019 dan in 2018 van € 2,5 miljoen. Dit geldt ook voor de onttrekkingen, maar dan voor € 1,2 miljoen.

Programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

De stortingen in de reserves bij algemene dekkingsmiddelen in 2019 zijn € 0,1 miljoen lager ten opzichte van 2018. Dit is het gevolg van besluitvorming bij de Perspectiefnota 2018, waarbij voor 2018 en 2019 middelen beschikbaar gesteld werden voor informatiebeleid, digitalisering en het borgen van privacy en veiligheid, respectievelijk € 0,25 en € 0,14 miljoen. Hierdoor nemen de stortingen in 2019 ten opzichte van 2018 met € 0,1 miljoen af.

De onttrekkingen aan reserves bij algemene dekkingsmiddelen in 2019 bedraagt € 4,1 miljoen ten opzichte van € 2,7 miljoen in 2018. Een onttrekking in 2019 is het gevolg van de onttrekking aan de algemene bekleemde reserve op basis van de Collegeprogramma 2018-2022 (€ 2,5 miljoen).

Daarnaast zijn de begrote onttrekkingen, welke voor diverse activiteiten in 2019 bij de perspectiefnota 2018 beschikbaar gesteld zijn € 1,6 miljoen lager en een onttrekking uit bestemmingsreserve economische crisis(0,5 miljoen in 2019 en 2020) veroorzaakt door de bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 door de raad besloten teruggaaf aan de burgers.

Overzicht van baten en lasten

Programma		Rekening 2017			Begroting 2018 primitief		
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
00. Samen leven							
00.01	Toegang & transformatie	3.722.431	12.500	3.709.931	3.225.495		3.225.495
00.02	Jeugd en onderwijs	15.536.145	508.237	15.027.908	14.866.815	387.011	14.479.804
00.03	Wmo	9.419.465	1.682.753	7.736.713	9.435.549	1.487.484	7.948.065
00.04	Werk	1.189.879	1.245.104	-55.225	1.500.851	311.404	1.189.447
00.05	Inkomen	12.810.781	8.607.557	4.203.225	11.367.772	7.238.162	4.129.610
00.06	Sport & gezondheid	6.359.896	1.416.859	4.943.036	5.977.994	1.397.686	4.580.308
00.07	Kunst en cultuur	2.334.567	231.982	2.102.585	2.288.391	235.229	2.053.162
00.99	Programmabrede kosten				193.634		193.634
Totaal programma Samen leven		51.373.163	13.704.991	37.668.172	48.856.501	11.056.976	37.799.525
02. Duurzame leefomgeving							
02.01	Woningen	306.915	156.524	150.390	260.065	15.078	244.987
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	477.399	221.403	255.996	545.508	241.806	303.702
02.03	Leefomgeving	7.458.158	3.680.943	3.777.215	6.655.373	3.084.036	3.571.337
02.04	Gebiedsinrichting	17.082.938	15.321.560	1.761.378	26.307.850	24.598.558	1.709.292
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	5.947.358	4.667.222	1.280.137	5.698.615	4.585.444	1.113.171
02.06	Landschap en recreatie	365.854	20.284	345.570	381.432	13.085	368.347
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	885.361	440.453	444.908	875.144	369.040	506.104
02.99	Programmabrede kosten				369.518		369.518
Totaal programma Duurzame leefomgeving		32.523.982	24.508.389	8.015.593	41.093.505	32.907.047	8.186.458
03. Goede bereikbaarheid							
03.01	Verkeersbeleid	476.475	830.253	-353.778	82.523	14.766	67.757
03.02	Autoverkeer	5.622.851	605.948	5.016.903	3.191.086	33.160	3.157.926
03.03	Fietsverkeer	653.099	472.046	181.053	690.187	485.492	204.695
03.04	Openbaar vervoer	14.051	7.930	6.121	10.652		10.652
03.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Goede bereikbaarheid		6.766.477	1.916.178	4.850.300	3.974.448	533.418	3.441.030
04. Veilige leefomgeving							
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.003.823	352.351	651.472	1.072.953	343.243	729.710
04.02	Fysieke veiligheid	2.389.125	14.000	2.375.125	2.443.214	11.554	2.431.660
04.03	Crisisbeheersing	97.412	34	97.378	91.150		91.150
04.99	Programmabrede kosten				95.000		95.000
Totaal programma Veilige leefomgeving		3.490.359	366.385	3.123.974	3.702.317	354.797	3.347.520
05. Betrokken bij de samenleving							
05.01	Politiek en bestuur	2.470.468	284.928	2.185.540	2.485.653	1.416	2.484.237
05.02	Dienstverlening	1.803.935	1.025.565	778.370	1.740.524	869.025	871.499
05.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Betrokken bij de samenleving		4.274.402	1.310.492	2.963.910	4.226.177	870.441	3.355.736
Totaal programma's		98.428.384	41.806.435	56.621.949	101.852.948	45.722.679	56.130.269
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie							
	Lokale heffingen	632.690	12.289.165	11.656.475	620.724	12.294.579	11.673.855
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		50.525.449	50.525.449	99.440	53.604.337	53.504.897
	Overhead	10.887.497	250.439	-10.637.058	11.381.356	181.411	-11.199.945
	Saldo financieringsfunctie	-442.088	113.468	555.556	189.911	107.251	-82.660
	Overige baten en lasten	2.462.071	2.639.080	177.009	1.442.703	1.242.491	-200.212
	Onvoorzien				61.251		-61.251
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		13.540.170	65.817.601	52.277.431	13.795.385	67.430.069	53.634.684
Totaal saldo van baten en lasten		111.968.554	107.624.036	-4.344.518	115.648.333	113.152.748	-2.495.585
Mutatie reserves							
00.	Samen leven	806.113	1.921.231	1.115.118		1.172.175	1.172.175
02.	Duurzame leefomgeving	169.197	2.213.785	2.044.588	1.275.000	868.169	-406.831
03.	Goede bereikbaarheid		2.750	2.750		2.750	2.750
04.	Veilige leefomgeving		182.145	182.145		95.000	95.000
05.	Betrokken bij de samenleving						
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	1.970.606	3.553.593	1.582.986	929.849	2.698.256	1.768.407
Totaal mutaties reserves		2.945.916	7.873.503	4.927.587	2.204.849	4.836.350	2.631.501
Resultaat		114.914.470	115.497.539	583.069	117.853.182	117.989.098	135.916

Overzicht van baten en lasten

Programma		Begroting 2018 na wijziging			Begroting 2019 primitief		
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
00. Samen leven							
00.01	Toegang & transformatie	5.392.586	169.247	-5.223.339	3.856.422		-3.856.422
00.02	Jeugd en onderwijs	15.772.418	406.031	-15.366.387	14.123.310	378.329	-13.744.981
00.03	Wmo	9.080.579	1.477.162	-7.603.417	9.836.889	1.507.968	-8.328.921
00.04	Werk	1.628.503	381.404	-1.247.099	1.474.353	355.205	-1.119.148
00.05	Inkomen	13.020.807	7.940.450	-5.080.357	12.287.978	7.796.166	-4.491.812
00.06	Sport & gezondheid	5.774.035	1.348.702	-4.425.333	5.898.999	1.388.792	-4.510.207
00.07	Kunst en cultuur	2.409.290	235.229	-2.174.061	2.474.104	240.874	-2.233.230
00.99	Programmabrede kosten	-265.031		265.031	67.477		-67.477
Totaal programma Samen leven		52.813.187	11.958.225	-40.854.962	50.019.532	11.667.334	-38.352.198
02. Duurzame leefomgeving							
02.01	Woningen	375.295	15.078	-360.217	364.647	13.709	-350.938
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	592.909	250.616	-342.293	551.915	212.745	-339.170
02.03	Leefomgeving	7.691.554	3.178.056	-4.513.498	7.483.444	3.227.899	-4.255.545
02.04	Gebiedsinrichting	27.428.843	24.852.905	-2.575.938	26.193.983	24.616.860	-1.577.123
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	6.683.109	5.102.213	-1.580.896	6.341.757	5.223.599	-1.118.158
02.06	Landschap en recreatie	404.032	35.685	-368.347	425.983	13.399	-412.584
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	875.144	369.040	-506.104	935.312	388.968	-546.344
02.99	Programmabrede kosten	210.082		-210.082	313.642		-313.642
Totaal programma Duurzame leefomgeving		44.260.968	33.803.593	-10.457.375	42.610.683	33.697.179	-8.913.504
03. Goede bereikbaarheid							
03.01	Verkeersbeleid	151.873	80.035	-71.838	136.731	715	-136.016
03.02	Autoverkeer	5.486.896	36.160	-5.450.736	2.853.428	37.028	-2.816.400
03.03	Fietsverkeer	2.732.719	1.383.692	-1.349.027	890.145	422.392	-467.753
03.04	Openbaar vervoer	10.652		-10.652	10.908		-10.908
03.99	Programmabrede kosten	-66.447		66.447			
Totaal programma Goede bereikbaarheid		8.315.693	1.499.887	-6.815.806	3.891.212	460.135	-3.431.077
04. Veilige leefomgeving							
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.115.139	324.643	-790.496	1.130.888	354.854	-776.034
04.02	Fysieke veiligheid	367.615	11.554	-356.061	303.529	11.831	-291.698
04.03	Crisisbeheersing	2.233.041		-2.233.041	2.305.336		-2.305.336
04.99	Programmabrede kosten	31.000		-31.000	65.920		-65.920
Totaal programma Veilige leefomgeving		3.746.795	336.197	-3.410.598	3.805.673	366.685	-3.438.988
05. Betrokken bij de samenleving							
05.01	Politiek en bestuur	2.426.522	1.416	-2.425.106	2.634.083	1.450	-2.632.633
05.02	Dienstverlening	1.777.455	903.400	-874.055	1.700.638	506.898	-1.193.740
05.99	Programmabrede kosten	245.542		-245.542			
Totaal programma Betrokken bij de samenleving		4.449.519	904.816	-3.544.703	4.334.721	508.348	-3.826.373
Totaal programma's		113.586.162	48.502.718	-65.083.444	104.661.821	46.699.681	-57.962.140
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie							
	Lokale heffingen	620.724	12.294.579	11.673.855	630.885	12.688.784	12.057.899
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	43.440	53.621.811	53.578.371	42.364	57.114.726	57.072.362
	Overhead	11.710.828	210.649	-11.500.179	12.100.402	215.506	-11.884.896
	Saldo financieringsfunctie	37.809	58.625	20.816	75.833	43.865	-31.968
	Overige baten en lasten	1.674.338	1.242.491	-431.847	1.980.002	1.125.489	-854.513
	Onvoorzien	11.251		-11.251	61.737		-61.737
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		14.098.390	67.428.155	53.329.765	14.891.223	71.188.370	56.297.147
Totaal saldo van baten en lasten		118.482.801	114.132.097	-4.350.704	119.553.044	117.888.051	-1.664.993
Mutatie reserves							
00.	Samen leven		2.170.306	2.170.306	500.000	438.637	-61.363
02.	Duurzame leefomgeving	1.275.000	1.252.094	-22.906	1.159.467	790.694	-368.773
03.	Goede bereikbaarheid		2.750	2.750	2.491.617	1.227.250	-1.264.367
04.	Veilige leefomgeving		95.000	95.000		95.000	95.000
05.	Betrokken bij de samenleving						
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	2.442.682	4.653.665	2.210.983	782.154	4.142.625	3.360.471
Totaal mutaties reserves		3.717.682	8.173.815	4.456.133	4.933.238	6.694.206	1.760.968
Resultaat		122.200.483	122.305.912	105.429	124.486.282	124.582.257	95.975

Meerjarenraming

Programma		Begroting 2019			Begroting 2020		
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
00. Samen leven							
00.01	Toegang & transformatie	3.856		-3.856	3.805		-3.805
00.02	Jeugd en onderwijs	14.123	378	-13.745	14.132	373	-13.758
00.03	Wmo	9.837	1.508	-8.329	9.633	1.167	-8.466
00.04	Werk	1.474	355	-1.119	1.487	355	-1.132
00.05	Inkomen	12.288	7.796	-4.492	12.266	7.796	-4.470
00.06	Sport & gezondheid	5.899	1.389	-4.510	5.901	1.387	-4.514
00.07	Kunst en cultuur	2.474	241	-2.233	2.481	241	-2.240
00.99	Programmabrede kosten	67		-67			
Totaal programma Samen leven		50.020	11.667	-38.352	49.705	11.319	-38.386
02. Duurzame leefomgeving							
02.01	Woningen	365	14	-351	263	12	-251
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	552	213	-339	532	172	-361
02.03	Leefomgeving	7.483	3.228	-4.256	7.695	3.317	-4.378
02.04	Gebiedsinrichting	26.194	24.617	-1.577	27.322	25.681	-1.641
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	6.342	5.224	-1.118	6.542	5.276	-1.266
02.06	Landschap en recreatie	426	13	-413	434	13	-421
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	935	389	-546	900	389	-511
02.99	Programmabrede kosten	314		-314	88		-88
Totaal programma Duurzame leefomgeving		42.611	33.697	-8.914	43.778	34.860	-8.918
03. Goede bereikbaarheid							
03.01	Verkeersbeleid	137	1	-136	164	1	-163
03.02	Autoverkeer	2.853	37	-2.816	2.886	37	-2.849
03.03	Fietsverkeer	890	422	-468	890	422	-467
03.04	Openbaar vervoer	11		-11	11		-11
03.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Goede bereikbaarheid		3.891	460	-3.431	3.950	460	-3.490
04. Veilige leefomgeving							
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.131	355	-776	1.172	355	-817
04.02	Fysieke veiligheid	304	12	-292	305	12	-293
04.03	Crisisbeheersing	2.305		-2.305	2.253		-2.253
04.99	Programmabrede kosten	66		-66			
Totaal programma Veilige leefomgeving		3.806	367	-3.439	3.730	367	-3.363
05. Betrokken bij de samenleving							
05.01	Politiek en bestuur	2.634	1	-2.633	2.697	1	-2.696
05.02	Dienstverlening	1.701	507	-1.194	1.518	471	-1.047
05.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Betrokken bij de samenleving		4.335	508	-3.826	4.215	472	-3.742
Totaal programma's		104.662	46.700	-57.962	105.378	47.479	-57.899
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie							
	Lokale heffingen	631	12.689	12.058	631	12.716	12.086
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42	57.115	57.072	42	58.336	58.293
	Overhead	12.100	216	-11.885	12.013	215	-11.798
	Saldo financieringsfunctie	76	44	-32	-82	66	148
	Overige baten en lasten	1.980	1.125	-855	1.772	908	-863
	Onvoorzien	62		-62	62		-62
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		14.891	71.188	56.297	14.437	72.241	57.804
Totaal saldo van baten en lasten		119.553	117.888	-1.665	119.815	119.720	-95
Mutatie reserves							
00.	Samen leven	500	439	-61		29	29
02.	Duurzame leefomgeving	1.159	791	-369	156	448	292
03.	Goede bereikbaarheid	2.492	1.227	-1.264	1.596	1.227	-369
04.	Veilige leefomgeving		95	95			
05.	Betrokken bij de samenleving						
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	782	4.143	3.360	1	594	593
Totaal mutaties reserves		4.933	6.694	1.761	1.753	2.299	545
Resultaat		124.486	124.582	96	121.569	122.019	450

Meerjarenraming

Programma		Begroting 2021			Begroting 2022		
Deelprogramma		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
00. Samen leven							
00.01	Toegang & transformatie	3.804		-3.804	3.378		-3.378
00.02	Jeugd en onderwijs	14.491	370	-14.121	15.051	367	-14.684
00.03	Wmo	9.817	1.097	-8.721	9.924	1.096	-8.828
00.04	Werk	1.493	355	-1.138	1.516	355	-1.161
00.05	Inkomen	12.072	7.796	-4.276	12.094	7.796	-4.297
00.06	Sport & gezondheid	5.878	1.385	-4.493	5.852	1.383	-4.469
00.07	Kunst en cultuur	2.478	241	-2.238	2.476	241	-2.235
00.99	Programmabrede kosten	86		-86	86		-86
Totaal programma Samen leven		50.120	11.244	-38.876	50.377	11.239	-39.138
02. Duurzame leefomgeving							
02.01	Woningen	259	12	-247	259	12	-247
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	524	171	-353	523	170	-353
02.03	Leefomgeving	7.820	3.286	-4.535	7.810	3.262	-4.547
02.04	Gebiedsinrichting	19.088	17.490	-1.598	6.143	4.544	-1.598
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	6.328	5.276	-1.052	6.326	5.273	-1.052
02.06	Landschap en recreatie	431	13	-418	433	13	-419
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	898	389	-509	898	389	-509
02.99	Programmabrede kosten	92		-92	110		-110
Totaal programma Duurzame leefomgeving		35.440	26.637	-8.803	22.500	13.664	-8.835
03. Goede bereikbaarheid							
03.01	Verkeersbeleid	163	1	-163	163	1	-162
03.02	Autoverkeer	3.348	37	-3.310	3.347	37	-3.310
03.03	Fietsverkeer	980	422	-557	979	422	-557
03.04	Openbaar vervoer	11		-11	11		-11
03.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Goede bereikbaarheid		4.501	460	-4.041	4.500	460	-4.040
04. Veilige leefomgeving							
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.162	355	-807	1.162	355	-807
04.02	Fysieke veiligheid	304	12	-292	303	12	-291
04.03	Crisisbeheersing	2.253		-2.253	2.286		-2.286
04.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Veilige leefomgeving		3.719	367	-3.352	3.751	367	-3.385
05. Betrokken bij de samenleving							
05.01	Politiek en bestuur	2.700	1	-2.698	2.760	1	-2.759
05.02	Dienstverlening	1.589	453	-1.136	1.599	447	-1.152
05.99	Programmabrede kosten						
Totaal programma Betrokken bij de samenleving		4.289	455	-3.834	4.359	449	-3.910
Totaal programma's		98.069	39.162	-58.907	85.487	26.179	-59.309
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie							
	Lokale heffingen	631	12.743	12.113	631	12.746	12.116
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	44	58.686	58.642	73	59.148	59.075
	Overhead	11.970	215	-11.755	12.033	215	-11.817
	Saldo financieringsfunctie	-257	15	271	-360	10	370
	Overige baten en lasten	1.024	691	-332	1.105	673	-432
	Onvoorzien	62		-62	62		-62
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		13.473	72.350	58.877	13.543	72.792	59.248
Totaal saldo van baten en lasten		111.542	111.513	-30	99.031	98.970	-60
Mutatie reserves							
00.	Samen leven		29	29		29	29
02.	Duurzame leefomgeving	156	492	336	156	492	336
03.	Goede bereikbaarheid	1.700	1.780	80	1.804	1.780	-24
04.	Veilige leefomgeving						
05.	Betrokken bij de samenleving						
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	1	93	92		92	92
Totaal mutaties reserves		1.857	2.395	538	1.960	2.394	434
Resultaat		113.400	113.908	508	100.991	101.364	373

BIJLAGEN

Programma, deelprogramma en product

Programma		Begroting 2019		
	Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
00. Samen leven				
Deelprogramma 00.01 Toegang & transformatie				
00.01.01	Sociale basisvoorzieningen	292.354		-292.354
00.01.02	Eerstelijns ondersteuning	3.564.068		-3.564.068
Totaal deelprogramma 00.01 Toegang & transformatie		3.856.422		-3.856.422
Deelprogramma 00.02 Jeugd en onderwijs				
00.02.01	Sociale basisvoorzieningen	695.111		-695.111
00.02.02	Eerstelijns ondersteuning	33.494		-33.494
00.02.03	Tweedelijns ondersteuning	8.593.154		-8.593.154
00.02.04	Bescherming en veiligheid	50.435		-50.435
00.02.05	Eigen bijdrage			
00.02.06	Leerlingenvervoer	626.034	547	-625.487
00.02.07	Instandhouding onderwijs en scholen	3.077.799	143.338	-2.934.461
00.02.08	Leerplicht	178.901	54.578	-124.323
00.02.10	Lokaal onderwijsbeleid	868.382	179.866	-688.516
Totaal deelprogramma 00.02 Jeugd en onderwijs		14.123.310	378.329	-13.744.981
Deelprogramma 00.03 Wmo				
00.03.01	Sociale basisvoorzieningen	3.930.223	911.739	-3.018.484
00.03.02	Eerstelijns ondersteuning			
00.03.03	Tweedelijns ondersteuning	5.816.360	133.800	-5.682.560
00.03.04	Bescherming en veiligheid	79.819		-79.819
00.03.05	Eigen bijdragen	10.487	462.429	451.942
Totaal deelprogramma 00.03 Wmo		9.836.889	1.507.968	-8.328.921
Deelprogramma 00.04 Werk				
00.04.03	Tweedelijns ondersteuning	1.251.401		-1.251.401
00.04.04	Werk en Participatie	86.618	58.361	-28.257
00.04.05	Marketing en acquisitie	136.334	296.844	160.510
Totaal deelprogramma 00.04 Werk		1.474.353	355.205	-1.119.148
Deelprogramma 00.05 Inkomen				
00.05.03	Sociale basisvoorziening jeugd	364.784		-364.784
00.05.04	Informele ondersteuning	190.667		-190.667
00.05.06	Participatiewet algemeen	1.684.963		-1.684.963
00.05.07	Participatiewet inkomensdeel	8.615.550	7.717.418	-898.132
00.05.08	Armoedebeleid	1.432.014	78.748	-1.353.266

Totaal deelprogramma 00.05 Inkomen		12.287.978	7.796.166	-4.491.812
Deelprogramma 00.06 Sport & gezondheid				
00.06.01 Gezondheidsbeleid		1.968.789		-1.968.789
00.06.03 Sport		3.930.210	1.388.792	-2.541.418
Totaal deelprogramma 00.06 Sport & gezondheid		5.898.999	1.388.792	-4.510.207
Deelprogramma 00.07 Kunst en cultuur				
00.07.01 Kunst en cultuur		2.474.104	240.874	-2.233.230
Totaal deelprogramma 00.07 Kunst en cultuur		2.474.104	240.874	-2.233.230
Deelprogramma 00.99 Programmabrede kosten				
00.99.01 Programma Samenleving programmabrede kosten		67.477		-67.477
Totaal deelprogramma 00.99 Programmabrede kosten		67.477		-67.477
Totaal programma 00. Samen leven		50.019.532	11.667.334	-38.352.198
02. Duurzame leefomgeving				
Deelprogramma 02.01 Woningen				
02.01.01 Woningbouw		248.661	11.582	-237.079
02.01.02 Woonruimteverdeling		115.986	2.127	-113.859
Totaal deelprogramma 02.01 Woningen		364.647	13.709	-350.938
Deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca				
02.02.01 Commerciële voorzieningen en horeca		551.915	212.745	-339.170
Totaal deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca		551.915	212.745	-339.170
Deelprogramma 02.03 Leefomgeving				
02.03.01 Speelvoorzieningen		393.758	56.579	-337.179
02.03.02 Groenvoorzieningen		2.542.171		-2.542.171
02.03.03 Verlichting		887.203	149.976	-737.227
02.03.04 Wijkgericht samenwerken		211.645		-211.645
02.03.05 Straatreiniging		1.006.367	380.943	-625.424
02.03.06 Riolering		2.206.894	2.464.218	257.324
02.03.07 Begraafplaatsen		131.998	169.584	37.586
02.03.08 Straatmeubilair		103.156	6.599	-96.557
02.03.09 Kabels en leidingen		252		-252
Totaal deelprogramma 02.03 Leefomgeving		7.483.444	3.227.899	-4.255.545
Deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting				
02.04.01 Ontwikkelingsvisie macroniveau		24.057.207	23.835.592	-221.615
02.04.02 Planontwikkeling mesoniveau		369.826	11.993	-357.833
02.04.03 Toetsing en toezicht microniveau		1.766.950	769.275	-997.675
Totaal deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting		26.193.983	24.616.860	-1.577.123
Deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie				
02.05.01 Afvalinzameling		4.853.983	5.220.761	366.778

02.05.02	Bodem en bouwstoffen	44.838		-44.838
02.05.03	Geluid	90.477	1.702	-88.775
02.05.04	Lucht	8.246		-8.246
02.05.05	Mobiliteit en energie	20.000		-20.000
02.05.07	Wet milieubeheer	898.636	1.136	-897.500
02.05.08	Educatie en communicatie	114.703		-114.703
02.05.09	Milieuprojecten	310.874		-310.874
Totaal deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie		6.341.757	5.223.599	-1.118.158
Deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie				
02.06.01	Landschap	141.754		-141.754
02.06.02	Recreatie	284.229	13.399	-270.830
Totaal deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie		425.983	13.399	-412.584
Deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie				
02.07.01	Monumenten	202.226		-202.226
02.07.02	Cultuurhistorie	594.608	388.968	-205.640
02.07.03	Archeologie	138.478		-138.478
Totaal deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie		935.312	388.968	-546.344
Deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten				
02.99.01	Programma Duurzaam programmabrede kosten	313.642		-313.642
Totaal deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten		313.642		-313.642
Totaal programma 02. Duurzame leefomgeving		42.610.683	33.697.179	-8.913.504
03. Goede bereikbaarheid				
Deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid				
03.01.01	Beleid en advies (verkeer)	136.731	715	-136.016
Totaal deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid		136.731	715	-136.016
Deelprogramma 03.02 Autoverkeer				
03.02.01	Wegeninfrastructuur	29.892		-29.892
03.02.02	Wegen	2.324.973	18.441	-2.306.532
03.02.03	VRI's	146.585		-146.585
03.02.04	Bewegwijzering (wegen)	83.587		-83.587
03.02.05	Parkeren	23.800	15.515	-8.285
03.02.06	Civieltechnische kunstwerken	244.591	3.072	-241.519
Totaal deelprogramma 03.02 Autoverkeer		2.853.428	37.028	-2.816.400
Deelprogramma 03.03 Fietsverkeer				
03.03.01	Fietsinfrastructuur	283.864		-283.864
03.03.02	Onderhoud fietspaden en voorzieningen			
03.03.03	Fietsenstallingen	606.281	422.392	-183.889
Totaal deelprogramma 03.03 Fietsverkeer		890.145	422.392	-467.753

Deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer

03.04.01	Vervoersbedrijven	10.908		-10.908
----------	-------------------	--------	--	---------

Totaal deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer		10.908		-10.908
--	--	---------------	--	----------------

Deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten

03.99.01	Programma Bereikbaar programmabrede kosten			
----------	--	--	--	--

Totaal deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten				
---	--	--	--	--

Totaal programma 03. Goede bereikbaarheid	3.891.212	460.135		-3.431.077
--	------------------	----------------	--	-------------------

04. Veilige leefomgeving**Deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde**

04.01.01	Criminaliteitsbestrijdingen en overlastbestrijding	696.317	129.502	-566.815
----------	--	---------	---------	----------

04.01.02	Openbare orde	434.571	225.352	-209.219
----------	---------------	---------	---------	----------

Totaal deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.130.888	354.854		-776.034
---	------------------	----------------	--	-----------------

Deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid

04.02.01	Verkeersveiligheid	48.241	11.831	-36.410
----------	--------------------	--------	--------	---------

04.02.02	Brandweezorg	233.126		-233.126
----------	--------------	---------	--	----------

04.02.03	Externe veiligheid	22.162		-22.162
----------	--------------------	--------	--	---------

Totaal deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid	303.529	11.831		-291.698
--	----------------	---------------	--	-----------------

Deelprogramma 04.03 Crisisbeheersing

04.03.01	Beleid en preventie	2.305.336		-2.305.336
----------	---------------------	-----------	--	------------

Totaal deelprogramma 04.03 Crisisbeheersing	2.305.336			-2.305.336
--	------------------	--	--	-------------------

Deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten

04.99.01	Programma Veilig programmabrede kosten	65.920		-65.920
----------	--	--------	--	---------

Totaal deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten	65.920			-65.920
---	---------------	--	--	----------------

Totaal programma 04. Veilige leefomgeving	3.805.673	366.685		-3.438.988
--	------------------	----------------	--	-------------------

05. Betrokken bij de samenleving**Deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur**

05.01.01	Raad	948.796		-948.796
----------	------	---------	--	----------

05.01.02	College	1.685.287	1.450	-1.683.837
----------	---------	-----------	-------	------------

Totaal deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur	2.634.083	1.450		-2.632.633
---	------------------	--------------	--	-------------------

Deelprogramma 05.02 Dienstverlening

05.02.01	Publiekszaken	1.700.638	506.898	-1.193.740
----------	---------------	-----------	---------	------------

Totaal deelprogramma 05.02 Dienstverlening	1.700.638	506.898		-1.193.740
---	------------------	----------------	--	-------------------

Deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten

05.99.01	Programma Betrokken programmabrede kosten			
----------	---	--	--	--

Totaal deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten				
---	--	--	--	--

Totaal programma 05. Betrokken bij de samenleving	4.334.721	508.348		-3.826.373
--	------------------	----------------	--	-------------------

Totaal programma's	104.661.821	46.699.681		-57.962.140
---------------------------	--------------------	-------------------	--	--------------------

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

A1.02.01	OZB woningen	336.532	7.588.379	7.251.847
A1.02.02	OZB niet-woningen	289.893	4.755.760	4.465.867
A1.02.03	Belastingen overig	4.460	344.645	340.185
A2.02.01	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42.364	57.114.726	57.072.362
A3.02.01	Overhead	12.100.402	215.506	-11.884.896
A4.02.01	Treasury	75.833	43.865	-31.968
A6.02.01	Overige baten en lasten	1.980.002	1.125.489	-854.513
A7.02.01	Onvoorzien	61.737		-61.737

Totaal programma	Algemene dekkingsmiddelen	14.891.223	71.188.370	56.297.147
-------------------------	----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Totaal saldo baten en lasten		119.553.044	117.888.051	-1.664.993
-------------------------------------	--	--------------------	--------------------	-------------------

Mutaties reserves

00.	Samen leven	500.000	438.637	-61.363
02.	Duurzame leefomgeving	1.159.467	790.694	-368.773
03.	Goede bereikbaarheid	2.491.617	1.227.250	-1.264.367
04.	Veilige leefomgeving		95.000	95.000
05.	Betrokken bij de samenleving			
A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	782.154	4.142.625	3.360.471

Totaal mutaties reserves		4.933.238	6.694.206	1.760.968
---------------------------------	--	------------------	------------------	------------------

Resultaat		124.486.282	124.582.257	95.975
------------------	--	--------------------	--------------------	---------------

Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid

Programma Samen leven	Programma Duurzame leefomgeving	Programma Goede bereikbaarheid
Deelprogramma	Deelprogramma	Deelprogramma
Toegang en transformatie <i>J.M. Smith-Visser</i>	Woningen <i>H.S. de Groot</i>	Verkeersbeleid <i>C. van Dalen</i>
Jeugd en onderwijs (Jeugd) <i>J.M. Smith-Visser</i> (Onderwijs) <i>C. van Dalen</i>	Commerciële voorzieningen en horeca <i>H.J.C. Geerdes</i>	Autoverkeer <i>C. van Dalen</i>
W.M.O. <i>J.M. Smith-Visser</i>	Leefomgeving <i>H.J.C. Geerdes</i>	Fietsverkeer <i>C. van Dalen</i>
Werk <i>H.J.C. Geerdes</i>	Gebiedsinrichting <i>H.J.C. Geerdes</i> <i>H.S. de Groot</i>	Openbaar vervoer <i>C. van Dalen</i>
Inkomen <i>H.J.C. Geerdes</i>	Duurzaamheid en energietransitie <i>H.S. de Groot</i>	
Sport en gezondheid (Sport) <i>C. van Dalen</i> (Gezondheid) <i>J.M. Smith-Visser</i>	Landschap (en recreatie) <i>H.S. de Groot</i>	
Kunst en Cultuur <i>J.M. Smith-Visser</i>	Cultuurhistorie en archeologie <i>H.J.C. Geerdes</i>	

Programma Veilige leefomgeving	Programma Betrokken bij de samenleving
Deelprogramma	Deelprogramma
Sociale veiligheid en Openbare orde <i>W.M. de Jong</i>	Politiek en Bestuur <i>W.M. de Jong</i> <i>H.S. de Groot(bestuursstijl)</i>
Fysieke veiligheid <i>W.M. de Jong</i> <i>C. van Dalen (verkeersveiligheid)</i> <i>H.S. de Groot(dierenwelzijn)</i>	Dienstverlening <i>W.M. de Jong</i>
Crisisbeheersing <i>W.M. de Jong</i>	

Taakvelden BBV per programma

		00.		02.		03.		04.		05.		A		Eindtotaal		
		Samen leven		Duurzame leefomgeving		Goede bereikbaarheid		Veilige leefomgeving		Betrokken bij de samenleving		Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie				
Code	Taakvelden	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur									1.450	2.580.210			1.450	2.580.210	2.578.760
0.10	Mutaties reserves	438.637	500.000	790.694	1.159.467	1.227.250	2.491.617	95.000				4.142.625	782.154	6.694.206	4.933.238	-1.760.968
0.2	Burgerzaken									506.796	1.186.004			506.796	1.186.004	679.208
0.4	Overhead											215.506	12.100.402	215.506	12.100.402	11.884.896
0.5	Treasury			116.410	29.779							43.865	75.833	160.275	105.612	-54.663
0.61	OZB woningen											7.588.379	314.306	7.588.379	314.306	-7.274.073
0.62	OZB niet-woningen											4.755.760	289.893	4.755.760	289.893	-4.465.867
0.64	Belastingen Overig											174.619		174.619		-174.619
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds											57.114.726	42.364	57.114.726	42.364	-
0.8	Overige baten en lasten		67.477		313.642				65.920		500.334	1.125.489	2.041.739	1.125.489	2.989.112	1.863.623
1.1	Crisisbeheersing en brandweer								2.538.462						2.538.462	2.538.462
1.2	Openbare orde en veiligheid		30.983	16.328	321.985			354.854	1.130.888	102	22.031			371.284	1.505.887	1.134.603
2.1	Verkeer en vervoer			387.542	1.944.095	444.620	3.880.304	11.831	48.241					843.993	5.872.640	5.028.647
2.2	Parkeren					15.515								15.515		-15.515
2.5	Openbaar vervoer						10.908								10.908	10.908
3.1	Economische ontwikkeling	296.844	136.334		240.685									296.844	377.019	80.175
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			10.831.500	10.687.816									10.831.500	10.687.816	-143.684
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			57.438	122.137									57.438	122.137	64.699
3.4	Economische promotie											170.026		170.026		-170.026
4.1	Openbaar basisonderwijs	49.540	132.947											49.540	132.947	83.407
4.2	Onderwijshuisvesting	93.798	2.952.634											93.798	2.952.634	2.858.836
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	293.352	2.116.937											293.352	2.116.937	1.823.585
5.1	Sportbeleid en activering	7.856	988.128											7.856	988.128	980.272
5.2	Sportaccommodaties	1.380.936	2.942.082											1.380.936	2.942.082	1.561.146
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	240.874	1.788.778								46.142			240.874	1.834.920	1.594.046

5.4	Musea				173.387										173.387	173.387
5.5	Cultureel erfgoed			388.968	761.925									388.968	761.925	372.957
5.6	Media		655.859												655.859	655.859
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		29.467	92.547	3.416.965									92.547	3.446.432	3.353.885
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	911.739	4.636.274											911.739	4.636.274	3.724.535
6.2	Wijkteams		3.091.321												3.091.321	3.091.321
6.3	Inkomensregelingen	7.796.166	11.732.527		139.285								26.686	7.796.166	11.898.498	4.102.332
6.4	Begeleide participatie		652.133												652.133	652.133
6.5	Arbeidsparticipatie		636.221												636.221	636.221
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	47.190	2.720.793											47.190	2.720.793	2.673.603
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	549.039	3.244.455											549.039	3.244.455	2.695.416
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		9.084.165												9.084.165	9.084.165
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		79.819												79.819	79.819
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		50.435												50.435	50.435
7.1	Volksgesondheid		2.249.763												2.249.763	2.249.763
7.2	Riolering			2.464.218	2.155.662									2.464.218	2.155.662	-308.556
7.3	Afval			5.220.761	4.765.930									5.220.761	4.765.930	-454.831
7.4	Milieubeheer			2.838	1.528.286				22.162					2.838	1.550.448	1.547.610
7.5	Begraafplaatsen en crematoria			169.584	131.998									169.584	131.998	-37.586
8.1	Ruimtelijke ordening			11.993	591.441									11.993	591.441	579.448
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			13.154.068	13.154.068									13.154.068	13.154.068	
8.3	Wonen en bouwen			782.984	2.131.597									782.984	2.131.597	1.348.613
Eindtotaal		12.105.971	50.519.532	34.487.873	43.770.150	1.687.385	6.382.829	461.685	3.805.673	508.348	4.334.721	75.330.995	15.673.377	124.582.257	124.486.282	-95.975

Afkortingen

AVU	Afvalverwijdering Utrecht
BghU	Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht
CBS	Het Centraal Bureau voor de Statistiek
GGD	Geneeskundige en gezondheidsdienst
GWS	Geïntegreerd Welzijns Systeem (Centric)
KuS	Kennisplatform utrecht Sociaal
Randv	Randvoorwaarden
RHC	Regionaal Historisch Centrum (Zuidoost Utrecht)
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst (regio Utrecht)
Vib	Voorkomen is beter
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
WIL	Werk en Inkomen Iekstroom